

Försvvarshögskolan

Magnus Ranstorp
Filip Ahlin
Linda Ahlerup
Magnus Normark

GRÄNSLÖS EXTREMISM

En studie om transnationella kopplingar
till svenska radikala miljöer

CATS

CENTRUM FÖR ASYMMETRISKA
HOT- OCH TERRORISMSTUDIER

GRÄNSLÖS EXTREMISM

En studie om transnationella kopplingar
till svenska radikala miljöer

Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier (CATS) är en nationell centrubildning inom Försvarshögskolan med uppgift att både utveckla och sprida forskningsbaserad kunskap om asymmetriska hot kopplat till samhällets säkerhet.

Denna studie har genomförts på uppdrag av Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brottsförebyggande rådet (Brå).

Arbetet med studien har skett med stöd från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).

© Författarna och Försvarshögskolan 2021.
ISBN 978-91-88975-11-9
Omslag, illustration: Freepik (Freepik.com)

Förord

Försvvarshögskolan fick i december 2019 i uppdrag av Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brottsförebyggande rådet (Brå) att genomföra en studie om transnationella kopplingar till svenska extremistmiljöer. Detta innefattade att belysa kopplingar från utländska statliga och icke-statliga aktörer till samtliga av de tre svenska extremistmiljöerna – ideologiskt, operationellt samt finansiellt.

Genom ett explicit fokus på de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar belyser studien ett i hög grad utforskat område, vars perspektiv är nödvändigt för att förstå extremistmiljöernas förmåga, modus och utveckling. Studien undersöker dels hur de transnationella kopplingarna tar sig i uttryck, samt dels hur dessa skiljer sig åt mellan de olika extremistmiljöerna.

Därtill diskuteras även implikationer för extremistmiljöerna som sådana samt för det svenska samhället. Studiens slutsatser leder också till viktiga och tänkvärda förslag om nya kunskapsbehov samt motåtgärder.

Stockholm, den 1 september 2021

Lars Nicander (PD)
Chef Centrum för Asymmetriska hot- och terrorismstudier (CATS)

Sammanfattning

Forskning avseende de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar är i dagsläget begränsad, då en stor del av den forskning som finns främst tenderar att fokusera på den nationella kontexten. Denna studie är den första i en svensk kontext som tar ett samlat grepp om de svenska extremistmiljöernas – den radikalislamistiska, den radikalnationalistiska samt den autonoma miljöns – transnationella kopplingar. Genom ett tjugotal exemplifierande fall belyser och beskriver studien de tre svenska extremistmiljöernas ideologiska-, operationella-, och finansiella transnationella kopplingar till utländska statliga samt icke-statliga aktörer.

Med transnationell koppling avses direktkontakt mellan två eller fler fysiska aktörer, varav minst en av dessa befinner sig i Sverige samt minst en i utlandet. Detta innebär dock inte att kontakten i sig behöver ske fysiskt, utan en sådan interaktion kan även ske digitalt. En ideologisk koppling avser ideologiskt inflytande eller utbyte. En operationell koppling syftar på samverkan av mer konkret karaktär, som exempelvis gemensamt deltagande i olika former av aktioner, tillhandahållande av militär träning och information, samt utformandet av gemensamma strategier. Finansiella kopplingar definieras som en aktörs tillhandahållande, insamling eller överföring av finansiella resurser till en annan aktör.

Studien påvisar att de transnationella kopplingarna till respektive svensk extremistmiljö har en avgörande roll för miljöernas förmåga, modus och utveckling. Dessa kopplingars betydelse kommer sannolikt att fortsätta öka. De transnationella kopplingarna är av både fysisk och digital karaktär, där den digitala aspekten får allt större betydelse inom samtliga tre miljöer. De digitala verktygen har dels en instrumentell funktion, genom exempelvis direktkommunikation med terrorgrupper i samband med förberedelser av terrorattentat, samt dels en socialiserande funktion. Avseende det sistnämnda fungerar digitala forum och nätverk som ett sätt att skapa en gemenskap där individer ges möjligheten att träffa andra likasinnade, inspireras ideologiskt, samt kollektivt utveckla miljöernas riktning. Olika former av fysiska transnationella kopplingar utgör en viktig aspekt inom samtliga miljöer, men kombineras ofta med en digital dimension. Fysiska arenor styrs i hög grad av internationell händelseutveckling, vilket exempelvis är tydligt med resande till konflikten i Syrien och Irak samt konflikten i Ukraina.

Den radikalislamistiska miljön är i grunden en transnationell miljö som har utvecklats i symbios med händelser i omvärlden. Särskilt framträdande inom denna miljö är direktkommunikation med terrorgrupper, resande för att ansluta sig till terrorgrupper, deltagande i utländska träningsläger, samt attentatsplanering i samverkan med utländska aktörer. Därtill utmärker sig även den radikalislamistiska miljön avseende omfattningen av finansiering från utländska aktörer. Det finns även finansiella flöden från Sverige till likasinnade miljöer utomlands.

Den radikalnationalistiska miljön har en tydligare nationell och nordisk dimension. De transnationella kopplingarna är dock påtagliga och har ökat i takt med globaliseringen och digitaliseringen. Traditionella organisationstillhörigheter spelar i allt större utsträckning mindre roll och istället förenas aktörerna främst kring ett övergripande ideologiskt ramverk, där den främsta interaktionen sker online. Det finns dock även tydliga fysiska transnationella kopplingar, främst illustrerat av Nordiska motståndsrörelsen (NMR).

Likt den radikalnationalistiska miljön binds den autonoma miljön samman av ett övergripande ideologiskt ramverk som skapar en transnationell ideologisk gemenskap. Detta manifesteras bland annat genom gemensamt deltagande i olika former av aktioner, insamlingskampanjer, samt etableringen av transnationella nätverk – som exempelvis det nyetablerade nordiska nätverket Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA).

De svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar påverkar både miljöerna som sådana, samt i förlängningen även det svenska samhället. Kopplingarna riskerar att verka förmågehöjande för miljöerna i samtliga avseenden. Detta i form av allt från ökade taktiska och praktiska kunskaper, ideologisk inspiration, samt finansiering. Därtill kan kopplingarna bidra till rekrytering och radikalisering, och därmed stärka tillväxten i samtliga extremistmiljöer.

Studien visar på att de transnationella kopplingarnas betydelse för de svenska extremistmiljöerna inte nog kan understrykas och att det finns ett behov av ytterligare forskning på området. Därtill lämnar studien ett antal rekommendationer som kan bidra till att utforma motåtgärder i syfte att stävja de transnationella kopplingarna, och därmed extremistmiljöerna som sådana. Svenska myndigheter har exempelvis ytterst begränsad insyn i finansiella flöden och hur dessa bland annat påverkar radikalislamistiska miljöer inom och utanför Sverige. Bristerna omfattar allt från insyn avseende verkliga företrädare för registrerade organisationer till kvalitativ tillsyn för att granska redovisande underlag. Insyn behöver förstärkas samt kompletteras med en tydlig nationell funktion för att bedöma hur det påverkar säkerhetsutvecklingen.

Innehållsförteckning

Förord	4
Sammanfattning	5
Kapitel 1. Introduktion	9
1.1 Inledning.....	9
1.2 Syfte och frågeställningar	10
1.3 Teoretiska och begreppsmässiga utgångspunkter	10
1.3.1 Moghadams typologi för terroraktörers samarbete	10
1.3.2 Ideologiska, operationella och finansiella kopplingar	12
1.3.3 Extremism och våldsbejakande extremism som begrepp	13
1.3.4 Den radikalislamistiska miljön	13
1.3.5 Den radikalnationalistiska miljön	16
1.3.6 Den autonoma miljön	18
1.4 Litteraturoversikt.....	21
1.4.1 Den radikalislamistiska miljöns transnationella kopplingar	22
1.4.2 Den radikalnationalistiska miljöns transnationella kopplingar	23
1.4.3 Den autonoma miljöns transnationella kopplingar	25
Kapitel 2. Metodologiska överväganden	27
2.1 Inledning	27
2.2 Exemplifierande fall	27
2.3 Avgränsningar och begränsningar	28
2.4 Material.....	29
2.5 Källkritik	30
2.6 Etiska överväganden	30
Kapitel 3. Bakgrund: De svenska extremistmiljöernas historiska utveckling & omfattning	32
3.1 Den radikalislamistiska miljön	32
3.1.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling	32
3.1.2 Omfattning & organisering	33
3.2 Den radikalnationalistiska miljön	35
3.2.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling.....	35
3.2.2 Omfattning & organisering.....	36
3.3 Den autonoma miljön	38
3.3.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling.....	38
3.3.2 Omfattning & organisering.....	40
Kapitel 4. De tre extremistmiljöernas transnationella kopplingar	42
4.1 Inledning	42
4.2 Den svenska radikalislamistiska miljön.....	42
4.2.1 Självordsbombaren på Bryggargatan i Stockholm.....	42
4.2.2 Den planerade attacken mot Jyllandsposten	44
4.2.3 Hizballah i Thailand och i Cypern.....	45

4.2.4	Individer som rest från Sverige för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2012-2016	46
4.2.5	Uppmaning till finansiering	50
4.2.6	Die Wahre Religion	52
4.2.7	”Tändsticksfallet”	53
4.2.8	Rakhmat Akilov och terrordådet på Drottninggatan 2017	54
4.2.9	”Strömsundsfallet”	57
4.2.10	Utländskt inflytande över organisationer med salafistiska kopplingar – med fokus på finansiering	59
4.3	Den svenska radikalnationalistiska miljön	65
4.3.1	Nordiska motståndsrörelsen - en transnationell organisation	65
4.3.2	Svenska resande till Ukraina	71
4.3.3	Alternativhögerens transnationella kopplingar	75
4.3.4	Ekofascism och brandattentat mot minkfarm i Sölvesborg	77
4.3.5	National Partisan Movement (NPM)	79
4.4	Den svenska autonoma miljön	82
4.4.1	Antifascistisk Aktions kopplingar till internationella falanger	82
4.4.2	Antifascistiska insamlingar med internationellt stöd	83
4.4.3	Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA)	88
4.4.4	Internationell antifascistisk mobilisering till Sverige: Göteborg 2017	91
	Kapitel 5. Analys	95
5.1	Inledning	95
5.2	Typer av kopplingar	95
5.2.1	Direktkommunikation med representanter för terrororganisationer och extremistgrupper	95
5.2.2	Träningsläger utomlands	97
5.2.3	Anslutning till extremistgrupper utomlands	99
5.2.4	Deltagande i transnationella digitala gemenskaper och nätverk	101
5.2.5	Besök till och från utlandet, samt utländska organisationers etablering i Sverige	103
5.2.6	Finansiell verksamhet till stöd för terrororganisationer och extremism	104
5.3	Graden av formalisering eller styrkan i relationerna hos de identifierade kopplingarna i fråga	106
	Kapitel 6. Slutsatser	109
	Referenser	115

Kapitel 1. Introduktion

1.1 Inledning

Det finns ingenting inhemskt med inhemsk extremism, det här är verkligen en global företeelse. Och de aktörer som vi följer gör också sitt bästa för att porträttera det på det viset – att vara en del av ett större sammanhang.

– Ahn-Za Hagström, Säkerhetspolisen.¹

Vi lever idag i en globaliserad värld, med ett ökat ömsesidigt beroende mellan stater, företag och enskilda individer. Detta leder i sin tur till att nationella gränser i allt större utsträckning suddas ut, där utvecklingar och händelser i en del av världen även påverkar aktörer långt bort. Extremistmiljöerna är inget undantag. Trots att existensen av olika former av transnationella nätverk knappast är ett nytt fenomen, har dock de senaste decenniernas ökade mobilitet av människor, kapital, varor och idéer bidragit till ytterligare möjligheter för extremistiska aktörer och organisationer att mobilisera och skapa transnationella rörelser och nätverk. Denna utveckling bidrar till att gränsen mellan inre- och yttre hot suddas ut, samt att hotbilden blir alltmer komplex.²

I Europols senaste rapport avseende terrorism inom den Europeiska Unionen (EU) konstateras det bland annat att ett flertal av de individer som arresterats inom den radikalislamistiska miljön under 2020 haft kontakt med sympatisörer för olika former av terrorgrupper utanför EU. Därtill konstateras det att Islamiska staten (IS) och al-Qaida har fortsatt att uppmuntra ensamagerande till att genomföra attentat i Väst. Avseende den radikalnationalistiska miljön konstateras det även att de flesta individer som arresterats på grund av misstankar för planering av attacker eller attentat under 2020 har haft kopplingar till våldsbejakande transnationella gemenskaper online. Gällande vänsterorienterade- samt anarkistiska extremistmiljöer understryks det att även dessa aktörer är sammankopplade internationellt, och att detta främst sker på individnivå.³

Nationella extremistmiljöer och aktörer existerar således inte i ett vakuum, utan är i allra högsta grad integrerade i en bredare internationell kontext. Därmed finns det också ett ökat behov av att lyfta blicken, och att undersöka samt analysera nationella extremistmiljöer utifrån just en internationell kontext. Trots detta finns det i dagsläget begränsad litteratur avseende transnationella kopplingar till de svenska extremistmiljöerna. Utöver

¹ Hagström, Ahn-Za. *Nationell och internationell lägesbild* [Video]. Föreläsning i samband med CVE:s webbsända konferens *Samling mot våldsbejakande extremism 2020*, 2020-12-17: ca 06:15 min. <https://www.youtube.com/watch?v=-hjvIE13kRc&t=5s>

² Adamson, Fiona B. "Globalisation, Transnational Political Mobilisation, and Networks of Violence". *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 18, Nr. 1, 2005: sida 31-49.

³ Europol. *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2021 (Te-Sat 2021)*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021: sida 17-21. <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2021-tesat>

Försvarshögskolans studier från 2018⁴ samt 2020⁵ om den svenska salafist-jihadistiska respektive den radikalnationalistiska miljön samt ett antal studier från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) avseende olika extremistiska aktörers digitala närvaro och gemenskaper,⁶ där vissa transnationella aspekter berörs, har begränsad akademisk forskning bedrivits på området inom en svensk kontext.

1.2 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna studie är att belysa och beskriva de svenska extremistmiljöernas – det vill säga den radikalislamistiska, den radikalnationalistiska samt den autonoma miljöns – ideologiska, operationella och finansiella kopplingar till utländska statliga samt icke-statliga aktörer. Detta innefattar även att analysera hur dessa kopplingar påverkar respektive extremistmiljö samt, i sin tur, det svenska samhället. Utöver detta analyseras övergripande trender och mönster inom, respektive mellan, de olika miljöerna. Studien ämnar således besvara följande frågeställningar:

- Vilka exempel finns på ideologiska, operationella samt finansiella kopplingar mellan den svenska radikalislamistiska-, radikalnationalistiska-, respektive autonoma miljöer samt utländska statliga och icke-statliga aktörer?
- Hur ser dessa kopplingar ut?
- Vilka metoder används för att möjliggöra sådana kopplingar?
- Vilka trender och mönster går att identifiera inom, respektive mellan, de olika extremistmiljöerna med hänsyn till dessa kopplingar?
- Vilken påverkan har kopplingarna på de svenska extremistmiljöerna?
- Vilken påverkan har dessa kopplingar på det svenska samhället?

Därtill presenteras även vissa rekommendationer och åtgärder som i sin tur kan bidra till att stävja sådana kopplingar och dess effekter.

1.3 Teoretiska och begreppsmässiga utgångspunkter

1.3.1 Moghadams typologi för terroraktörers samarbete

Samverkan och kopplingar mellan olika typer av våldsbejakande aktörer är varken unikt eller ett nytt fenomen – det är däremot relativt understuderat.⁷ Ett sätt att försöka närma sig forskningsområdet teoretiskt och konceptuellt är att delvis utgå ifrån Assaf Moghadams

⁴ Ranstorp, Magnus, Ahlin, Filip, Hyllengren, Peder & Normark, Magnus. *Mellan salafism och salafistisk jihadism: Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2018. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1231645/FULLTEXT02.pdf>

⁵ Ranstorp, Magnus & Ahlin, Filip (red.). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2020. <https://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:1461644/FULLTEXT02.pdf>

⁶ Se exempelvis: Kaati, Lisa, Cohen, Katie, Akrami, Nazar, Shrestha, Amendra, Fernquist, Johan, Pelzer, Björn, Welander, Frej & Isbister, Tim. *Digitalt slagfält: En studie av radikalnationalistiska digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2019; Kaati, Lisa (red.). *Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet*. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2018; Kaati, Lisa. *Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017.

⁷ Moghadam, Assaf. *Nexus of Global Jihad: Understanding Cooperation Among Terrorist Actors*. New York: Columbia University Press, 2017: sida 2-3.

typologi för samarbeten mellan olika former av terrorrelaterade och våldsbejakande aktörer. Denna typologi består förenklat av två element – vilka som samverkar samt hur denna samverkan ser ut.⁸ Även om Moghadam främst fokuserar på samarbeten inom den globala jihadrörelsen är typologin dock applicerbar på samtliga extremistmiljöer.

I det första steget identifieras ett antal aktörer som har någon form av samverkan. Medan tidigare forskning främst har fokuserat på relationer mellan formella terrororganisationer pekar dock Moghadam på att det även har vuxit fram nya former av våldsbejakande aktörer under de senaste årtiondena. Detta i form av informella nätverk samt så kallade individuella ”entreprenörer”.⁹ Begreppet ”entreprenör” har även belysts av Petter Nesser, där han i sin historiska redogörelse av islamistisk terrorism i Europa hävdar att sådana individer främjar interaktioner mellan enskilda islamistiska terrorceller och bredare transnationella jihadistiska nätverk. Enligt Nesser är entreprenörer ofta ledare av enskilda terrorceller, men kan också utgöras av radikala predikanter eller individer med andra former av funktioner i extremistiska nätverk. Sådana individer är ofta karismatiska samt mer seniora, erfarna och utbildade än deras medbrottslingar.¹⁰

Dagens landskap av så kallade terroraktörer består därmed inte bara av terrorgrupper i traditionell bemärkelse, utan innefattar exempelvis även individer som rest och anslutit sig till terrorgrupper utomlands, online-aktivister, nätverk med avsaknad av traditionella organisationsstrukturer, samt stater som på olika sätt främjar sina intressen genom icke-statliga aktörer. Sådana aktörer måste också tas i beaktning.¹¹

I det andra steget identifieras kännetecknen för den specifika kopplingen i fråga. Denna aspekt bygger på en tidigare typologi som utformats av Tricia Bacon, med syftet att adressera den varierande kvalitativa styrkan hos allianser mellan olika former av terrororganisationer.¹² Med denna modell som utgångspunkt identifierar Moghadam ett antal faktorer som sedermera används för att bedöma graden av formalisering eller styrkan i relationen för det specifika samarbetet i fråga. Dessa faktorer innefattar förväntad varaktighet, graden av oberoende mellan parterna i fråga, mängden av aktiviteter för samverkan, ideologisk samhörighet, samt graden av tillit. I denna kontext utgör sammanslagningar och strategiska allianser och partnerskap den högsta formen av samverkan, medan taktisk och transaktionsbaserad samverkan utgör en lägre form. I verkligheten är dock gränsdragningen långt ifrån självklar, och ett visst arrangemang kan tangera flera av de olika kategorierna.¹³

I det slutgiltiga steget integreras de två förstnämnda stegen, vilket i sin tur skapar en mer omfattande typologi som både tar hänsyn till vilka typer av aktörer som interagerar, samt hur dessa interaktioner ser ut.¹⁴ Utöver dessa faktorer går det även i det andra steget att särskilja mellan olika typer av samverkan. Ely Karmon har exempelvis identifierat tre övergripande kategorier av samarbeten mellan terroraktörer – ideologiska, logistiska, samt operationella. Även om denna aspekt inte inkluderas explicit i just Moghadams typologi hänvisar han till just

⁸ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 98-100.

⁹ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 48-50.

¹⁰ Nesser, Petter. *Islamist Terrorism in Europe: A History*. New York: Oxford University Press, 2015: sida 1-2, 13-14.

¹¹ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 48-50.

¹² Bacon, Tricia L. *Strange Bedfellows or Brothers-In-Arms: Why Terrorist Groups Ally*. Diss., Georgetown University, 2013.

¹³ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 104-116.

¹⁴ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 118-119.

Karmons verk som en av utgångspunkterna för sin egen modell.¹⁵ Det är därmed motiverat att även ta hänsyn till denna kategorisering.

Ideologisk samverkan står för den lägsta formen av samverkan, och innefattar verbala åtaganden eller yttranden av solidaritet. Detta kan bland annat ta sig i uttryck genom publicering av dokument eller yttranden till stöd för den andra parten. Sådana aktioner kan dock även resultera i samverkan av mer konkret natur. Logistisk samverkan kan bland annat innefatta tillhandahållande av propagandaresurser, vapen och ammunition, samt finansiell assistans. Operationell samverkan är, enligt Karmon, den högsta formen av samverkan och kan likställas med allierade staters militära assistans till varandra. Sådant samverkan kan bland annat innefatta tillhandahållande av militär träning och information, att attackera andra aktörers måltavlor, att utforma koordinerade strategier, samt att delta i varandras aktioner.¹⁶

Det ska dock poängteras att långt ifrån samtliga aktörer som omfattas av denna studie faller inom ramen för just terrorism, och att dessa konceptualiseringar ursprungligen konstruerades för att teoretiskt närma sig frågan kring just samarbeten och relationer mellan olika terroraktörer. Å andra sidan är gränsen mellan våldsbejakande och icke-våldsbejakande aktörer ofta långt ifrån glasklar. Det finns därmed ett behov av att ta ett helhetsgrepp om de tre respektive miljöerna, snarare än att behandla de våldsbejakande delarna som isolerade enheter (se fördjupad diskussion i kapitel 2). Därmed är användningen av typologin inte omotiverad, utan utgör en konkret utgångspunkt för att närma sig området av intresse.

1.3.2 Ideologiska, operationella och finansiella kopplingar

Då studien kretsar kring de svenska extremistmiljöernas internationella kopplingar finns det ett behov av att tydliggöra vad som avses med begreppet koppling. För det första definieras en koppling som direktkontakt mellan två eller flera fysiska aktörer. Detta innebär dock inte att kontakten i sig behöver ske fysiskt, utan en sådan interaktion kan även ske digitalt. Vidare krävs att den ena parten kan kategoriseras som tillhörande en av de svenska extremistmiljöerna, medan den eller de parter som direktkontakten avser befinner sig utanför Sveriges geografiska gränser. En sådan direktkontakt behöver inte vara individrelaterad utan kan också vara organisatorisk, vilket bland annat kan ta sig i uttryck genom samarbeten och utbyten mellan en svensk och en utländsk organisation.

Mer specifikt fokuserar studien på tre olika typer av kopplingar – ideologiska, operationella samt finansiella sådana. Då begreppet koppling per automatik innebär någon form av samröre eller samverkan är det därmed motiverat att använda den teoretiska redogörelsen ovan som utgångspunkt för att definiera dessa begrepp. En ideologisk koppling definieras således som den lägsta graden av samverkan, och syftar främst på ett ideologiskt inflytande eller utbyte mellan två eller fler aktörer. Detta kan dels ta sig i uttryck genom ideologisk vägledning och diskussion, men kan också yttras genom exempelvis verbala åtaganden eller yttranden av solidaritet av ideologisk karaktär gentemot en annan aktör.

En operationell koppling definieras i sin tur som samverkan av mer konkret karaktär, vilket också representerar en mer formaliserad form av samverkan. Exempel på detta innefattar

¹⁵ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 98.

¹⁶ Karmon, Ely. *Coalitions Between Terrorist Organizations: Revolutionaries, Nationalists and Islamists*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2005: sida 49-50.

gemensamt deltagande i olika former av aktioner, tillhandahållande av militär träning och information, samt utformandet av gemensamma strategier.

Slutligen definieras en finansiell koppling som en aktörs tillhandahållande, insamling eller överföring av finansiella resurser till en annan aktör. Detta innefattar både svenska extremistiska aktörers tillhandahållande av finansiella medel till utländska likasinnade aktörer, samt utländska aktörers finansiering av de svenska extremistmiljöerna.

Denna studie sätter särskild vikt vid det andra steget i Moghadams typologi avseende samarbetets formalisering eller styrka. Enskilda individers deltagande i terrororganisationers träningsläger utomlands samt mottagande av direkta operationella instruktioner innebär exempelvis en högre grad av samverkan, medan fenomen som tillfälligt deltagande i gemensamma aktioner eller samarbeten där parterna fortfarande är relativt oberoende innebär en lägre grad av samverkan. Därtill utgör exempelvis ideologisk inspiration samt yttranden av solidaritet gentemot ideologiskt likasinnade två av de lägsta formerna av samverkan. När det gäller olika typer av finansiella kopplingar kan dessa variera i formaliseringsgrad, från sporadiska överföringar till mer institutionaliserade former av finansiering.

1.3.3 Extremism och våldsbejakande extremism som begrepp

Enligt Säkerhetspolisens definition används begreppet extremism för att beskriva ”rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning”.¹⁷ Den grundläggande demokratiska principen om att politiska mål och samhällsförändringar kan och ska uppnås genom just demokratiska processer accepteras därmed inte. Istället används andra extrema och utomparlamentariska metoder för att försöka förändra samhället i önskad riktning.¹⁸

Vissa av dessa aktörer förespråkar eller utövar även våld för att uppnå denna förändring – i denna kontext används begreppet våldsbejakande extremism. Det är dock viktigt att poängtera att även de aktörer som inte förespråkar våld också kan vara problematiska utifrån andra aspekter, som exempelvis begränsningen av samt rätten till grundläggande demokratiska fri- och rättigheter.¹⁹ Därtill är gränsen mellan våldsbejakande och icke-våldsbejakande aktörer ofta långt ifrån självklar (se ytterligare diskussion i kapitel 2).

1.3.4 Den radikalislamistiska miljön

Begreppet islamism, eller politisk islam, är ett samlingsbegrepp för de aktörer, organisationer och rörelser som på ett eller annat sätt vill islamisera samhället. Detta innebär att ”all politisk, kulturell, ekonomisk, social, rättslig och annan form av verksamhet ska präglas av en specifik tolkning av islam som dessa grupper ger uttryck för”.²⁰ Inom samlingsbegreppet islamism ryms dock ett flertal underkategorier av grupperingar, där skiljelinjerna bland annat baseras

¹⁷ Ds 2014:4. *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser*. Justitiedepartementet. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer, sida 21.

¹⁸ Ds 2014:4. *Våldsbejakande extremism i Sverige*, sida 21.

¹⁹ Säkerhetspolisens. *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*. Stockholm: Säkerhetspolisens, 2010: sida 26-27.

²⁰ Fazlhasemi, Mohammad. ”Takfirism”. I SOU 2017:67. *Våldsbejakande extremism: En forskarantologi*: sida 48.

på meningsskiljaktigheter kring hur denna islamisering ska ske, samt vilken tolkningstradition som ska ha företräde.²¹

En av dessa underkategorier är salafism, vilket är en minoritets-tolkning inom sunnitisk islam som strävar efter att praktisera islam i enlighet med de tre första generationerna av muslimer. Dessa generationers tolkningar och praktiker anses utgöra den sanna och autentiska formen av islam och fungerar därmed som riktlinjer för ett korrekt och perfekt liv.²² Salafister är således dogmatiska i relation till koranen, profetens skrifter, *sunnah*, samt de tre första generationernas tolkningar och praxis.²³ På grund av den bokstavliga tolkningen av koranen och den profetiska traditionen motsätter sig även salafister alla former av alternativa eller moderna tolkningar av islam. Sådana tillämpningar kategoriseras istället som avvikelser, och de som praktiserar religionen på sådana alternativa sätt klassificeras som icke-troende (*kufir*).²⁴

Ett flertal akademiker, som exempelvis Quintan Wiktorowicz, brukar även tala om olika kategorier av salafism. Detta i form av puritansk-, aktivistisk-, samt militant salafism. Puritanska salafister fokuserar främst på upprätthållandet av religionens renhet, vilket även innefattar att motverka moderna tolkningar. Detta genomförs främst med hjälp av missionerande (*da'wa*), utbildning (*tarbiya*), samt rening (*tazkiyya*).²⁵ Purister undviker därmed politisk aktivism, och tar även avstånd från våldsmetoder.²⁶

Aktivistiska salafister, eller "políticos" som Wiktorowicz benämner dessa individer som, tar även starkt avstånd från det demokratiska systemet, och ser detta som en utmaning mot islams grundläggande principer samt rättslära.²⁷ Istället förespråkas tillämpningen av den salafistiska trosbekännelsen även på den politiska arenan.²⁸ Därtill försöker aktivistiska salafister aktivt att separera muslimer från deltagande i demokratiska processer, och förespråkar istället strikt efterlevnad i enlighet med sharia. Utöver detta tenderar vissa aktivistiska salafister stundtals att övervaka så kallade avvikande beteenden samt att utöva social kontroll över vissa geografiska områden.²⁹

Slutligen argumenterar den militanta salafismen för att användningen av fredliga och politiska metoder är otillräcklig. Istället ses våld och revolution som en nödvändighet för att kunna förändra den nuvarande världsordningen.³⁰ Den militanta salafismen ser den väpnade kampen i Guds namn som kärnan samt det ultimata målet inom islam. Genom att argumentera att islam och den muslimska gemenskapen (*umma*) är under attack, samt med hänvisning till principen om självförsvår, legitimeras också användningen av våld.³¹ Jihad uppfattas dessutom inte bara som legitimt, utan ses snarare som en religiös plikt för den

²¹ Fazlhasemi. "Takfirism", sida 48-49.

²² Maher, Shiraz. *Salafi-Jihadism: The History of an Idea*. London: Penguin Books, 2017: sida 7-8.

²³ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 23.

²⁴ Wagemakers, Joas. "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammad al-Maqdisi". *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol. 36, Nr. 2, 2009: sida 283.

²⁵ Wiktorowicz, Quintan. "Anatomy of the Salafi Movement". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 29, Nr. 3: sida 207-329.

²⁶ Buijs, Frank J. "Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 35, Nr. 3, 2009: sida 431.

²⁷ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 29.

²⁸ Wiktorowicz. "Anatomy of the Salafi Movement", page 208.

²⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, page 29.

³⁰ Wagemakers. "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammad al-Maqdisi", page 284.

³¹ Maher. *Salafi-Jihadism: The History of an Idea*, sida 32, 38-42.

enskilda troende.³² Därtill ses martyrskap som den ultimata formen av hängivenhet, med den tillhörande övertygelsen om att en sådan självuppoftning kommer att belönas i paradiset.³³

Fastän denna kategorisering utgör en värdefull utgångspunkt för förståelsen av det spektrum av inriktningar som faller inom ramen för begreppet salafism är det dock viktigt att betona att gränsdragningen ofta är långt ifrån glasklar. Joas Wagemakers har exempelvis argumenterat för att denna distinktion är för hårdragen, samt att kategorierna ofta smälter samman.³⁴ I likhet med detta har även Susanne Olsson poängterat att de olika formerna av salafism ofta befinner sig på en glidande skala.³⁵

Utöver den sunnitiska trosinriktningen, som salafismen tillhör, återfinns även islamistiska aktörer som faller inom ramen för det som benämns som den shiitiska inriktningen. Den shiitiska trosinriktningen delar majoriteten av de centrala huvuddragen inom andra inriktningar av islam. En av de mest väsentliga skillnaderna är dock shiiternas anspråk på Muhammeds kusin och svärson 'Alis rätt till ledarskapet, samt idén om imamaten (*imama*). Idén syftar till att det behövs vägledning från religiöst fullkomliga ledare för att förstå den koraniska uppenbarelsen, och enligt den shiitiska inriktningen fortsätter Gud denna vägledning genom ett antal ofelbara ledare från profetens familj (*ahl al-bayt*). Inom shiitisk islam syftar således begreppet imam till de personer som utgör mänsklighetens ofelbara ledare, där 'Ali var den första, medan det inom den sunnitiska traditionen främst avser den person som leder bönen.³⁶

En av de islamistiska tolkningarna av shiitisk islam som fått störst genomslagskraft är den som företräddes av Ruhollah Khomeini, som var den mest inflytelserika shiitiska tänkaren under 1900-talet och som ledde den iranska revolutionen. Det statskick som lanserades i Iran kallades "den rättslärdes styre" (*velayat-e faqih*) och bygger både på en demokratisk samt en teokratisk princip. I grunden finns en demokratisk ordning som till stor del bygger på de republiker som finns i Europa, men utöver detta finns även en teokratisk överbyggnad där landets högsta ledare utgörs av den högste rättslärda ledaren. Utöver Khomeini har även det shia-islamistiska partiet samt terrororganisationen Hizballah i Libanon kommit att inspirera ett flertal olika aktörer.³⁷

Det ska dock återigen betonas att varken sunnitisk eller shiitisk islam per automatik är vare sig våldsbejakande eller extremistiska, även om det finns minoritetsfraktioner inom respektive trosinriktning som förespråkar våldsbejakande narrativ och metoder. En teoretisk lösning, som bland annat har belysts av Aje Carlbohm, är att göra en distinktion mellan "moderata" och "radikala" islamistiska aktivister. Båda dessa grupperingar strävar efter att staten och samhället ska styras i enlighet med den religiösa tolkningstraditionen de förespråkar – det som skiljer dem åt är metoden för att nå fram till detta mål. Begreppet "radikal" syftar således i

³² Haykel, Bernard. "On the Nature of Salafi thought and Action". I *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*, Roel Meijer (ed). New York: Oxford University Press, 2013: sida 48-50.

³³ Moghadam, Assaf. "Motives for Martyrdom: Al-Qaida, Salafi Jihad, and the Spread of Suicide Attacks". *International Security*, Vol. 33, Nr. 3, Vintern 2008/2009: sida 59.

³⁴ Wagemakers. "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammad al-Maqdisi".

³⁵ Olsson, Susanne. "Slutdestination Paradiset". I *Religionen tur och retur*, Jenny Björkman & Arne Jarrick (red.). Göteborg: Makadam Förlag, 2017: sida 109-124.

³⁶ Thurffjell, David. "Tidig shiitisk islam". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 62-78; Poljarevic, Emin.

"Muhammads efterträdare: de rättleda kaliferna". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 43-44.

³⁷ Thurffjell, David. "Modern politisk shiaislam". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 316-319.

denna kontext på de aktörer som försöker underminera statens institutioner och därmed genomdriva en islamisering ”ovanifrån”, genom exempelvis väpnad kamp.³⁸

De aktörer som använder sig av odemokratiska och våldsbejakande metoder och därmed kan klassificeras som radikala är fokus för denna studie. Med det sagt är gränsdragningen ofta långt ifrån självklar. I Försvvarshögskolans studie om den svenska salafistiska och salafist-jihadistiska miljön från 2018 konstateras exempelvis att samtliga inriktningar inom den salafistiska tolkningstraditionen delar samma grundläggande ideologiska ramverk. Det går därmed inte att endast granska den våldsbejakande delen av miljön, utan det är även nödvändigt att förstå övriga inriktningar samt deras beröringspunkter med den våldsbejakande miljön.³⁹ På liknande sätt har professor Bassam Tibi kritiserat den övergripande distinktionen mellan ”radikala” och ”moderata” islamister. Detta då samtliga islamister strävar mot samma mål – det är endast metoderna som skiljer sig åt.⁴⁰

I linje med dessa argument är det därmed motiverat att även inkludera vissa aktörer som vid första anblick inte kan klassificeras som våldsbejakande, men som ändå påverkar och stundtals tangerar den våldsbejakande islamistiska miljön. Därtill är det således även befogat att använda sig av ett samlingsbegrepp för att benämna samtliga aktörer som på något sätt söker att omkullkasta den liberala demokratiska världsordningen och istället implementera ett islamistiskt styre. I denna studie kommer sådana aktörer och grupperingar kollektivt att benämnas som den radikalislamistiska miljön.

1.3.5 Den radikalnationalistiska miljön

Det saknas för närvarande enhetliga och allmänt accepterade definitioner för de olika ideologiska inriktningar som ryms inom ramen för detta forskningsområde. Ofta används exempelvis samlings termen ”högerextremism” för att beskriva olika former av nationalsocialistiska och rasideologiska grupperingar och tankegodar. Enligt historikern och forskaren Heléne Lööw finns det dock ett flertal olika problem med denna definition. Detta då nationalsocialistiska aktörer bland annat positionerar sig utanför den traditionella höger-vänster-skalan. Dessutom pekar Lööw på att användningen av termen ”högerextremism” även skymmer sikten ”för den grundläggande ideologiska komponenten i den nationalsocialistiska ideologin, nämligen antisemitism”.⁴¹

I linje med Lööws resonemang konstaterar även Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att begreppet högerextremism kan vara missvisande. Detta på grund av begreppets associativa koppling till den parlamentariska högern. Istället förespråkas användningen av begreppet ”radikalnationalism”. Den första delen av begreppet, *radikal*, syftar här på aktörer som önskar att uppnå stora och genomgripande förändringar i samhället. Vidare hävdar författarna att aktörerna i den miljö som åsyftas själva ofta beskriver sig i termer av ”nationalist” eller ”nationell”. Författarna poängterar dock att nationalism i sig varken är extremt eller radikalt. Därmed syftar förledet *radikal*- i begreppet till att göra en distinktion mellan den form av

³⁸ Carlbom, Aje. *Islamistisk aktivism i en mångkulturell kontext - ideologisk kontinuitet eller förändring?* Malmö: Malmö Universitet, 2017: sida 15. <https://rib.msb.se/filer/pdf/28456.pdf>

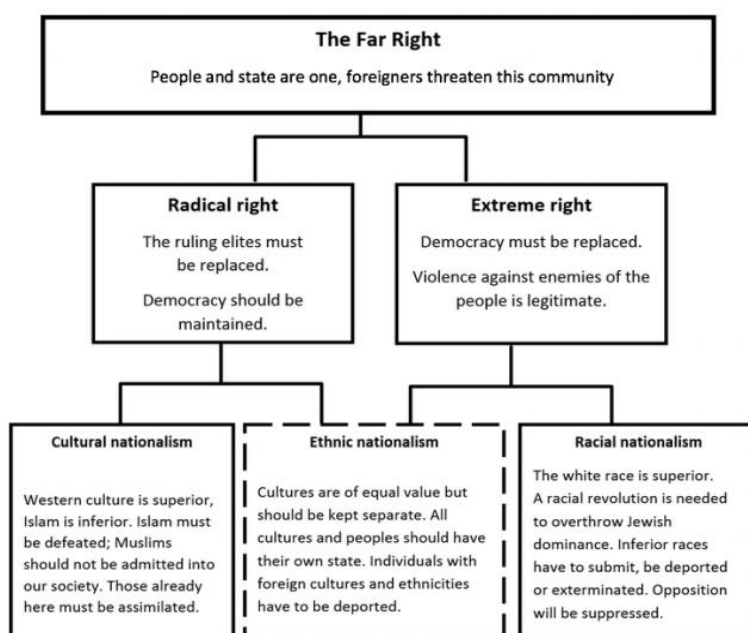
³⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 225.

⁴⁰ Tibi, Bassam. *Islamism and Islam*. New Haven: Yale University Press, 2012: sida 2.

⁴¹ Lööw, Heléne. ”Kapitel 2. Nationalsocialism och rasideologi”. I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvvarshögskolan, 2020: sida 88.

nationalism som verkar parlamentariskt för att stärka den så kallade nationalstaten, samt de aktörer som förespråkar okonventionella och utomparlamentariska metoder ”i syfte att demonisera och uppvigla mot utvalda grupper [...] som anses stå i vägen för målet; en etniskt eller kulturellt homogen stat”.⁴² Enligt FOI:s definition används därmed begreppet radikalnationalism först när ”en nationalistisk ideologi ogiltigförklarar principen om alla människors lika värde, eller bryter det samhällskontrakt som sätter moraliska och juridiska gränser för när, hur och av vem våld får brukas”.⁴³

I linje med FOI:s resonemang samt Ranstorp et als. studie från 2020,⁴⁴ kommer även denna studie att använda sig av samlingsbegreppet den ”radikalnationalistiska miljön” för att beskriva den samling av aktörer, nätverk och individer som undersöks. Det är dock viktigt att poängtera att denna ”miljö” består av olika beståndsdelar, och därmed innefattar ett myller av ideologiska inriktningar och hybrider.⁴⁵ Ett sätt att urskilja sådana olika inriktningar är att använda sig av Tore Bjørgo et als. konceptualisering av ”the far right”:

Figur 1. Utvecklades ursprungligen av Berntzen (2018), omarbetad tillsammans med Bjørgo och Aasland Ravndal, konceptuellt baserad på Mudde (2002) och Teitelbaum (2017).⁴⁶

Inledningsvis görs en distinktion mellan aktörer som arbetar inom ramarna⁴⁷ för det demokratiska systemet samt de aktörer som arbetar utomparlamentariskt, och stundtals med hjälp av våldsmetoder.⁴⁸

⁴² Kaati et al. *Digitalt slagfält*, sida 13.

⁴³ Kaati et al. *Digitalt slagfält*, sida 13.

⁴⁴ Ranstorp & Ahlin (red). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*.

⁴⁵ Lööw, Heléne. *Nazismen i Sverige 2000-2014*. Stockholm: Ordfront förlag, 2015: sida 127.

⁴⁶ Bjørgo, Tore & Aasland Ravndal, Jacob. *Extreme-Right Violence and Terrorism: Concepts, Patterns and Responses*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), 2019: sida 3.

<https://icct.nl/app/uploads/2019/09/Extreme-Right-Violence-and-Terrorism-Concepts-Patterns-and-Responses-4.pdf>

⁴⁷ Notera här att kategorin ”radikal”, till skillnad från FOI:s definition, används för att beskriva de aktörer som agerar inom det demokratiska systemet. I denna studie kommer dock termen ”radikal” att användas i enlighet med FOI:s definition.

⁴⁸ Bjørgo & Aasland Ravndal. *Extreme-Right Violence and Terrorism*, sida 3-4.

Kulturnationalister representeras av aktörer som huvudsakligen arbetar inom det demokratiska systemet, som exempelvis radikala högerpopulistiska partier. Även inom denna falang kan det dock förekomma våldsbejakande inslag, och då främst i form av en våldsbejakande retorik.⁴⁹ Udden riktas särskilt mot invandring i allmänhet, och islam i synnerhet. Kulturella skillnader betonas som en faktor för åtskillnad, och särskilt islam anses vara inkompatibel med västerländsk kultur samt tillhörande normer.⁵⁰

Etniska nationalister undviker att prata om ras och använder istället det mindre stigmatiserade begreppet etnicitet.⁵¹ En av de centrala idéerna är att etniska grupper bör separeras. Detta för att varje enskild grupp ska kunna bibehålla sin kultur, normer, samt enskilda särdrag – så kallad etnopluralism.⁵²

Den sista kategorin i modellen är den rasrevolutionära nationalismen. Denna inriktning innefattar individer som själva ofta benämner sig som vita nationalister eller nationalsocialister.⁵³ Den rasrevolutionära nationalismen strävar efter ett rasmässigt rent samhälle baserat på totalitära principer, där den vita ariska rasen ska vara överordnad övriga raser. Världssynen präglas av antisemitism, där judar anses underminera den vita rasens överlevnad. Rörelsen inom denna inriktning förkastar demokrati, och istället förespråkas våld som ett legitimt medel för att uppnå förändring.⁵⁴

Det ska dock poängteras att distinktionerna mellan dessa idealtyper sällan är helt tydliga i praktiken. Fastän vissa grupperingar kan kategoriseras som att tillhöra en av dessa huvudsakliga inriktningar finns det samtidigt individer som rör sig i gränlandet mellan dem. Därtill finns det också tydliga kopplingar mellan både grupper och individer från dessa olika inriktningar. I realiteten är därmed gränserna mellan dessa idealtyper relativt flytande.⁵⁵ Dessutom delar dessa grupperingar till stor del samma ideologiska budskap. Det går därmed inte att behandla dessa olika grupperingar som enskilda aktörer. Istället bör de betraktas som en del av ett överlappande spektrum. Likväl är även gränsen mellan våldsbejakande och icke-våldsbejakande aktörer ofta långt ifrån självklar. Fastän denna studie särskiljer mellan de enskilda grupperingarnas specifika agendor och särskilda ideologiska komponenter är det därmed motiverat att använda sig av ett samlingsbegrepp – det som i denna studie benämns som den radikalnationalistiska miljön.

1.3.6 Den autonoma miljön

Begreppet ”autonom” anammades i Sverige under slutet av 1980-talet, och har troligtvis lånats från Danmark. Begreppet började användas av husockupanter inom den så kallade BZ-rörelsen, där BZ är en förkortning av det danska ordet ”besætt” som betyder ”ockupera”.⁵⁶

⁴⁹ Bjørgo & Aasland Ravndal. *Extreme-Right Violence and Terrorism*, sida 3-4.

⁵⁰ Teitelbaum, Benjamin R. *Lions of the North: Sounds of the New Nordic Radical Nationalism*. New York: Oxford University Press, 2017: sida 5.

⁵¹ Bjørgo & Aasland Ravndal. *Extreme-Right Violence and Terrorism*, sida 4.

⁵² Mudde, Cas. *The Far Right Today*. Cambridge: Polity Press, 2019: sida 41-42.

⁵³ Teitelbaum. *Lions of the North*, sida 4.

⁵⁴ Bjørgo & Aasland Ravndal. *Extreme-Right Violence and Terrorism*, sida 4-5; Teitelbaum. *Lions of the North*, sida 4.

⁵⁵ Bjørgo & Aasland Ravndal. *Extreme-Right Violence and Terrorism*, sida 5.

⁵⁶ SOU 2002:91. *Hotet från vänster. Säkerhetstjänsternas övervakning av kommunister, anarkister m.m. 1965-2002*: sida 305.

Själva begreppet autonom syftar på att grupperna inom denna miljö agerar just oberoende.⁵⁷ Precis som i fallet med de övriga två extremistmiljöerna saknas dock en enhetlig och allmänt accepterad definition av ”den autonoma miljön”. Det råder dessutom ett visst mått av begreppsförvirring, då termer som ”vänsterextremism” och ”autonomism” ofta används synonymt, utan närmare förklaring eller definition. I sin granskning av vad hon själv bland annat benämner som ”den nya extremvänstern”, har Anna-Lena Lodenius uttryckt att det är en rörelse som är svår att sätta namn på, och att inget av de begrepp som idag används växelvis mellan olika aktörer och sammanhang är helt och hållet uttömmande.⁵⁸

I linje med den definition som föreslås av Center mot våldsbejakande extremism (CVE) i sin rapport från 2020, används dock begreppet ”den autonoma miljön” även i denna studie för att ”ringa in våldsbejakande aktörer som motiveras av ideologier som kan beskrivas som frihetlig socialism, såsom anarkism och syndikalism”.⁵⁹ I likhet med de två andra extremistmiljöerna är det dock viktigt att poängtera att gränserna mellan de aktörer som kan klassificeras som våldsbejakande respektive icke-våldsbejakande ofta är långt ifrån självklara. Samtliga aktörer och nätverk som benämns i denna studie är därmed inte nödvändigtvis våldsbejakande. Samtidigt tenderar ett flertal av dessa aktörer att stundtals tangera med den våldsbejakande delen av miljön. För att öka förståelsen för den svenska autonoma miljön som helhet är det därmed motiverat att även inkludera sådana aktörer i studien.⁶⁰

Den autonoma miljön kan beskrivas som en lös sammansättning av aktörer och nätverk med olika ideologiska utgångspunkter, snarare än en gemensam och enhetlig ideologi. Anna-Lena Lodenius har också argumenterat för att begreppet ”autonoma grupper” snarare refererar till en organisationsprincip.⁶¹ Detta resonemang har även lyfts fram av forskaren Janne Flyghed.⁶²

Fastän miljön innefattar ett antal olika aktörer som var och en fokuserar på särskilda sakfrågor binds de samman av ett övergripande ideologiskt ramverk. Först och främst utgår samtliga från en frihetlig socialistisk grundsyn, med betoning på antihierarkiska och antiauktoritära strukturer. För det andra anser samtliga aktörer att samhället inte går att förändra genom traditionella parlamentariska metoder. För det tredje strävar samtliga aktörer inom miljön efter att förändra den nuvarande samhällsstrukturen och förespråkar istället ett klasslöst samhälle med direktstyre, som utgår direkt från folket.⁶³

Den mest centrala frågan inom den autonoma miljön kretsar kring antifascism. Antifascism syftar här främst på ett ideologiskt ställningstagande mot fascism, och därmed också rörelser

⁵⁷ Säkerhetspolisen & Brottsförebyggande rådet (Brå). *Våldsamt politisk extremism – Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. Rapport 2009:15. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå), 2009: sida 36.

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180002415/1371914720927/2009_15_valdsam_politisk_extremism.pdf

⁵⁸ Lodenius, Anna-Lena. *Gatans parlament – om politiska våldsverkare i Sverige*. Stockholm: Ordfront, 2006: sida 125.

⁵⁹ Center mot våldsbejakande extremism (CVE). *Den autonoma miljön*. Stockholm: Brå, 2020: sida 7. https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53066735/1598254743550/2020_Autonoma_miljo%CC%88n.pdf

⁶⁰ Kaati (red.). *Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet*, sida 12 & 25.

⁶¹ Lodenius. *Gatans parlament*, sida 125-130.

⁶² Flyghed, Janne. ”Policing of Political Protest. The Security Police’s Control of the Extra-parliamentary Opposition in Sweden During and after the Cold War”. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, Vol. 14, Nr. 1, 2013: sida 83.

⁶³ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 13-14.

som kan beskrivas som radikalnationalistiska.⁶⁴ Den autonoma miljön använder sig av en extensiv tolkning av begreppet fascism, och begreppet används som en benämning av samtliga aktörer som anses upprätthålla den rådande maktordningen i samhället.⁶⁵ Ytterligare en central del av ideologin berör kampen mot kapitalism. I kontrast till det klasslösa samhälle som den frihetliga socialismen eftersträvar anses kapitalismen istället upprätthålla och cementera det rådande klassamhället och dess tillhörande ojämlikhet.⁶⁶ Det finns också ett motstånd mot den rådande svenska demokratin och dess rättsapparat. Detta då nuvarande system anses upprätthålla just kapitalismen och dess förtryck, vilket också gagnar och reproducerar de maktförhållanden som miljön strävar efter att förändra.⁶⁷

Andra betydande begrepp inom miljön är antirasism och kampen mot sexism. Miljön ställer sig positiva till mångkulturalism och invandring, vilket gör att radikalnationalistiska aktörer betraktas som dess ”ärkefiender”.⁶⁸ Även mindre radikala aktörer, som högerpopulistiska partier, betraktas som fiender. Detta då samtliga aktörer som på något sätt kan definieras som en del av den motsatta miljön anses sträva mot samma slutmål – oavsett retorik, strategi eller profil.⁶⁹ Kampen mot sexism syftar på ett ställningstagande mot könsbaserad särbehandling, patriarkala strukturer, objektifieringen av kvinnor, samt traditionella könsroller och genusföreställningar. Även homofobi är en fråga som miljön arbetar emot. Detta kan dels härledas till ställningstagandet mot traditionella genusföreställningar, och dels till den bredare kampen mot fascismen.⁷⁰

Även om tidigare forskning främst har sammankopplat förekomsten av antisemitiska idéströmningar med den radikalnationalistiska och den radikalislamistiska miljön är det dock viktigt att poängtera att sådana tendenser även till viss del återfinns inom den autonoma miljön. Förekomsten av sådana yttranden kan främst härledas till miljöns generellt kritiska hållning gentemot Israel och dess agerande i konflikten mot Palestina.⁷¹ Fastän den radikalnationalistiska och den autonoma miljön kan klassificeras som varandras motpoler utgör just förekomsten av antisemitism alltså en av miljöernas beröringspunkter.⁷²

Trots att termen ”autonom” ofta används växelvis med begreppet den ”vänsterextrema miljön” är det viktigt att betona den autonoma miljöns åtskillnad från den så kallade auktoritära vänsterrörelsen, med ideologiska rötter i exempelvis maoismen. Medan frihetlig socialism också vilar på socialistiska grundprinciper, som exempelvis jämlikhet och egendomsgemenskap, betonar dock ideologin, i kontrast till den auktoritära vänsterrörelsen,

⁶⁴ Ds 2014:4. *Våldsbejakande extremism i Sverige*, sida 30-31.

⁶⁵ Säkerhetspolisen & Brå. *Våldsam politisk extremism*, sida 36-37, 45.

⁶⁶ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 15.

⁶⁷ Carlsson, Christoffer. *Att lämna våldsbejakande extremism: En kunskapsöversikt*. Stockholm: Institutet för framtidsstudier (IFFS), 2016: sida 15. <https://www.iffs.se/publikationer/iffs-rapporter/att-lamna-valdsbejakande-extremism/>

⁶⁸ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 16.

⁶⁹ Jämte, Jan. ”Radical anti-fascism in Scandinavia – Shifting frames in relation to the transformation of the far right”. I *Radical Left Movements in Europe*, Magnus Wennerhag, Christian Fröhlich & Grzegorz Piotrowski (red.). New York: Routledge, 2018: sida 258-259.

⁷⁰ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 16-17.

⁷¹ Brottsförebyggande rådet (Brå). *Antisemitiska hatbrott*. Stockholm: Brå, 2019: sida 38.

https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e19304/1615395061042/2019_4_Antisemitiska_hatbrott.pdf

⁷² Säkerhetspolisen & Brå. *Våldsam politisk extremism*, sida 11.

istället antihierarkiska och antiauktoritära idéer.⁷³ Termen ”vänsterextremism” kan dessutom vara missvisande utifrån ytterligare en aspekt. Detta då den autonoma miljön endast kan klassificeras som att vara placerade till vänster på den politiska höger-vänster-skalan inom kontexten för socio-kulturella frågor, snarare än på samtliga områden. Att rörelsen bland annat anser att samhället inte kan förändras genom användningen av parlamentariska metoder, och därför förespråkar utomparlamentariska sådana, är bland annat en av de faktorer som gör att de skiljer sig markant från den traditionella politiska vänstern.⁷⁴

Det ska också poängteras att denna studie har valt att inte inkludera våldsbejakande djurrättsaktivism inom definitionen för den autonoma miljön. Fastän det finns vissa tydliga kopplingar mellan den våldsbejakande djurrättsrörelsen och den autonoma miljön, genom att de förstnämnda ofta uttrycker ideologiska ståndpunkter som också återfinns inom den senare, ska det också påpekas att djurrättsfrågor generellt sett har en väldigt låg status inom den svenska autonoma miljön. I en rapport från 2020 pekar CVE även på att våldsbejakande djurrättsaktivister snarare ”prioriterar kortsiktiga mål som frisläppandet av djur framför en mer långsiktig samhällsomstörtning”.⁷⁵ CVE argumenterar således att det inte är helt opproblemiskt att inkludera våldsbejakande djurrättsaktivister inom begreppsdefinitionen för den autonoma miljön, vilket är den linje som denna studie också har valt att följa.⁷⁶

Inom ramen för denna begreppsdiskussion ska det avslutningsvis nämnas att Säkerhetspolisen fram till publiceringen av sin årsbok för 2018 använde termen ”den autonoma miljön”, men att man därefter har växlat i sin terminologi. Sedan publiceringen av sin årsrapport för 2019 används nu istället begreppen ”den vänsterextrema miljön” samt ”våldsbejakande vänsterextremism”. CVE har dock noterat att det saknas både en motivering kring denna förändring samt en definition kring vad som avses med den vänsterextrema miljön. CVE konstaterar också att ”majoriteten av aktörerna inom den vänsterextrema miljön, på ett eller annat sätt, tillhör det som kan beskrivas som de autonoma delarna av miljön”.⁷⁷ Med hänsyn till detta, samt ovan nämnda resonemang kommer således denna studie att använda begreppet ”den autonoma miljön”.

1.4 Litteraturöversikt

Trots ett identifierat behov av att förstå nationella extremistmiljöer som en del av ett internationellt sammanhang finns det alltså en avsaknad av studier med ett tydligt fokus på de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar. Följande översikt kommer därmed att inkludera litteratur som berör både en svensk och en internationell kontext, samt både akademisk litteratur, olika former av rapporter och till viss del även journalistiska granskningar.

⁷³ Wennerhag, Magnus & Jämte, Jan. *Brottsförebyggande åtgärder mot radikala vänsterrörelser – effekter och erfarenheter*. Forskning/Studie. Stockholm: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), 2019: sida 10-11. <https://rib.msb.se/filer/pdf/28819.pdf>

⁷⁴ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 8-13.

⁷⁵ Center mot våldsbejakande extremism (CVE). *Våldsbejakande djurrättsaktivism*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå), 2020: sida 9.

https://www.cve.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa706856/1615555031251/2020_V%C3%A5ldsbejakande_djurr%C3%A4ttsaktivism.pdf

⁷⁶ CVE. *Våldsbejakande djurrättsaktivism*, sida 8-9.

⁷⁷ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 8.

1.4.1 Den radikalislamistiska miljöns transnationella kopplingar

Trots att Ranstorp et al. studie om den svenska salafistiska och salafist-jihadistiska miljön från 2018 främst fokuserar på den svenska kontexten berörs även miljöns transnationella kopplingar åtminstone delvis. Studien belyser bland annat svenska aktörers kopplingar till tyska och brittiska salafistiska organisationer, vars medlemmar bland annat rest till IS.⁷⁸

I en rapport från 2015, som genomfördes på uppdrag av Finansinspektionen, belyser även Magnus Normark och Magnus Ranstorp ett antal fall där svenska individer varit involverade i finansieringen av olika former av våldsbejakande- samt terror-relaterad verksamhet utanför Sveriges gränser. Ett sådant exempel är de två individer som dömdes för terrorfinansiering 2006. En av de två individerna dömdes exempelvis till 4,5 års fängelse för förberedelse till terrorbrott samt för att ha samlat in och överfört totalt 1,3 miljoner SEK till Irak.⁷⁹ I ytterligare en rapport från 2017 belyser även Normark et al. att finansiella medel också har överförts från Sverige till Syrien, vilket troligtvis har bidragit till att finansiera terrorverksamhet. Genom ett illustrerande exempel beskrivs även hur svenska individer har faciliterat transaktioner med syftet att bland annat stödja stridande individer i Syrien och Irak.⁸⁰

Därtill har Michael Fredholm belyst kopplingarna mellan delar av den svenska radikalislamistiska miljön och ett antal ryskspråkiga länder, som exempelvis Tjetjenien och Uzbekistan. Fredholm beskriver exempelvis att ett antal av de tjetjenska separatistiska ledarna, som under 1990-talet anslöt sig till en radikal tolkning av islam, flydde till Sverige i slutet på 1990-talet och början av 2000-talet. Dessa individer kom sedermera att skapa en bas i Sverige för tjetjenska och jihad-relaterade onlineaktiviteter. Dessa individer åtföljdes senare av kaukasiska kriminella entreprenörer samt centralasiatiska jihadister. Fredholm poängterar även att både jihadister och kriminella entreprenörer skapade kontakter med andra likasinnade grupper som också hade sitt ursprung i forna Sovjetunionen, vilket därmed skapade en ryskspråkig diaspora i Sverige med transnationella kopplingar. Från 2011/2012 och framåt började även ett flertal av tjetjenerna att engagera sig i olika former av terrorrelaterade aktiviteter på uppdrag av olika former av islamistiska extremistgrupper. Från 2012 var det även ett antal individer som reste till Syrien för att ansluta sig till olika former av terrorgrupper, inklusive IS. Därtill beskrivs hur intäkter från ett antal fall av ekonomisk brottslighet relaterade till individer från bland annat Turkiet, Uzbekistan och Nordkaukasien misstänks ha använts för terrorfinansiering, inklusive finansiering av just IS.⁸¹

Till detta bör även ett antal journalistiska granskningar nämnas. Per Gudmundsson skrev exempelvis redan 2013 en studie om 18 svenska individer som rest till Syrien för att ansluta sig till olika terrorgrupper.⁸² Därtill har bland annat Magnus Sandelin och Torbjörn Jerlerup belyst den svenska radikalislamistiska miljöns kopplingar till utländska salafistiska

⁷⁸ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 144ff.

⁷⁹ Normark, Magnus & Ranstorp, Magnus. *Understanding Terrorist Finance: Modus Operandi and National CTF-Regimes*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2015: sida 9.
https://www.fi.se/contentassets/1944bde9037c4fba89d1f48f9bba6dd7/understanding_terrorist_finance_160315.pdf

⁸⁰ Normark, Magnus, Ranstorp, Magnus & Ahlin, Filip. *Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2017: sida 31-33.
<https://fi.se/globalassets/media/dokument/rapporter/2017/terrorismfinansiering-fi-cats-2017.pdf>

⁸¹ Fredholm, Michael. *Transnational Organized Crime and Jihadist Terrorism: Russian-Speaking Networks in Western Europe*. London: Routledge, 2018: sida 171-172, 192ff.

⁸² Gudmundsson, Per. "The Swedish Foreign Fighter Contingent in Syria". *CTC Sentinel*, Vol. 6, Nr. 9, 2013: sida 5-9. <https://ctc.usma.edu/the-swedish-foreign-fighter-contingent-in-syria/>

organisationer.⁸³ Även Sofie Löwenmark har bidragit med ett flertal viktiga granskningar. En av de artiklar som publicerades under 2021 belyste exempelvis att en man bosatt i Angered hade häktats och misstänktes vara ledare för en internationell terrorcell som planerade att attackera Förenade Arabemiratens ambassader i Etiopien och Sudan.⁸⁴

I en internationell kontext har exempelvis Louise Richardson illustrerat hur olika former av terrorrörelsers transnationella kopplingar drivs av både statliga samt icke-statliga aktörer. Ett av de exempel som tas upp avseende statlig sponsring av terrorism är den radikalislamistiska libanesiska terrorgruppen Hizballahs stöd från och kopplingar till den iranska staten.⁸⁵ Denna symbiotiska relation har även utforskats av en mängd andra forskare, som exempelvis Joseph Daher,⁸⁶ Marius Deeb,⁸⁷ och Marc R. DeVore.⁸⁸

1.4.2 Den radikalnationalistiska miljöns transnationella kopplingar

I likhet med Förvarshögskolans tidigare studie om den salafistiska och salafist-jihadistiska miljön, berör även studien om den svenska radikalnationalistiska miljön från 2020 vissa internationella aspekter. Studien belyser NMR:s kopplingar till dess systerorganisationer i de nordiska grannländerna, samt relationer med likasinnade organisationer runt om i Europa, USA och Ryssland.⁸⁹ I det kapitel som författats av Säkerhetspolisen poängteras det även att totalt 17 av de 507 individer som varit föremål för uppföljning inom den svenska våldsbejakande radikalnationalistiska miljön mellan 2018 och 2019 även har deltagit i paramilitär träning i exempelvis Ryssland, Tjeckien, Polen och Bulgarien. Ytterligare 9 individer har även deltagit i den väpnade konflikten i Ukraina. Därtill påpekas det även att medan majoriteten av dessa 507 individer är födda i Sverige är ett antal även födda i länder som exempelvis Tyskland, Ryssland, Norge, Estland, Finland, Irak, Iran och Polen.⁹⁰

Därtill har Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) även publicerat ett antal studier som berör svenska radikalnationalistiska aktörers digitala närvaro, vilka till viss del även belyser förekommande transnationella element. I en studie från 2017 påvisas det exempelvis att Stormfront, som är ett av de mest kända radikalnationalistiska diskussionsforumen och som grundades i USA, hade 34 000 unika svenska besökare mellan augusti och november 2016. Ett av delforumen på plattformen handlade dessutom om Skandinavien och Baltikum, och

⁸³ Se exempelvis: Sandelin, Magnus. "Extremister rekryterar genom dawahrörelsen". 2015-08-25. <https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrörelsen>; Jerlerup, Torbjörn. "Amanj Aziz extrema kopplingar är belagda". *Expressen*. 2017-11-22.

<https://www.expressen.se/kultur/ide/amanj-aziz-extrema-kopplingar-ar-belagda/>

⁸⁴ Löwenmark, Sofie. "Angeredsbo häktad för terrorplaner mot ambassader". *Doku*. 2021-02-09.

<https://doku.nu/2021/02/09/angeredsbo-haktad-for-terrorplaner-mot-ambassader/>

⁸⁵ Richardson, Louise. "Terrorists as transnational actors". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 11, Nr. 4, 1999: sida 215.

⁸⁶ Daher, Joseph. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. London: Pluto Press, 2016.

⁸⁷ Deeb, Marius. *Syria, Iran and Hezbollah: The Unholy Alliance and Its War on Lebanon*. Stanford, California: Hoover Institution Press, 2013.

⁸⁸ DeVore, Marc R. "Exploring the Iran-Hezbollah Relationship: A Case Study of how State Sponsorship affects Terrorist Groups Decision-Making". *Perspectives on Terrorism*, Vol. 6, Nr. 4-5: sida 85-107.

⁸⁹ Ranstorp & Ahlin (red.). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 189-194, 454-459.

⁹⁰ Säkerhetspolisen. "Kapitel 4. Den våldsbejakande högerextrema miljön". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Förvarshögskolan, 2020: sida 136-143.

diskussionerna fördes på både engelska och skandinaviska språk.⁹¹ I en studie från 2019 beskrivs exempelvis även hur olika ensamagerande gärningsmän ofta refererar till varandra i de digitala avtryck som de lämnat efter sig innan attentaten, samt att de ofta rör sig på samma digitala plattformar. Bland de kopplingar som illustreras mellan olika individer återfinns också den svenska Anton Lundin Pettersson. Detta då Brenton Tarrant, som genomförde terrorattentatet i Christchurch 2019, bland annat hyllade just Lundin Pettersson i sitt manifest som publicerades inför attacken.⁹²

Gällande medial rapportering har Dagens Nyheter (DN) pekat på ytterligare kopplingar mellan den svenska radikalnationalistiska miljön och ryska aktörer. Detta i form av en så kallad systema-klubb som grundats av två män som invandrade från Ryssland som barn. Systema är en närstridsteknik som används av de ryska specialförbanden Spetsnaz. Det finns klubbar som lär ut denna teknik i ett flertal länder, och i Sveriges uppgavs det finnas en handfull. Enligt forskare och rysslandsexperter har sådana klubbar, utöver att främja en pro-rysk hållning, även använts som rekryteringsbas för ryska underrättelsetjänster.⁹³

Även Atlantic Council har i ett flertal rapporter undersökt kopplingar mellan Ryssland och europeiska radikalnationalistiska och högerpopulistiska aktörer, inklusive svenska sådana. Enligt en av dessa rapporter har Alternativ för Sverige (AfS) utvecklats till den tydligaste pro-ryska politiska aktören i Sverige. Representanter från AfS besökte exempelvis en konferens i Moskva 2018, med den ryska utrikesministern Sergey Lavrov som huvudtalare. Utöver AfS, pekar rapporten även på att det finns kopplingar mellan Ryssland och svenska aktörer inom så kallad "alternativmedia".⁹⁴

I slutet av 2020 publicerade även Counter Extremism Project (CEP) en rapport som fokuserade på de våldsbejakande radikalnationalistiska miljöernas transnationella kopplingar i sex olika länder, varav Sverige var en av de stater som studerades. Rapporten poängterar bland annat att det historiskt sett har skett ett kontinuerligt ideologiskt utbyte samt lärande mellan svenska och utländska radikalnationalistiska aktörer. Detta har bland annat underlättats av det engelska språket och har resulterat i att svenska och utländska aktörer i allt högre grad har börjat efterlikna varandra. Avsnittet om Sverige fokuserar till stor del på NMR:s internationella kontakter.⁹⁵

Därtill har Yannick Veilleux-Lepage och Emil Archambault visat på hur sociala medier och sociala nätverk har bidragit till utbyten mellan radikalnationalistiska aktörer i Kanada och Sverige. Genom att studera den kanadensiska falangen till det finsketablerade Soldiers of Odin och deras aktiviteter och nätverk på Facebook konstaterar författarna bland annat att det finns betydande kopplingar mellan svenska och kanadensiska aktivister. Ledarna inom

⁹¹ Kaati. *Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer*, sida 38-39.

⁹² Kaati et al. *Digitalt slagfält*, sida 14 & 70-71.

⁹³ Carlsson, Mattias. "Unga lockas till rörelse med koppling till rysk underrättelsetjänst". *Dagens Nyheter*. 2018-02-12. <https://www.dn.se/nyheter/unga-lockas-till-rorelse-med-kopplingar-till-rysk-underrattelsejant/>

⁹⁴ Polyakova, Alina, Splidsboel Hansen, Flemming, van der Noordaa, Robert, Bogen, Øystein & Sundbom, Henrik. *The Kremlin's Trojan Horses: Russian Influence in Denmark, The Netherlands, Norway and Sweden*. Washington: Atlantic Council, 2018. <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/02/The-Kremlins-Trojan-Horses-3.pdf>

⁹⁵ Finnsjö, Morgan. "Sweden". I *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism – Transnational Connectivity, Definitions, Incidents, Structures and Countermeasures*, David Ibsen et al. Berlin: Counter Extremism Project (CEP), 2020: sida 113-115. https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf

organisationens svenska falang verkar även, i likhet med det finska ledarskapet, ha ett betydande inflytande över den kanadensiska fraktionen.⁹⁶

1.4.3 Den autonoma miljöns transnationella kopplingar

Det råder för närvarande en viss brist på litteratur avseende antifascism på den nationella nivån i relation till de nordiska länderna, och litteraturen avseende dessa rörelers transnationella dimensioner är än mer knapphändig.⁹⁷ I sin avhandling från 2013 presenterar dock Jan Jämte en redogörelse för den antirasistiska rörelsens framväxt och utveckling i Sverige, som till viss del även berör autonoma aktörers internationella kopplingar och influenser. Jämte beskriver bland annat att det engelska Anti Fascist Action (AFA) tidigt kom att influera den radikala antifascistiska rörelsen i Sverige. Detta genom att svenska aktivister bland annat läste engelska tidskrifter som *Fighting talk*, engelska AFA:s tidning, samt även träffade aktivister. Därtill beskrivs hur flertalet av de respondenter som Jämte intervjuat antingen bött eller etablerat kontakter med andra likasinnade aktörer i Tyskland, England samt Danmark, och sedermera tog med sig influenser från dessa länder hem till Sverige.⁹⁸

Utöver detta har även Dan Hansén och Jens Nordqvist redogjort för ockupationen av den västtyska ambassaden i Stockholm 1975 samt den planerade kidnappningen av statsrådet Anna-Greta Leijon – två händelser som påvisar svenska historiska kopplingar till de västtyska organisationerna Röda armé-fraktionen (RAF) samt 2 juni-rörelsen. I planeringen av det sistnämnda attentatet var, förutom den västtyske terroristen Norbert Kröcher, även ett antal svenskar involverade. För en mer detaljerad redogörelse kring dessa händelser, se avsnitt 3.3.1.⁹⁹

Även en statlig utredning från 2002, som tar ett helhetsgrepp om vad som benämns som “hotet från vänstern”, belyser till viss del den svenska autonoma miljöns transnationella kopplingar. Utredningen konstaterar bland annat att kopplingarna mellan svenska anarkister och den västtyska terrorismen under 1970-talet “inte enbart bestod av en viss ideologisk konformitet”. I relation till detta lyfts exemplet ovan fram, där en grupp bestående av ett flertal svenskar och under ledning av Norbert Kröcher planerade att kidnappa statsrådet Anna-Greta Leijon.¹⁰⁰ Samma utredning belyser även ett antal andra kopplingar mellan svenska anarkister och utländska likasinnade. Det beskrivs exempelvis hur det 1979 bedrevs en förundersökning mot gruppen Anarkokommunistisk Organisation (AKO) i Stockholm. Detta då Säkerhetspolisen bland annat noterat att AKO hade kontakter med vad som bedömdes vara italienska och västtyska terrorister. Även tidningen *Brand* tas upp som exempel, där Brands redaktion avlyssnades – vilket bland annat baserades på just redaktionsmedlemmarnas utländska kontakter.¹⁰¹

⁹⁶ Veilleux-Lepage, Yannick & Archambault, Emil. “Mapping Transnational Extremist Networks: An Exploratory Study of the Soldiers of Odin’s Facebook Network, Using Integrated Social Network Analysis”. *Perspectives on Terrorism*, Vol. 13, Nr. 2, 2019: sida 21-38.

⁹⁷ Braskén, Kasper & Lundin, Johan A. “Introduction”. I *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*, Kasper Braskén, Nigel Copley & Johan A. Lundin (red.). London: Routledge, 2019: sida 2.

⁹⁸ Jämte, Jan. *Antirasismens många ansikten*. Diss., Umeå Universitet, 2013: sida 288-289.

⁹⁹ Hansén, Dan & Nordqvist, Jens. *Kommando Holger Meins: Dramat på västtyska ambassaden och Operation Leo*. Stockholm: Ordfront, 2006.

¹⁰⁰ SOU 2002:91. *Hotet från vänster*, sida 319-320.

¹⁰¹ SOU 2002: 91. *Hotet från vänster*, sida 322-323.

Den senaste av Europol:s rapporter avseende terrorism inom EU från 2021 konstaterar även att det finns ett tydligt och nära samarbete mellan så kallade vänsterextrema grupper i Sverige, Norge och Danmark. Därtill konstateras det att dessa grupper även har kontakt med likasinnade grupper i andra delar av Europa. Hur dessa samarbeten och kontakter ser ut specificeras dock inte vidare.¹⁰²

Därtill belyser även FOI:s kartläggning av svenska autonoma aktörers digitala närvaro från 2018 vissa transnationella aspekter. Det påvisas exempelvis att det amerikanska autonoma kollektivet Riseup levererar tekniska lösningar till flertalet svenska (och andra nationella) autonoma aktörer, vilket bland annat innefattar krypterad e-post.¹⁰³ Därtill beskrivs även kortfattat det nordiska nätverket ARNA, som innefattar ett flertal svenska grupperingar, samt nätverkets hemsida.¹⁰⁴

Kasper Braskén et al. betonar även att de antifascistiska och autonoma miljöerna i Norden haft ett frekvent utbyte sinsemellan, samt att den antifascistiska kampen i dessa länder både har riktats mot den nationella samt den internationella arenan.¹⁰⁵ I sitt kapitel om den antifascistiska motmobiliseringen i samband med de årliga 30 november-demonstrationerna i Lund beskriver exempelvis Andrés Brink Pinto och Johan Pries hur den antifascistiska blockaden 1991 inspirerades av danska husockupanter och deras metoder. Därtill beskrivs även hur motmobiliseringen 1993 lockade till sig mer än tio bussar med aktivister från Danmark och Norge, vilket är ett illustrativt exempel på det historiska samarbete som funnits mellan nordiska antifascistiska och autonoma rörelser.¹⁰⁶

Utöver detta har Louise Richardson belyst hur den europeiska vänsterrörelsens revolutionära falanger i exempelvis Tyskland, Italien och Frankrike skapade kopplingar till varandra under 1970- och 80-talet baserat på deras gemensamma ideologi. Därtill fanns även operativa kopplingar mellan tyska Red Army Faction (RAF) och den palestinska Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP), där RAF bland annat deltog i ett flertal terroraktioner tillsammans med dess palestinske bundsförvant.¹⁰⁷

¹⁰² Europol. *Te-Sat 2021*, sida 96.

¹⁰³ Kaati (red.). *Den digitala kampen - Autonoma rörelser på nätet*, sida 31-32.

¹⁰⁴ Kaati (red.). *Den digitala kampen - Autonoma rörelser på nätet*, sida 45-46.

¹⁰⁵ Braskén, Kasper, Copsey, Nigel & Lundin, Johan A (red.). *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*. London: Routledge, 2019.

¹⁰⁶ Brink Pinto, Andrés & Pries, Johan. "Challenging fascist spatial claims: The Struggle over the 30 November marches in southern Sweden". I *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*, Kasper Braskén, Nigel Copsey & Johan A. Lundin (red.). London: Routledge, 2019: sida 254-270.

¹⁰⁷ Richardson. "Terrorists as transnational actors", sida 216-217.

Kapitel 2. Metodologiska överväganden

2.1 Inledning

I linje med de resultat som påvisats i Ranstorp et als. tidigare studier avseende den salafistiska samt den radikalnationalistiska miljön i Sverige finns det ett behov av att ta ett helhetsgrepp om respektive miljö.¹⁰⁸ Detta då enskilda aktörer inom de olika miljöerna befinner sig på ett kontinuum, där gränserna mellan vilka som kan klassificeras som våldsbejakande samt ickevåldsbejakande aktörer är långt ifrån självklara. Därav berör studien även aktörer som inte nödvändigtvis behöver klassificeras som våldsbejakande, men som till stor del delar samma narrativ samt ideologiska budskap som den våldsbejakande falangen inom respektive miljö. Även om dessa budskap inte nödvändigtvis är våldsbejakande kan de likväl vara problematiska med hänsyn till demokratiska samt individuella fri- och rättigheter. Det är därmed motiverat att inkludera aktörer från hela detta spektrum. Detta gäller samtliga av de tre extremistmiljöer som studeras.

I detta sammanhang är det dock ytterst viktigt att poängtera att det i Sverige inte är olagligt att uttrycka eller förespråka radikala åsikter. Yttrandefriheten är en grundläggande och fundamental del av det svenska samhället, och en viktig förutsättning för en fungerande demokrati. Bland de miljöer och aktörer som studeras återfinns dock olika former av hatiska budskap, som syftar till att begränsa grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Därtill präglas argumenten ofta av dikotoma tankesätt, där det frekvent görs en tydlig och onyanserad distinktion mellan ”vänner” respektive ”fiender”. Fastän sådana budskap i flertalet fall omfattas av yttrandefriheten är det viktigt att poängtera att dessa budskap ändå kan vara problematiska utifrån andra aspekter, som exempelvis just demokratiska fri- och rättigheter. Sådana narrativ är därmed viktiga att studera.

Studien har i huvudsak en kvalitativ ansats, där de olika formerna av textmaterial har analyserats utifrån den kvalitativa textanalysens systematik. Genom en noggrann läsning av respektive texts delar, helhet samt tillhörande kontext, har det väsentliga innehållet i varje text tagits fram. Detta har i sin tur bidragit till den övergripande kartläggningen samt analysen.¹⁰⁹

2.2 Exemplifierande fall

För att närma sig forskningsområdet samt försöka besvara studiens syfte och frågeställningar identifierades inledningsvis ett antal fall av förbindelser mellan de svenska extremistmiljöerna samt internationella aktörer. Urvalet baserades till stor del på författarnas tidigare kunskaper och erfarenheter inom området, och dels på operationaliseringen av begreppen ideologiska-, operationella- och finansiella kopplingar. Utöver detta fokuserar studien främst på enskilda aktivister och organisationer som kan, eller tidigare har kunnat, klassificeras som centrala eller tongivande inom respektive miljö.

Fallen används dels för att på ett konkret sätt exemplifiera hur de svenska extremistmiljöernas transnationella förbindelser kan ta sig i uttryck, samt dels för att urskilja mönster och trender

¹⁰⁸ Ranstorp, Ahlin, Hyllengren & Normark. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*; Ranstorp & Ahlin (red.). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*.

¹⁰⁹ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4:e upplagan. Vällingby: Norstedts Juridik, 2012: sida 210.

inom, respektive mellan, de olika miljöerna. Då enskilda fall visserligen innefattar karaktäristika som är utmärkande för det specifika fallet i fråga kan studiet av ett flertal fall även användas för att urskilja generella mönster och trender.¹¹⁰ Undersökningen av fallen syftar därmed främst till att skapa en fördjupad förståelse för de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar som fenomen, snarare än att endast generera i ökad kunskap om de specifika fallen i fråga.¹¹¹

Det är i denna kontext dock viktigt att poängtera att studien inte gör anspråk på att försöka presentera några generaliserbara eller heltäckande slutsatser kring hur de tre extremistmiljöernas transnationella kopplingar ser ut. Förhoppningen är snarare att de karaktäristika, mönster och trender som identifieras ska kunna fungera som vägledning för ytterligare forskning samt det praktiska motverkande arbetet på området.¹¹² Då frågan kring svenska extremistmiljöers transnationella kopplingar hittills är relativt understuderad, är detta således endast en första ansats till att utöka kunskapen på området.

2.3 Avgränsningar och begränsningar

Denna studie innefattar ett antal avgränsningar samt begränsningar som är viktiga att belysa. För det första har studiens utgångspunkt varit de aktörer och våldsbejakande miljöer som varit verifierbara – både av forskning, brottsbekämpande myndigheter samt mediala granskningar. En begränsning i relation till detta är risken att vissa betydande aktörer har förbisetts, och att vissa transnationella kopplingar således också har försummats. Då samtliga miljöer som studerats är relativt slutna för utomstående parter är detta tyvärr dock en oundviklig aspekt. Å andra sidan gör studien som tidigare nämnts inte heller några anspråk på att presentera några heltäckande slutsatser på området, vilket gör att ett sådant eventuellt bortfall inte är kritiskt. Dessutom är bedömningen att flertalet av de aktörer som studeras faktiskt bör betraktas som centrala inom respektive miljö vilket, trots eventuella bortfall, ändå kan peka på viktiga insikter och kunskaper på området.

För det andra har en tidsmässig avgränsning gjorts, där de fall som studeras avser en tioårsperiod (2010-2020). I vissa fall beskrivs och analyseras även fenomen som fortfarande är pågående, men där startpunkten för kopplingen av intresse har identifierats under denna tioårsperiod. Dessa kan därmed ändå anses utgöra en del av detta tidsspann.

För det tredje har valet av fall som studerats begränsats av förekomsten av öppet tillgänglig information. Risken finns därmed att vissa fall, fenomen och aktörer som hade varit relevanta och intressanta för studiens syfte och frågeställningar således har försummats. Ett sådant konkret exempel är exempelvis det kurdiska Partia Karkaren Kurdistan (PKK), som historiskt sett har haft ett flertal olika kopplingar till Sverige,¹¹³ vilket därmed potentiellt även skulle ha varit intressant att studera inom ramen för denna studie. Även indikationer på att tjetjenska

¹¹⁰ Morgan, Mary S. "Exemplification and the use-values of cases and case studies". *Studies in History and Philosophy of Science*, Vol. 78, 2019: sida 6.

¹¹¹ McNabb, David E. *Research Methods for Political Science: Quantitative, Qualitative and Mixed Method Approaches*. 3:e upplagan. New York: Routledge, 2021: sida 276.

¹¹² Morgan. "Exemplification and the use-values of cases and case studies", sida 9-11.

¹¹³ Se exempelvis: Rembe, Malena. "Swedish Experiences: Countering Violent Networks". I *Confronting Terrorism: European Experiences, Threat Perceptions and Policies*, Marianne van Leeuwen (red). Haag: Kluwer Law International, 2003: sida 166-167; SOU 2002:91. *Hotet från vänster*, sida 366-367.

individer och grupper i Sverige har kopplingar till IS och andra salafist-jihadistiska nätverk inom Europa finns, men är svåra att belägga empiriskt med öppna källor eftersom polisutredningar pågår.¹¹⁴ På grund av just brist på öppet tillgänglig och relevant empiri har dock dessa fall inte kunnat studeras. Detsamma gäller det faktum att flertalet olika extremistiska grupperingar använder sig av krypterade digitala plattformar för exempelvis intern kommunikation samt spridning av propaganda, vilket gör att möjligheten att studera sådana digitala gemenskaper också är begränsad. På grund av studiemiljöernas relativt slutna natur är dock den begränsade förekomsten av öppet tillgänglig empiri tyvärr oundviklig. Bedömningen är dock att studien trots detta ändå kan belysa viktiga aspekter, vilket i sin tur kan bidra till att öka kunskapen på området.

Då de studerade miljöerna som nämnts är relativt slutna för utomstående aktörer har inga intervjuer genomförts med aktörer som är aktiva inom dessa miljöer. Detta skulle kunna utgöra en begränsning för studiens resultat och slutsatser. Det är dock inte sannolikt att dessa aktörer skulle ha något egenintresse av att belysa ytterligare former av kopplingar än de som redan har offentliggjorts på andra sätt. Bedömningen är därmed att den empiri som använts utgör den främsta tillgängliga formen av källmaterial för en studie av denna typ.

2.4 Material

En stor del av studiens material består av olika former av textkällor. Akademisk litteratur används dels för att beskriva miljöerna, deras framväxt samt ideologiska utgångspunkter, samt dels för att ge studien en teoretiskt förankrad grund. Andra typer av textkällor innefattar bland annat olika myndighetsrapporter, förundersökningsprotokoll, samt olika former av medieuppgifter. Detta innefattar uppgifter från ett flertal former av utgivare, som exempelvis tv, radio och tidningar. Sådant material utgörs dock i huvudsak av nyhetsartiklar och reportage.

Studien använder sig till viss del även av material som de tre extremistmiljöerna själva har publicerat i sina öppna kanaler, det vill säga egenproducerat material. Detta innefattar bland annat textmaterial på deras hemsidor, inlägg på sociala medier och podcasts. Sådant material används dels för att beskriva miljöerna som sådana, men också för att identifiera kopplingar till utländska aktörer.

Utöver detta har studiens empiriska material till viss del även kompletterats med kvalitativa intervjuer. Respondenterna består av representanter från svenska och utländska myndigheter med relevant kunskap inom området. Respondenterna valdes ut med hjälp av ett så kallat strategiskt urval. Urvalet baserades på två specifika kriterier, i form av (1) respondenternas relevans för det specifika forskningsområdet, samt (2) respondenternas kunskap och erfarenhet inom området i fråga. Denna form av urval är att föredra i de fall då forskarna i fråga redan besitter en viss kunskap inom det område som ska studeras. Detta då det tillåter ett urval av respondenter som antas kunna bidra med den mest relevanta samt värdefulla empirin.¹¹⁵

Det är dock viktigt att poängtera att respondenterna i fråga har utlovats största möjliga anonymitet. Resultaten från intervjuerna har därmed främst använts i relation till redan

¹¹⁴ VRT NWS. "Raaid on Chechen properties in terrorism funding probe". *VRT NWS*. 2021-02-10. <https://www.vrt.be/vrtnws/en/2021/02/10/chechen-circles-suspected-of-funding-terrorism/>

¹¹⁵ Denscombe, Martyn. *The Good Research Guide: For Small-scale Research Projects*. 5:e upplagan. Maidenhead: McGraw-Hill Education/Open University Press, 2014: sida 41-42.

tillgängliga uppgifter. Denna form av empiri används således endast som ett komplement till övrig empiri, och har därmed inte en bärande roll för studiens slutsatser.

2.5 Källkritik

Enligt traditionella källkritiska metoder bör trovärdigheten i all form av empiri bedömas i relation till fyra kriterier: äkthet, samtidighet, oberoende och tendens. Äkthet ställer krav på att källmaterialet inte har förfalskats, utan att de uppgifter som anges faktiskt har producerats vid den tidpunkt, i det sammanhang samt av den eller de personer som anges. Samtidighet avser det faktum att ju längre tid som förflyter mellan en händelse och dess nedtecknande, desto större risk att berättelsen präglas av minnesfel, efterrationaliseringar eller efterhandskonstruktioner. Kriteriet kring oberoende fäster uppmärksamheten på tre olika aspekter. Detta i form av (1) möjligheterna att bekräfta berättelsen, (2) avståndet mellan berättare och berättelse, samt (3) berättarens grad av oberoende. Den sista punkten hänger även samman med kriteriet tendens och åsyftar huruvida berättaren – källans ursprung – har ett intresse av att avsiktligt återge en icke-korrekt berättelse om verkligheten.¹¹⁶

Samtliga myndighetsrapporter, akademiska verk och uppgifter från media har inhämtats från verifierade databaser och hemsidor, vilket säkerställer materialets äkthet. Avseende de uppgifter som hämtats från olika former av mediekanaler skulle eventuellt kriteriet om oberoende kunna ifrågasättas då vissa typer av rapporteringar, som exempelvis ledartexter, stundtals är tesdrivna. När det gäller sådan typ av material har detta dock inhämtats från etablerad media, och eventuella påståenden har belagts med kontrollerbar fakta. Källorna kan därmed sägas uppfylla kriteriet om oberoende.

I de fall där miljöernas egenproducerade material har pekat på just kopplingar till utländska aktörer har sådana uppgifter i största möjliga mån triangulerats med annat material. Samma förfarande har även använts avseende journalistiska granskningar.¹¹⁷ Gällande samtliga typer av uppgifter som inhämtats från olika aktörers sociala medier och hemsidor har även äktheten kontrollerats mot andra former av material. För att undvika risken med efterrationaliseringar och dylikt har även främst uppgifter som publicerats i nära anslutning till händelsen av intresse använts.

2.6 Etiska överväganden

Studien har dels genomgått granskning av Försvarshögskolans råd för forskningsetiska frågor, samt dels av Etikprövningsmyndigheten. Båda granskningarna har utmynnat i tillfredsställande resultat. Utöver detta har studien även följt Vetenskapsrådets angivna forskningsetiska principer, avseende informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav, samt nyttjandekrav.¹¹⁸

¹¹⁶ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, sida 282-287.

¹¹⁷ McNabb. *Research Methods for Political Science*, sida 366.

¹¹⁸ Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. 2002.

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

De etiska övervägandena berör bland annat de miljöer samt de fall som studien redogör för. I flera av de fall som används för att exemplifiera de olika miljöernas transnationella kopplingar förekommer personuppgifter, som exempelvis namn. Vid ett flertal tillfällen har individen eller organisationen som individen i fråga tillhör själva publicerat uppgifterna, vilket gör att uppgifterna har betraktats som offentliga. Därtill förekommer även exempel då personuppgifter spridits via etablerad media, vilket därmed också har betraktats som offentligt tillgängliga uppgifter. I beskrivningen och analysen av ett antal fall har även förundersökningsprotokoll och domslut använts, vilka också berör personuppgifter. Det material som använts är offentliga handlingar, där personuppgifterna i fråga inte har behandlats med sekretess, vilket innebär att även dessa bör betraktas som offentliga. Studien kommer således inte att publicera personuppgifter som inte redan är offentligt tillgängliga. Överlag präglas dock studien av en återhållsamhet avseende publicering av just personuppgifter.

Avseende beskrivningar och referat till olika former av sociala medier har allt sådant material varit öppet och tillgängligt för allmänheten. Detta då åtkomsten av dessa uppgifter varken krävt inloggning eller medlemskap.

Kapitel 3. Bakgrund: De svenska extremistmiljöernas historiska utveckling & omfattning

3.1 Den radikalislamistiska miljön

3.1.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling

Under det tidiga 1990-talet etablerade sig ett antal relativt inflytelserika aktörer i Stockholm och Göteborg, och började bygga upp rekryteringsmiljöer till olika former av salafist-jihadistiska nätverk.¹¹⁹ Det var också under början av detta årtionde som Säkerhetspolisen började uppmärksamma att det fanns individer och nätverk i Sverige med kopplingar till den internationella våldsbejakande radikalislamistiska miljön, och då främst al-Qaida. Vissa sympatisörer och anhängare i Sverige hade även nära kopplingar till centrala aktörer inom al-Qaida.¹²⁰ En av dessa var bland annat Muhammed Mouomu som etablerade nära kontakter med al-Qaidas ledarskap under andra halvan av 1990-talet, när han genomgick utbildning i dess träningsläger i Afghanistan. Mouomu var även en av ledarna för den numera nedlagda Brandbergenmoskén, som var ett av centrumen för den salafistiska miljön i Stockholm under 1990-talet.¹²¹ Utöver Mouomu var det även ett flertal andra individer som reste från Sverige till Afghanistan för att utbilda sig i al-Qaidas träningsläger på 1990-talet.¹²² Sedan 1990-talet har även ett flertal svenskar rest för att ansluta sig till konflikter i bland annat Somalia, Irak och Tjetjenien.¹²³

Den 11 september 2001 skedde det som skulle komma att betraktas som ett utav de formativa momenten för den internationella radikalislamistiska miljöns utveckling. I samband med detta skedde också en ökad rekrytering till det våldsbejakande radikalislamistiska nätverket i Sverige.¹²⁴ Under denna tidsperiod konstaterade även Säkerhetspolisen att behovet av att verka mot dessa aktörer ökade, samt att aktiviteten inom dessa nätverk inte hade minskat som en följd av USA:s så kallade krig mot terrorismen.¹²⁵

År 2005 skedde även den första så kallade karikatyrkrisen, då danska Jyllandsposten publicerade tolv karikatyrer av profeten Muhammed, vilket skapade en massiv kritikstorm i flera muslimska länder. Även ett flertal svenska medier valde att filma och fotografera Jyllandspostens sidor, och ett par av karikatyrerna publicerades också i bland annat Expressen och GT.¹²⁶ Under 2007 publicerade lokaltidningen Nerikes Allehanda en teckning av konstnären Lars Vilks föreställande profeten Muhammed som en rondellhund. Teckningen publicerades sedermera av ytterligare ett antal svenska tidningar.¹²⁷

Dessa händelser satte Sverige på kartan för den internationella jihadistiska rörelsen, och strax efter publiceringen av Lars Vilks teckning satte exempelvis den dåvarande ledaren för al-Qaida i Irak, Abu Omar al-Baghdadi, ett pris på \$100,000 på Vilks huvud. Priset skulle dessutom höjas med \$50,000 om Vilks "slaktades som ett lamm". Därtill erbjöd al-Baghdadi \$50,000

¹¹⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 48.

¹²⁰ Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2002*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2003: sida 36-37.

¹²¹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 59-60.

¹²² Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2002*, sida 36-37.

¹²³ Säkerhetspolisen. *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*, sida 60-61.

¹²⁴ Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2002*, sida 37-38.

¹²⁵ Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2003*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2004: sida 32.

¹²⁶ Janzon, Beatrice. "Detta har hänt i bråket kring teckningarna". *Sveriges Radio*. 2006-02-02.

<https://sverigesradio.se/artikel/787712>

¹²⁷ SVT Nyheter Örebro. "Kontroversiell Muhammedbild i Nerikes Allehanda". *SVT Nyheter*. 2007-08-20. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/orebro/kontroversiell-muhammedbild-i-nerikes-allehanda>

till den som också avrättade chefredaktören för Nerikes Allehanda. År 2010 genomförde även självmordsbombaren Taimour Abdulwahab al-Abdaly ett terrorattentat i centrala Stockholm. I den ljudinspelning som skickades till svensk media och polis förklarade han att motivet för attentatet handlade om svenska styrkors närvaro i Afghanistan, samt publiceringen av just Muhammed-karikatyerna.¹²⁸

Det andra formativa momentet i den radikalislamistiska miljöns utveckling var IS framväxt i Syrien och Irak och det omfattande resande från Sverige och andra länder som detta medförde. I relation till detta har uppskattningsvis 300 individer rest från Sverige sedan 2012, med syftet att ansluta sig till olika former av terrorgrupper i regionen. Majoriteten av de svenska individer som reste (omkring 80%) kom från fyra av Sverige 21 län, i form av Västra Götaland, Stockholm, Skåne och Örebro. Av samtliga av de som reste har omkring 80% varit associerade med IS.¹²⁹ År 2016 rapporterade även International Center for Counter-Extremism (ICCT) att Sverige hade det tredje högsta antalet individer som rest till Irak och Syrien i detta syfte inom EU, mätt i per capita.¹³⁰

Utöver att attrahera stora mängder sympatisörer till konfliktområdet i Irak och Syrien har IS även utfört samt inspirerat ensamagerande individer till att utföra olika former av terrorattentat. Den 7 april 2017 drabbades även Sverige av ett terrorattentat, när Rakhmat Akilov stal en lastbil och genomförde en attack på Drottninggatan i centrala Stockholm. Innan attentatet hade han svurit trohet till IS.¹³¹ Samma år uppgav Säkerhetspolisen att antalet individer inom den våldsbejakande islamistiska miljön hade tiodubblats under de senaste tio åren, från 200 till omkring 2000.¹³²

3.1.2 Omfattning & organisering

Precis som i fallet med övriga extremistmiljöer är det svårt att göra en exakt bedömning över hur många individer som tillhör den svenska radikalislamistiska miljön. Utöver Säkerhetspolisens kvantifiering av miljön från 2017 har även Rostami et al. uppskattat att 785 personer tillhör den våldsbejakande islamistiska miljön. Detta baserades på uppgifter från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Studien från 2018 understryker dock att studiepopulation sannolikt endast innefattar centrala individer, och att den faktiska populationen därmed kan vara betydligt mer omfattande.¹³³ Bland de individer som räknades till den våldsbejakande islamistiska miljön var medelåldern 25,7 år, vilket är den högsta bland de tre svenska extremistmiljöerna. 86,5% av studiepopulationen var män, 14,1% hade någon

¹²⁸ Gustafsson, Linus & Ranstorp, Magnus. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2017: sida 26-27.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1110355/FULLTEXT01.pdf>

¹²⁹ Gustafsson & Ranstorp. *Swedish foreign fighters in Syria and Iraq*, sida 75, 96-104.

¹³⁰ van Ginkel, Bibi & Entenmann, Eva. (red). *The Foreign Fighters Phenomenon in the European Union: Profiles, Threats & Policies*. Hague: International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), 2016: sida 51. https://icct.nl/wp-content/uploads/2016/03/ICCT-Report_Foreign-Fighters-Phenomenon-in-the-EU_1-April-2016_including-AnnexesLinks.pdf

¹³¹ Ekot. "Akilov erbjöd sig utföra dåd åt IS". *Sveriges Radio*. 2018-01-30.

<https://sverigesradio.se/artikel/6873106>

¹³² Säkerhetspolisen "Almedalen 2017: Hotet från terrorismen - vilka ligger bakom?". 2017-07-03.

<https://youtu.be/hx51FX1aaOI>; TT. "Säpo: Tusentals radikala islamister i Sverige". *SVT Nyheter*. 2017-06-16. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sapo-tusentals-radikala-islamister-i-sverige>

¹³³ Rostami, Amir, Mondani, Hernan, Carlsson, Christoffer, Sturup, Joakim, Sarnecki, Jerzy & Edling, Christoffer. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*. Stockholm: Institutet för framtidsstudier (IFFS), 2018: sida 21-25. https://www.iffs.se/media/22498/brott_2018_4.pdf

form av eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år, och 9,4% hade högskoleutbildning. Gällande psykisk ohälsa hade sjukvården inte observerat någon psykisk störning bland 77,1% av individerna inom den våldsbejakande islamistiska miljön.¹³⁴

I en studie från 2017 som analyserar de svenska individer som rest för att ansluta sig till olika former av jihadistiska terrorgrupper i Irak och Syrien konstaterar Linus Gustafsson och Magnus Ranstorp att drygt 70% av dessa individer någon gång levit i det som polismyndigheten kategoriserar som ett socialt utsatta område, riskområde eller särskilt utsatt område.¹³⁵ I den studie som genomförts av Rostami et al. påvisas även att 12,2% av studiepopulationen inom den våldsbejakande islamistiska miljön varit föremål för socialtjänstens insatser.¹³⁶

Den svenska radikalislamistiska miljön är landsomfattande, och återfinns i regioner och kommuner över hela Sverige. Majoriteten av de som är aktiva inom den våldsbejakande delen av miljön uppskattas dock ha en anknytning till de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.¹³⁷ Enligt Säkerhetspolisen kom även ungefär 80% av de individer som rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Irak och Syrien från Västra Götaland, Stockholm-, Skåne- eller Örebro län.¹³⁸ Inom dessa län fanns ett antal områden som utmärkte sig särskilt. Dessa innefattade bland annat Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta i Stockholm, Angered, Hammarkullen och Bergsjön i Göteborg, Rosengård i Malmö samt Vivalla i Örebro.¹³⁹ I flertalet fall förekommer således de våldsbejakande delarna av miljön i specifika stadsdelar eller områden, snarare än att vara geografiskt utspridda över de olika länen.¹⁴⁰

Miljön kännetecknas av löst sammansatta nätverk, snarare än regelrätta hierarkiska organisationer. Aktörerna inom dessa nätverk bedriver självständig verksamhet. Samtidigt förenas dessa nätverk av någon form av gemensamt övergripande ideologiskt ramverk, även om de specifika inriktningarna skiljer sig åt. Vissa nätverk är inriktade på terrorfinansiering, medan andra faciliterar anslutningen till olika former av terrororganisationer och extremistgrupper utomlands. Därtill finns även de aktörer som är aktiva inom så kallad traditionell brottslig verksamhet, där dessa brott bland annat genomförs i syfte att bistå ideologiskt motiverad brottslighet. Utöver dessa löst sammansatta nätverk återfinns även så kallade ensamagerande gärningspersoner inom den radikalislamistiska miljön, vilket har exemplifierats genom Taimour Abdulwahab al-Abdalys misslyckade terrorattentat 2010, samt Rakhmat Akilov, terrorattentat 2017. Till skillnad mot de två andra svenska extremistmiljöerna är radikalislamistiska aktörer generellt sett mindre synliga i offentliga sammanhang. Detta gör att sådana miljöer och grupperingar kan vara svårare att detektera och beskriva.¹⁴¹

¹³⁴ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 33-45.

¹³⁵ Gustafsson & Ranstorp. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*, sida 84-85..

¹³⁶ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 42.

¹³⁷ Säkerhetspolisen. *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*, sida 101.

¹³⁸ Säkerhetspolisen. "Färre reser från Sverige till terroristorganisationer". *Säkerhetspolisen*. 2017-06-27. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-06-27-farre-reser-fran-sverige-till-terroristorganisationer.html>

¹³⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 109-110.

¹⁴⁰ Säkerhetspolisen. "Färre reser från Sverige till terroristorganisationer".

¹⁴¹ CVE. *Den våldsbejakande islamistiska miljön*, sida 33.

3.2 Den radikalnationalistiska miljön

3.2.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling

Sverige har en lång historia av nationalsocialism, och idag är det snart 100 år sedan det första svenska nationalsocialistiska partiet bildades. År 1924 bildades nämligen Svenska Nationalsocialistiska Frihetsförbundet, som några år senare skulle komma att byta namn till Svenska Nationalsocialistiska Bonde- och Arbetarföreningen.¹⁴² Under 1930-talet, och i takt med Hitler framgångar i Tyskland, bildades ytterligare en rad olika svenska nationalsocialistiska partier, föreningar och grupper.¹⁴³

Efter andra världskrigets slut var det ytterst problematiskt att öppet förespråka den nazistiska ideologin i Sverige.¹⁴⁴ Under 1950-talet fick dock ideologin återigen ett uppsving,¹⁴⁵ och år 1956 skapades exempelvis det parti som främst skulle komma att föra det nationalsocialistiska arvet vidare till 1990-talet – Nordiska Rikspartiet (NRP). Partiet lades ner först 2009.¹⁴⁶

Under 1980-talet skedde ett generationsskifte inom den svenska radikalnationalistiska miljön, vilket också skulle komma att förändra miljön som helhet.¹⁴⁷ Under detta årtionde växte en militant rasideologisk undergroundkultur fram i Sverige, som bestod av ett antal mindre organisationer och ett myller av lokala grupperingar. I motsats till de tidigare strukturerade och hierarkiska organisationsformerna var denna rörelse mer utav en livsstil, och i flertalet fall saknades organisatoriska former och enhetlighet.¹⁴⁸ Traditionellt medlemskap i specifika organisationer blev mindre viktigt. Istället kom musiken, kläderna och specifika symboler och attribut som markerade grupptillhörighet att spela en alltmer central roll inom miljön. 1985 hölls också den första så kallade Vit makt-konserten i Sverige.¹⁴⁹ I början av 1990-talet bildades även, utifrån den amerikanska modellen, organisationen Vitt Ariskt Motstånd (VAM). Gruppen kom bland annat att uppmärksammas för en rad bankrån och inbrott, samt efterföljande rättsprocesser.¹⁵⁰

Under 1980- och 1990-talet skedde också en successiv våldsupptrappning inom miljön, vilket bland annat illustrerades genom ett flertal uppmärksammade våldsdåd som skedde under denna tidsperiod. Dessa innefattade bland annat mordet på en somalisk flykting i Klippan 1995, mordet på den syndikalistiske fackföreningsmannen Björn Söder 1999, samt mordet på två poliser i Malexander samma år.¹⁵¹

Under 2000-talet kom framför allt två nationalsocialistiska aktörer att dominera den svenska miljön. En av dessa var Svenskarnas Parti (SvP), som fick ett antal kommunala mandat via avhopp från andra partier under perioden 2000-2014.¹⁵² Efter ett misslyckat val 2014 lades

¹⁴² Lööw, Heléne. *Nazismen i Sverige 1929-1979: pionjärerna, partierna, propagandan*. Stockholm: Ordfront förlag, 2004: sida 14.

¹⁴³ Lööw. "Kapitel 2. Nationalsocialism och rasideologi", sida 78-81.

¹⁴⁴ Lodenius, Anna-Lena. "Kapitel 3. Framväxten av högerextremism i Sverige". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 106-108.

¹⁴⁵ Lööw. *Nazismen i Sverige 1929-1929*, sida 45, 56.

¹⁴⁶ Lööw. *Nazismen i Sverige 2000-2014*, sida 37-41.

¹⁴⁷ Lodenius. "Kapitel 2. Nationalsocialism och rasideologi", sida 111.

¹⁴⁸ Lööw, Heléne. *Nazismen i Sverige 1980-1997: Den rasistiska undergroundrörelsen: musiken, myterna, riterna*. Stockholm: Ordfront förlag, 1998: sida 77.

¹⁴⁹ Lodenius. *Gatans parlament*, sida 60-63.

¹⁵⁰ Lööw. *Nazismen i Sverige 2000-2014*, sida 48-50.

¹⁵¹ Lodenius. *Gatans parlament*, sida 90-91.

¹⁵² Lööw. *Nazismen i Sverige 2000-2014*, sida 60-62, 67-69.

dock partiet ner ner 2015.¹⁵³ Den andra organisationen var Nordiska Motståndsrörelsen (NMR), tidigare Svenska Motståndsrörelsen (SMR), som idag är den dominerande nationalsocialistiska aktören i Sverige och Norden.¹⁵⁴ 2014 erhöll NMR mandat i Ludvika och Borlänge kommunfullmäktige,¹⁵⁵ och de nästkommande åren kom organisationen att uppmärksammas dels för sin lokala påverkan i Dalarna,¹⁵⁶ samt dels i samband med aktioner under politikerveckan i Almedalen.¹⁵⁷ Sommaren 2019 bröt sig ett antal medlemmar loss från NMR och skapade istället organisationen Nordisk Styrka.¹⁵⁸ Enligt Expo kunde detta bland annat härledas till missnöje med NMR:s metoder och strategier, då man upplevde att organisationen med tiden hade blivit allt mindre radikal.¹⁵⁹

Utöver de mer traditionella hierarkiska organisationerna har också en huvudsakligen nätbaserad och fragmenterad rörelse vuxit fram inom den radikalnationalistiska miljön – den så kallade alternativhögern.¹⁶⁰ Rörelsen saknar ideologisk konformitet, men kretsar kring idéer om vit identitetspolitik¹⁶¹ och arbetar aktivt mot liberala värderingar som berör kvinnors, HBTQ-personers samt minoriteters rättigheter. Därtill återfinns även starka inslag av antisemitism.¹⁶²

3.2.2 Omfattning & organisering

Utav de cirka 3000 individer som Säkerhetspolisen följde år 2017, bedömdes omkring 1000 tillhöra vit makt-miljön och den autonoma miljön.¹⁶³ I ovan nämnda studie från 2018, baserad på uppgifter från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, uppskattade Amir Rostami et al. att den svenska vit makt-miljön omfattade 382 individer. Studien poängterar dock att det faktiska antalet kan vara större. Detta då studiepopulationen troligtvis endast innefattar de mest centrala individerna inom miljön.¹⁶⁴ Bland dessa 382 individer var medelåldern 22,9 år, 89,3% var män, 7,9% hade någon form av eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och

¹⁵³ Expo. "Svenskarnas Parti (SvP)". Expo. 2019-03-07. <https://expo.se/fakta/wiki/svenskarnas-parti-svp>

¹⁵⁴ Mattson, Christer. *Nordiska motståndsrörelsens ideologi, propaganda och livsåskådning*. Göteborg: Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet, 2018: sida 4-5. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/66729/1/gupea_2077_66729_1.pdf

¹⁵⁵ Expo. "Nordiska motståndsrörelsen (NMR)". Expo. 2019-03-07. <https://expo.se/fakta/wiki/nordiska-motstandsrörelsen-nmr>

¹⁵⁶ af Kleen, Björn "Kamp mot 'storfinans och folkförrädare' förs av fler än nazister". *Dagens Nyheter*. 2016-04-30. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/bjorn-af-kleen-kamp-mot-storfinans-och-folkforradare-fors-av-fler-an-nazister/>

¹⁵⁷ Dalsbro, Anders. "Nazister till Almedalen för att störa 'folkförrädarna'". Expo. 2018-07-03. <https://expo.se/2018/07/nazister-till-almedalen-f%C3%B6r-att-st%C3%B6ra-%E2%80%9Dfolkf%C3%B6rr%C3%A4darna%E2%80%9D>

¹⁵⁸ Radio Polaris. "Radio Polaris #2: Nytt år, mål, organisation och medlemskap". *Nordisk Styrka*. 2020-02-08. <https://nordiskstyrka.org/radio-polaris-2-nytt-ar-mal-organisation-och-medlemskap/>

¹⁵⁹ Leman, Jonathan & Fröjd, Anna. "Splittring i NMR – flera profiler lämnar". Expo. 2019-08-02. <https://expo.se/2019/08/splittring-i-nmr-%E2%80%93-flera-profiler-l%C3%A4mnar>

¹⁶⁰ Hermansson, Patrik, Lawrence, David, Mulhall, Joe & Murdoch, Simon. *The International Alt-Right: Fascism for the 21st Century?* London: Routledge, 2020: sida 2.

¹⁶¹ Hawley, George. *Making Sense of the Alt-Right*. New York: Columbia University Press, 2017: sida 11, 17-18.

¹⁶² Hermansson et al. *The International Alt-Right*, sida 2, 18.

¹⁶³ Säkerhetspolisen. "Frågor och svar om extremistmiljöer". *Säkerhetspolisen*. 2017-10-04. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-10-04-fragor-och-svar-om-extremistmiljoer.html>

¹⁶⁴ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 23-25.

6,3% hade högskoleutbildning. 97,1% av studiepopulationen var födda i Sverige och 78,5% hade även båda sina föräldrar födda i Sverige.¹⁶⁵ Gällande psykisk ohälsa hade sjukvården inte observerat någon psykisk störning bland hälften av individerna inom miljön.¹⁶⁶

Grupper och rörelser som kan definieras som en del av den radikalnationalistiska miljön återfinns i hela Sverige. Expos sammanställning av den rasideologiska miljöns aktiviteter från 2020 konstaterar bland annat att det under 2019 utfördes aktiviteter i samtliga län samt i 209 av Sveriges 290 kommuner. Under samma år utfördes flest aktiviteter i länen Skåne, Västra Götaland, Stockholm, Dalarna samt Jönköping. Expo poängterar dock att om man viktat antalet aktiviteter mot folkmängden i de olika länen hamnar istället Dalarna på första plats, följt av Jönköping, Norrbotten, Skåne och Östergötland.¹⁶⁷

I en studie från 2020, baserat på intervjuer med representanter från 18 svenska orter, konstaterar dock Peder Hyllengren att aktiviteten i miljöerna verkar ha minskat sedan valåret 2018.¹⁶⁸ Detta överensstämmer även med resultaten som presenteras i Expos årsrapport, som pekar på antalet aktiviteter har minskat kraftigt i ett flertal kommuner sedan 2018. Inom denna kontext ska det dock nämnas att olika former av rasideologiskt material har fått stor spridning online under de senaste åren.¹⁶⁹ Ett minskat antal fysiska aktiviteter ska därmed inte automatiskt likställas med en generellt minskad aktivitet inom miljön.

Den bredare radikalnationalistiska miljön består av flera olika typer av organisationsformer – från NMR:s strikt hierarkiska organisationsstruktur till alternativhögerens lösa sammansättning, där den sistnämnda saknar en tydlig organisatorisk struktur och till stor del består av ”anonyma” medlemmar i olika former av onlineforum. Därtill bör även ensamagerande gärningspersoner nämnas, som exempelvis Anton Lundin Pettersson.¹⁷⁰

Generellt sett har Säkerhetspolisen pekat på att de regelrätta organisationerna verkar bli allt mindre relevanta som sammanhållande kraft inom den våldsbejakande radikalnationalistiska miljön i Sverige. Istället tycks målsättningen, världsuppfattningen och taktiken i form av så kallat ledarlöst motstånd i allt större utsträckning utgöra det sammanhållande kittet. Det främsta mervärdet med att trots allt bibehålla vissa regelrätta organisationer tycks vara möjligheten att påvisa styrka, enighet, samt deras faktiska existens.¹⁷¹

Ytterligare en trend som Säkerhetspolisen har identifierat är att gränsen mellan de som förespråkar, uppmanar och begår ideologiskt motiverade brott samt de som ”enbart” förespråkar en sådan ideologisk ståndpunkt har blivit allt mer diffus. Antalet sympatisörer som befinner sig strax utanför det som kan kategoriseras som den våldsbejakande miljön uppges dessutom ha ökat. Dessa sympatisörer tycks också i allt större utsträckning använda

¹⁶⁵ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 33-40.

¹⁶⁶ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 43-45.

¹⁶⁷ Finnsjö, Morgan (red.). *Den rasideologiska miljön 2019: Expos årliga sammanställning av den svenska rasideologiska miljöns aktiviteter*. Stockholm: Expo, 2020: sida 37.

<https://expo.se/fakta/resurser/den-rasideologiska-miljon-2019>

¹⁶⁸ Hyllengren, Peder. ”Kapitel 6. Påverkan på det svenska samhället”. I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhöger: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 271.

¹⁶⁹ Finnsjö. *Den rasideologiska miljön 2019*, sida 38-40.

¹⁷⁰ Gardell, Mattias, Löw, Heléne & Dahlberg-Grundberg, Michael. *Den ensamme terroristen? Om lone wolves, näthat och brinnande flyktinförläggningar*. Stockholm: Ordfront förlag, 2017: sida 155-160.

¹⁷¹ Säkerhetspolisen. ”Kapitel 4. Den våldsbejakande högerextrema miljön”, sida 134-135.

sig av samma typ av retorik som återfinns bland de våldsbejakande aktörerna, vilket leder till att gränserna mellan de olika falangerna suddas ut ytterligare.¹⁷²

3.3 Den autonoma miljön

3.3.1 Den svenska rörelsens bakgrund, framväxt och utveckling

Under 1960- och 70-talet utgjorde den radikala frihetliga vänsterrörelsen en relativt liten del av den nya bredare vänsterrörelsen i Sverige. Under denna tidsperiod var det istället aktörer med ideologisk inspiration från kommunismen som utgjorde den radikala falangen inom den svenska vänsterrörelsen. Fastän andra delar av Europa fick erfara flertalet terrorattentat från vänsterorienterade grupperingar, som exempelvis västtyska Rote Arme Fraktion (RAF), var Sverige relativt förskonat under denna tidsperiod.¹⁷³ Två undantag var dock ockupationen av den västtyska ambassaden i Stockholm 1975, som genomfördes av sex individer med kopplingar till RAF, samt den planerade kidnappningen av statsrådet Anna-Greta Leijon. Planen för den sistnämnda händelsen utformades främst av den västtyske terroristen Norbert Kröcher som sedan en tid tillbaka bodde i Stockholm, där han träffat sin dåvarande svenska flickvän. Säkerhetspolisen lyckades dock avslöja planen, och Kröcher greps innan kidnappningen hann genomföras. Efter detta följde ett flertal andra arresteringar, och den 1 april 1977 rapporterade svensk media att Säkerhetspolisen hade lyckats splittra en terrorgrupp där flera svenskar hade varit involverade.¹⁷⁴

I slutet av 1980- och under början av 90-talet ökade den radikala frihetliga vänsterrörelsens betydelse i Sverige. Den tidigare relativt splittrade och icke-våldsbenägna miljön upplevdes nu som ett ökat hot, vilket var ett resultat av ett ökat antal husockupationer, konfrontativa demonstrationer och incidenter av vandalism och sabotage. Medan frågan om antirasism hade funnits i Sverige under en längre tid, och ökat i betydelse sedan 1960-talet, började fler anarkister och vänsteraktivister också att engagera sig i frågan.¹⁷⁵ Den antirasistiska och autonoma miljön började således gradvis att närma sig varandra.¹⁷⁶

Under det tidiga 1990-talet flyttades fokus alltmer mot den växande radikalnationalistiska miljön i Sverige. Under samma tidsperiod var också flertalet radikalnationalistiska aktörer inblandade i ett antal uppmärksammade attacker och våldsdåd. Detta gav upphov till motreaktioner och ökade konfrontationer från den motsatta miljön. Den svenska autonoma miljön kom således alltmer att profilera sig som just en motkraft till den växande radikalnationalistiska miljön i Sverige.¹⁷⁷ Hösten 1993 bildade också ett tjugotal antifascistiska grupper i Sverige det nationella nätverket Antifascistisk aktion (AFA), som skulle komma att bli en central aktör inom den svenska autonoma miljön.¹⁷⁸ Under denna tidsperiod kom också rörelsen som helhet att breddas. Aktioner i olika delar av Sverige med mål att påverka enskilda sakfrågor sammankopplades under samma teoretiska ramverk, vilket resulterade i ökad gemenskap och samhörighet.¹⁷⁹

¹⁷² Säkerhetspolisen. "Kapitel 4. Den våldsbejakande högerextrema miljön", sida 134.

¹⁷³ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 19-20.

¹⁷⁴ Hansén & Nordqvist. *Kommando Holger Meins*.

¹⁷⁵ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 19-20.

¹⁷⁶ Jämte. *Antirasismens många ansikten*, sida 244.

¹⁷⁷ SOU 2002:91. *Hotet från vänster*, sida 344-345.

¹⁷⁸ Antifascistisk aktion (AFA). "Historik". <https://antifa.se/historik/> (tillgänglig 2020-11-17).

¹⁷⁹ Jämte. *Antirasismens många ansikten*, sida 315-320.

Sommaren 2001 skedde vad som har kommit att rubriceras som en av de mest betydande händelserna inom den svenska autonoma miljöns historia. Sverige stod denna sommar värd för ett EU-toppmöte i Göteborg. I anslutning till mötet deltog omkring 50,000 aktivister från olika länder i olika former av demonstrationer och protester.¹⁸⁰ Det var i samband med polisens blockering av Hvitfeldska gymnasiet, där ett stort antal aktivister från bland annat just AFA hade slagit läger, som våldet eskalerade. I en statlig utredning från 2002 beskrivs bland annat hur en samling på omkring 100 demonstranter som befann sig utanför avspärningen började mobilisera sig mot skolan – maskerade och beväpnade med sten och andra tillhyggen.¹⁸¹ Oroligheterna resulterade i flertalet våldsamma upplopp och sammandrabbningar mellan aktivister och polis, där totalt omkring 140 individer skadades.¹⁸² En av de mest uppmärksammade händelserna var när en av motdemonstranterna sköts av polis, vilket var första gången på flera årtionden som skott från svensk polis hade träffat en demonstrant. Över 100 demonstranter och aktivister kom senare också att åtalas för brott som skett i samband med demonstrationerna, varav ett 70-tal dömdes.¹⁸³ Efter kravallerna var det ett antal aktivister som agerade talespersoner åt AFA och som då öppet försvarade demonstranternas användning av våld och deras ”rätt till självförsvar”, vilket ledde till kraftiga motreaktioner.¹⁸⁴

I sin rapport från 2009 uttrycker Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet (Brå) att ”för svensk del kan man tala om den autonoma miljön före och efter EU-toppmötet i Göteborg 2001”.¹⁸⁵ Detta då framförallt AFA, men även miljön som helhet, fick ta emot stora mängder kritik för sitt deltagande i kravallerna. Den miljö som tidigare hade haft ett relativt omfattande stöd från både den bredare anti-rasistiska rörelsen och den politiska vänstern blev istället stigmatiserade och marginaliserade.¹⁸⁶

Den efterföljande stigmatiseringen från Göteborgskravallerna bidrog generellt till en minskad användning av våld och gatuaktivism. Genom att ändra inriktning mot en mer ”traditionell autonom vänsteridentitet” försökte en del av rörelsen återigen att bredda sitt folkliga stöd. Fokus förflyttades från den globala nivån, och istället började man fokusera på politiska frågor och konflikter som utspelade sig på lokal nivå samt individnivå.¹⁸⁷ Detta var vad aktivisterna själva kom att kalla för ”vändningen mot vardagen” – kampen förflyttades till det vardagliga rummet.¹⁸⁸

Trots att det under 2010-talet har varit möjligt att bevittna en ökad aktivitetsnivå bland svenska radikalnationalistiska aktörer pekar dock CVE på att detta inte har resulterat i ”en motsvarande motmobilisering från den autonoma miljön”.¹⁸⁹ Något definitivt svar på varför en sådan motmobilisering inte har skett saknas, men i Säkerhetspolisens årsrapport från 2017 pekar Ahn-Za Hagström, senior analytiker, bland annat på att miljöns minskade aktiviteter

¹⁸⁰ Jacobsson, Kerstin & Sörbom, Adrienne. “After a Cycle of Contention: Post-Gothenburg Strategies of Left-Libertarian Activists in Sweden”. *Social Movement Studies*, Vol. 14, Nr. 6, 2015: sida 718.

¹⁸¹ SOU 2002:122. *Göteborg 2001*, sida 522-527, 535-537, 542-547.

¹⁸² CVE. *Den autonoma miljön*, sida 22.

¹⁸³ Berglund, Stina. ”Hannes Westberg: Jag ångrar inget”. *Göteborgs Posten*. 2011-06-15.

<https://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/hannes-westberg-jag-%C3%A5ngrar-inget-1.828030>

¹⁸⁴ Jämte. *Antirasismens många ansikten*, sida 358.

¹⁸⁵ Säkerhetspolisen & Brå. *Våldsam politisk extremism*, sida 37.

¹⁸⁶ Jämte. “Radical anti-fascism in Scandinavia – Shifting frames in relation to the transformation of the far right”, sida 255.

¹⁸⁷ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 22-23.

¹⁸⁸ Wennerhag & Jämte. *Brottsförebyggande åtgärder mot radikala vänsterrörelser*, sida 18.

¹⁸⁹ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 24.

[...] till stor del är Polismyndighetens och Säkerhetspolisens förtjänst, där vi samarbetat nära. Vi vet att de är mycket beroende av drivande ledarindivider. De senaste åren har flera av dem varit föremål för rättsprocesser och avtjänat fängelsestraff. Det har dämpat deras förmåga.¹⁹⁰

3.3.2 Omfattning & organisering

Det är svårt att uppskatta den svenska miljöns omfattning. Detta beror dels på dess lösa organisationsstruktur, men också på det faktum att många individer endast kan klassificeras som "tillfälliga besökare".¹⁹¹ I Rostami et al. ovan nämnda studie från 2018 uppskattades strax under 200 individer tillhöra den autonoma miljön. Som tidigare konstaterats kan dock det faktiska antalet vara större, då studiepopulationen troligtvis endast berör de mest centrala individerna inom respektive miljö. Bland dessa individer var medelåldern 22,5 år, 81,9% var män, 22,8% hade någon form av eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och 19,7% hade högskoleutbildning.¹⁹² Gällande psykisk ohälsa hade sjukvården inte observerat någon form av psykisk störning hos 57% av populationen.¹⁹³

Majoriteten av de som ansluter sig till den autonoma miljön verkar också komma från relativt goda socioekonomiska förhållanden. Till skillnad från de individer som attraheras till andra former av extremism uppvisar de sällan tecken på sociala problem. Det kan därmed vara svårare att upptäcka sociala indikationer på att en individ håller på att ansluta sig till ett sådant nätverk.¹⁹⁴

Geografiskt sett återfinns fraktioner av den autonoma miljön i hela Sverige. Historiskt sett har miljöns aktiviteter dock främst koncentrerats till storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland, Skåne samt Östergötland.¹⁹⁵ I nuläget verkar dock inte lokala aktörer uppfatta den autonoma miljön som ett särskilt omfattande problem. I en studie från 2018 intervjuar Magnus Wennerhag och Jan Jämte exempelvis flertalet tjänstemän i kommuner som haft aktiv närvaro av sådana grupperingar under de senaste åren – trots detta framställer inte respondenterna denna form av extremism som ett lokalt problem.¹⁹⁶ I en statlig utredning från 2016 poängterades det också att det endast var ett fåtal kommuner som uppgav att de hade våldsbejakande autonoma miljöer, och där sådana miljöer faktiskt fanns gjorde kommunerna bedömningen att dessa inte längre var aktiva.¹⁹⁷

Fastän det finns ett antal centrala aktörer som kanske främst associeras med den svenska autonoma miljön är rörelsen som helhet väldigt löst organiserad.¹⁹⁸ Miljön kan egentligen sägas bestå av ett flertal enskilda och oberoende aktörer med olika inriktningar och kopplingar till olika sakfrågor, men som ändå länkas samman av en övergripande ideologisk strävan efter ett samhälle präglad av frihetlig socialism. Som en förlängning av den ideologiska ståndpunkten att hierarkiska och auktoritära strukturer utgör ett förtryck, präglas även

¹⁹⁰ Säkerhetspolisen. *Årsbok 2017*. Stockholm: Säkerhetspolisen.

¹⁹¹ Lodenius. *Gatans parlament*, sida 30.

¹⁹² Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiseras brottslighet i Sverige*, sida 21-25, 33-40.

¹⁹³ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 44.

¹⁹⁴ Wennerhag & Jämte. *Brottsförebyggande åtgärder mot radikala vänsterrörelser*, sida 21.

¹⁹⁵ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 25.

¹⁹⁶ Wennerhag & Jämte. *Brottsförebyggande åtgärder mot radikala vänsterrörelser*, sida 20-21.

¹⁹⁷ SOU 2016:92. *Värna demokratin mot våldsbejakande extremism: Nationell samordning och kommunernas ansvar*: sida 45.

¹⁹⁸ Lodenius. *Gatans parlament*, sida 30-31.

miljöns organisering av sådana idéer. De lösa nätverksstrukturer som kännetecknar miljön är därför i regel horisontella snarare än vertikala.¹⁹⁹ Nätverken saknar generellt även de traditionella element som återfinns inom formella organisationer, som ett centralt styre och formella medlemskap.²⁰⁰

Förutom nätverk förekommer även två andra former av organisationsstrukturer inom den autonoma miljön. För det första finns så kallade kampanjer, som i denna kontext syftar på tillfälliga projekt, där flertalet individers och grupper aktiviteter koordineras kring en specifik fråga eller händelse.²⁰¹ För det andra finns även så kallade aktionsnamn. Dessa uppstår ofta relativt spontant och kräver egentligen ingen organisering – alla individer och grupper som delar idén bakom själva aktionsnamnet kan använda sig av det för att legitimera sina aktioner.²⁰²

¹⁹⁹ Ds 2014:4. *Våldsbejakande extremism i Sverige*, sida 32.

²⁰⁰ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 26.

²⁰¹ Säkerhetspolisen & Brå. *Våldsbejakande politisk extremism*, sida 46-49.

²⁰² Säkerhetspolisen & Brå. *Våldsbejakande politisk extremism*, sida 46-49.

Kapitel 4. De tre extremistmiljöernas transnationella kopplingar

4.1 Inledning

Under perioden 2010-2020 inträffade en rad olika incidenter som visar på de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar. Detta omfattade allt från planerade terrorattentat, anslutning till olika former av utländska extremistgrupper, etablering av nya transnationella nätverk och digitala gemenskaper, till finansiering av extremism både inom och utanför Sveriges gränser. Detta kapitel syftar till att redogöra för ett antal fall inom respektive extremistmiljö som påvisar just olika former av transnationella kopplingar. Kapitlet är uppdelat i tre olika sektioner, baserat på de tre svenska extremistmiljöerna.

Därtill är fallen inom respektive miljö strukturerade i kronologisk ordning. För de fall där det inte finns en exakt tidsangivelse har vi utgått från den ungefärliga startpunkten för det specifika fallet som beskrivs. Avseende det fall som berör utländskt inflytande över organisationer med salafistiska kopplingar placeras detta sist i sektionen om den radikalislamistiska miljön. Detta då detta specifika avsnitt består av ett antal separata fall, men som illustrerar samma typ av fenomen. Likaså placeras fallen som berör NMR samt AFA som helhet först i sektionen för respektive miljö.

4.2 Den svenska radikalislamistiska miljön

4.2.1 Självordsbombaren på Bryggargatan i Stockholm

Under lördagseftermiddagen den 11 december 2010 sprängde Taimour Abdulwahab al-Abdaly sig själv till döds på Bryggargatan i Stockholm. Trots att syftet med al-Abdalys attentat var att orsaka masskade-utfall bland julhandlande människor i centrala Stockholm med ett flertal kraftiga improviserade bombanordningar, gastuber, bensindunkar och fyrverkerier så åsamkas inga allvarliga fysiska skador på andra personer. Utredningens resultat som presenterades av åklagarmyndigheten i oktober 2014 ledde till att förundersökningen lades ner då inga andra personer i Sverige än den avlidna självordsbombaren kunde knytas till attentatet.²⁰³

Den mycket omfattande utredningen präglades dock av centrala frågeställningar avseende attentatmannens källor till inspiration, samt finansiell- och operativ förmåga som kunde vara kopplade till aktörer i Storbritannien, Irak, Jordanien och Syrien. Åklagaren och utredarna misslyckades dock med att hitta tydliga svar på många av dessa frågeställningar avseende internationella kopplingar. En algerisk 39-årig man som al-Abdaly blivit bekant med under sin tid i Luton greps några månader efter attentatet och fälldes 2012, mot sitt nekande, till sju års fängelse för att ha bistått al-Abdaly med finansiellt stöd. 39-åringen hade under falsk identitet genomfört flera transaktioner om totalt £6,725 till bankkonton med kännedom om att pengarna skulle användas för terrorattentatet. Han friades dock från anklagelsen att aktivt ha medverkat till attentatets genomförande.²⁰⁴

²⁰³ Åklagarmyndigheten, Riksenheten för säkerhetsmål, Beslut 2014-10-22, Dnr AM-200395.

²⁰⁴ BBC News. "Stockholm bomb funder Nasseridine Meni to be freed". *BBC News*. 2014-06-10. <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-glasgow-west-27778594>

Det finns tydliga indikatorer på att al-Abdaly radikaliserades efter att han hösten 2001 flyttat från Tranås till Luton för studier. Luton präglades vid tidpunkten av en radikal salafistisk miljö och efter attentaten i London 2005 växte antalet observationer i al-Abdalys omgivning kring hans allt mer extrema åsikter. Från 2007 började al-Abdaly genomföra resor till Mellanöstern – främst Irak, men även till Jordanien och Syrien.²⁰⁵

Al-Abdalys finansiella förutsättningar för att planera och genomföra attentatet baserades bland annat på bedrägerier mot Centrala Studiestödsnämnden (CSN). Genom förfalskade dokument kunde al-Abdaly erhålla närmare 450 000 svenska kronor från CSN på felaktiga grunder under perioden 2008 till 2010.²⁰⁶ Det finansiella stöd som 39-åringen bidrog med använde gärningsmannen bland annat för att täcka resekostnader ner till mellanöstern samt för att köpa den bil han använde under attentatet. Därutöver utgjorde en transaktion om 1000 brittiska pund ett finansiellt stöd för al-Abdalys fru efter attentatet.²⁰⁷

Det finns indikationer på att al-Abdaly stod i tät kontakt med personer i Irak inför och under attentatets genomförande. Detta styrks bland annat av telefonsamtal som al-Abdaly gjorde under dagen för attentatet då han både ringde till någon i Irak och kort innan attentatets genomförande emottog ett samtal från Irak. Identiteten på al-Abdalys kontakt i Irak och vilken roll denne person eventuellt spelat för al-Abdalys intention och förmåga att genomföra terrorattentatet är fortfarande okänd.²⁰⁸

Den internationella kontexten för al-Abdalys agerande blir även påtagligt tydlig utifrån de meddelanden som han skickade till nyhetsbyrån TT och till Säkerhetspolisen minuterna innan attentatet. I al-Abdalys budskap framhåller han Lars Vilks karikatyrer av profeten, den svenska militära närvaron i Afghanistan, samt den svenska befolkningens acceptans av vad al-Abdaly menar är systematiskt förtryck av muslimer som motiven till terrorattacken. I hans meddelanden, som framfördes som inspelade ljudfiler på svenska, engelska och arabiska, uppmanade han även muslimer i Europa och i Sverige att följa hans exempel och gå till handling med de medel som står till buds. Efter attentatet uppmärksammades och hyllades Taimour al-Abdaly Abdulwahab som martyr i den fjärde utgåvan av al-Qaidas propagandamagasin Inspire.²⁰⁹

Säkerhetspolisen tillskrev detta attentat som genomfört av en ensam gärningsman omedelbart efter dådet, och har sedan dess aldrig avvikit från den uppfattningen. Däremot har frågan om gärningsmannen haft stöd från medhjälpare varit framträdande under utredningens gång. Den internationella kontexten har dock inte fullt ut klargjorts avseende al-Abdalys förehavanden tiden före attentatet. Det är därför svårt att bedöma i vilken utsträckning gärningsmannen var beroende av transnationella relationer och stöd för genomförandet av attentatet, utöver de finansiella bidrag han erhöll från den 39-årige algeriern i Storbritannien.

²⁰⁵ Ranstorp, Magnus. "Terrorism awakening in Sweden?" *CTC Sentinel*. Vol. 4, Nr.1, Januari 2011. <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2011/05/CTCSentinel-Vol4Iss11.pdf>

²⁰⁶ Normark & Ranstorp. *Understanding Terrorism Finance: modus operandi and CTF-regimes*.

²⁰⁷ BBC News. "Nasserdine Menni guilty of funding Stockholm bomb attack". *BBC News*. 2012-07-20. <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-glasgow-west-18923009>

²⁰⁸ Ljunggren, Petter & Youcefi, Fouad. "Irakkontakter mörkades". *SVT Nyheter*. 2015-09-30. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/irakkontakter-morkades>

²⁰⁹ Inspire. "The ruling on dispossessing the disbelievers wealth in Dar Al-Harb". *Al-Malahem Media*. Winter 2010.

4.2.2 Den planerade attacken mot Jyllandsposten

Den 29 december 2010 greps fyra svenskar från Stockholm för att ha planerat en terrorattack, liknande den som skedde i Mumbai 2008. Attacken skulle ske mot den danska tidningen Jyllandsposten på Rådhusplatsen i centrala Köpenhamn. Munir Awad, Omar Abdalla Aboelazm, Mounir Dhahri och Sabhi Zalouti planerade att storma tidningsredaktionen och med ljuddämpande automatvapen döda så många som möjligt. Utvalda journalister skulle bakbindas med buntband och halshuggas. Polisen beslagtogs ett automatvapen, ett magasin till ett automatvapen med 34 skarpa skott av kaliber nio millimeter, en ljuddämpare samt ytterligare 36 skarpa skott.²¹⁰ Motivet var publiceringen av satirteckningar av profeten Muhammad 2008. Samtliga av de fyra terroristerna dömdes senare till tolv års fängelse av Glostrup tingsrätt för förberedelse till terrorbrott.²¹¹

De transnationella kopplingarna bestod dels av att tre av dessa fyra terrorister försökte ansluta sig till extremistgrupper i konfliktområden utomlands. Munir Awad greps i januari 2007 vid gränsen mellan Kenya och Somalia tillsammans med 40 andra personer som rest och anslutit sig till Islamiska domstolarna i Somalia. Senare i oktober 2009 greps Munir Awad tillsammans med sin hustru, son och den före detta Guantanamofångenen Mehdi Ghezali i byn Dera Ghazi Khan, Pakistan. Två månader tidigare, i augusti 2009, greps Sabhi Zalouti i Pakistan som enligt underrättelseuppgifter var på väg till Miran Shah i Waziristan på gränsen till Afghanistan.²¹²

Den tredje terroristen, Mounir Dhahri, reste till Iran i januari 2009, och därefter Pakistan där han deltog i al-Qaidas träningsläger i Miran Shah i Waziristan.²¹³ Enligt tidigare PET-chef Jakob Scharf hade Mounir Dhahri fått i uppdrag att attackera Jyllandsposten av Atiyah Abd al-Rahman som var al-Qaidas tredje högsta ledare.²¹⁴ Dhari återvände till Europa i oktober 2010. För att undvika uppmärksamhet från säkerhetstjänster reste han in till Bryssel via Aten, hämtades upp i bil av Sabhi Zalouti och kördes därefter tillbaka till Stockholm via Danmark.

Därtill hade även Munir Dhahri mailkontakt med Abu Yahya al-Libi, en av de högsta ledarna inom al-Qaida och medlem av Libyan Islamic Fighting Group, från ett internetcafé i Fittja. Denna kontakt skedde mellan oktober och december 2010. I sin kontakt med al-Libi använde sig Dhari av tre olika e-mailkonton tillsammans med krypteringsprogrammet "Mujahidin Secrets". Anledningen till kontakten var för att få al-Qaida-ledarens godkännande att fördröja terrorattacken mot Jyllandsposten någon månad. Enligt tidigare PET-chefen Jakob Scharf försökte Mounir Dhahri att ringa Pakistan för att komma i kontakt med Abu Yahya al-Libi för detta syfte.²¹⁵ Han försökte även ringa till en telefonkiosk i pakistanska Waziristan som

²¹⁰ TT. "Åtal klart för terrorhot i Danmark". *SVT Nyheter*. 2012-03-02.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/atal-klart-for-terrorhot-i-danmark>

²¹¹ Esping, Ylva & Backlund, Gösta. "12 års fängelse för terrorbrott". *SVT Nyheter*. 2012-06-04.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/jyllandsposten>

²¹² Framkom under rättegången i Köpenhamn, 2012, där en av författarna var närvarande.

²¹³ Månsson, Finn. "Forsog på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i

Kobenhavn". *Dansk Kriminalreportage 2016*. Köpenhamn: Lindhardt og Ringhof Forlag A/S, 2017.

²¹⁴ Skjoldager, Morten. *Syv år för PET: Jakob Scharfs tid*. Köpenhamn: People's Press, 2016: sida 220-221.

²¹⁵ Skjoldager. *Syv år för PET: Jakob Scharfs tid*, sida 198-99.

används regelbundet av terrorister.²¹⁶ Under perioden 4-9 december försökte den svenska terrorcellen att ringa till Pakistan 75 gånger.

Utöver dessa transnationella kopplingar fanns även ytterligare en bakomliggande koppling till terrorcellen i Stockholm. Detta genom Farid Lamrabet, som tillhörde det salafistiska Brandbergennätverket samt den tidigare kretsen kring terroristen Muhammed Moumou, som blev andreman i Islamiska staten i Irak (ISI) och dödades av amerikanska styrkor i Mosul i oktober 2008. Den nu dömda terroristen David Headley som var inblandad i Mumbai-attacken 2008, planerade en attack mot Jyllandsposten 2009 på uppdrag av den pakistanska terroristorganisationen Lashkar-e Taiba.²¹⁷ Som ett led i jakt på attentatsmän och på inrådan av Ilyas Kashmiri besökte David Headley Stockholm och träffade Farid Lamrabet. Men Lamrabet avböjde medverkan eftersom han misstänkte övervakning av Säkerhetspolisen.²¹⁸ De fyra svenskarna som reste till Köpenhamn stod i telefonkontakt med Farid Lamrabet dagarna innan attentatsförsöket.²¹⁹

4.2.3 Hizballah i Thailand och i Cypern

Den libanesiska och shiamuslimska terrororganisationen Hizballah har länge använt utländska medborgare med libanesiskt ursprung som terroroperatörer och för att kringgå israeliska säkerhetsåtgärder. Tillsammans med Irans olika säkerhetstjänster som operationellt har ett tätt samarbete med Hizballah gentemot deras gemensamma fiende Israel utnyttjar man dubbelt medborgarskap för rekrytering, träning och terrorsyften. Hizballah har framför allt använt medborgare från EU-länder i dessa syften, och särskilt när "skuggkrig" mellan israelisk och iransk underrättelsetjänst pågick över Irans atomvapenprogram.²²⁰ Några månader innan Hizballahs terrorattack i bulgariska turiststaden Burgas där man sprängde en buss full med israeliska turister i juli 2012 dök några svenskar med dubbelt medborgarskap upp i två intressanta terrorutredningar i Thailand och i Cypern.

Den 12 januari 2012 arresterades den svenska medborgaren Hussein Atris på Bangkoks flygplats av thailändsk polis när han försökte lämna landet.²²¹ Identifieringen av Atris kom efter ett underrättelsetips från israeliska säkerhetstjänsten att terrorister från Hizballah planerade terrorattacker mot populära turistmål i centrala Bangkok som besöktes av israeliska turister.²²² I Atris lägenhet, som han hyrde i utkanten av Bangkok tillsammans med en vän, hittade thailändsk polisen nästan fyra ton ammoniumnitrat som kan användas för tillverkning av sprängmedel.²²³ Atris åtalades senare för innehav av kemikalier och dömdes till två år och

²¹⁶ Månsson. "Forsög på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i Köpenhamn".

²¹⁷ Tankel, Stephen. *Storming the World Stage: The Story of Lashkar-e-Taiba*. London: I.B. Tauris, 2011: sida 250-252.

²¹⁸ Skjoldager. *Syv år för PET: Jakob Scharfs tid*.

²¹⁹ Framkom under rättegången i Köpenhamn, 2012, där en av författarna var närvarande.

²²⁰ Levitt, Matthew. "Hizballah and the Qods Force in Iran's Shadow War with the West". *The Washington Institute for Near East Policy*. 2013-01-29. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hizballah-and-qods-force-irans-shadow-war-west>

²²¹ Olofsson, Hans L. "Hussein Atris, 47, greps för terrorplaner i Thailand". *Expressen*. 2012-01-14. <https://www.expressen.se/nyheter/hussein-atris-47-greps-for-terrorplaner-i-thailand/>

²²² Levitt, Matthew. *Hezbollah: The Global Footprint of Lebanon's Party of God*. Washington: Georgetown University Press, 2013: sida 364-365.

²²³ Bangkok Post. "Police seize chemicals cache". *Bangkok Post*. 2012-01-17.

<https://www.bangkokpost.com/thailand/general/275425/police-seize-chemicals-cache>

åtta månaders fängelse. Medan den thailändska åklagaren hävdade att Atris hade kopplingar till Hizballah så fann domstolen att anklagelserna inte var styrkta i rätten. Trots det hävdar både Israel och Thailand att kemikalierna var en del av en terrorkampanj av Iran och Hizballah mot israeliska måltavlor i Thailand och andra länder.²²⁴

Amerikanska myndigheter satte upp Hussein Atris på en av USA:s speciella terroristlistor 2015 vilket gör det olagligt för amerikanska medborgare att göra någon form av transaktion med männen.²²⁵ Det betyder också att eventuella tillgångar i USA blir frysta.

Den 7 juli 2012 arresterades den svenska medborgaren Hossam Yaakoub i Limassol, Cypern. Två dagar tidigare hade han anlänt till Cypern och påbörjat omfattande rekognosering av israeliska turister på ön. Han genomförde framför allt rekognosering av israeliska turister som anlände med Arkia Airlines från Tel Aviv till Larnaca International Airport. Han observerade och noterade shuttle-bussar samt hotellen som användes av israeliska turister. Yaakoub genomförde omfattande kartläggning av hotell, restauranger och Internetkaféer samt köpte förbetalda mobilkort.²²⁶ Han undersökte även var han kunde hyra lagerlokaler.

Yaakoub var ursprungligen bördig från Libanon och började arbeta för Hizballah sent under 2011. Han rekryterades av Hizballah då han besökte Libanon under affärsresor.²²⁷ Hizballah gav omfattande träning till Yaakoub inför sina uppdrag och han skickades på flera kuriruppdrag till Turkiet, Frankrike och Nederländerna.²²⁸ När han greps erkände han i förhör att han arbetade på uppdrag av Hizballah. 2013 dömdes Yaakoub till fyra års fängelse.

Dessa två fall visar hur strukturerat Hizballah har utnyttjat individer med svenskt medborgarskap för att undgå säkerhetstjänsternas detektering.

4.2.4 Individer som rest från Sverige för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2012-2016

Sedan år 2012 bedöms runt 300 individer ha rest från Sverige för att ansluta sig terrorgrupper i Syrien och Irak.²²⁹ Av dessa har cirka 150 återvänt.²³⁰ Att så många reste från Sverige är i sig ett exempel på en transnationell koppling till svenska extremistmiljöer.

Det finns ingen enhetlig förklaringsmodell till varför individer valde att resa för att ansluta sig till terrorgrupperna, utan olika faktorer samvarierar. På en övergripande nivå spelade

²²⁴ VOA News. "Swedish-Lebanese Man Jailed in Thailand for Hiding Bomb Material". *VOA News*. 2013-09-18. <https://www.voanews.com/east-asia/swedish-lebanese-man-jailed-thailand-hiding-bomb-material>

²²⁵ Högström, Erik. "Göteborgsfrisören har satts upp på terrorlista". *Göteborgs-Tidningen*. 2015-04-29. <https://www.expressen.se/gt/goteborgsfrisoren-har-satts-upp-pa-terrorlista/>

²²⁶ Warrick, Joby. "Elaborate surveillance operation raises concerns about broader Hezbollah attacks". *The Washington Post*. 2014-02-26. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/elaborate-surveillance-operation-raises-concerns-about-broader-hezbollah-attacks/2013/02/26/683da8d6-7d10-11e2-a044-676856536b40_story.html

²²⁷ Warrick. "Elaborate surveillance operation raises concerns about broader Hezbollah attacks".

²²⁸ Warrick. "Elaborate surveillance operation raises concerns about broader Hezbollah attacks".

²²⁹ Säkerhetspolisen. *Årsbok 2020*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2021: sida 54.

²³⁰ Thomsen, Dante & Klinghoffer, Sanna. "Så många IS-återvändare känner kommunerna till". *SVT Nyheter*. 2019-02-24. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-dalig-koll-har-kommunerna-pa-is-atervandarna>

sannolikt olika terrorgruppers propaganda en mer eller mindre central roll. Särskilt IS omfattande propagandaspridning har belysts i flertal studier, där det konstateras att den varit central för att rekrytera anhängare världen över.²³¹

Avseende transnationella kopplingar på individnivå finns det ytterst lite empiri kring om personer i Sverige kommunicerade med personer i Syrien och Irak och om detta spelade en roll för viljan att resa ner. Personer från Sverige som sedermera reste ner för att ansluta sig till terrorgrupper var dock mycket aktiva i propagandaspridning.²³² Likaså hade många av de som reste relationer till varandra sedan tidigare genom släkt- och/eller vänskapsband, vilket också kan ha påverkat viljan att ansluta sig.²³³ Huruvida dessa relationer var betydelsefulla i den radikaliseringsprocess som skedde i Sverige eller om personer som befann sig i Syrien använde sig av sitt svenska nätverk för att övertyga andra att resa ner är svårt att belägga. Sannolikt är det en kombination av de båda.

Av naturliga skäl saknas det i hög grad kunskap om individer från Sveriges förehavanden i Syrien och Irak och vilka transnationella kontakter som etablerades på plats. Snarare finns det fragmentariska uppgifter som framkommit i studier och hos media. Ungefär 80% av de som reste ner var associerade till IS och runt 30% till Jabhat al-Nusra. Ett antal var associerade till mer än en gruppering. Uppgifter från social media indikerar också att personer från Sverige var klustrade med varandra nere i konfliktområdet.²³⁴

En av de personer som reste för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak och som sedermera kom att uppmuntra andra svenskar att göra det samma var Khaled Shahadeh. Hösten 2012 reste han från Göteborg tillsammans med fyra vänner. Initialt anslöt de till Fria Syriska Armén (FSA), för att efter ett tag istället ansluta sig till den islamistiska terrorgruppen Ahrar al-Sham. Därefter kom de att ansluta sig till den tjetjenske rebellen Omar al-Shishanis terrorgrupp Jaysh al-Muhajireen wal-Ansar, som under 2013 svor trohet till IS. Därmed underställde sig Shadadeh och många andra tillresta svenskar IS. Bland dessa svenskar fanns Hassan al-Mandlawi och Sultan al Amin, som vid sitt återvändande till Sverige kom att dömas till livstids fängelse för terroristbrott. I samma kluster ingick också Abdejalil Joumane, som på bilder på Facebook setts posera tillsammans med al-Shishani. al-Shishani ska enligt Shadadeh personligen gett honom pengar för att bekosta sjukhusvård efter det att Shadadeh skadat sig i samband med strid. al-Shishani var IS militära befälhavare fram till sin död 2015.²³⁵

²³¹ Kaati, Lisa (red.). *Det digitala kalifatet: En studie av Islamiska statens propaganda*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017: sida 15; Cohen, Katie & Kaati, Lisa. *Digital Jihad: Propaganda from the Islamic State*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2018: sida 10.

²³² Gustafsson, Linus. *Våldsbejakande islamistisk extremism och sociala medier*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2015. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:867179/FULLTEXT01.pdf>; Gustafsson & Ranstorp. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*, sida 76-77.

²³³ Rostami, Amir, Sturup, Joakim, Mondani, Hernan, Thevselius, Pia, Sarnecki, Jerzy & Edling, Christofer. "The Swedish Mujahideen: An Exploratory Study of 41 Swedish Foreign Fighters Deceased in Iraq and Syria". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 43, Nr. 5, 2020; Nilsson, Marco. "Foreign fighters and the radicalization of local Jihad: Interview evidence from Swedish Jihadists". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 38, Nr.5, 2015.

²³⁴ Gustafsson. *Våldsbejakande islamistisk extremism och sociala medier*.

²³⁵ Olsson, Daniel & Hamadé, Kassem. "Här vittnar IS-svensken: Högg tills fångens huvud lossat". *Expressen*. 2019-09-18. <https://www.expressen.se/gt/har-vittnar-is-svensken-hogg-tills-fangens-huvud-lossat/>; Gustafsson & Ranstorp. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*, sida 88.

Bild: Joumane tillsammans med al-Shishan.

Andra exempel på personer från Sverige som etablerade transnationella kontakter i konfliktområdet är bland annat en svensk-somalisk man från Borlänge med aliaset "Abdelfatah AbuMaidah", som på Facebook setts posera med den tyska rapparen och IS-resenären Denis Cuspert ("Deso Dogg").²³⁶ I april 2016 uppgav även amerikansk militär att man dödat två svenskar i separata operationer i Irak. En av dem var Khalid Osman Timayare som enligt USA var "IS vice emir i Anwar al-Awlaki-brigaden".²³⁷ Ett tredje exempel är en svensk kvinna med alias "Umm Fidah", som är bror till den livstidsdömde Hassan al-Mandlawi. Genom brodern träffade hon i konfliktområdet en brittisk jihadist som ska ha funnits i kretsen kring Jihadi John och de kom sedermera att gifta sig.²³⁸ Hon uttryckte också en önskan om att IS borde starta en kvinnobrigad.²³⁹ Under våren 2021 framkom sedermera även uppgifter som bekräftade att Umm Fidah faktiskt varit en del av IS kvinnobrigad al-Khansaa, som bland annat patrullerade beväpnade i Raqqa, Syrien, och bestraffade de kvinnor som bröt mot islamistiska lagar och regler.²⁴⁰

Ytterligare två personer som etablerade transnationella relationer under tiden hos IS var Osama Krayem och Mohammed Belkaid. Krayem, ursprungligen från Malmö, var aktiv i propagandaspridning och poserade på bild med rekryteraren Michael Skråmo. Belkaid reste till IS under 2014 och anmälde sig till den grupp inom IS som genomför terrorattentat. Uppenbarligen såg IS Krayem och Belkaid som en sådan tillgång att de valdes till den terrorcell

²³⁶ Gustafsson & Ranstorp. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*, sida 91.

²³⁷ Gustafsson & Ranstorp. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*, sida 97.

²³⁸ Löwenmark, Sofie. "Känd jihadist far till svenska IS-kvinnans barn". *Doku*. 2021-01-25. <https://doku.nu/2021/01/25/kand-jihadist-far-till-svenska-is-kvinnans-barn/>

²³⁹ Kalla Fakta. "Svenska Umm Fidah startade en kvinnlig IS-brigad". *TV4*. 2015-11-10. https://www.youtube.com/watch?v=K7c6z7fpXNE&ab_channel=TV4

²⁴⁰ Hermanrud, Per. "Svensk IS-häxa del av okänd brigad – bestraffade andra kvinnor". *TV4 Nyheter*. 2021-06-07. <https://www.tv4.se/artikel/5geXy50XCCQfasm063uWD6/svensk-is-haexa-del-av-oeakaend-brigad-bestraftade-andra-kvinnor>

som planerade och genomförde terrorattentaten mot Paris 2015 och Bryssel 2016. Under attackerna mot Paris 2015 var Belkaid den som koordinerade terrordåden via telefon i Bryssel. Han avled senare i eldstrid med belgisk polis. Krayem sitter för närvarande häktad i väntan på rättegång då han misstänks ha planerat att utlösa en självmordsbomb i Bryssels tunnelbanesystem i samband med terrorattackerna i mars 2016. Av någon anledning detonerades dock inte sprängladdningen.²⁴¹

Ytterligare en person som reste från Sverige och slutligen anslöt sig till ISIL var Nur-Ali Aydamirov, son till en tidigare extremistledare från Tjetjenien och som flyttade till Sverige 2007 tillsammans med sin familj.²⁴² Aydamirov reste till Syrien omkring 2012, och enligt uppgifter från hans far anslöt han sig först till gruppen Junud al-Sham,²⁴³ som är en tjetjensk jihadistgrupp som bland annat har samarbetat med Jabhat al-Nusra och Ahrar al-Sham.²⁴⁴ Under sin vistelse i Syrien hade Aydamirov dock fortsatt kontakt med Sverige. Detta då hans far Ayndi Aydamirov under slutet av 2013 och till början av 2014, efter det att han släppts fri från ett tidigare fängelsestraff, gav sin son och gruppen i Syrien råd kring hur man byggde sprängladdningar.²⁴⁵ Fadern åtalades senare under 2015 för uppmaning, rekrytering och utbildning till terroristbrott. Enligt åtalet ska han bland annat ha förmedlat "muntliga råd och anvisningar" samt även ha överlämnat "skisser som bland annat visat sprängladdningar, verkningsgrad och skyddsavstånd".²⁴⁶ I domen framkommer det att kommunikationen mellan far och son skedde via applikationen Whatsapp, samt att sprängladdningarna skulle användas med syftet att spränga hål i en fängelsemur i Aleppo. Ayndi Aydamirov frikändes dock senare då tingsrätten ansåg att det inte kunde bevisas att syftet med bomberna var att injaga allvarlig fruktan hos en befolkning.²⁴⁷ Nur-Ali Aydamirov avled under 2014, men med hjälp av avlyssnade meddelanden mellan far och son kunde man konstatera att han strax innan sin död slutligen hade anslutit sig till ISIL.²⁴⁸ I förundersökningen framkommer det även att den telefon som beslagtogs från Ayndi Aydamirov hade en IS-symbol som bakgrundsbild.²⁴⁹

²⁴¹ Bodin, Bo-Göran, Gordh Humlesjö, Axel & Music Linder, Munira. "Så blev småtjuven Belkaid en ökad terrorist". *SVT Nyheter*. 2016-12-01. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/sa-blev-smatjuven-belkaid-en-okand-terrorist>; Fritze, Gunilla. "Han misstänks ha förberett självmordsdåd - nu närmar sig rättegången". *SVT Nyheter*. 2021-01-05

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/terroristmisstankt-malmobo-star-infor-ratta-i-bryssel>; Fritze, Gunilla. "Osama Krayem från Malmö åtalas för terrorbrott". *SVT Nyheter*. 2021-01-05.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/osama-krayem-fran-malmo-nu-atalad-for-terrorbrott>

²⁴² Olsson, Daniel & Salihu, Diamant. "Grupperna inom de svenska IS-krigarna". *Expressen*. 2016-04-28. <https://www.expressen.se/nyheter/grupperna-inom-de-svenska-is-krigarna/>

²⁴³ Fredholm. *Transnational Organized Crime and Jihadist Terrorism*, sida 198.

²⁴⁴ Steinberg, Guido. "Junud al-Sham and the German Foreign Fighter Threat". *CTC Sentinel*, Vol. 9, Nr. 2, 2016: sida 24. <https://www.ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2016/02/CTC-SENTINEL-Vol9Iss213.pdf>

²⁴⁵ Fredholm. *Transnational Organized Crime and Jihadist Terrorism*, sida 198-199.

²⁴⁶ Åklagarmyndigheten. "Åtal för uppmaning, rekrytering och utbildning till terroristbrott". 2015-10-30. <https://www.aklagare.se/nyheter-press/pressmeddelanden/2015/oktober/atal-for-uppmaning-rekrytering-och-utbildning-till-terroristbrott/>

²⁴⁷ Attunda tingsrätt. Dom 2017-02-15, mål B 4352-15.

²⁴⁸ Fredholm. *Transnational Organized Crime and Jihadist Terrorism*, sida 198-199.

²⁴⁹ Förundersökningsprotokoll 0105-K079-14, AM-76869-15: sida 167-168.

4.2.5 Uppmaning till finansiering

Hösten 2019 fastställde Högsta domstolen hovrättens dom och dömde Ahmad Qadan till fängelse för Brott mot lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. Detta efter att han, under aliaset Ash-Shaami As-Suwedi, publicerat två inlägg på Facebook med uppmaning att skicka pengar till terrorgrupper i Syrien och Irak. Inläggen var också publicerade på ett sådant sätt att de kunde tas del av personer som inte hade Facebook.²⁵⁰

Den 11 maj 2013 publicerade Qadan ett offentligt inlägg med texten “Kontakta mig för att utrusta era bröder i fronten”. Bifogat till inlägget fanns också en bild från ett twitterkonto tillhörande Mohammed al-Oweihans, en känd kuwaitisk finansiär av terrorgrupper i Syrien. På bilden tillhörande al-Oweihans twitterkonto gick att läsa på arabiska:

“Gud, den allsmäktige har sagt: Vem ger Gud ett bra lån och får tillbaka, av Herren, det dubbla och en generös belöning.

För att stödja mujahideen [*heliga krigare*] i al-Sham [Levanten, syftar på Syrien]

Telefon: [telefonnumret har tagits bort för att inte spridas]

Det minsta du kan göra är att vidarebefordra meddelandet till andra”.²⁵¹

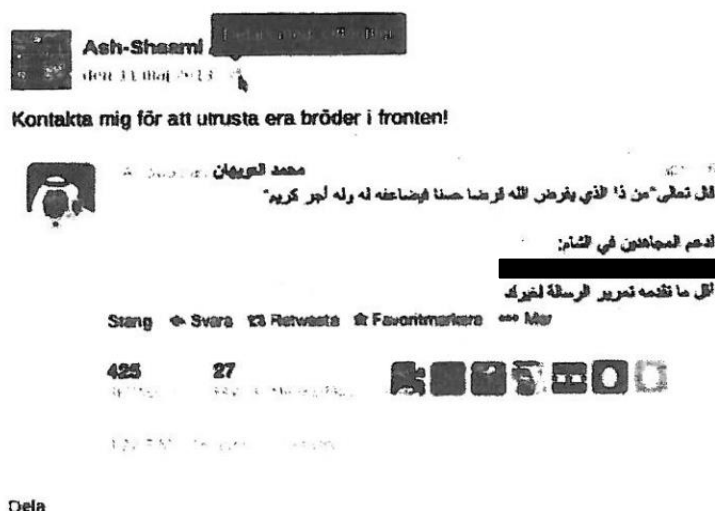

Bild: Ett av Ahmad Qadans inlägg på Facebook.²⁵²

Samma dag publicerade Qadan ytterligare inlägg på Facebook med filmer från Youtube. I det fjärde av de fem inläggen skrev Qadan “Anit Air”, vilket enligt förundersökningen sannolikt är en felstavning av “Anti Air”, då klippet handlar om luftvärnsvapen.²⁵³

²⁵⁰ Högsta domstolen. Dom 2019-11-13, målnummer B 5948-17.

²⁵¹ Förundersökningsprotokoll 0105-K85-15, 0105-K9-16, AM-62535-16, sida 29.

²⁵² Förundersökningsprotokoll 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 71.

²⁵³ Förundersökningsprotokoll 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 29.

I augusti 2013 publicerade Qadan ett offentligt inlägg med länkar till fem Youtube-filmer. I inlägget skrev Qadan:

Bild: Ett av Ahmad Qadans inlägg på Facebook.²⁵⁴

Sheikh Mohammed al-Oweihan har beskrivits ovan och numret till Sheikh al-Ajami förekommer i en kuwaitisk kampanj som kan härledas till den terrorlistade Shafi Ajmi, som försett Jabhat al-Nusra med finansiellt stöd och vapenleveranser. Jabhat al-Nusra, som sedermera har bytt namn, var al-Qaidas syriska gren och finansierades vid tiden av bland annat al-Ajmi. Organisationen är terrorklassad av bland annat EU, FN och USA. Enligt egen utsago träffade Qadan al-Ajmi på en offentlig konferens i Turkiet i början av 2010-talet.²⁵⁵

al-Dawlaah syftar på IS och behöver ingen närmare presentation. Ahrar ash Shaam slogs mot den syriska regimen med målet att etablera ett islamistiskt styre. Organisationen samarbetade med Jabhat al-Nusra men tog kraftigt avstånd från IS och var inte klassad som en terrororganisation.

I Qadans länkade YouTube-filmerna tackades al-Oweihan och al-Ajami för sitt finansiella stöd till vapen i kamp mot den syriska staten.

Utöver de två beskrivna inläggen som Qadan kom att dömas för publicerade han även inlägg med uppmaningar att ansluta sig till Jabhat al-Nusra samt spred propaganda från samma grupp.²⁵⁶

Qadan var också en framträdande individ inom stiftelsen Solidaritetscenter som skänkte pengar till Syrien, och sommaren 2014 var Qadan själv i Syrien för att enligt egen utsago bedriva hjälparbete.²⁵⁷ Innan Qadan publicerade sina inlägg under 2013 bedrev han också

²⁵⁴ Förundersökningsprotokoll 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 74.

²⁵⁵ Förundersökningsprotokoll, 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 183; Förundersökningsprotokoll, 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 28-44.

²⁵⁶ Förundersökningsprotokoll, 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 28-44

²⁵⁷ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 89; Förundersökningsprotokoll, 0105-K85-15, AM-62535-16, sida 184; Moreno. "36-åringens dubbelliv - så hjälpte han IS i flera år".

insamlingsverksamhet med den norske islamisten Mohyeldeen Mohammad.²⁵⁸ Qadan var även en del av Al-Andalus Centret i Arlöv, som predikade en strikt salafistisk lära och som involverat flera av de imamer som omhändertogs av Säkerhetspolisen under 2019.²⁵⁹

4.2.6 Die Wahre Religion

Die Wahre Religion (DWR) är en tysk organisation som bildades 2005 av Ibrahim Abou-Nagi, som upprepade gånger predikat mot demokrati och att homosexuella bör stenas. Verksamheten centrerade kring det så kallade Lies! (Läs-projektet), där målet var att distribuera en koran till varje hushåll i Tyskland. Detta skedde ofta genom så kallad street-dawah, det vill säga att gratis dela ut koranen på gator och torg.²⁶⁰ Enligt tyska Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV) var distribueringen av koraner samt missionsarbetet dock en täckmantel för att sprida salafism samt att attrahera ungdomar till mer radikala tolkningar av islam.²⁶¹ I november 2015 slog tysk polis till mot DWR på 190 platser i Tyskland och beslagtogs i samband med detta jihadistmaterial. Ett år senare beslutade tyska myndigheter att förbjuda organisationen, då 140 av organisationens medlemmar rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Irak och Syrien. Enligt det tyska inrikesministeriet spred DWR en extremistisk ideologi som stöttade terroristorganisationer under islamisk flagg.²⁶²

I slutet av 2014 lanserades Läs-projektet i Sverige genom stiftelsen Al-Quran foundation i Malmö. Enligt ett registeringsbevis från Länsstyrelsen från 2017 var då Abou Nagie stiftelsen ordförande. Syftet med Läs-projektet i Sverige var att distribuera en svensk översättning av koranen som skulle delas ut gratis på olika platser. Abou Nagie uppgav själv att målet var att dela ut en koran till varje svenskt hushåll och projektet samlade även in pengar till stiftelsen Al-Quran. Tyska myndigheter har uppgivit att stiftelsen är en av de viktigaste finansiella moderna för DWR:s verksamhet.²⁶³

Ett antal personer i den svenska salafistiska miljön var instrumentella i introduceringen av Läs-projektet i Sverige. I Malmö var Ahmad Qadan, som dömts för uppmaning till finansiering

²⁵⁸ Gudmundsson, Per. "Abu Raad samlar in till Syrien". 2012-12-14.

http://gudmundson.blogspot.com/2012_12_01_archive.html

²⁵⁹ Moreno. "36-åringens dubbelliv - så hjälpte han IS i flera år".

²⁶⁰ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sida 144.

²⁶¹ Burger, Reiner. "Franchise-System der Salafisten". *Frankfurter Allgemeine*.

2016-08-18.

[http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/lukratives-geschaef-t-der-salafisten-mit-koranverteilungen-](http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/lukratives-geschaef-t-der-salafisten-mit-koranverteilungen-14391377.html)

[14391377.html](http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/lukratives-geschaef-t-der-salafisten-mit-koranverteilungen-14391377.html)

²⁶² Flode, Florian. "Der Mann, der Deutschland vor der Hölle retten will". *Welt*. 2012-04-14.

[https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschlandvor-der-](https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschlandvor-der-Hoelle-retten-will.html)

[Hoelle-retten-will.html](https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschlandvor-der-Hoelle-retten-will.html); Reuters News Agency. "German police raid 200 sites across 10 states in hunt for banned Islamist group 'The True Religion'". *The Telegraph*. 2016-11-

15. [https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/15/german-police-raid-200-sites-across-10-states-in-](https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/15/german-police-raid-200-sites-across-10-states-in-probe-against-b/)

[probe-against-b/](https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/15/german-police-raid-200-sites-across-10-states-in-probe-against-b/); Schmalenberg, Detlef. "Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz

blamierte". *Berliner Zeitung*, 2016-11-15. [https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-](https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abounagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718)

[prediger-wie-abounagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718](https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abounagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718); Diehl, Jörg & Lehberger, Roman.

"Innenminister verbietet Salafisten-Verein". *Spiegel*. 2016-11-15.

[http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweiter-razzia-gegen-islamistischen-](http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweiter-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html)

[verein-a-1121208.html](http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweiter-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html); Gudmundsson, Per. "I Sverige ger vi islamisterna bidrag". *Svenska Dagbladet*.

2016-11-21. <https://www.svd.se/i-sverige-ger-vi-islamisterna-bidrag>

²⁶³ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*; Intervju med polis, juni 2018.

av terrorism, med och startade verksamheten som sedermera kom att spridas till andra svenska städer som Landskrona, Helsingborg och Borås. Även Omar El-Turk, som på Facebook uttryckt sympatier för IS, var med och spred verksamheten till andra städer som Fagersta och Göteborg. Vid lanseringen i Göteborg i slutet av januari 2016 var både El-Turk och Abou Nagie med. Även föreningen Sveriges förenade muslimer (SFM), som samlat personer som rest till IS och som förlorat sina statliga bidrag på grund av att de inte levt upp till demokratikraven, var med och samlade in pengar vid lanseringen i Göteborg. Läsprojektets aktiviteter i Sverige kom sedermera att upphöra, men enligt intervjuer med polisen deltog både salafister och kriminella i projektets verksamhet.²⁶⁴

4.2.7 “Tändsticksfallet”

I november 2016 greps Dieab Khadigah, en 20-årig syrisk man, i Rødbyhavn vid dansk-tyska gränsen för att ha planerat ett terroråd i Köpenhamn tillsammans med en annan syrisk man bosatt i Sverige. I Khadigahs ryggsäck fann man 17 460 tändstickor, 17 AAA batterier, fyrverkerier, sex walkie-talkies samt två köksknivar med 18 cm lång bladlängd. Man hittade även bombinstruktioner från al-Qaidas tidskrift Inspire magazine och ett martyrbrev. De båda männen kommunicerade med varandra genom WhatsApp. Planen var att de båda terroristerna skulle knivhugga civila individer i centrala Köpenhamn och därefter detonera egentillverkade spränganordningar. Khadigah kom ursprungligen i kontakt med en IS-sympatisör, ”Abu Maria”, som gav honom instruktioner avseende inköp av material samt måltavla för terrorattentatet. ”Abu Maria” gav honom också telefonnummer till en annan man bosatt i Sverige.²⁶⁵

Den andre av de två attentatsmännen, Moyhen Al Zoebi, hade anlänt som flykting till Sverige 2015 och var bosatt i Vittsjö. Al Zoebi radikaliserades efter att hans barn dog i en bilolycka i november 2015.²⁶⁶ Den 19 november 2016 reste han till Köpenhamn för att träffa den 20-åriga syriska mannen men som aldrig anlände då han greps i Rødbyhavn samma dag. Båda männen var IS-sympatisörer och under rättsprocessen presenterade åklagaren bevis för att de hade videor med IS-propaganda, att de hade chattat på social media om martyrskap, och gjort flera internetsökningar på ambassadsadresser i Köpenhamn.²⁶⁷ I maj 2019 blev Al Zoebi dömd till 12 års fängelse och utvisad från Danmark på livstid.²⁶⁸

²⁶⁴ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*; Moreno, Federico. “36-åringens dubbelliv - så hjälpte han IS i flera år”. *Kvällsposten*. 2019-03-02. <https://www.expressen.se/kvallsposten/36-aringens-dubbelliv-sa-hjalpte-han-is-i-flera-ar/>; Jerlerup, Torbjörn. “Omar Elturk”. 2015-06-01. <https://ligator.wordpress.com/2015/06/01/omar-elturk/>

²⁶⁵ Abrahamsen, Sebastian. “Moyed ville ’dræbe hele verden’ – og han havde tænkt sig at begynde i København”. *Information*. 2019-07-20. https://www.information.dk/indland/2019/07/moyed-draebe-hele-verden-taenkt-begynde-koebenhavn?lst_srs

²⁶⁶ Vedmar, Linus. “IS-dömde Moyed al-Zoebi förändrades efter sonens död”. *Kvällsposten*. 2019-07-26. <https://www.expressen.se/kvallsposten/is-domde-moyed-al-zoebi-forandrades-efter-sonens-dod/>

²⁶⁷ Toft, Emma. “Sagen med de 17.460 tændstikker: Anklager betegner tiltalte som 'dybt utroverdig’”. *Danmarks Radio (DR)*. 2019-03-18. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/sagen-med-de-17460-taendstikker-anklager-betegner-tiltalte-som-dybt-utroverdig>

²⁶⁸ Danmarks Radio (DR). “Syrrer idømmes 12 års fængsel for terrorplan med tændstikker”. *DR*. 2019-05-20. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/syrrer-idoemmes-12-aars-faengsel-terrorplan-med-taendstikker>

Tidigare under 2016 hade Al Zoebi åtalats för ett brandattentat mot en shiamuslimsk bönelokal i Malmö som IS tog på sig ansvaret för genom sin tidskrift al-Naba.²⁶⁹ Al-Zoebi skickade bilder från brandattentatet som vidarebefordras till IS.²⁷⁰ Han friades dock då det inte gick att binda honom till dådet. Han fick dock regelbunden anmälningsplikt till polisen.

4.2.8 Rakhmat Akilov och terrordådet på Drottninggatan 2017

Strax innan klockan 15.00 den 7 april 2017 tillgreps den då 39-årige Rakhmat Akilov en lastbil som han förde längs Drottninggatan i centrala Stockholm, för att slutligen krascha in i Åhléns varuhus. Under den drygt 500 meter långa färden dödades fem personer och ytterligare ett tiotal skadades. Därtill utsattes ett stort antal personer för livsfara. Akilov kom sedermera att dömas till livstids fängelse för terroristbrott.²⁷¹ Både innan, under och efter dådet stod Akilov i kontakt med personer utanför Sverige.

Dessa transnationella kontakter fördes över telefon, sociala medier och kommunikationsapplikationer som Facebook, Zello, WhatsApp och Telegram. Säkerhetspolisen delar upp kontakterna i fyra kategorier:

- Personer som hade kännedom om eller diskuterade Akilovs målval
- Personer som diskuterade attentatet med Akilov
- Personer som bistod Akilov med olika former av religiös vägledning relaterat till attentatet
- Personer som bistod Akilov med sprängämneskunskap²⁷²

Det fanns totalt 209 chattkommunikationer – enskilda eller gruppchattar – registrerade i Akilovs mobiltelefon och 16 stycken bedömdes ha direkt bäring på förundersökningen.²⁷³

Den absoluta huvuddelen av Akilovs transnationella kontakter utspelar sig innan attentatet. Den 16 januari 2017 kommunicerar Akilov via Telegram med en person som kallar sig Abu Jachjo, där Akilov undrar hur man svär trohet till Islamiska Staten.²⁷⁴ Några dagar senare kommunicerar Akilov med Telegram-identiteten Abu Salmon och anger att han ”vill utföra en martyroperation”²⁷⁵ och i slutet av januari chattar Akilov över Telegram med en Muhammad Miskin om eventuella målval (judisk synagoga, T-centralen, färja och nattklubb).²⁷⁶

²⁶⁹ Vedmar. “IS-dömde Moyed al-Zoebi förändrades efter sonens död”.

²⁷⁰ Abrahamsen, Sebastian. “Efter hans søn døde, ville Moyed »dø martyrdøden for at finde hvile«”. *Information*. 2019-07-17. https://www.information.dk/indland/2019/07/soen-doede-moyed-doe-martyrdoeden-finde-hvile?lst_srs

²⁷¹ Stockholms tingsrätt. Dom 2018-06-07, mål B 4708-17, sida 6; Asplid, Åsa. “Småbarnsmamma blev första offret för terrorn”. *Expressen*. 2017-04-09.

<https://www.expressen.se/nyheter/smabarnsmamma-blev-forsta-offret-for-terrorn/>; Tagesson, Eric. “Livstids fängelse och utvisning för Akilov - döms för 5 mord och 119 mordförsök”. *Aftonbladet*. 2018-06-07. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/krim/a/m6wmwo/livstids-fangelse-och-utvisning-for-akilov--doms-for-5-mord-och-119-m>

²⁷² Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 18.

²⁷³ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 24.

²⁷⁴ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 865.

²⁷⁵ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 918.

²⁷⁶ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 769.

Under mars månad fortsätter Akilov att kontakta olika identiteter över Telegram och/eller Zello om att genomföra attacken mot en ”bögparad” den första maj²⁷⁷ och uppmuntras av en annan kontakt att resa till IS. Akilov förklarar dock att det inte går, då han tidigare blivit avvisad från Turkiet och att han istället ämnar genomföra en attack i Sverige. Samma kontakt uppmuntrar också Akilov att skänka pengar till två personer som vill resa till IS.²⁷⁸

I mitten av mars kommunicerar Akilov med identiteten Abu Fotima om att genomföra en sprängning och förbereda ett självmordsbälte. Några dagar senare kommunicerar de igen och Abu Fotima legitimerar då Akilovs önskan om att genomföra ett terrordåd genom hänvisningar till koranen. I början av april kommunicerar de med varandra ännu en gång och Abu Fotima förklarar att Akilov måste svära trohet till IS dåvarande ledare innan attentatet och skickar instruktioner på hur så ska ske. Två dagar innan attentatet kontakter Akilov Abu Fotima och ber om religiös vägledning, en önskan om att IS inte ska ta avstånd från dådet, samt att han vill skicka videon med trohetseden till Abu Fotima. En dag innan attentatet har de kontakt igen och Abu Fotima uppmuntrar Akilov att genomföra attentatet och anger att han är glad för Akilovs skull.

Strax efter att Akilov kört in lastbilen i Åhléns och satt sig på tåget till Arlanda kontakter Abu Fotima Akilov igen och undrar hur det är med honom. Akilov förklarar att det gått dåligt och att han inte ser någon väg ut. Abu Fotima uppmuntrar Akilov att spela in och skicka en video med uppmaningar, så att Akilov kan bli en förebild för andra. Det sista meddelandet från Abu Fotima skickas 18.36 men på det får han inget svar.²⁷⁹

Svenska Dagbladet har tillsammans med en utländsk journalist aidentifierat och kartlagt några av de personer som Akilov stod i kontakt med, bland annat Abu Fotima. Hans egentliga namn är Arsen Mukhazhirov. Han är i 30-årsåldern, är från Kaukasus och är efterlyst av både Ryssland och Interpol efter det att han anslutit sig till IS.²⁸⁰ I maj 2018 kunde SvD visa att Abu Fotima via Telegram uppmuntrade individer att skänka pengar till IS samtidigt som han var aktiv på ryska sociala medier: OK och Vkontakte. Vid tiden för artikeln befann sig Abu Fotima i ett av IS sista fästerna i Syrien.²⁸¹

Ett antal dagar efter det att Akilov initialt kontaktat Abu Fotima, i mars 2017, kommunicerar han också över applikationen WhatsApp med en individ som kallar sig Abu Aisha. Akilov skickar då över ett antal foton på platser i centrala Stockholm.²⁸² I början av april kommunicerar Akilov med ytterligare personer, bland annat om att genomföra en ”martyroperation i Stockholm” och Akilov frågar om ”Gud kommer godkänna det”.²⁸³

Fyra dagar innan attentatet kommunicerar Akilov över applikationen Zello med en person med alias Togut Shikan²⁸⁴ om att Akilov planerar att rekognoscera och hitta en lämplig lastbil

²⁷⁷ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 994.

²⁷⁸ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 899-900.

²⁷⁹ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 830-840

²⁸⁰ Svensson, Frida. ”Dådet planerat av IS-cell - här är deras riktiga namn”. *Svenska Dagbladet*. 2018-06-07. <https://www.svd.se/akilovs-dad-planerades-av-is-cell-har-ar-deras-riktiga-namn>; Svensson, Frida. ”Expert: Akilovs attack styrdes från IS-cell i Irak”. *Svenska Dagbladet*. 2018-02-02. <https://www.svd.se/expert-akilovs-attack-styrdes-direkt-fran-is-cell-i-irak>

²⁸¹ Sallinen Pirttisalo, Jani & Svensson, Frida. ”Akilovs ’guide’ samlar in terrorpengar - igen”. *Svenska Dagbladet*. 2018-06-07. <https://www.svd.se/akilovs-guide-samlar-in-terrorpengar--igen>

²⁸² Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 799-800

²⁸³ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 1062

²⁸⁴ Även alias ”Abu Umar Forsi” förekommer i förundersökningen om samma individ.

för attentatet. Dagen därpå kommunicerar de igen, denna gång kring om Akilov hittat en kniv för attentatet samt huruvida han fått tag på bensen för att tillverka en sprängladdning. Akilov ställer också frågan om det istället går bra med aceton. Den femte april hörs de två igen om att Akilov ska skicka en video där han svär trohetseden till IS dåvarande ledare och Akilov ber om råd inför videon. På dagen för attentatet skickar Akilov ett antal bilder på sin sprängladdning till Tohut Shikan. Han beger sig sedan in till centrala Stockholm och bara ett par minuter innan attentatet skickar han bilder på omgivningarna runt Drottninggatan och den lastbil han sedermera kommer att använda. Han skickar också en bild inifrån förarhytten på lastbilen. Efter attentatet skickar han ytterligare ett par bilder på sig själv och att han har skadat sig. Han förklarar också att han körde på betonglejon och tappade kontrollen över lastbilen innan han körde in i Åhléns.²⁸⁵

Enligt SvD är Togut Shikans riktiga identitet Farhod Asanov. Han är i trettioårsåldern och från Tadzjikistan. Han beskrivs som en ledargestalt bland tadjiker inom IS och han är också efterlyst av Tadzjikistan. I polisförhör anger Akilov även att han kommunicerade med ytterligare en person inifrån lastbilens förarhytt: "Abu Usama Norak". Enligt SvD är hans riktiga namn Tojiddin Nazarov – en drygt trettioårig tadjikisk man som rekryterat många personer till IS. Nazarov reste till IS 2014 och har även beskrivits som koordinator för en planerad terrorattack i Moskva fyra månader efter attentatet på Drottninggatan.²⁸⁶

En annan individ som Akilov skickar foton på platser i centrala Stockholm till dagarna innan dådet är Abu'abdurahman. Utöver att skicka foton förklarar Akilov att om han inte kan resa till IS så är han villig att utföra attentat i Sverige och att han planerat dådet noga.²⁸⁷ Två dagar innan attentatet har Akilov även kontakt med en Muovia Regari om att Akilov ska utföra en "martyroperation och döda de otrogna". Dessförinnan har de två också diskuterat bombtillverkning och Muovia Regari har skickat över en lista över kemikalier för att tillverka en bomb. Dagen innan attentatet skickar Akilov en video till Regari där han svär trohetseden och Regari svarar med att ge Akilov religiöst stöd. På dagen för attentatet skickar Akilov bilder på sin sprängladdning samt två bilder på sig själv.²⁸⁸

Utöver kommunikation direkt relaterat till attentatsplaneringen skickar också Akilov koder till olika personer för att kunna starta konton på WhatsApp. Totalt hade Akilov 53 olika sim-kort i sin mobil, vilket möjliggjort för dem han kommunicerat med att starta konton. Efter att ha skaffat gratis sim-kort med svenskt telefonnummer startade Akilov konto i WhatsApp. Därefter meddelade han telefonnumret till de han kommunicerade med som då kunde logga in på en telefon utan sim-kort med det konto som Akilov öppnat i Sverige. WhatsApp skickar då en kod till Akilovs svenska telefon som vidarebefordrar den till personen som då kan använda koden för att logga in på kontot.²⁸⁹

I februari 2020 väckte åklagare i Tyskland åtal mot fem medlemmar i en IS-cell som planerade en terrorattack i Tyskland 2019. Enligt utredningen stod den tyska cellen i kontakt med vissa av de personer som Akilov kommunicerade med innan attentatet i Stockholm. Cellen ska bland annat ha varit i kontakt med en person som administrerade en av de propagandakanaler

²⁸⁵ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 1136-1143

²⁸⁶ Svensson. "Dådet planerat av IS-cell - här är deras riktiga namn".

²⁸⁷ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 786-788

²⁸⁸ Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17, sida 1035-1039

²⁸⁹ Svensson, Frida. "Terroråtalad 'fixare' av svenska sim-kort till IS-grupp". *Svenska Dagbladet*. 2018-02-09. <https://www.svd.se/terroratalad-fixare-av-svenska-sim-kort-till-is-grupp>

som Akilov konsumerade innan attentatet och även stått i kontakt med den ovan nämnda Abu Fotima, som gav cellen specifika instruktioner om attentatet. Personer ur den tyska cellen ska också ha haft kopplingar till individen som genomförde terrorattentatet i Wien 2020.²⁹⁰

4.2.9 ”Strömsundsfallet”

Den 15 mars 2018 genomförde polisen en husrannsakan i en lägenhet i Stockholmsområdet som var kopplad till en person misstänkt för urkundsförfalskning och penningtvättsbrott. I lägenheten påträffades förutom den misstänkte ytterligare tre personer och teknisk utrustning som efter vidare utredning kom att utmynna i en omfattande härva avseende förberedelse för terroristbrott i Sverige och finansiellt stöd till IS verksamhet i Syrien. Fallet omfattar beslag av kemikalier som misstänktes vara avsedda för tillverkning av explosivämnen, utrustning för strid, skyddsmask, samt insikter om omfattande kommunikation mellan dessa personer och representanter för terrororganisationen i Syrien. Tingsrätten i Solna dömde en av personerna till förberedelse för terroristbrott och för att ha överfört pengar till personer kopplade till IS. Därutöver fälldes ytterligare tre personer för finansieringsbrott.²⁹¹ Fallet avslutades i Svea Hovrätt den 12 juni 2019 med att domen om förberedelse till terroristbrott ogiltigförklarades på grund av bristfälliga bevis. Däremot fastställde Hovrätten domarna mot tre av de åtalade för finansiering av terrororganisationen.²⁹²

Det omfattande utredningsarbete som brottsbekämpande myndigheter lagt ned på detta fall ger en god insikt i hur interaktionen mellan minst fem personer i Sverige och personer i andra länder som är kopplade till IS har skett. Interaktionen har genomförts både i syfte att inhämta kunskaper, erfarenheter och instruktioner från terrororganisationen till personerna i Sverige men har även präglats av omfattande kommunikation och transaktioner som syftat till att bidra med finansiella resurser för organisationen i Syrien.²⁹³

Utredningens genomgång av datorer, mobiltelefoner och annan utrustning som de misstänkta personerna förfogade över har visat att gruppen i Sverige utnyttjat krypterade meddelande-applikationer som Messenger, Telegram och WhatsApp under olika användarkonton för att kommunicera med IS-representanter i Syrien, Turkiet och Ukraina, men även med andra IS-sympatisörer i Sverige. Den kommunikation som förekommit omfattar utbyte av information om hur situationen upplevs i de då IS-kontrollerade områdena, vilka framgångar som terrororganisationen uppnått, vapen och annan utrustning som används i striderna och vilka behov organisationen har, men även som en funktion till direkt stöd för att bidra med information avseende attentatsplanering i Sverige. Kontaktpersonen i Syrien agerade som en länk mellan den expertis och kunskap som existerade i det lokala område där han var verksam samt hänvisade till kontaktpuppgifter till andra IS-personer som kunde vara till stöd för

²⁹⁰ Naber, Ibrahim. “Deutsche IS-Zelle pflegte Kontakt zum Umfeld des Wien-Attentäters”. *Welt*. 2021-02-15. <https://www.welt.de/politik/deutschland/article226377097/Deutsche-IS-Zelle-Propagandanetzwerk-fuer-den-Dschihad-in-Europa.html>; Soliev, Nodirbek. “The April 2020 Islamic State Terror Plot Against U.S. and NATO Military Bases in Germany: The Tajik Connection”. *CTC Sentinel*, Vol. 14, Nr. 1, Januari 2021. <https://ctc.usma.edu/the-april-2020-islamic-state-terror-plot-against-u-s-and-nato-military-bases-in-germany-the-tajik-connection/>; Mehl, Damon. “Converging Factors Signal Increasing Terror Threat to Tajikistan”. *CTC Sentinel*, Vol. 11, Nr. 10, November 2018. <https://ctc.usma.edu/converging-factors-signal-increasing-terror-threat-tajikistan/>

²⁹¹ Solna Tingsrätt, Avdelning 2, Dom 2019-03-08, Mål nr B 3678-18.

²⁹² Svea Hovrätt, Dom 2019-06-12, Mål nr B 3392-19.

²⁹³ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

gruppen i Sverige. Därutöver omfattade kommunikationen uppmaningar om att göra jihad och eftersträva martyrskap samt utgjorde en källa till IS-propaganda i form av videomaterial, *nasheeds* och bilder.²⁹⁴

Personerna i Sverige förfogade över en stor mängd IS-propaganda. Experter från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) som studerat delar av materialet bedömer att det inspirerar till våld och innehåller vapen i stor utsträckning samt att denna i vissa fall synnerligen brutala propaganda uppmanar och inspirerar till terrorbrott. Det framgår även att en av personerna i Sverige sannolikt aktivt bidragit till produktionen av en av videofilmerna som berättarröst.²⁹⁵

En av personerna i Sverige kontaktade IS-representanten i Syrien i syfte att begära stöd från en skicklig mekaniker om hur man ”pyntar bilar”. I sammanhanget framgår det att begreppet ”pynta bilar” är kodord för något helt annat och att IS har flera experter inom detta specifika område. IS-representanten lovar att skicka över videoinstruktioner samt att han ska förmedla kontakter mellan sina bröder i Syrien med personerna i Sverige för att bistå med den kunskap de har. Bland det IS-relaterade material som hittades hos de misstänkta personerna fanns minst en videofilm med instruktioner om hur man tillverkar explosivämnen. Instruktionerna omfattar bland annat vissa av de kemikalier som de misstänkta köpte in från en färgbutik som gått i konkurs.²⁹⁶

Kommunikation mellan aktörer i Sverige och representanter för IS i Syrien visar även hur aktörerna i Sverige blivit instruerade att stödja terrororganisationen. I huvudsak utgör syftet med allt stöd som begärs från IS om att tillhandahålla finansiella medel för organisationen i stort eller specifika individer som strider i Syrien. Instruktioner om hur detta finansiella stöd kan tillhandahållas från Sverige omfattar olika metoder och är förhållandevis enkla att genomföra. Den primära metoden som förespråkas av IS-representanten är en transaktion direkt till en IS-representant i Turkiet som därefter skulle överföra pengarna till de specifika mottagarna inom IS-kontrollerat område. Andra transaktionsvägar som utnyttjades var RIA-överföringar till personer i Ukraina som därefter förde över summan till IS-representanten. Flera personer i gruppen av misstänkta hade personliga RIA-kort i eget namn eller under falsk identitet. Det framgår av utredningen att transaktionsmetoden för att föra över pengar till IS var fördelaktig då innehav av RIA-kort innebär att kontroll av identitet inte genomfördes vid transaktionstillfällena. Därutöver utnyttjades serviceställen där personalen hade samma nationella ursprung som de misstänka själva, det vill säga i detta fall uzbeker. Totalt har drygt 85 000 svenska kronor överförts från fem olika personer i Sverige till IS via RIA-transaktioner under perioden oktober 2017 till april 2018.²⁹⁷

IS-representanten i Syrien uppgav alternativa metoder för att finansiellt stödja IS från Sverige. Dessa omfattade bland annat att transportera ned fordon eller elektronik, som datorer och mobiltelefoner, till Turkiet för försäljning för att därefter överföra vinsten till IS. Det finns

²⁹⁴ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

²⁹⁵ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

²⁹⁶ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

²⁹⁷ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

dock inga indikationer på att dessa metoder har tillämpats av gruppen av misstänkta under den aktuella tidsperioden.²⁹⁸

4.2.10 Utländskt inflytande över organisationer med salafistiska kopplingar – med fokus på finansiering

Att stiftelser, trossamfund och ideella föreningar med salafistiska kopplingar har tagit emot finansiellt stöd från aktörer i utlandet för att bedriva verksamhet i Sverige är inget nytt. Det är en företeelse som Försvarshögskolan har belyst i tidigare studier på området.²⁹⁹ Finansiering från utländska källor utgör i sig ingen illegal verksamhet och behöver inte vara förknippat med negativa implikationer för samhället då vissa av dessa organisationer kan bedriva verksamhet som inte präglas av salafistiska inslag. Utländsk finansiering utgör därutöver ett svårhanterat studieområde då det i många fall inte går att slå fast vad pengarna från utlandet har använts till samt att insyn i finansiella transaktioner typiskt sett, och kanske i allt högre grad, begränsas till en snäv krets inom respektive organisation. De begränsade krav på redovisning av finansiell status som gäller en andel av dessa organisationer omfattar sällan uppgifter om enskilda finansiella transaktioner, vad pengarna har använts till och vilka konsekvenser bidraget medför för organisationens framtida verksamhet. Undantagen är ofta de fall där utländsk finansiering varit av betydande storlek för uppförande av infrastruktur, såsom exempelvis moskéer, där finansiären kan vara angelägen om viss publicitet kopplat till insatsen.

Fenomenet förtjänar dock att lyftas fram i denna studie av flera anledningar. I vissa fall kommer finansiella bidrag från finansiärer som har en tidigare problematisk profil. Särskilt tydligt är detta avseende aktörer som belagts med sanktioner av länder och internationella organisationer med anledning av att de bidragit med finansiellt stöd till terrororganisationer. Finansiellt stöd kan även innebära att utländska aktörer med salafistiskt präglade ambitioner och intressen erhåller någon grad av inflytande avseende den svenska organisationens grundläggande förutsättningar och inriktning av dess verksamhet, till exempel genom ordförandeposter i organisationens styrelse eller genom mandat att tillsätta styrelsens medlemmar. Ytterligare en anledning att belysa denna form av finansiella kopplingar är att det visat sig utgöra en metod som tillämpas av svenska aktörer med salafistisk profil för att ta makten över andra organisationer och deras verksamhet i Sverige.

Hur omfattande de finansiella transaktionerna är från utlandet in till den salafistiska miljön i Sverige och vilka konsekvenser detta har för radikaliserings och andra utmaningar mot vårt demokratiska system är svårt att utreda och bedöma. För att belysa dessa utmaningar har vi därför gjort ett begränsat urval av fall kopplat till tre olika orter i Sverige.

Stiftelsen Al-Rashideen i Gävle

Qatar har sedan länge betraktats av västlänningar som alltför välvilligt inställda till extrema och våldsbejakande salafistiska aktörer runt om i världen. Ett flertal individer och välgörenhetsorganisationer som är baserade i landet har pekats ut som finansiärer till

²⁹⁸ Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

²⁹⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*, sid 161

jiheadistiska organisationer som al-Qaida i Irak, al-Qaida på den arabiska halvön, Hamas i Gaza, talibanerna i Afghanistan och al-Nusrafronten i Syrien³⁰⁰. Qatar har hittills aldrig fällt någon för finansiering av terrorism trots att landet antog ett striktare regelverk inom området under 2014 och dessutom har utsatts för hårt tryck från länder som USA att tillämpa regelverket i praktiken.³⁰¹ Ett stort antal aktörer som ligger under sanktioner från FN, EU och USA för finansiering av terrorism befinner sig i landet.³⁰² En av dessa är den före detta historieprofessorn 'Abd al-Rahman bin 'Amir al-Nu'aymi som utgör en av grundarna bakom välgörenhetsorganisationen Sheik Eid Bin Mohammad Al-Thani Charity Organisation. Al-Nu'aymi har pekats ut som en av de största terrorfinansiärerna genom tiderna och placerades under sanktioner av USA i december 2013 och av EU i september 2014. Under slutet av 2000-talet etablerades stiftelser i Sverige genom finansiellt stöd från Al-Thani Charity Organisation med syftet att etablera och driva moskéer, utbilda ungdomar och imamer samt att bevara den islamiska identiteten bland muslimer i Sverige.

En av dessa är Stiftelsen Al-Rashideen som upprättades i Gävle, den 28 november 2007. Al-Thani Charity organisation avsatte en självständig förmögenhet med ändamål att förvärva, äga och förvalta en moské på Södra Rådmanngatan 25 i Gävle samt för att etablera Stiftelsen Al-Rashideen Moskén i Gästrikland.

Av förordnande och stadgar för stiftelsen framgår att den Qatar-baserade finansiären hade mandat att tillsätta styrelsens medlemmar samt att styrelsen endast får representeras av sunnimuslimer. Stiftelsens första styrelse som tillsattes av Al-Thani Charity Organisation inkluderade representanter för finansiären samt personer som kommit att bli identifierade som ledande inom den salafistiska miljön i Sverige, varav två har dömts till utvisning enligt Lagen om särskild utlänningskontroll (LSU) som ett resultat av att Säkerhetspolisen bedömt dem utgöra ett hot mot rikets säkerhet.³⁰³

Sammansättningen av styrelsens ledamöter har skiftat genom åren men de två ledande personerna i den svenska salafistiska miljön har representerat stiftelsens styrelse under alla år fram till i februari 2020. Att båda officiellt frånträdde sina positioner vid denna tidpunkt var sannolikt en direkt följd av Säkerhetspolisens åtgärder mot personerna.³⁰⁴ Det finns inga tillgängliga uppgifter om hur omfattande finansieringen varit från Al-Thani till den svenska stiftelsen under åren den existerat eller om finansieringen fortgår idag. Det är dock klart att Al-Rashideen stiftelsen hade finansiella resurser för att förvärva och renovera fastigheten i Gävle som moské till en kostnad av drygt 6,5 miljoner kronor under stiftelsens första år.³⁰⁵ Personerna i stiftelsens styrelse har genom åren utvecklat ett omfattande nätverk och utbildningsverksamhet för barn och ungdomar inte bara i Gävle utan även i många andra delar

³⁰⁰ Al-Nusra Fronten i Syrien har sedan dess bildande antagit olika namn och är nu mer känd under namnet Hayat Tahrir al-Sham.

³⁰¹ Kinnimont, Jane. "The Gulf Divided: The Impact of the Qatar Crisis". *Chatham House Research paper*. 2019-05-30. <https://www.chathamhouse.org/2019/05/gulf-divided-impact-qatar-crisis-0/2-reasons-dispute>

³⁰² Counter Extremism Project (CEP). *QATAR, MONEY, AND TERROR: Doha's Dangerous Policies*. CEP. 2021-06-04. https://www.counterextremism.com/sites/default/files/2021-06/Qatar%20Money%20and%20Terror_060421.pdf

³⁰³ Säkerhetspolisen. "Intensifierat arbete mot individer i extremistmiljöerna". *Säkerhetspolisen*. 2019-06-11. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2019-06-11-intensifierat-arbete-mot-individer-i-extremistmiljoerna.html>

³⁰⁴ Personerna greps under våren 2019 men släpptes med restriktioner under hösten samma år. Detta med anledning av att utvisningsbesluten inte kunde genomföras av hänsyn till personernas säkerhet.

³⁰⁵ Stiftelsen al-Rashideen Moskén i Gästrikland. Årsredovisning för verksamhetsåret 2009. 2010-06-15.

av landet. Fastigheten i Gävle har utvecklats till en central nod för salafistiskt kopplade aktörer där huvudpersonerna bakom stiftelsen som driver moskén även varit centrala för Sveriges Imam Förbund (SIF) som bildades i december 2008 och avregistrerades i maj 2016, samt föreningen Islamiska förbundet för social utveckling (IFFSU) som registrerades i april 2013 och som fortfarande är aktivt. På adressen finns även tre lägenheter uthyrda till privatpersoner varav två har dömts till utvisning enligt LSU och den tredje är en nära släkting till en känd salafist som åtalats för terroristbrott. Ett trossamfund med namnet IFFSU bildades på adressen i Gävle i maj 2019 men flyttades till en föreningslokal i Sandviken under hösten 2020.³⁰⁶

Ytterligare ett exempel på en stiftelse som upprättats med stöd från samma finansiär och med samma syfte är Stiftelsen Örebro moské. Stiftelsen upprättades i maj 2007 med stöd av 8 miljoner kronor från den qatariska finansiären som även kontrollerade styrelsens verksamhet, bland annat genom en representant på ordförandeposten.³⁰⁷ Samma person som representerade den qatariska finansiären vid stiftelsens bildande sitter idag som ordförande. Under 2019 initierade stiftelsen arbetet med att återuppbygga moskén, som delvis brann ned i september 2017. Under samma år har stiftelsen mottagit bidrag på över 2,3 miljoner kronor.³⁰⁸ Vem eller vilka som donerat pengarna är oklart.

Skandinaviska stiftelsen för utbildning i Örebro (f.d. Al-Risalah)

Även Saudiarabien har utmärkt sig för att finansiera moskébyggen i andra länder och påverka muslimer världen runt genom spridandet av den salafistiska tolkningen av islam. En rad ledande individer i den svenska salafistiska miljön har utbildats vid salafistiskt präglade universitet i Saudiarabien och därigenom erhållit en viss status inom den svenska miljön.

Organisationen Al-Haramain Islamic Foundation (AHIF) utgör ett exempel på välgörenhetsorganisationer baserade i Saudiarabien som under tidigt 2000-tal var etablerad som välgörenhetsorganisation i 49 olika länder världen över, inklusive i europeiska länder. Organisationen etablerade sig i Riyadh, Saudiarabien, 1992 och hade som syfte att sprida den islamska läran och stödja etablerandet av moskéer.³⁰⁹ Organisationens finansiella stöd till terrororganisationer som al-Qaida, den egyptiska terrororganisationen Jamaah al-Islamiyah och pakistanska Lashkar-e-Taiba exponerades av USA och organisationens branschkontor i Bosnien-Herzegovina terrorstämplades i mars 2002. I juli 2004 terrorstämplades även välgörenhetsorganisationens verksamhetsgrenar i bland annat Nederländerna, Kroatien och Albanien.³¹⁰ Organisationen misstänks för att ha fortsatt att bedriva sin verksamhet i olika delar av världen under nya organisationsnamn.³¹¹

³⁰⁶ Fält, Erica, "Svenske Samer fast i Gaza: 'Får räkna med att man är död när som helst'. *Aftonbladet*. 2021-05-15. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/1EG62k/svenske-samer-fast-i-gaza-far-rakna-med-att-man-ar-dod-nar-som-helst>

³⁰⁷ Stiftelseförordnande. Stiftelsen Örebro moské. 2007-06-14.

³⁰⁸ Stiftelsen Örebro Moské. Årsredovisning för Stiftelsen Örebros moské – räkenskapsåret 2019. 2020-12-15.

³⁰⁹ Shay, Shaul. *Islamic Terror and the Balkans*. New Brunswick: Transaction Publishers, 2011: sida 56.

³¹⁰ Interpol General Secretariat. "Notice, Al-Haramain Islamic Foundation". <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Notices/View-UN-Notices-Entities#2013-46139>

³¹¹ Shay. *Islamic Terror and the Balkans*, sida 57.

Al-Haramain har även bedrivit verksamhet i Sverige där det Islamiska kulturcentret i Rosengård uppges ha gjort ett misslyckat försök att ta över verksamheten i Malmös moské genom det finansiella stödet från Al-Haramain.³¹² Ytterligare en stiftelse som uppges ha erhållit finansiellt stöd från den saudiska välgörenhetsorganisationen är Al-Risalah Skandinaviska Stiftelsen i Örebro, som idag heter Skandinaviska Stiftelsen för Utbildning (SSFU).

SSFU etablerades i Örebro den 5 januari 2003 med en lång lista av syften som bland annat inleds med syftet att bevara den islamiska identiteten bland muslimer enligt Quran och sunnah. Mer utmärkande för stiftelsen är på vilket sätt stiftelsens syften ska uppnås där upprättande av informationscenter för distribution av informationsmaterial samt etablerandet av förskola, skola och högskola för utbildning i Islamkunskap och arabiska finns specificerat, liksom upprättandet av ett institut för Imamutbildning. SSFU skapas därmed specifikt för att upprätta utbildningsplattformar med stöd av pengar från en problematisk aktör i Saudiarabien. En styrelse bestående av sex personer upprättas där tre av representanterna är boende i Ryadh, däribland Abdulrahman Al-Akeel som tillsätts som ordförande för stiftelsen.³¹³

I stiftelsens första årsredovisning framgår att Stiftelsen har finansierat en skolbyggnad för Al-Risalah ungdomsförening och att stiftelsen ska överta skolverksamheten från den 1 juli 2004. Vidare framgår det att stiftarna, det vill säga Abdulrahman Al-Akeel, har lånat ut drygt 3,6 miljoner svenska kronor till stiftelsen. Stiftelsens skuld till stiftaren växer året därpå till över 6,3 miljoner kronor.³¹⁴ Enligt uppgifter i media förekommer även någon form av löpande bidrag från Saudiarabien till skolverksamheten liksom enstaka bidrag för särskilda investeringar som pågått fram till december 2017.³¹⁵ Idag bedriver stiftelsen fristående förskoleverksamhet, fristående grundskola för årskurs 1-9, samt fritidsverksamhet vid Alsalamskolan. Skolan har sedan 2007 en konfessionell inriktning i sin verksamhet. Enligt skolans hemsida går 320 elever på skolan med ett 30-tal anställda lärare.³¹⁶

Fallet med Skandinaviska Stiftelsen för Utbildning visar tydligt hur beroendet av finansiellt stöd medför krav på inflytande i organisationens styrelse. Uppgifter om erfarenheter från personal som slutat på skolan samt Skolinspektionens granskningar av skolans verksamhet ger en tydlig bild av en starkt religiös inriktning på skolans utbildning samt strikt kontroll från ledningen avseende personalens kommunikation.³¹⁷ Skolinspektionen har riktat kritik mot skolan sedan starten av granskningarna 2006. Vid en granskning i slutet av 2016 konstaterade skolinspektionen en rad missförhållanden på skolan och i skollledningens förmåga att bedriva skolverksamhet enligt gällande regelverk. Bland missförhållandena fanns bland annat

³¹² Magnusson, Erik, Lönnaeus, Olle & Orrenius, Niklas. "Terrorstämplade ville ta över Islamic Center". *Sydsvenskan*. 2006-02-06. <https://www.sydsvenskan.se/2006-02-06/terrorstamplade-vill-ta-over-islamic-center>

³¹³ Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Stiftelseurkund. Örebro, 2003-01-05.

³¹⁴ Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Årsredovisning för räkenskapsåret 2004. 2006-04-28.

³¹⁵ Sjövall, Johanna & Tahir, Karwan. "Kaliber 5 juni 2005: Saudiarabisk mission i Sverige". *Sveriges Radio*. 2005-11-20. <https://sverigesradio.se/artikel/630225>; Svensson, Frida. "Svensk skola sponsrades av saudiska kungahuset". *Svenska Dagbladet*. 2018-11-13. <https://www.svd.se/svd-avslojar-svensk-friskola-finansierades-av-saudiska-kungahuset>

³¹⁶ Skolan startade med förskoleklass och grundskola 1-6. Från 2009 har Alsalamskolan bedrivit verksamhet i samtliga årskurser 1-9.

³¹⁷ Sjövall & Tahir. "Kaliber 5 juni 2005: Saudiarabisk mission i Sverige".

konstaterade religiösa inslag i undervisningen, könsseparerade klasser, ojämlika villkor för flickor och pojkar samt en hög andel av obehöriga lärare bland personalen.³¹⁸

Stiftelsen som driver skolverksamheten har under de första tretton åren drivits av samma styrelse där tre av sex medlemmar, inklusive ordförandeposten, varit representerade av personer bosatta i Ryadh. I december 2017 beslutar Länsstyrelsen i Dalarnas län att en ny styrelse ska tillsättas som en följd av att den tidigare styrelseordföranden från Ryadh blivit avsatt och att övriga styrelseledamöters förordnanden har löpt ut. Enligt beslutet har den tidigare ordföranden avsatts på grund av samarbetssvårigheter som lett till att inga beslut har kunnat fattas av styrelsen. I den relation som inledningsvis sannolikt var baserad på både ideologiska och finansiella grunder är det sannolikt att den finansiella dimensionen av relationerna har avtagit i takt med SSFU:s ökade intäkter från kommunal finansiering. Under perioden 2005 till 2020 har SSFU tagit emot över 442 miljoner från Örebro kommun för sin utbildningsverksamhet.³¹⁹

I SSFU:s nya styrelse har den tidigare vice ordföranden Hussein Aldaoudi från Örebro utsetts till ny ordförande. I februari 2019 avsätts de två övriga representanterna från Ryadh.³²⁰ Kopplingarna mellan den svenska stiftelsen och representanter från Ryadh bröts därmed, men relationer till Saudiarabien kvarstår trots detta då Aldaoudi har en väletablerad relation med Muslim World League baserad i Mekka samt har formell roll i organisationer i andra skandinaviska länder som erhållit finansiering från Saudiarabien. Därutöver etablerade Aldaoudi i november 2017 den enskilda firman Vallfärdsresor Sverige AB tillsammans med en av de saudiska styrelseledamöterna i SSFU samt en tredje person från Kuwait. Firman som inledningsvis var inriktad på att erhålla tillstånd för att arrangera vallfärdsresor och turistverksamhet har inte haft någon verksamhet sedan den etablerades och bytte både namn och inriktning under 2019. Idag heter företaget Infralution AB och uppges bedriva konsultverksamhet inom det byggnadstekniska området, arkitektur, bygg och planering. Det är dock fortsatt samma huvudmän bakom företaget.

SSFU utgör en central part i ett skandinaviskt samarbete med kopplingar till Alnor-centret i Tromsø och Islamic Foundation of Iceland i Reykjavik (Stofnun múslíma á Íslandi). Enligt norska Dagbladets granskning ska SSFU ha finansierat Alnor-centret i Tromsø med stora summor samtidigt som Aldaoudi sitter i styrelsen för den norska organisationen.³²¹ Samma år som Aldaoudi tillträdde Alnors styrelse uppges moskén i Tromsø ha erhållit drygt 2,6 miljoner kronor i bidrag från den Saudiske affärsmannen Sulaiman al-Shiddi. Utöver kopplingarna till Tromsø har SSFU en mycket nära relation med Islamic Foundation of Iceland. På den isländska organisationens officiella hemsida finns bilder av högnivåbesök från Saudiarabien där Aldaoudi finns representerad. SSFU har även representation i Danmark. Osama Krayem, som nu sitter anhållen i Belgien för inblandning i terrorattentatet i Bryssel den 22 mars 2016,

³¹⁸ Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Alsalamskolan belägen i Örebro kommun (Skolinspektionen. Dnr 44-2015:9922. 2018-06-12).

³¹⁹ Uppgifter från Örebro kommunstyrelseförvaltning delgiven författarna den 2021-06-15.

³²⁰ Länsstyrelsen i Dalarnas län. Beslut. Dnr: 206-13474-2017. 2017-12-21; Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Registreringsbevis. 2019-02-07.

³²¹ Rasmussen, John, Krokfjord, Torgeir P, Fransson, Line & Strømman, Ola. "Det ukjente islamske nettverket i Tromsø". *Dagbladet*. 2020-10-24. <https://www.dagbladet.no/nyheter/det-ukjente-islamske-nettverket-i-tromso/72975170>

arbetade en kort tid för den svenska stiftelsen i Köpenhamn för att förbereda en lokal för förskoleverksamhet.³²²

Salsabil och Wakf i Malmö

Den ideella föreningen Skandinaviska Wakf i Sverige (Wakf) driver moskén Umm Al-Mu'minin Khadijah och kulturcentret vid Danska vägen i Malmö. Wakf etablerades som en svensk motsvarighet till det danska Det Islamisk Trossamfundet, som leddes av imamen Abu Laban. Vid sin generalförsamling 2012 ändrade Wakf sitt namn från "Det Islamisk Trossamfundet i Skandinavien" till "Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige".³²³ Wakf är i hög grad överlappande med Salsabil kulturförening. I en rapport från Centrum för Mellanösternstudier vid Lunds Universitet anges det exempelvis att styrelsemedlemmar i Salsabil och Islamiska Trossamfundet i Sverige (WAKF) verkar vara överlappande.³²⁴ Kopplingarna mellan dessa organisationer tydliggörs även av att Wakf genomförde styrelsemöten i Salsabils lokaler i Malmö.³²⁵ Salsabil har pekats ut som en salafistisk miljö och har huserat radikala islamister.³²⁶ Salsabil bjöd bland annat in Salman al-Ouda, Bin Ladens mentor, till sin källarmoské i april 2016.³²⁷ Föreningen drev också en av de moskéer som granskades av SVT Uppdrag Granskning, där det avslöjades att de ansåg att kvinnor inte ska gå till polisen om mannen slår henne.³²⁸ Salsabil lades ner i januari 2017.

Wakfs moské är Skandinavien största, med plats för 2,000 besökare. Bygget av moskén kostade mellan 120-140 miljoner kronor och har till stor del finansierats av Qatar. Qatar satsade över 30 miljoner kronor och var den största enskilda bidragsgivaren till Wakf-moskén.³²⁹ Utöver insamlingar gjorda av lokala initiativtagare i Malmöområdet ingick även privata investerare från Kuwait i finansieringen av moskén.³³⁰ Enligt Wakfs inkomstdeklaration från 2014 framgår det att föreningen under perioden 1 januari 2013 till december 2014 har tagit emot drygt 34 miljoner kronor från utländska finansiärer.³³¹

Det har bland annat riktats kritik om att Qatars inflytande på moskén kan verka negativt för integrationen och att de vill främja sin salafistiska tolkning samtidigt som man skyddar

³²² Burström, Hasse. "Terrormisstänkte Osama kopplas till Saudifinansierad stiftelse". *SVT Nyheter*. 2016-04-12. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/terrormisstänkte-osama-kopplas-till-stiftelse>

³²³ Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). "Minutes of the Annual General Meeting of Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige". 2012-01-14.

³²⁴ Stenberg, Leif & Lagervall, Rickard. *Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – en ögonblicksbild*. Lund: Lunds Universitet, 2016: sida 37.

³²⁵ Wakf. Styrelseprotokoll, 2012-02-04.

³²⁶ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018; Intervju med polis, juni 2018; *Sydsvenska Dagbladet*. "Pengar från Qatar, själar till salafismen". *Sydsvenska Dagbladet*. 2017-05-22.

<https://www.sydsvenskan.se/2017-05-22/pengar-fran-qatar-sjalar-till-salafismen>; Intervju med myndighetsrepresentant, maj 2018.

³²⁷ Lönnaeus, Olle. "Tre olika Malmöföreningar ville lyssna på bin Ladins förre mentor".

Sydsvenskan. 2016-04-28. <https://www.sydsvenskan.se/2016-04-28/tre-olika-malmoforeningar-ville-lyssna-pa-bin-ladins-forra-mentor>

³²⁸ Johansson, Roland. "Avslöjade - på film". *Expressen*. 2012-05-16.

<https://www.expressen.se/nyheter/avslojade-pa-film-9/>

³²⁹ Erberth, Nellie. "Ny moské i Malmö sponsras av Qatar". *Kvällsposten*. 2017-05-18.

<https://www.expressen.se/kvallsposten/ny-moske-i-malmo-sponsras-av-qatar/>

³³⁰ Lönnaeus, Olle. "Qatar har byggt en jättemoské i Malmö". *Sydsvenskan*. 2017-05-17.

³³¹ Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). Inkomstdeklaration, printout 1 juni 2015.

muslimer från ”västerlandets dåliga inflytande.”³³² Frågan om utländskt inflytande på Waqf-moskéen avfärdades dock helt av Ammar Daoud, en av eldsjälarna bakom Waqf-projektet, som försäkrade att ”föreningen skrivit in i kontrakt och stadgar att sponsorerna inte får ha något inflytande över verksamheten.”³³³ När Wakf-moskéen invigdes 28 april 2017 närvarade dock Qatars viceminister för religiösa affärer, Khalid Shaheen Al Ghanim, och representanter från Qatars Ministry of Awqaf and Islamic Affairs.³³⁴ Vid invigningen höll Al Ghanim ett välkomsttal, där han sa ”på Qatars vägnar hälsar jag er alla välkomna till vår nya moské”.³³⁵

Wakf har även ett sju man starkt förtroenderåd som 2015 leddes av en ordförande från Kuwait (Dr Sheikh Khaled Almathkour). Övriga rådsmedlemmar bestod av islamiskt lärda från Kuwait, Qatar, Storbritannien, Sverige och Danmark.³³⁶ Enligt Wakf:s egna stadgar består förtroenderådet av 7 till 12 medlemmar som rekommenderas av styrelsen, och dess uppgift är att vara ett ”rådgivande organ som stödjer föreningen med sin erfarenhet och sina råd.”³³⁷ Den dåvarande styrelseordföranden Khalil Assi hade dessutom varit med och grundat Wakf i Danmark 1996 och var verksam i den till 2013.³³⁸

Ursprung, verksamhet, organisationsstruktur, personkopplingar och utländska donationer som präglar Wakf utgör ett illustrativt exempel på betydelsen av utländskt inflytande. Dessa omständigheter är särskilt intressanta i förhållande till hur Wakf själva beskriver sin självständighet och avsaknaden av utländskt inflytande.

4.3 Den svenska radikalnationalistiska miljön

4.3.1 Nordiska motståndsrörelsen - en transnationell organisation

Nordiska motståndsrörelsen (NMR) har sitt ursprung ur Svenska motståndsrörelsen (SMR), som bildades 1997. I juni 2016 bytte SMR namn till NMR och konstaterade att Norden är rörelsens intresseområde. Idag finns NMR representerade i Norge, Danmark, Island och Sverige.³³⁹ Rörelsen fanns även formellt i Finland fram till 2017 då hovrätten i Åbo förbjöd NMR att verka i landet. I augusti 2020 fastställde Finlands högsta domstol beslutet.³⁴⁰ Enligt

³³² Ewald, Hugo. ”Malmös nya jättemoské beskriver sig som oberoende – men är finansierad av Qatar”. *Metro*. 2017-05-17.

³³³ Hjalmarsson, Sanna. ”Skandinaviens största moské öppnar i Malmö”. *Lokaltidningen Bjuv Klippan*. 2017-05-20.

³³⁴ Gulf Times. ”Awqaf ministry opens largest mosque in Scandinavia”. *Gulf Times*. 2017-05-04. <https://www2.gulf-times.com/story/546791/Awqaf-ministry-opens-largest-mosque-in-Scandinavia>

³³⁵ Lönnaeus. ”Qatar har byggt en jättemoské i Malmö”.

³³⁶ Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). ”Trustee member for Wakf”. 2015-06-25.

³³⁷ Det Islamiska Trossamfundet i Sverige (WAKF). ”Allmänna Bestämmelser”.

³³⁸ Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). ”Profiles of WAKF Board members”.

³³⁹ Ranstorp, Magnus, Ahlin, Filip & Normark, Magnus. ”Kapitel 5. Nordiska motståndsrörelsen - den samlande kraften inom den nationalsocialistiska miljön i Norden”. I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 147.

³⁴⁰ Brunell, Eva, Hellström, Milli & Ekholm, Markus. ”Nordiska motståndsrörelsen förbjuds i Finland - 'Inte alls säkert att situationen blir bättre' säger expert”. *Yle*. 2020-09-22. <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/09/22/nordiska-motstandsrörelsen-forbjuds-i-finland-inte-alls-sakert-att-situationen>

NMR:s ledare, Simon Lindberg, är NMR:s mål en sammanslagning av de nordiska länderna och möjligtvis även de baltiska länderna.³⁴¹

De norska och danska grenarna av NMR är direkt underställda NMR:s ledare Simon Lindberg och det så kallade Nordenrådet, som består av två representanter från varje land. I övrigt är de uppbyggda med samma struktur som den svenska motsvarigheten, dock med färre antal nästen. Aktivister från länderna har sammanstrålat upprepade gånger för gemensamma aktioner i respektive länder och därtill är organisationens årliga "Nordendagar" ett tillfälle att träffas över landsgränserna.

Den norska grenen samlades ordentligt under 2012 och har idag ca 50 medlemmar med runt 20 hårdföra aktivister. Tongivande norska ledare har tidigare också bott hemma hos svenska medlemmar i NMR. Philip Manshaus, som 2019 mördade sin styvsyster och genomförde ett misslyckat attentat mot en moské utanför Oslo, ansökte innan attacken om medlemskap i den norska grenen. Han träffade också två medlemmar för NMR i Norge men då dessa sedermera gick över till den rivaliserande gruppen Nordisk Styrka, så fick Manshaus ingen återkoppling. Den danska motsvarigheten uppgick i NMR:s organisationsstruktur 2017 och delades då in i tre nästen. I september 2019 genomförde NMR på Island sin första demonstration och på plats fanns medlemmar från NMR från andra nordiska länder.³⁴²

I samband med minnesdagen av Kristallnatten 2019 vandaliserades judiska institutioner, församlingar och hemadresser med antisemitiska klistermärken i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Ett antal bilder från aktionerna publicerades på NMR:s hemsida, Nordfront. I Danmark dömdes två aktivister för den danska grenen av NMR för att ha vält gravstenar och vandaliserat andra med färg på en judisk begravningsplats. I samband med rättegången framgick att en av de åtalade skickat ett meddelande över den krypterade applikationen Signal som löd:

Viktig information. Det har kommit ett direktiv från Simon Lindberg, alla nordiska länder går samman i en pannordisk aktion på kristallnatten mellan den 8 och 9 november. Vi ska anonymt angripa judiska mål. Vi är ute efter judar eller företag som ägs av riktiga judar. Inte halvjudar eller zionister. Er uppgift nästa månad är att ta reda på om det finns några judiska mål i era områden. Detta är topphemlig information.

Simon Lindberg har inte kommenterat uppgifterna och det har inte heller startats någon utredning mot honom med anledning av händelsen.³⁴³

Nordiska motståndsrörelsen och Ryska Imperiska Rörelsen (RIR)

Ryska aktörer har under längre tid understött radikalnationalistiska miljöer i Europa med syfte att underminera den demokratiska liberala ordningen här och i övriga världen. Detta

³⁴¹ Redaktionen. "Simon Lindberg intervjuad av nationella i Tyskland". *Nordiska Motståndsrörelsen*. 2017-01-24. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/01/24/simon-lindberg-intervjuad-av-nationella-i-tyskland/>

³⁴² Ranstorp, Ahlin & Normark. "Kapitel 5. Nordiska motståndsrörelsen - den samlande kraften inom den nationalsocialistiska miljön i Norden", sida 189-192.

³⁴³ Strindlöv, Jenny. "Svensk nazistledare pekas ut: Beordrade stor attack". *Kvällsposten*. 2020-10-22. <https://www.expressen.se/kvallsposten/krim/svensk-nazistledare-pekas-ut-gav-order-om-den-stora-attacken/>

sker dels genom ryska paramilitära träningsläger som besökts av europeiska radikalnationalistiska aktörer, dels genom att ryska statsaktörer sprider ett narrativ som sammanfaller med och förstärker europeiska radikalnationalistiska aktörers budskap.³⁴⁴

Den mest uppmärksammade ryska radikalnationalistiska grupperingen, främst för dess kopplingar till motsvarigheter i Europa, är Ryska Imperiska Rörelsen (RIR). Organisationen saknar formella kopplingar till den ryska statsledningen, men tillåts verka i landet och har därigenom kunnat etablera kontakter och nätverk med europeiska radikalnationalister med hjälp av den ryska regimens godkännande.³⁴⁵ Därtill har organisationen även skickat minst 300 personer till konflikten i Ukraina och även faciliterat resande till konfliktzoner i Syrien, Libyen och Centralafrikanska Republiken.³⁴⁶

RIR är en ultranationalistisk och paramilitär grupp med syfte att bekämpa globalisering, mångkultur och liberalism. Organisationen bildades 2002 och beskriver sin ideologi som ”kristen ortodox imperisk nationalism”, med starka antisemitiska undertoner. År 2020 terrorstämplade USA RIR, vilket var första gången som USA terrorstämplade en utländsk radikalnationalistisk organisation.³⁴⁷

RIR:s kopplingar till NMR sträcker sig tillbaka till minst 2012, då två medlemmar i NMR mottog diplom av RIR för “deras objektiva och korrekta skildring av politisk situation i Ryssland i svensk media”.³⁴⁸ Tre år senare besökte representanter från RIR NMR:s “Nordendagarna” för att hålla tal och donera en okänd summa pengar. Strax därefter reste NMR-medlemmarna Anton Thulin och Viktor Melin till Sankt Petersburg för att genomgå paramilitär träning inom ramen för Partizian-utbildningarna, som står RIR nära.³⁴⁹ De båda männen förekom bland annat på bilden som Partizan publicerade på den ryska motsvarigheten till Facebook, Vkontakte. Efter att ha återvänt till Sverige genomförde och dömdes Thulin och Melin till fängelse för bombdåd mot Syndikalistiskt forum i Göteborg, samt mot Lilleby camping.³⁵⁰

³⁴⁴ Ranstorp & Ahlin (red.). *Från nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 477; Center mot Våldsbejakande Extremism (CVE). *Ryska imperiska rörelsen och samarbetet med Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-05-26, sida 1.

https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53064ca9/1615396807038/2020_Ryska_Imperiska_r%C3%B6relsen_och_samarbetet_med_NMR.pdf

³⁴⁵ CVE. *Ryska imperiska rörelsen och samarbetet med Nordiska motståndsrörelsen*.

³⁴⁶ The Soufan Center. *Inside the Russian Imperial Movement: Practical Implications of U.S. Sanctions*. April 2020, sida 21-22. <https://thesoufancenter.org/wp-content/uploads/2020/06/TSC-Report-Inside-the-Russian-Imperial-Movement-Practical-Implications-of-U.S.-Sanctions.pdf>

³⁴⁷ The Soufan Center. *Inside the Russian Imperial Movement*, sida 9.

³⁴⁸ Ranstorp & Ahlin (red.). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 455

³⁴⁹ Enligt uppgifter leds Partizianutbildningar av Denis Gariev och varar sju dagar och kostar €280 euro. Se: Musharbash, Yassin. “The Globalization of Far-Right Extremism: An Investigative Report”, *CTC-Sentinel*. Vol. 14, Nr 6, Juli/Augusti 2021.

³⁵⁰ Ranstorp & Ahlin (red.). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 455-457; Ibsen, David et al. *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism - Transnational Connectivity, Definitions, Incidents Structures and Countermeasures*. Berlin: Counter Extremism Project (CEP), November 2020: sida 25.

https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf

Enligt åklagaren var det ingen slump att Melin och Thulin hade genomgått träning i Partizan, som står RIR nära:

Det är nog ingen slump. Vi vet att ledaren för Ryska Imperiska Rörelsen har varit i Sverige och föreläst, att det finns kontakter och att det finns uppgifter också om ekonomiska bidrag mellan organisationerna. Det är helt i linje med att man har ett utvecklat samarbete. Ryska Imperiska Rörelsen har i grunden samma syn på världen som Nordiska motståndsrörelsen så det är inget konstigt att den här militära utbildningen sker i deras regi. Ledaren för RIR, Stanislav Vorobjev, har också angett att av de europeiska länderna så har RIR ”starkast band med svenska nationalister.³⁵¹

Dagens Nyheter kunde sedermera avslöja att en 70-årig man varit länken mellan Partizan-utbildningarna och svenska radikalnationalister. Mannen är svensk medborgare och har de senaste 15 åren varit engagerad i svensk radikalnationalism, samtidigt som han ägnat sig åt sportskytte. Detta fick polisen att dra tillbaka hans vapenlicens, då han enligt polisen:

deltagit i flera NMR-manifestationer iklädd uniform och NMR:s symbol. Därtill har du (mannen i fråga) medverkat vid ett flertal möten både i Sverige och Ryssland där ledande individer från vit makt-miljö också deltagit. /.../ Du bedöms även fortsättningsvis vara en nyckelaktör i kontakten mellan Ryska imperiska rörelsen och den svenska vit makt-miljön. Ryska imperiska rörelsen kan påverka svenska vit makt-aktörers avsikt och förmåga att begå ideologiskt motiverade brott.³⁵²

NMR etablerade även 2015 en närvaro på rysk social media genom plattformen VKontakte.³⁵³ NMR:s partipolitiska program finns också utgivet på både ryska och engelska, vilket indikerar vikten av ryska sympatisörer.³⁵⁴

Därtill ingår också NMR i det som RIR lanserade tillsammans med ryska partiet Rodina 2015: World National Conservative Movement (WNCM). Detta är en transnationell rörelse som enligt egen utsago hålls samman av ett ideologiskt motstånd mot västs principer om liberalism, multikulturalism och tolerans. WNCM anordnar dels gemensamma atletiska och militära träningsläger samt används som en plattform för att organisera ett ideologiskt transnationellt nätverk med 37 likasinnade organisationer.³⁵⁵

³⁵¹ Ranstorp & Ahlin (red). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 455-457.

³⁵² Ranstorp & Ahlin (red). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 457.

³⁵³ Redaktionen. "Nordfront har nått 500 följare på VK.com". *Nordfront*. 2015-10-21

<https://www.nordfront.se/nordfront-har-natt-500-foljare-pa-vk-com.smr>

³⁵⁴ VK.com. "Nordfront Sverige". https://vk.com/nordfront_sverige

³⁵⁵ The Soufan Center. *Inside the Russian Imperial Movement*, sida 23.

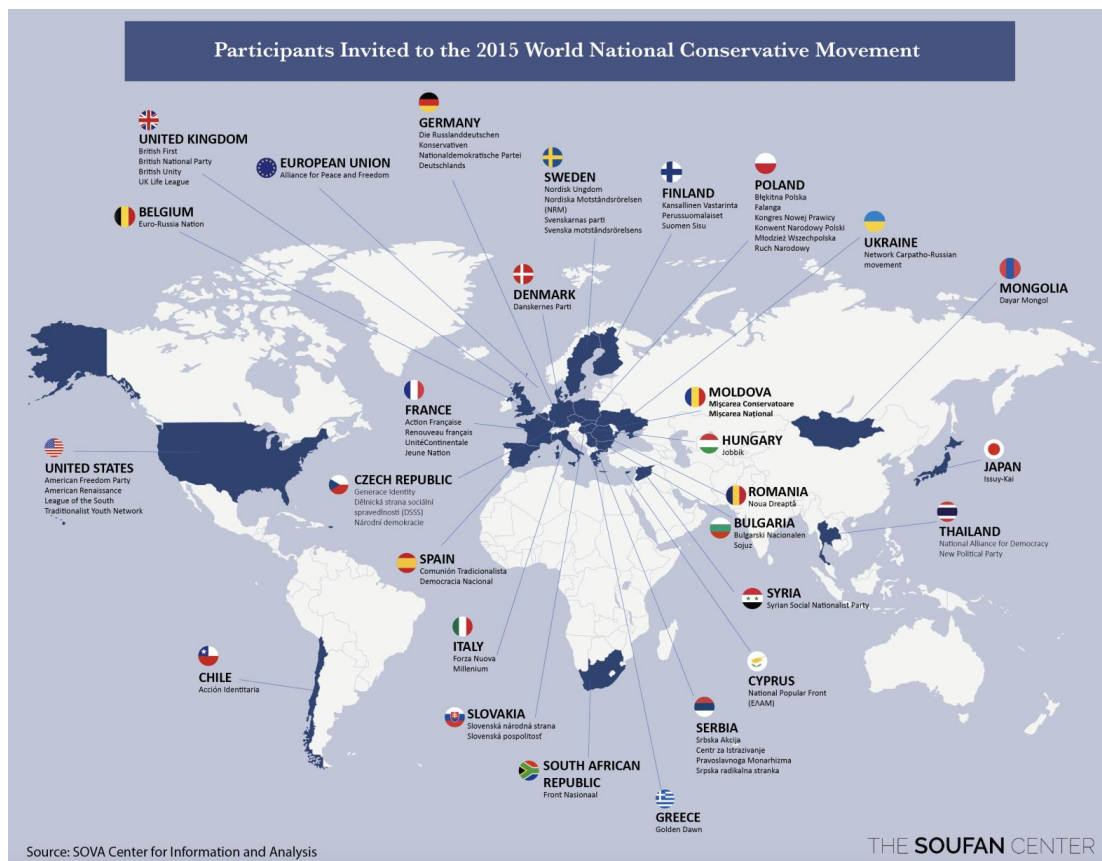

Bild: Inbjudna deltagare till WNCM 2015.³⁵⁶

Nordiska motståndsrörelsen och Der Dritte Weg

NMR och tyska Der Dritte Weg har enligt NMR själva ett nära samarbete.³⁵⁷ Der Dritte Weg är ett högerextremt politiskt parti med transnationella relationer i ett flertal länder. Medlemmar från organisationen har demonstrerat tillsammans med grekiska Gyllene Gryning – och Der Dritte Weg har även relationer till både Ukrainska Azov-rörelsen och RIR, där medlemmar ska ha deltagit i träning med de båda grupperna.³⁵⁸ Partiet är starkt antisemitiskt och medlemmar har också besökt Libanon för att träffa det Syriska Nationalsocialistiska partiet (SSNP) samt representanter för Bashar al-Assads syriska regim. I samband med vistelsen besökte Der Dritte Weg även terrorgruppens Hizballahs propagandamuseum.³⁵⁹

Medlemmar från NMR har besökt der Dritte Weg vid ett antal tillfällen. I februari 2017 reste NRM till München för att “diskutera kampen” i respektive länder. Man passade även på att

³⁵⁶ The Soufan Center. *Inside the Russian Imperial Movement*, sida 26.

³⁵⁷ Höglund, Cedric. “Der III. Weg marscherade genom Berlin”. *Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-10-06. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2020/10/06/der-iii-weg-marscherade-genom-berlin/>

³⁵⁸ Ibsen et al. *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism*, sida 14-17, 66, 88 & 94; Hume, Tim. “German Neo Nazis Are Getting Explosives Training at a White Supremacist Camp in Russia”. *Vice News*. 2020-06-06. <https://www.vice.com/en/article/g5pjq4/german-neo-nazis-are-getting-explosives-training-at-a-white-supremacist-camp-in-russia>

³⁵⁹ Weinthal, Benjamin. “German neo-Nazi party builds alliance with Assad and Hezbollah”. *The Jerusalem Post*. 2017-05-16. <https://www.jpost.com/diaspora/german-neo-nazi-party-builds-alliance-with-assad-and-hezbollah-490847>

besöka tidigare nationalsocialistiska byggnader i München och Nürnberg samt delta i en demonstration anordnad av Der Dritte Weg. Hösten 2020 besökte medlemmar från NMR Der Dritte Weg i Berlin för att utbyta erfarenheter och lärdomar. I samband med besöket deltog NMR också i en demonstration tillsammans med Der Dritte Weg. Det var också tänkt att Der Dritte Wegs områdeschef för västra Tyskland, Julian Bender, skulle hålla tal i samband NMR:s demonstration under Bokmässan i Göteborg 2017. Bender och hans delegation blev dock gripna vid ankomsten till Landvetter och hade därför inte möjlighet att delta.³⁶⁰

NMR:s ledare, Simon Lindberg, har också intervjuats av Der Dritte Weg och la där ut texten hur han ser på samarbetet med likasinnade runt om i Europa:

Vi försöker hålla goda kontakter med andra europeiska nationalisterna, men inte till vilket pris som helst. Vi är ganska petiga med vilka vi ser som våra verkliga allierade och vill inte ha något att göra med de mer liberala och mjuka organisationerna som poppar upp som svampar ur marken runt om i världen. Bara för att du kallar dig själv nationell gör det dig inte per automatik till en god människa.

När någon organisation växer sig väldigt stark i sitt land kommer vi att ha stor nytta av ett bra samarbete och vi kommer vara väldigt glada att kunna hjälpa andra stabila nationella organisationer runt om i världen om det är så att vi blir de som kommer att leda vägen.³⁶¹

Nordiska motståndsrörelsen och Gyllene Gryning

I september 2013 grep grekisk polis ett antal medlemmar ur det högerextrema partiet Gyllene Gryning, vilket föranledde NMR att publikt motsätta sig händelsen och stötta partiet. NMR lämnade in protestbrev till de grekiska ambassaderna i Oslo, Stockholm, Köpenhamn samt Helsingfors och krävde att den grekiska regeringen skulle släppa de gripna medlemmarna. I brevet konstaterade NMR bland annat att en dag kommer en ny makt att regera Europa och denna kommer aldrig glömma de som deltog i gripandet av medlemmar i Gyllene Gryning.³⁶²

NMR genomförde också en demonstration i centrala Stockholm, som avslutades med tal utanför den grekiska ambassaden.³⁶³ NMR mottog sedermera ett tackbrev från Gyllene

³⁶⁰ Vejdeland, Fredrik. "Das Vaterland - Bereit!". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2017-02-26.

<https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/02/26/das-vaterland-bereit/>; Höglund. "Der III. Weg marscherade genom Berlin"; Vejdeland, Fredrik. "Uppdrag Berlin - en reseskildring". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-10-13. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2020/10/13/uppdrag-berlin-en-reseskildring/>;

Redaktionen. "Det nedtystade budskapet - Julian Benders tal till Göteborgsdemonstrationen". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2017-10-14. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/10/04/det-nedtystade-budskapet-julian-benders-tal-till-goteborgsdemonstrationen/>

³⁶¹ Redaktionen. "Simon Lindberg intervjuad av nationella i Tyskland".

³⁶² Redaktionen. "Nordiska motståndsrörelsen kräver Michaloliakos frigivning". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2013-10-04. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2013/10/04/nordiska-motstandsrörelsen-kraver-michaloliakos-frigivning/>; Nordiska motståndsrörelsen. "To the people of Greece and the Greek ambassadors in Stockholm, Oslo, Helsinki and Copenhagen:". Oktober 2013. <https://www.nordfront.se/wp-content/uploads/2013/10/Greeceembassyletter.pdf>

³⁶³ The Local. "Injuries at 'disgusting' neo-Nazi rally". *The Local*. 2013-11-10.

<https://www.thelocal.se/20131110/injuries-at-disgusting-neo-nazi-rally/>; Redaktionen.

"Motståndsrörelsen demonstrerade till stöd för Gyllene gryning". *Nordfront*. 2013-11-11.

<https://www.nordfront.se/motstandsrörelsen-demonstrerade-till-stod-for-gyllene-gryning.smr>

Gryning för att de stöttat organisationen.³⁶⁴ Tre år senare, 2016, intervjuades också NMR:s Simon Lindberg av Gyllene Grynings amerikanska avdelning.³⁶⁵ År 2020 slog grekisk domstol fast att Gyllene Gryning är en brottslig organisation.³⁶⁶

Nordiska motståndsrörelsen och Patriot Front

I november 2019 besökte representanter för den amerikanska organisationen Patriot Front NMR i Göteborg. Patriot Front är en högerextrem grupp skapad av medlemmar som lämnade den fascistiska organisationen Vanguard America efter händelserna i Charlottesville 2017. Patriot Fronts grundare, Thomas Rousseau, ledde Vanguard America i Charlottesville som kulminerade med att en av individerna som deltagit med Vanguard America körde in med sin bil i en folkmassa med motdemonstranter och dödade en person och skadade ytterligare ett antal. Patriot Front anser bland annat att demokratin i USA har spelat ut sin roll och att landet står inför ett existentiellt hot till följd av invandring, och vill därför skapa en vit etnostat.³⁶⁷

Patriot Fronts besök i Göteborg var en del av en längre vistelse i Europa där organisationen även träffade italienska CasaPound och besökte självständighetsmarschen i Polen. Vid besöket i Göteborg närvarade NMR:s chefsideolog Fredrik Vejdeland och de amerikanska gästerna fick en rundtur i Göteborg, prova på svenskt julbord samt besöka Karlstens Fästning och Marstrand. Besöket avslutades med att Patriot Front deltog i en flygbladsutdelning med NMR utanför Liseberg.³⁶⁸

4.3.2 Svenska resande till Ukraina

Under 2013-2014 skakades Ukraina av en konfrontation mellan civilsamhället och den högsta statsledningen. Protesterna som inleddes på Majdan Nezalezjnosti ("Självständighetstorget") i centrala Kiev utvecklades snart till en rikstäckande rörelse som protesterade mot den dåvarande auktoritära regimen och krävde ökad respekt för mänskliga rättigheter, ett slut på den inhemska korruptionen, samt ett regimskifte. I samband med protesterna i Kiev förekom även ett antal våldsamma incidenter, kidnappningar samt mord, och totalt dödades över hundra demonstranter samt 17 poliser.³⁶⁹

³⁶⁴ Redaktionen. "Gyllene gryning tackar Motståndsrörelsen!". *Nordfront*. 2014-03-09.

<https://www.nordfront.se/gyllene-gryning-tackar-motstandsrörelsen.smr>

³⁶⁵ Counter Extremism Project (CEP). "Nordic Resistance Movement (NRM)".

<https://www.counterextremism.com/threat/nordic-resistance-movement-nrm>

³⁶⁶ Floman, Marcus. "Fällande dom mot grekiska fascistpartiet Gyllene gryning - partiledningen dömds för att ha lett en kriminell organisation". *Yle*. 2020-10-07.

<https://svenska.yle.fi/artikel/2020/10/07/fallande-dom-mot-grekiska-fascistpartiet-gyllene-gryning-partiledningen-doms-for>; Eriksson, Sofia & TT. "Expert: Domen är slutet för Gyllene gryning".

Svenska Dagbladet. 2020-10-07. <https://www.svd.se/spant-lage-i-aten-infor-nazidom>

³⁶⁷ Southern Poverty Law Center (SPLC). "Patriot Front". <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/patriot-front>

³⁶⁸ Redaktionen. "Möte med Patriot Front". *Nordfront*. 2019-11-24. <https://www.nordfront.se/mote-med-patriot-front.smr>; Anti-Defamation League (ADL). "American White Supremacist Groups Exploiting International Connections". *ADL*. 2020-03-16. <https://www.adl.org/blog/american-white-supremacist-groups-exploiting-international-connections>

³⁶⁹ Zelinska, Olga. "Ukrainian Euromaidan protest: Dynamics, causes, and aftermath". *Sociology Compass*, Vol. 11, Nr. 9, 2017; Nationalencyklopedin (NE). "Euromajdan". <https://www-ne-se.proxy.annalindhbiblioteket.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/euromajdan>

Efter misslyckade försök att kväva motståndet tvingades dåvarande president Viktor Yanukovych att lämna landet. Samma dag förklarades presidenten som avsatt, och därefter utsågs även en ny regering. En tredjedel av posterna i den nya regeringen gick till olika företrädare för demonstranterna på Självständighetstorget i Kiev, vilket även omfattade medlemmar från den radikalnationalistiska rörelsen Svoboda (se mer om Svoboda nedan).³⁷⁰ I samband med att den nya regeringen utsågs bröt våldsamma demonstrationer och sammandrabbningar ut på Krimhalvön mellan pro-Ryska separatister och demonstranter som stöttade Ukrainas regimskifte.³⁷¹ Detta kulminerade i den ryska annekteringen av Krim, vilket i sin tur utlöste en militär konflikt mellan Ryssland och Ukraina.³⁷²

Protesterna och konflikten i Ukraina skapade under 2014 en splittring inom den svenska radikalnationalistiska miljön, där vissa aktörer tog Ukrainas parti medan andra ställde sig bakom de pro-ryska aktörerna. Föregångaren till NMR, SMR, ställde sig exempelvis kritisk till revolten i Ukraina och hävdade att "judiska krafter" hade infiltrerat Svoboda och Högra sektorn, och att det var sådana krafter som drev på protesterna. Å andra fanns även de aktivister som reste till Ukraina för att stötta de ultranationalistiska aktörerna i deras kamp mot den dåvarande regimen samt Ryssland.³⁷³

Enligt Säkerhetspolisen rörde det sig om ett 30-tal svenska individer som reste till Ukraina för att på olika sätt delta i den nationalistiska kampen mot Ryssland.³⁷⁴ Bland dessa individer återfanns både aktivister från Nordisk ungdom samt så kallade "Ukrainafrivilliga", där de sistnämnda organiserades av individer med kopplingar till det numera nedlagda Svenskarnas Parti (SvP). Enligt Expo hade SvP etablerat kontakter med Svoboda redan innan protesterna utbröt 2014.³⁷⁵ Svobodas historia går tillbaka till 1991, när 5000 paramilitära ultranationalister från gruppen Guard of the Movement beslutade sig för att forma ett politiskt parti. Deras ideologi är främst baserad på etnisk nationalism. Sedan 2005 har organisationen dock även fokuserat på illegal invandring från Asien, och ideologin har gradvis förskjutits från ren etnonationalism och mot främjandet av "vit rasism".³⁷⁶ Att det funnits ett utbyte mellan SvP och Svoboda har även bekräftats av en tidigare medlem av SvP som tillsammans med ett antal andra individer valde att resa till Ukraina för att stötta vad de kallade för den "nationalistiska revolutionen".³⁷⁷

Under sommaren 2014 meddelade dock SvP att de lagt relationerna med Svoboda på is. Istället framhävde en av de framträdande medlemmarna inom SvP organisationen Social-National

³⁷⁰ NE. "Euromajdan".

³⁷¹ Lek, Karolina & TT/Reuters. "Stora demonstrationer på Krimhalvön - en död". *SVT Nyheter*. 2014-02-26. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/en-dod-i-sammandrabbningar-pa-krim>

³⁷² Zelinska. "Ukrainian Euromaidan protest: Dynamics, causes, and aftermath".

³⁷³ Vergara, Daniel. "Oroligheterna i Ukraina splittrar vit makt-miljön". *Expo*. 2014-03-05. <https://expo.se/2014/03/oroligheterna-i-ukraina-splittrar-vit-makt-milj%C3%B6n>

³⁷⁴ Ekot. "Säpo: 30 svenskar kämpar mot Ryssland i Ukraina". *Sveriges Radio*. 2014-11-22. <https://sverigesradio.se/artikel/6025651>

³⁷⁵ Vergara. "Oroligheterna i Ukraina splittrar vit makt-miljön".

³⁷⁶ Shekhovtsov, Anton. "From Para-Militarism to Radical Right-Wing Populism: The Rise of the Ukrainian Far-Right Party Svoboda". I *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*, Ruth Wodak, Majid KhosraviNik & Birgitte Mral. London: Bloomsbury, 2013.

³⁷⁷ Persson, Anna-Maja & Ljungholm, Markus. "Här värvas svenska högerextremister i Ukraina". *SVT Nyheter*. 2014-03-14. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/har-varvas-svenska-hogerextremister-i-ukraina>

Assembly (SNA) som ett alternativ.³⁷⁸ Enligt docenten och skribenten Anton Shekhovtsov kan SNA klassificeras som en del av den ukrainska extremhögern, och organisationen har bland annat ägnat sig åt fysiskt och symboliskt våld mot etniska och sociala minoriteter.³⁷⁹

Ett antal av de svenska aktivister som reste till Ukraina deltog även i direkta strider för ukrainska ultranationalistiska aktörers vinning. Enligt Säkerhetspolisens bedömning rörde det sig om mellan fem till tio individer.³⁸⁰ I en studie från 2020 som bland annat baseras på intervjuer med personer som rest från sina hemländer för att delta i konflikten i Ukraina, vilket även innefattade svenska respondenter, poängteras det bland annat att sociala medier spelade en central roll för mobilisering samt kommunikation. Enligt studien använde ett flertal svenska stridande dels sådana plattformar för att kommunicera med "landsmän" hemma i Sverige, samt dels för att försöka rekrytera nya resande. Just de svenska stridande använde sig även av en numera inaktiv hemsida för att sprida propaganda samt rekrytera svenska frivilliga till den ukrainska sidan av konflikten. Denna hemsida administrerades av en av de svenska stridande.³⁸¹

En av de svenska individer som deltog i direkta strider var den tidigare medlemmen i SvP samt SMR Mikael Skilt. Han har även beskrivits som operativ chef för de svenska "Ukrainafirivilliga". Skilt var tidigare kontrakterad inom det svenska försvaret, och var bland annat aktiv som spanings soldat och skarpskytt i NB 21 i Norrland. I likhet med majoriteten av de svenskar som reste till Ukraina för att strida tillhörde han den så kallade Azov-bataljonen.³⁸²

Azov-bataljonen var en av de frivilliga, paramilitära grupperingar som formades under våren 2014, och som ett resultat av den militära eskaleringen av konflikten mellan Ryssland och Ukraina samt den ukrainska statens bristande förmåga att konfrontera Rysslands aggression och intervention. Azovs ursprung kan spåras till slutet av februari 2014, då 28 politiska fångar frisläpptes – fem av dessa skulle senare utforma en del av Azovs initiala ledarskap. Dessa individer var på olika sätt relaterade till olika radikalnationalistiska rörelser och grupperingar, som exempelvis ovan nämnda SNA samt Patriot of Ukraine (PU). Gruppen bestod inledningsvis av 30 individer som började samlas och organisera sig i en gammal hotellbyggnad i Kiev. Gruppen har sedermera växt och även integrerats i den ukrainska statsapparaten och utgör numera en del av det ukrainska nationalgardet.³⁸³

Trots att Azov inte är den enda frivilliga grupperingen med en tydlig radikalnationalistisk historia representerar de dock, enligt forskaren Andreas Umland, en relativt unik företeelse bland Ukrainas nyetablerade militära grupper. Detta då några av dess ledare bland annat tillhörde den grupp av ultranationalistiska individer i Ukraina som, innan Azovs etablering,

³⁷⁸ Vergara, Daniel. "Svenska nazister bryter relation med Svoboda". *Expo*. 2014-06-23.

<https://expo.se/2014/06/svenska-nazister-bryter-relation-med-svoboda>

³⁷⁹ Shekhovtsov. "From Para-Militarism to Radical Right-Wing Populism", sida 256.

³⁸⁰ Ekot. "Säpo: 30 svenskar kämpar mot Ryssland i Ukraina".

³⁸¹ Rekawek, Kacper. *Career Break or a New Career? Extremist Foreign Fighters in Ukraine*. Berlin: Counter Extremism Project (CEP) Tyskland, 2020: sida 22.

https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Report_Career%20Break%20or%20a%20New%20Career_Extremist%20Foreign%20Fighters%20in%20Ukraine_April%202020.pdf

³⁸² Salihu, Diamant. "Svensk nazist skryter om att han har dödat". *Expressen*. 2014-12-11.

<https://www.expressen.se/nyheter/svensk-nazist-skryter-om-att-han-har-dodat/>

³⁸³ Umland, Andreas. "Irregular Militias and Radical Nationalism in Post-Euromaydan Ukraine: The Prehistory and Emergence of the 'Azov' Battalion in 2014". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 31, Nr. 1, 2019: sida 105-131.

tydligast uttryckte sina rasistiska åsikter.³⁸⁴ Bland de som etablerade bataljonen finns även tydliga nynazistiska ideologiska tendenser. En av bataljonens grundare, Andriy Bilets'kyi ska exempelvis ha uttryckt att

migration is a clearly negative factor for the existence of our people and our country [...] Our credo is - destroy everything that destroys our people. As is known, one can restore almost everything [...] but the only thing that cannot be restored is the purity of the blood.³⁸⁵

Därtill är Azovs emblem en spegelbild av den så kallade "varghaken" som bland annat användes av SS-divisioner under andra världskriget. Denna nationalsocialistiska koppling har dock förnekats av Azov.³⁸⁶

Under hösten 2016 uttryckte FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering (CERD) en oro kring uppgifter om att vissa organisationer i Ukraina främjade aktiviteter som uppmuntrade till rashat och rasistisk propaganda, samt att de gjort sig skyldiga till rasmotiverat våld där gärningsmännen inte alltid hade straffats. En av de organisationer som nämndes explicit var just Azov.³⁸⁷ I en rapport från Amnesty International och Human Rights Watch (HRW) från 2016 beskrivs även hur båda organisationerna mottagit flertalet anklagelser om olagligt frihetsberövande, användning av tortyr, samt andra övergrepp som ska ha begåtts av Azov-bataljonen.³⁸⁸

Exakt hur många svenskar som har deltagit i strider tillsammans med Azov är ännu inte bekräftat. I december 2014 uttryckte Stepan Bayida, talesperson för förbandet, att minst tre svenskar för närvarande befann sig i Ukraina och stred för Azov.³⁸⁹ Bayida uppgav även att det totalt rörde sig om sex svenskar som stridit för förbandet.³⁹⁰

Enligt uppgifter var ovan nämnda Mikael Skilt den första svensken som anslöt sig till Azov.³⁹¹ I intervjuer med svenska medier har han detaljerat beskrivit sina och bataljonens insatser. Han har bland annat beskrivit att han fungerat som insatschef för en mindre grupp som letade upp och grep individer som samarbetat med separatisterna.³⁹² Därtill blev han, enligt egen utsago, prickskytt i bataljonen samt fungerade som befäl över en styrka på 35 man. Skilt har även öppet medgett att den grupp han var verksam i har dödat omkring 150 individer, samt

³⁸⁴ Umland. "Irregular Militias and Radical Nationalism in Post-Euromaidan Ukraine", sida 110-111.

³⁸⁵ Umland. "Irregular Militias and Radical Nationalism in Post-Euromaidan Ukraine", sida 112, 120.

³⁸⁶ Saressalo, Teemu & Huhtinen, Aki-Mauri. "The Information Blietzkrieg - 'Hybrid' Operations Azov Style". *The Journal of Slavic Military Studies*, Vol. 31, Nr. 4, 2018: sida 437.

³⁸⁷ Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD). *Concluding observations on the twenty-second and twenty-third periodic reports of Ukraine*. 2016-10-04. CERD/C/UKR/CO/22-23. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CERD/C/UKR/CO/22-23&Lang=En

³⁸⁸ Amnesty International & Human Rights Watch (HRW). "You Don't Exist" - *Arbitrary Detentions, Enforced Disappearances, and Torture in Eastern Ukraine*. London: Amnesty International Ltd, 2016: sida 11 & not 11.

https://www.amnesty.nl/content/uploads/2016/07/ukrainian_report.pdf?x31794

³⁸⁹ Salihu, Diamant. "Svenskarna som strider i Ukraina". *Expressen*. 2014-12-10.

<https://www.expressen.se/nyheter/svenskarna-som-strider-i-ukraina/>

³⁹⁰ Salihu. "Svensk nazist skryter om att han har dödat".

³⁹¹ Salihu. "Svenskarna som strider i Ukraina".

³⁹² Laurén, Anna-Lena. "Svensk nynazist deltar i striderna". *Svenska Dagbladet*. 2014-07-23.

<https://www.svd.se/svensk-nynazist-deltar-i-striderna>

att han själv stod för ett 20-tal av dessa avrättningar.³⁹³ Under sommaren 2014 rapporterade BBC om att separatisterna även ska ha satt ett pris på Skillts huvud, motsvarande nästan 7000 amerikanska dollar.³⁹⁴

Fastän majoriteten av de svenskar som reste för att delta i konflikten i Ukraina så småningom anslöt sig till Azov fanns det även de som deltog i andra frivilliga grupperingar. Ett exempel är två svenska bröder som istället ingick i den så kallade Aidar-bataljonen. I likhet med Mikael Skiltt hade även bröderna en bakgrund inom SvP, där den äldste av dem kandiderade för SvP i kommunfullmäktigevalen i Karlskoga.³⁹⁵

I likhet med Azov etablerades även Aidar i kölvattnet av protesterna och konflikten som inleddes 2013-2014. Gruppen grundades av Serihy Melnychuck, som sedermera kom att få en plats i det ukrainska parlamentet via Oleh Lyashkos radikala parti (Radical Party). Enligt Melnychuck utgjordes gruppen inledningsvis endast av ett fåtal individer, men hade efter två veckor utökats till att omfatta 250 personer.³⁹⁶ I början av februari 2015 uppskattades bataljonen bestå av omkring 400 frivilliga soldater. Gruppen har även stöttats av den ukrainska oligarken Ihor Kolomoyskyi,³⁹⁷ som delvis även har finansierat Azov.³⁹⁸

Aidar-bataljonen är inte lika välkänd och omskriven som Azov, men har bland annat uppmärksammats för anklagelser om övergrepp samt krigsbrott. Under hösten 2014 rapporterade Amnesty International om att medlemmar av bataljonen varit inblandade i omfattande övergrepp, vilket bland annat inkluderade kidnappning, olagligt frihetsberövande, misshandel, utpressning, samt potentiella avrättningar. Enligt Amnesty kunde även vissa av dessa övergrepp klassificeras som just krigsbrott.³⁹⁹

4.3.3 Alternativhögerens transnationella kopplingar

Den så kallade alternativhögern är en amorf och nätverksbaserad rörelse, främst hemmahörande på social media. Organisationstillhörighet är sekundär, snarare samlas anhängare kring övergripande narrativ som i olika hög grad tangerar och betonar teorier om etnopluralism, folkutbyte ("Det stora utbytet"), och i vissa fall sammanvävt med antisemitiska konspirationsteorier och en tro på en "globalistisk elit" som orkestrerar massiv utomeuropeisk invandring, mångkulturalism och feminisering av samhället där kärnfamiljen och patriarkala strukturer förkastas. Dessa budskap paketeras skickligt genom användning av humor och ironi förklädda i memes eller andra interna symboler med det uttryckliga målet att radikaliserat samhällsdebatten och göra det oacceptabla acceptabelt.⁴⁰⁰

³⁹³ Salihu. "Svensk nazist skryter om att han har dödat".

³⁹⁴ Newman, Dina. "Ukraine conflict: 'White power' warrior from Sweden". *BBC News*. 2014-07-16. <https://www.bbc.com/news/world-europe-28329329>

³⁹⁵ Salihu. "Svenskarna som strider i Ukraina".

³⁹⁶ Piper, Elizabeth & Karazy, Sergiy. "Special Report: Ukraine struggles to control maverick battalions". *Reuters*. 2015-07-29. <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-crisis-battalions-special-rep-idUSKCN0Q30YT20150729>

³⁹⁷ Turborn, Elin & Björkland, Sven. "Säpo: 30 svenskar kan ha rest iväg". *Västerbottens-Kuriren*. 2015-02-26. <https://www.vk.se/2015-02-26/sapo-30-svenskar-kan-ha-rest-ivag>

³⁹⁸ Cohen, Josh. "In the battle between Ukraine and Russian separatists, shady private armies take the field". *Reuters*. 2015-05-05. <https://www.reuters.com/article/idUS60927080220150505>

³⁹⁹ Amnesty International. *Ukraine: Abuses and war crimes by the Aidar Volunteer Battalion in the north Luhansk region*. AI Index: EUR 50/040/2014. 2014-09-08.

<https://www.amnesty.org/download/Documents/8000/eur500402014en.pdf>

⁴⁰⁰ Ranstorp & Ahlin (red). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, sida 7-8.

Ett antal svenskar har haft ett förhållandevis stort inflytande över den globala alternativhögern. En av dessa är Daniel Friberg, genom förlaget Arktos som drivs från Ungern. Förlaget kom under 2010-talet att bli en av världens främsta utgivare av radikalkonservativ och fascistisk litteratur. Bland titlarna trängs författare som den ryska ideologen Alexander Dugin tillsammans med tänkare från den nya högern som Alain de Benoist och Guillaume Faye.⁴⁰¹ En av alternativhögerens tidiga amerikanska företrädare, Richard Spencer, har hyllat Friberg och Arktos:

He's essential. Look – without Arktos we wouldn't have English translation of the French new right. It's funny that I'm saying this, without the Swede who lives in Budapest and Poland, we wouldn't have English books from France. It gets to what I'm saying. It's an international movement. He's absolutely essential, we could not do it without him. Daniel and other people in Sweden are right in the forefront. It's remarkable. It's remarkable that these leaders didn't come from Germany, they didn't come from Italy.⁴⁰²

Friberg var också instrumentell när några av de främsta dåvarande individerna inom alternativhögern samlades i Stockholm 2017. Vid en konferens talade bland annat Henrik Palmgren från plattformen Red Ice och den dåvarande chefredaktören för Arktos Media, Jason Reza Jorjani. Under eventet förkunnades lanseringen av AltRight Corporation – en sammanslagning av Spencers National Policy Institute, Daniel Fribergs Arktos Media samt Henrik Palmgrens Red Ice Creations. Organisationens mål var att samla de bästa skribenterna från alternativhögern i USA och Europa.⁴⁰³ Idag tycks flera av grundarna lämnat sammanslagningen.

I augusti 2017 deltog personer inom alternativhögern vid protesterna i Charlottesville, som involverade ett stort antal radikalnationalistiska aktörer. Ett antal svenska aktivister fanns också på plats, vilket bland annat inkluderade Friberg och Palmgren som deltog tillsammans med Spencer.⁴⁰⁴ Protesterna slutade i våldsamma sammandrabbningar med motdemonstranter, vilket resulterade i att en person omkom. Händelserna fick stor spridning och resulterade i en stor mängd negativ publicitet samt kritik mot rörelsen. Detta skapade splittringar inom rörelsen som helhet, och ett flertal mer moderata anhängare tog avstånd från det som hade skett.⁴⁰⁵

Den ovan nämnda Henrik Palmgren har via sin medieplattform Red Ice Creations varit en annan inflytelserik individ inom alternativhögern. Red Ice grundades 2003 och hade 335 000 prenumeranter på sin Youtube-kanal innan den raderades 2019.⁴⁰⁶ Plattformen har stått värd

⁴⁰¹ Mulhall, Joe. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 390.

⁴⁰² Jemsby, Carolina, Strindlöv, Jenny & Peterson Hammer, Hans. "UG-referens: Alternativhögern i Sverige". *SVT Nyheter*. 2018-10-11. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/alternativhogern-i-sverige>

⁴⁰³ Mulhall. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige", sida 379.

⁴⁰⁴ Jemsby, Strindlöv & Peterson Hammer. "UG-referens: Alternativhögern i Sverige".

⁴⁰⁵ HOPE not Hate. *The International Alternative Right: An Explainer*. London: HOPE not Hate, 2017: sida 16-19.

⁴⁰⁶ Gais, Hannah. "YouTube Takes Down Red Ice's Main Channel". *Southern Poverty Law Center (SPLC)*. 2019-10-21. <https://www.splcenter.org/hatewatch/2019/10/21/youtube-takes-down-red-ices-main-channel>

för personer som den amerikanska antisemiten Kevin MacDonald samt öppna nazister som Andrew Anglin och Andrew "weev" Auernheimer från den nynazistiska alt-right webbplatsen Daily Stormer. Red Ice har även haft gäster från "counter jihad"-rörelsen, som den före detta UKIP-kandidaten och nu partiledare för For Britain, Anne Marie Waters.⁴⁰⁷ Plattformen har också direktsänt alt right-konferensen American Renaissance samt ovan nämnda konferens i Stockholm 2017.⁴⁰⁸

Sammantaget har alltså ett fåtal svenskar haft en förhållandevis stor roll inom den globala alternativhögern. Forskaren Joe Mulhall förklarar detta dels med att både Arktos och Red Ice producerat innehåll med förhållandevis hög kvalitet på engelska. Därtill har också Sverige som land blivit en symbol inom alternativhögern – det nationella förkroppsligandet av det vita Europas fall från ett fungerande land, till en kollapsad utopi. Ett en gång rasmässigt och kulturellt homogent, välmående och fredligt samhälle, som nu dukar under av utomeuropeisk invandring, orkestrerat av en liberal och socialistisk elit.⁴⁰⁹

4.3.4 Ekofascism och brandattentat mot minkfarm i Sölvesborg

I januari 2021 dömdes två unga män till villkorlig dom för mindre allvarlig mordbrand vid en nedlagd minkfarm i Sölvesborgs kommun. Enligt domen var brottet delvis politiskt och särskilt en av männen hade koppling till så kallade ekofascism.⁴¹⁰

Inom den våldsbejakande högerextrema miljön finns bland annat miljö- och djurrättsaktivism, som knyter samman ekologism med nationalsocialism. Ideologin vurmar för "blod och jord"; att "nationen ska bestå av människor som "hör till" (blod) och bevarandet av naturen och landskapet (jord), och att detta kräver ett auktoritärt eller totalitärt styrelseskick."⁴¹¹ Inom ekofascismen ryms även idéer om accelerationism, det vill säga att samhällets kollaps bör accelereras i syfte att skapa en ny världsordning. Dessa tankar har bland annat anammats av de amerikanska online-baserade sammanslutningarna The Base och The Green Brigade.⁴¹²

Innan mordbranden hade de båda männen kontakt med The Base och The Green Brigade och efter brottet hade en av dem kontakt med The Green Brigade. Särskilt en av männen var drivande i kontakten med de amerikanska sammanslutningarna och i brottets genomförande.⁴¹³ Huvuddelen av de transnationella kontakterna skedde med en företrädare för The Green Brigade (kallar sig "The Ecologist" på social media), genom chattapplikationen Discord. Kontakten med The Ecologist etablerades initialt på applikationen iFunny, innan den flyttades över till Discord. Det var via The Ecologist som en av männen blev inbjuden till The Green Brigade och samma man träffade också The Ecologist fysiskt i Stockholm under

⁴⁰⁷ Mulhall. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige", sida 391-392.

⁴⁰⁸ Mulhall. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige", sida 393.

⁴⁰⁹ Mulhall. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige", sida 381, 393.

⁴¹⁰ Nacka tingsrätt. "Två unga män döms för att ha anlagt en brand i en nedlagd minkfarm". *Nacka tingsrätt*. 2021-01-28. <https://www.domstol.se/nyheter/2021/01/tva-unga-man-doms-for-att-ha-anlagt-en-brand-i-en-nedlagd-minkfarm/>

⁴¹¹ Nacka tingsrätt. Mål nr: B 2758-20, sida 8.

⁴¹² Nacka tingsrätt. Mål nr: B 2758-20, sida 8; Kaati, Lisa, Cohen, Katie, Pelzer, Björn, Fernquist, Johan & Pollack Sarnecki, Hannah. *Ekofascism: En studie av propaganda i digitala miljöer*. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2020; Pollack Sarnecki, Hannah. *Fascismens gröna rötter: Konspirationsteorier, kris och kollaps*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2021.

⁴¹³ Nacka tingsrätt. Mål nr: B 2758-20, sida 20

sommaren 2019.⁴¹⁴ Mannen har också erkänt medlemskap i The Base och att han pratat med grundaren.⁴¹⁵

Innan dådet hade en av männen kontakt med The Ecologist (som vid det tillfället använde aliaset "Werewolf") och informerade om vad de tänkte göra.⁴¹⁶ The Ecologist och mannen hade också kontakt när branden i minkfarmen pågick och efter dådet skickade mannen bilder inifrån den brinnande byggnaden till The Ecologist.⁴¹⁷ Några dagar senare publicerade The Green Brigade i sina sociala medier bilden inifrån den brinnande minkfarmen med texten: "We salute our troops who carried out a successful operation in Sweden!"⁴¹⁸ Mannen redigerade även QR-koden på bilden.⁴¹⁹

Bild: The Green Brigades publicering av dådet.⁴²⁰

Tingsrätten konstaterar i domen att:

En del av syftet kan enligt tingsrättens uppfattning antas ha varit att för egen del få bekräftelse, uppskattning och status inom det ekofascistiska nätverket, vilket enligt tingsrättens uppfattning saknar egentlig straffrättslig betydelse. Det framstår emellertid som uppenbart att The Green Brigade skulle sprida bilderna/filmerna och att syftet med detta delvis var att inspirera och entusiasmera andra sympatisörer att utföra våldshandlingar.⁴²¹

⁴¹⁴ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 39-40; Nacka tingsrätt. Mål nr: B 2758-20, sida 10.

⁴¹⁵ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 40.

⁴¹⁶ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 133.

⁴¹⁷ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 134, 128.

⁴¹⁸ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del ett, sida 147.

⁴¹⁹ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 39.

⁴²⁰ Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två, sida 229.

⁴²¹ Nacka Tingsrätt, Dom 2021-01-28, mål NR:B 2758-20, sida 20.

4.3.5 National Partisan Movement (NPM)

Under den första delen av 2021 publicerade den brittiska organisationen HOPE not Hate den fjärde upplagan av sin årliga rapport *State of Hate*, som analyserar nuvarande trender inom den radikalnationalistiska miljön,⁴²² både nationellt och internationellt. I rapporten beskrivs bland annat att ett nytt nätverk hade noterats på Instagram och Telegram i slutet av 2020 – National Partisan Movement (NPM). Vid en första anblick verkade NPM inte särskilt unikt i jämförelse med andra liknande radikalnationalistiska nätverk och grupperingar. Det som dock stack ut var att gruppen explicit uttryckte att de förkastade den äldre generationen av fascister, och istället endast rekryterade och accepterade nya medlemmar som befann sig i åldersspannet 14-19 år. I enlighet med gruppens egna termer var nätverket därmed endast avsett för "GenZ", eller "Generation Z".⁴²³ Begreppet syftar till den generation av individer som föddes under sent 90-tal och början av 2000-talet.⁴²⁴ Majoriteten av NPM:s medlemmar var således just mellan 14 och 19 år, och de flesta var i 16-årsåldern. Den yngsta medlemmen var dock endast 12 år gammal.⁴²⁵

Under våren 2021, och efter det att HOPE not Hates årliga rapport publicerades, meddelade Instagram att NPM hade förbjudits både från Instagram och Facebook och att plattformarna tagit bort konton som tillhörde organisationen.⁴²⁶ Trots att det i skrivande stund är oklart till vilken grad nätverkets aktiviteter har fortskridit är fallet dock ändå viktigt att belysa.

NPM hade vid tidpunkten för HOPE not Hates granskning sitt säte i USA, och leddes av en amerikansk 15-årig pojke. Vid samma tidpunkt hade gruppen omkring 70 medlemmar,⁴²⁷ och var aktiv i minst 14 länder.⁴²⁸ Bland dessa länder återfanns, förutom USA, bland annat Kanada, Brasilien, Storbritannien, Tyskland, Finland och Turkiet. Trots sitt amerikanske styre var majoriteten av medlemmarna dock bosatta i Europa.⁴²⁹

Det fanns även tydliga kopplingar till Sverige. Detta då uppskattningsvis ett femtontal av gruppens medlemmar vid tidpunkten för granskningen var bosatta i Sverige. Vid sidan av den amerikanske 15-åringen leddes NPM dessutom av två svenskar, som var 17 respektive 18 år. Den äldste av dem är från Gävleborg och har en bakgrund inom NMR, där han blev aktiv som 16-åring. Den yngre av dem är från Småland. Han har själv beskrivit sig som kristen och nationalsocialist, och har varit engagerad i eko-fascistisk aktivism. Under hösten 2020 drev han bland annat ett Instagramkonto tillsammans med en grupp ekofascistiska radikalnationalistiska ungdomar med varierande ideologiska profilering.⁴³⁰ Båda dessa

⁴²² Termen som används av HOPE not Hate är "the far-right",

⁴²³ Lowles, Nick & Ryan, Nick (red.). *State of Hate 2021: Backlash, Conspiracies and Confrontation*. London: HOPE not Hate Ltd, 2021: sida 69. <https://www.hopenothate.org.uk/wp-content/uploads/2021/03/state-of-hate-2021-final-2.pdf>

⁴²⁴ Merriam-Webster Dictionary. "Generation Z". <https://www.merriam-webster.com/dictionary/Generation%20Z>

⁴²⁵ Hermansson, Patrik & Leman, Jonathan. "Ny högerextrem grupp infiltrerad - ledarna från Sverige". *Expo*. 2021-03-25. <https://expo.se/2021/03/ny-h%C3%B6gerextrem-grupp-infiltrerad-ledarna-fr%C3%A5n-sverige>

⁴²⁶ InstagramComms. Twitter-inlägg. 2021-04-07, 12:44. <https://twitter.com/InstagramComms/status/1379746937763663875>.

⁴²⁷ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69.

⁴²⁸ Hermansson, Patrik. Twitter-inlägg. 2021-03-25, 12:24. https://twitter.com/patrik_h/status/1375045953917489160

⁴²⁹ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69.

⁴³⁰ Hermansson & Leman. "Ny högerextrem grupp infiltrerad - ledarna från Sverige"; Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69.

svenska individer har även varit aktiva inom Alternativ för Sverige (AfS). Engagemanget inom AfS har beskrivits som deras “redpill moment”,⁴³¹ vilket är ett uttryck som framför allt används inom alternativhögern och som syftar till att man insett sanningen om världens beskaffenhet.⁴³²

Enligt Patrik Hermansson, researcher på HOPE not Hate och som har infiltrerat NPM för de förstnämndas räkning, har de svenska medlemmarna spelat en viktig roll i gruppen.⁴³³ Sverige har dessutom uppgetts vara gruppens näst starkaste fäste, efter USA.⁴³⁴ NPM representerade därmed ett nav för kopplingar mellan Sverige och de (minst) 14 länderna som vid denna tidpunkt fanns representerade i nätverket.

NPM har beskrivits som en “hatfylld onlinegrupp”. I inlägg och privata gruppchattar har både antisemitism och förintelseförnekelse figurerat, vilket har blandats med rasism, våldsglorifierande narrativ samt hat mot judar, muslimer och HBTQ-personer. Gruppens ledare har dock hävdats att de inte förespråkar våld, och har tydligt uttryckt att de inte vill gå i våldsbejakande radikalnationalistiska terrorgruppers fotspår. Enligt Hermansson bör denna retorik kring icke-våldsanvändning dock ses som högst tvivelaktig. Detta då han endast efter ett par timmar i gruppen kunde bevittna hur flertalet medlemmar uttryckte en tydlig önskan om att använda våld. Därtill gavs även direkta uttryck för idéer kring folkmord, och det har även pågått diskussioner kring införskaffningen av vapen. Enligt Hermansson kan därmed NPM, trots förevändningen om att undvika våld, klassificeras som en extrem och öppet våldsglorifierande grupp.⁴³⁵

I ovan nämnda rapport, *State of Hate*, beskrivs även hur en av de svenska ledarna har pekat ut amerikanska Atomwaffen Division (AWD) som ett dåligt exempel – samtidigt som han uppges ha varit aktiv i en Telegramchatt kopplad till AWD, och dessutom ska ha rekryterat medlemmar från samma chatt.⁴³⁶ AWD bildades 2015, och kan beskrivas som en nynazistisk terrorgrupp, som öppet förespråkar våldsmetoder och terrorism.⁴³⁷ Gruppens mål är att skapa en nationalsocialistisk regering, och tanken är att detta ska ske genom en “vit revolution”.⁴³⁸ Detta intresse för AWD är således ytterligare en anledning att ifrågasätta huruvida NPM verkligen motsatte sig våldsamma metoder eller ej.

NPM har använt sig av ett flertal olika sociala medier, där olika kanaler har använts i olika syften. Till skillnad mot den generella trenden bland samtliga våldsbejakande miljöer att i allt större utsträckning använda sig av krypterade plattformar, som exempelvis Telegram, har istället Instagram haft en central roll inom NPM – både gällande spridning av propaganda samt i rekryteringen av nya medlemmar. En av fördelarna med Instagram är att om en individ

⁴³¹ Hermansson, Patrik. *Högerextrema ungdomsgrupper under pandemin* [Video]. Föreläsning i samband med CVE:s webbsända seminarium *Pandemin och våldsbejakande extremism*, 2021-05-05: ca 1:17:55. <https://cve.se/coronaochvbe>

⁴³² Mellander, Erik & Sivenbring, Jennie. “Kapitel 7. Alt-right - En guide för ‘Normies’”. I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 305.

⁴³³ Hermansson. Twitter-inlägg. 2021-03-25, 12:24.

⁴³⁴ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69.

⁴³⁵ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69-71.

⁴³⁶ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 69-70.

⁴³⁷ Ware, Jacob. “Siege: The Atomwaffen Division and Rising Far-Right Terrorism in the United States”. *ICCT Policy Brief*, Juli 2019: sida 5-6. <https://icct.nl/app/uploads/2019/07/ICCT-Ware-Siege-July2019.pdf>

⁴³⁸ Counter Extremism Project (CEP). “Atomwaffen Division / National Socialist Order”. <https://www.counterextremism.com/supremacy/atomwaffen-division-national-socialist-order>

börjar följa liknande konton eller någon av gruppens enskilda medlemmar kan plattformens funktion för rekommenderade konton också dirigera dessa individer mot NPM:s huvudplattform, vilket ökar dess synlighet.⁴³⁹

Trots att Instagram haft en central roll har NPM även använt sig av den krypterade kanalen Telegram för organisering. Därtill har även Snapchat använts för mer inofficiella diskussioner mellan medlemmarna, inklusive några av de mest extrema konversationerna.⁴⁴⁰ Inom den svenska falangen av gruppen har främst just Snapchat använts för att kommunicera internt.⁴⁴¹ Utifrån ett säkerhetsperspektiv är problemet (eller fördelen, beroende på vilket perspektiv man ser det ifrån) med Snapchat att innehållet är tidsbegränsat, och därmed försvinner efter ett tag. Det blir därmed svårare att kontrollera och spåra våldsbejakande material. Dessutom notifieras användare om någon tar en skärmdump av deras innehåll, vilket också gör det svårare att dokumentera potentiellt våldsamt innehåll utan att upptäckas.

Då NPM skapades under Corona-pandemin är det föga förvånande att majoriteten av dess aktiviteter hittills skett online. En vanligt förekommande aktivitet har varit så kallad "Zoom bombing" där medlemmar kapat videosamtal, digitala föreläsningar och lektioner i skolor, samt andra former av digitala sammankomster för att därefter dela olika former av stötande material. Sådana former av aktioner har tidigare skett flertalet gånger i veckan, där svenska medlemmar bland annat varit involverade i aktioner mot skolor i USA.⁴⁴²

Även aktioner i det fysiska rummet har varit förekommande, där medlemmar från Sverige, Storbritannien och USA har använt sig av posters, klistermärken och graffiti för att skapa intresse för gruppen.⁴⁴³ I februari 2021 attackerades även ett supportcenter för transpersoner i Ontario, Kanada, vid ett flertal tillfällen. Lokala medier beskrev bland annat att den skyldige lämnat efter sig ett krossat fönster samt klotter i form av en swastika.⁴⁴⁴ HOPE not Hate kunde sedan rapportera att gärningsmannen var medlem i NPM, och att denne skröt om sina gärningar i gruppen.⁴⁴⁵ Medlemmen ska bland annat ha publicerat bilder på sig själv där han lämnade platsen samt screenshots på en av nyhetsartiklarna. Enligt Hermansson fick gärningspersonen stöd samt en upphöjd status i gruppen efter detta.⁴⁴⁶

Trots den generellt unga åldern bland gruppens medlemmar återfanns även ett fåtal medlemmar i 25-30-årsåldern. En av dessa var den 28-årige amerikanske fascisten Colton Williams, som hade en så kallad "rådgivande" roll inom NPM. Williams var tidigare regional ledare inom det amerikanska Traditionalist Worker Party (TWP) och har spenderat flertalet år inom den våldsbejakande delen av den amerikanska radikalnationalistiska miljön. Han har bland annat varit en tydlig och kompromisslös förespråkare av rasmässig "renhet" och deltog även i de våldsamma konfrontationerna i Charlottesville 2017. Enligt Hermansson har Williams diskuterat ideologi med de yngre medlemmarna i NPM samt även uppmanat dem att läsa centrala fascistiska och nationalsocialistiska verk, som exempelvis Hitlers *Mein*

⁴³⁹ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 70.

⁴⁴⁰ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 70.

⁴⁴¹ Hermansson & Leman. "Ny högerextrem grupp infiltrerad - ledarna från Sverige".

⁴⁴² Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 70-71.

⁴⁴³ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 71.

⁴⁴⁴ Chen, Dalson. "Vandalism escalates against W.E. Trans Support with smashed windows, slurs, swastikas". *Windsor Star*. 2021-02-22. <https://windsorstar.com/news/local-news/vandalism-escalates-against-w-e-trans-support-with-smashed-window-slurs-swastikas>

⁴⁴⁵ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 71.

⁴⁴⁶ Hermansson. *Högerextrema ungdomsgrupper under pandemin*, ca 1:32:01.

Kampf. Utöver Williams fanns även ytterligare ett antal äldre medlemmar, där en av dem exempelvis delat material som inspirerat ett flertal av de senaste årtiondenas mest extrema nazistiska terrorgrupper. Enligt Hermansson har de äldre medlemmarna fungerat som en inspiration för de yngre och har dessutom fått oproportionerligt stort inflytande i gruppen. Detta har i sin tur har använts för att styra gruppen mot en mer våldsam riktning.⁴⁴⁷

4.4 Den svenska autonoma miljön

4.4.1 Antifascistisk Aktions kopplingar till internationella falanger

Antifascistisk Aktion (AFA) är ett landsomfattande nätverk, och kan även klassificeras som den mest centrala aktören inom den svenska autonoma miljön. I linje med idén om antiauktoritär och anti-hierarkisk organisering är dock samtliga grupper som tillhör nätverket fortfarande oberoende och självständiga.⁴⁴⁸ Redan vid AFA:s etablering hämtades inspiration från internationella motsvarigheter. Namnet AFA lånades nämligen dels från den brittiska organisationen AntiFascist Action, samt dels från Antifascistische Aktion som fanns i Tyskland på 1930-talet.⁴⁴⁹ Därtill uttrycks det även explicit på AFA:s hemsida att alla lokala grupper är överens om att “AFA är en del av en internationell revolutionär rörelse som arbetar enligt liknande riktlinjer”.⁴⁵⁰

Fastän AFA:s lokala falanger främst publicerar innehåll av nationell karaktär i sina respektive mediekanaler görs även regelbundna hänvisningar till internationella falanger, med uppmaningar om agerande och solidaritet, vilket därmed utgör exempel på ideologiska kopplingar. På samma sätt redogör nätverket också för sitt deltagande i olika former av internationella (och nationella) aktioner. I början av 2019, och för tredje året i rad, åkte exempelvis ett antal representanter från skandinaviska AFA-grupper (inklusive Sverige) till Berlin för att delta i den årliga minnesdemonstrationen för Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht⁴⁵¹ – två symboler för drömmen om en socialistisk revolution.⁴⁵² Samma år, och i samband med firandet av det norska AFA:s 25-årsjubileum, deltog även ett flertal svenska lokalgrupper på plats i Norge.⁴⁵³

Därtill har även internationella AFA-grupperingar varit på plats i Sverige för att gemensamt delta i olika manifestationer. Hösten 2019 deltog exempelvis AFA Oslo vid en manifestation i Stockholm till minne av syndikalisten Björn Söderberg som mördades av nazister under slutet

⁴⁴⁷ Lowles & Ryan (red.). *State of Hate 2021*, sida 71-72.

⁴⁴⁸ Antifascistisk Aktion (AFA). “Presentation”. <https://antifa.se/presentation/> (tillgänglig 2021-08-16).

⁴⁴⁹ AFA. “Historik”. <https://antifa.se/historik/> (tillgänglig 2021-03-24).

⁴⁵⁰ AFA. “Presentation”.

⁴⁵¹ AFA. “Trots allt! Luxemburg-Liebknecht 2019”. 2019-01-17. <https://antifa.se/2019/01/17/trots-allt-luxemburg-liebknecht-2019/> (tillgänglig 2021-03-24).

⁴⁵² Knutson, Ulrika. “Rosa Luxemburg - symbolen för en revolutionär dröm”. *Göteborgs-Posten*. 2019-01-15. <https://www.gp.se/kultur/kultur/rosa-luxemburg-symbolen-f%C3%B6r-en-revolution%C3%A4r-dr%C3%B6m-1.12343021>

⁴⁵³ AFA. “AFA Sverige: Antifascistisk Aksjon - 25 år av kamp”. 2019-06-07. <https://antifa.se/2019/06/07/afa-sverige-antifascistisk-aksjon-25-ar-av-kamp/> (tillgänglig 2021-03-24).

av 1990-talet.⁴⁵⁴ Utöver detta har AFA även anordnat solidaritetsaktioner i Sverige relaterat till den internationella arenan. Under våren 2014, och i samband med inledningen av konflikten i Ukraina, genomförde exempelvis AFA Stockholm en aktion utanför den ukrainska ambassaden i Stockholm. Detta för att protestera mot den högerorienterade oppositionen, bestående av bland andra de radikalnationalistiska grupperingarna Högra Sektorn och Svoboda, samt för att stödja den antifascistiska motståndsrörelsen i landet.⁴⁵⁵

På AFA:s hemsida hänvisar man även till ett antal internationella antifascistiska nätverk, grupper och organisationer. Bland dessa återfinns bland annat nationella AFA-falanger i Tjeckien, Danmark, Italien, Nederländerna, Polen och Spanien, samt AFA Oslo.⁴⁵⁶

4.4.2 Antifascistiska insamlingar med internationellt stöd

Inom den autonoma miljön, och i likhet med den radikalnationalistiska miljön, är det inte ovanligt med insamlingar i syfte att stödja och finansiera exempelvis rättegångskostnader, böter och skadestånd för aktivister som blivit dömda för brott. Även inom den svenska autonoma miljön finns ett flertal exempel på sådana aktiviteter, som också haft ett flertal transnationella kopplingar i form av både finansiellt samt ideologiskt stöd.

Föreningen Fånggruppen och kampanjen Free Joel

Föreningen Fånggruppen är ett tydligt exempel på en grupp som bedriver ovan nämnda form av aktiviteter inom en svensk kontext, och som i flertalet fall också fått just internationellt stöd. Föreningen verkar för att tillhandahålla stöd till socialistiska aktivister som fängslats, både nationellt och internationellt. Utöver detta driver de även informationskampanjer för att öka allmänhetens medvetenhet kring frågor som rör just fångkamp.⁴⁵⁷

Föreningen har sin utdelningsadress hos en kvinnlig privatperson, som 2014 stod åtalad för grov misshandel. Enligt domen ansåg åklagaren att de brott som samtliga tilltalade i fallet stod åtalade för hade utövats inom ramen för Revolutionära Frontens (RF) verksamhet, som tidigare var en central organisation inom den svenska autonoma miljön. Åtalet mot ovan nämnda kvinna ogillades dock.⁴⁵⁸ Fånggruppen bildades i Stockholm 2015, och bildades av samma grupp som drev kampanjen för att stötta den svenske antifascisten Joel Bjurströmer Almgren.⁴⁵⁹

⁴⁵⁴ AFA Stockholm. "AFA Stockholm: 12 oktober 2019 - 20 år av kamp i Björns minne". 2019-10-21. <https://antifa.se/2019/10/21/afa-stockholm-12-oktober-2019-20-ar-av-kamp-i-bjorns-minne/> (tillgänglig 2021-08-16).

⁴⁵⁵ AFA Stockholm. "Solidaritetsaktion till stöd för antifascisterna i Ukraina". 2014-03-01. <https://antifa.se/2014/03/01/solidaritetsaktion-till-stod-for-antifascisterna-i-ukraina/> (tillgänglig 2021-08-16).

⁴⁵⁶ AFA. "Länklista". <https://antifa.se/lanklista/> (tillgänglig 2021-03-24).

⁴⁵⁷ Fånggruppen. "About Fånggruppen". <https://fng-gruppen.squarespace.com/about> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁵⁸ Stockholms tingsrätt. Dom 2014-05-21, mål B 16957-13.

⁴⁵⁹ Fånggruppen. "About Fånggruppen".

Under 2014 dömdes Bjurströmer Almgren till drygt fem års fängelse för försök till dråp, våldsamt upplopp, samt brott mot knivlagen i samband med en manifestation i Kärrtorp 2013.⁴⁶⁰ Under manifestationen högg han bland annat en aktivist från dåvarande Svenska Motståndsrörelsen (SMR) ryggen. Han dömdes även till skadestånd på drygt 39 000 SEK.⁴⁶¹ Bjurströmer Almgren hade vid denna tidpunkt varit aktiv inom den svenska autonoma miljön under ett flertal år, och var bland annat en av grundarna till tidigare nämnda RF.⁴⁶²

Redan innan Fånggruppen officiellt hade etablerats, och i samband med att Bjurströmer Almgren greps 2013, lanserade samma grupp därmed kampanjen som benämndes "Free Joel". Även AFA Stockholm var på ett flertal sätt aktiva inom denna kampanj.⁴⁶³ I linje med den ideologiska ståndpunkt som återfinns inom stora delar av den autonoma miljön, att allt antifascistiskt våld ska betraktas som självförsvar, syftade därför kampanjen dels till att hävda att Bjurströmer Almgrens agerande borde betraktas som just självförsvar.⁴⁶⁴ Därtill användes kampanjen även för att skapa solidaritet, öka medvetenheten kring frågan, samt för att samla in pengar till kostnader relaterade till häktning samt böter. Insamling av finansiellt stöd skedde bland annat genom uppmaningar till donationer,⁴⁶⁵ samt försäljning av produkter med texten "Free Joel".⁴⁶⁶

Bild: Free Joel Facebook-inlägg.⁴⁶⁷

⁴⁶⁰ Rundberg, Hampus. "Sänkt straff för vänsterextremist i Kärrtorp". *SVT Nyheter*. 2014-07-08. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/hovratten-sanker-straffet-for-vansterextremist-i-karrtorp>

⁴⁶¹ TT-DN. "Vänsteraktivist döms till sex års fängelse". *Dagens Nyheter*. 2014-04-29. https://www.dn.se/sthlm/vansteraktivist-doms-till-sex-ars-fangelse/?fbclid=IwAR1qE_gVuJ9DV7LJEEck2IoiYcwocnvOXv-nFBmA2t1Ai-SYpPnMI_Toc2A

⁴⁶² Johansson, Roland. "Vänsterextremisten slåss mot nazisterna". *Expressen*. 2014-03-27. <https://www.expressen.se/nyheter/vansterextremisten-slass-mot-nazisterna/>

⁴⁶³ Se exempelvis: AFA. "AFA Stockholm: Hjälden från Kärrtorp frisläppt - Välkommen ut Joel". 2017-10-28. <https://antifa.se/2017/10/28/afa-stockholm-hjalten-fran-karrtorp-frislappt-valkommen-ut-joel/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁶⁴ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-04-01. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208316022689061/242069192647077> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁶⁵ Se exempelvis: Free Joel. Facebook-inlägg (JOEL IS SERVING HIS TIME - WE PAY THE PRICE). 2015-10-24. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/430530027134325/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁶⁶ Se exempelvis. Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-03-07. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/235296413324355> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁶⁷ Se not 466.

Kampanjen uppges även ha fått finansiellt stöd från ett antal internationella aktörer. The International Anti-Fascist Defence Fund är en av de plattformar som bekräftat att en del av deras insamlingar under 2015 gick till just Bjurströmer Almgren.⁴⁶⁸ Plattformen lanserades 2015 av Antifa International. Detta då man identifierat ett behov av en stående fond som kunde bidra med omedelbart stöd till anti-fascistiska och antirasistiska aktivister, oavsett nationellt ursprung. Fonden har bland annat stöttats av just ovan nämnda Föreningen Fånggruppen.⁴⁶⁹ I november 2015 publicerade Free Joel tillsammans med AFA Stockholm ett inlägg om att Joels böter nu var betalda tack vare insamlingarna. Inlägget publicerades både på svenska och engelska.⁴⁷⁰

Utöver internationellt finansiellt stöd gick det även att identifiera en relativt bred internationell solidaritet för kampanjen, där Bjurströmer Almgren målades upp som en hjälte och där hans namn användes som slagord för den bredare antifascistiska kampen. På Free Joels Facebooksida återfinns exempelvis en mängd inlägg som visar på just internationell solidaritet för kampanjen, där bilder på grafitti med texten "Free Joel" blandas med internationella antifascistiska aktivister med banderoller med samma text. Detta inkluderar bland annat aktivister från Norge,⁴⁷¹ Serbien,⁴⁷² Spanien⁴⁷³ och Tyskland.⁴⁷⁴ Detta utgör ett tydligt exempel på en ideologisk koppling där internationella likasinnade aktörer och grupperingar uttrycker solidaritet med svenska miljön, vilket därmed länkar dem samman.

Ett flertal internationella evenemang eller aktioner skedde också i relation till kampanjen, där exempelvis Antifa Lettland anordnade en demonstration utanför det svenska konsulatet i Riga.⁴⁷⁵ I ett inlägg från 2014 uppmärksammades det även att finska A-ryhmä tillsammans med ytterligare en organisation hade anordnat en stödkonsert med anledning av kampanjen. På bilden syns en samling människor som håller i ett tygskynke med texten #FREEJOEL.⁴⁷⁶ A-ryhmä publicerade även bilder från konserten på sin egen Facebooksida.⁴⁷⁷

⁴⁶⁸ The International Anti-Fascist Defence Fund. "Thanks from Joel". 2018-05-23.

<https://intlantifadefence.wordpress.com/2018/05/23/thanks-from-joel/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁶⁹ The International Anti-Fascist Defence Fund. "About".

<https://intlantifadefence.wordpress.com/about-2/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁰ Free Joel. Facebook-inlägg (MÅLET E UPPNÅTT! JOELS BÖTER E BETALDA!). 2015-11-16.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/437177153136279/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷¹ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-28.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/223866034467393/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷² Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-27.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/223295404524456> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷³ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-25.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/222263354627661> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁴ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-16.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/218094508377879> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁵ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-02-17.

<https://www.facebook.com/freejoel/posts/230387803815216> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁶ Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-02-21.

<https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/231383360382327/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁷ Se exempelvis: A-ryhmä. Facebook-inlägg. 2014-01-31.

<https://www.facebook.com/aryhma/photos/584611844956301> (tillgänglig 2021-04-12).

Under våren 2018, och drygt 6 månader efter det att Bjurströmer Almström blev frisläppt, publicerades ett slutgiltigt inlägg på kampanjens Facebooksida. I detta inlägg tackade man samtliga som på något sätt bidragit till kampanjen under dess aktiva år, där ett särskilt tack också riktades till allt stöd som kommit från aktörer utanför Sveriges gränser.⁴⁷⁸

Kampanjen Fria Kungsan 15

Den 30 augusti 2014 samlades tusentals motdemonstranter i Kungsträdgården i Stockholm. Syftet var att protestera mot det numera nedlagda nazistiska Svenskarnas Partis (SvP:s) möte och efterföljande demonstrationståg, med start vid Gustaf Adolfs torg.⁴⁷⁹ Vid 16-tiden utbröt oroligheter, då knallskott och bengaliska eldar började kastas mot polisen. I samband med att SvP skulle marschera mot Skeppsholmen började även ett antal maskerade motdemonstranter att forcera de utplacerade kravallstaket. Ett flertal poliser uppgavs ha skadats i samband med händelserna.⁴⁸⁰

13 individer med kopplingar till vad som rubricerades som vänsterextremism dömdes senare under 2015 för våldsamt upplopp i samband med demonstrationerna. I domen framkommer det exempelvis att ett flertal av dem hade kopplingar till bland annat AFA och RF. Enligt tingsrätten skedde två våldsamma upplopp i Kungsträdgården, och det uppgavs att personerna i fråga bland annat hade slagit på polisfordon och kastat flertalet olika föremål mot polisen. Flera av de åtalade dömdes även för andra brott, som exempelvis våld mot tjänsteman och misshandel.⁴⁸¹

I samband med domen startades därför kampanjen "Fria Kungsan 15", som bland annat administrerades av AFA Stockholm och Fånggruppen. Syftet var att visa solidaritet med de som dömts, samt att samla in pengar för att betala skadestånden. Bankgirot och Swish-numret som uppgavs gick till Fånggruppen.⁴⁸² Utöver uppmaningar att skänka pengar skapades även, i likhet med kampanjen Free Joel, bland annat t-shirts och tröjor med texten "Fria Kungsan 15" för försäljning, där texten gjorts i ett typsnitt med anspelningar på sportmärket Filas logotyp.⁴⁸³

⁴⁷⁸ Free Joel. Facebook-inlägg (THANKS FOR THE SUPPORT!!). 2018-05-22. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.209924169194913/831876600332997/> (tillgänglig 2021-04-12).

⁴⁷⁹ P4 Stockholm & Brynolfsson, Julia. "13 döms för våldsamt upplopp". 2015-11-19. <https://sverigesradio.se/artikel/6306144>

⁴⁸⁰ Svedberg, Regina. "Tusentals protesterade mot nazistmöte". *SVT Nyheter*. 2014-08-30. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tusentals-protesterade-mot-nazistmote>

⁴⁸¹ P4 Stockholm & Brynolfsson. "13 döms för våldsamt upplopp".

⁴⁸² AFA. "AFA Stockholm: 13 antifascister dömda till fängelse - Vi tar smällen tillsammans!" 2015-11-19. <https://antifa.se/2015/11/19/afa-stockholm-13-antifascister-domda-till-fangelse/> (tillgänglig 2021-04-13); Free Joel. Facebook-inlägg. 2015-11-20. <https://sv-se.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/438133969707264/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

⁴⁸³ Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2015-11-30. <https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1662170170704136/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

Bild: Fria Kungsan 15 Facebook-inlägg.⁴⁸⁴

Under kampanjen gjordes även inlägg som uppmanade till internationellt stöd och solidaritet, som även innefattade instruktioner kring hur man kunde skänka pengar även om man inte hade ett svenskt bankkonto.⁴⁸⁵ Enligt Fria Kungsan 15:s Facebooksida ska det även ha anordnats en stödkonsert för kampanjen i Berlin under sommaren 2016.⁴⁸⁶ Även ovan nämnda The International Anti-Fascist Defence Fund bidrog med att sprida kampanjen,⁴⁸⁷ och uttryckte även att de bidragit med finansiellt stöd till kampanjen.⁴⁸⁸

Insamlingen avslutades i början av oktober 2016, då kampanjens Facebooksida uppgav att en summa på 350 000 SEK hade samlats in. Detta innebar att samtliga antifascister som drabbats av kostnader i relation till händelsen skulle kunna få sina utgifter betalda. I samma inlägg tackade även kampanjen för allt stöd de fått, både från nationella och internationella aktörer.⁴⁸⁹

Kampanjerna Free Joel och Fria Kungsan 15 är endast två av de flertalet insamlingar som skett till förmån för svenska antifascistiska aktivister under de senaste åren, och som på olika sätt har erhållit internationellt stöd. Ovan nämnda The International Anti-Fascist Defence Fund har exempelvis även vid senare tillfällen uttryckt att de bidragit finansiellt till andra svenska

⁴⁸⁴ Se not 483.

⁴⁸⁵ Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-04-15.

<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1712977758956710/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

⁴⁸⁶ Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-06-29.

<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1742530982668054/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

⁴⁸⁷ The International Anti-Fascist Defence Fund. "December 2015 - Quarterly Report". 2015-12-01. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2015/12/01/december-2015-quarterly-report/> (tillgänglig 2021-04-13).

⁴⁸⁸ The International Anti-Fascist Defence Fund. "Kungsan 15 Good News Update!" 2016-10-04. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2016/10/04/kungsan-15-good-news-update/> (tillgänglig 2021-04-13).

⁴⁸⁹ Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-10-01.

<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1780431868877965/> (tillgänglig 2021-04-13).

antifascistiska aktivister. I sin årsrapport för 2019-2020 redovisas det bland annat att de bidragit med finansiellt stöd till aktivister i 13 olika länder, varav två av dessa var svenskar.⁴⁹⁰

4.4.3 Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA)

I samband med G20-mötet i Hamburg 2017 bildades ett nytt nordiskt autonomt nätverk – Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA).⁴⁹¹ ARNA beskriver sig själva som ett kollektivt, geografiskt gränsöverskridande nätverk bestående av antifascistiska, antikapitalistiska och feministiska grupperingar från de nordiska länderna, med det gemensamma målet att skapa ett stats- och klasslöst samhälle.⁴⁹² Aktivister inom ARNA har även beskrivit nätverket som ett “nordiskt mobiliseringsnätverk” och att syftet med dess etablering var att skapa bättre strukturer för just internationell organisering till olika typer av aktioner och arrangemang.⁴⁹³

I enlighet med den typiska autonoma organisationsstrukturen präglas nätverket av anti-hierarkiska principer, vilket innebär att samtliga grupper som ansluter sig bibehåller sin självständighet.⁴⁹⁴ ARNA fungerar därmed som en slags paraplyorganisation för ett antal fristående autonoma grupper.⁴⁹⁵ Trots vissa olikheter delar de trots allt samma ideologiska grundvalar – de motsätter sig staten, strävar efter ett socialistiskt samhälle, och är feminister, antifascister och antirasister.⁴⁹⁶

I dagsläget består ARNA av tio stycken autonoma grupperingar från Danmark, Finland och Sverige. Dessa innefattar grupperna Revolutionære Antifascister och Antifascistiske Unge från Danmark, Autonom Organisering, Kämpa Stockholm, Mangla, Framåt kamrater, SUF Lund och Södra klubben från Sverige, samt Tampereen anarkistiliitto (TAL) och A-ryhmä från Finland. Svenska grupperingar utgör därmed en majoritet av nätverket.⁴⁹⁷

⁴⁹⁰ The International Anti-Fascist Defence Fund. “The International Anti-Fascist Defence Fund: 2019-2020 Annual Report”. 2020-06-01. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2020/06/01/the-international-anti-fascist-defence-fund-2019-2020-annual-report/> (tillgänglig 2021-04-15).

⁴⁹¹ Kaati. *Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet*, sida 45.

⁴⁹² Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). “About ARNA”. <https://www.infoarna.org/contact-1> (tillgänglig 2021-03-19).

⁴⁹³ Bilda kedjor. *Avsnitt 23 - Hamburg 17*. 2017-04-06. [Podcast]. https://bildakedjor.wordpress.com/2017/04/06/avsnitt-23-hamburg-17/?fbclid=IwAR36RJTTSpX7LNh81PCQ1KTbiv6x3HqkieqOy2X2nQorDNxEofyZe_b6D4 (tillgänglig 2021-03-15).

⁴⁹⁴ ARNA. “About ARNA”.

⁴⁹⁵ CVE. *Den autonoma miljön*, sida 29.

⁴⁹⁶ Plan C London. “Organising Autonomously - An Interview With AO From Sweden”. 2018-05-18. <https://www.weareplanc.org/blog/organising-autonomously-an-interview-with-ao-from-sweden/> (tillgänglig 2021-03-19).

⁴⁹⁷ ARNA. “Get in contact with your local group”. <https://www.infoarna.org/contact-2> (tillgänglig 2021-03-19).

Bild: Överblick över ARNA:s samtliga medlemsorganisationer.

Enligt ARNA har nätverkets etablering möjliggjort just mobilisering samt kollektivt deltagande i strider mot deras gemensamma fiender – staten, patriarkatet och kapitalismen.⁴⁹⁸ Det finns därmed en tydlig transnationell operativ koppling mellan de olika grupperingarna inom nätverket, vilket bland annat tar sig i uttryck genom just kollektivt deltagande i olika former av aktioner.

Ett exempel på en sådan kollektiv aktion var nätverkets deltagande i protesterna mot G20-mötet i Hamburg 2017 – en händelse som attraherade tusentals europeiska aktivister från en mängd olika grupperingar och nätverk.⁴⁹⁹ Denna händelse attraherade även andra grupperingar från den svenska autonoma miljön. Inför protesterna uttryckte exempelvis både AFA och Alla åt Alla intentioner om att resa till Hamburg och delta i aktionerna.⁵⁰⁰

ARNA var ett av de nätverken som låg bakom den uppmärksammade kampanjen och protestaktionen “Welcome to Hell” som ägde rum dagen innan G20-mötet den 6 juli.⁵⁰¹ Demonstrationen involverade cirka 12 000 aktivister, och var tänkt att starta i Hamburgs hamnområde för att sedan fortsätta upp mot området där G20-mötet skulle hållas de nästkommande dagarna. Redan cirka 300 meter in i marschen blockerades dock aktivisterna av tysk polis, varpå våldsamma konfrontationer utbröt. Polisen attackerades med flaskor och

⁴⁹⁸ ARNA. “About ARNA”.

⁴⁹⁹ Fox, Kara & Masters, James. “G20 protests: Police, demonstrators clash in Germany”. *CNN*. 2017-07-06. <https://edition.cnn.com/2017/07/06/europe/hamburg-protests-g20/index.html>

⁵⁰⁰ AFA Sverige. “Bussar till G20-mötet i Hamburg”. 2017-06-08 <https://antifa.se/2017/06/08/bussar-till-g20-motet-i-hamburg/> (tillgänglig 2021-03-19); Strand, Elinor. “De protesterar mot G20 och Trump”. *Sydsvenskan*. 2017-07-01.

<https://www.sydsvenskan.se/2017-07-01/de-protesterar-mot-g20-och-trump>

⁵⁰¹ Svenska Dagbladet (SVD). “Upptriostat läge inför G20-möte i Hamburg”. *Svenska Dagbladet*. 2017-07-05. <https://www.svd.se/upptriostat-lage-infor-g20-mote-i-hamburg>

stenkastning, vilka i sin tur försökte skingra demonstranterna med hjälp av både vattenkanoner och pepparspray.⁵⁰²

Ett antal grupper från ARNA var även involverade i aktionen "Shut Down the Logistics of Capital" som ägde rum morgonen den 7 juli. Aktionen resulterade i att trafiken till Hamburgs hamn tillfälligt blockerades.⁵⁰³ Syftet var att angripa det som ansågs vara en av de mest centrala och sårbara komponenterna inom kapitalismen – logistiken – och därmed protestera mot kapitalismen som system.⁵⁰⁴ Enligt ARNA:s officiella Twitterkonto deltog cirka 700-800 aktivister i protesten⁵⁰⁵ och strax efter 09:30 hade trafikstockningen (som en följd av blockeringen) nått autobahn.⁵⁰⁶ Aktionen koordinerades bland annat av det tyska nätverket ums Ganze, vilka ARNA ska ha haft täta kontakter med sedan dess egen etablering.⁵⁰⁷

Inför G20-mötet i Hamburg anordnade exempelvis ARNA och ums Ganze en turné runt om i Norden, med syftet att informera lokala aktörer om de kommande protesterna.⁵⁰⁸ I ett avsnitt av den anarkistiska podcasten Bilda kedjor uttryckte även en svensk ARNA-medlem att ARNA hade tilltalats av det tyska nätverkets idéer gällande hur protesterna under G20 faktiskt skulle genomföras operativt. Taktiken var att fokusera på den övriga staden, snarare än själva G20-mötet i sig, och att försöka angripa just logistiska nodar som exempelvis hamnar och tågstationer.⁵⁰⁹ Utöver de nordiska operationella kopplingarna som ARNA representerar är detta samarbete således ett exempel på att det även finns tydliga operationella kopplingar mellan svenska aktörer och andra europeiska likasinnade grupper.

Utöver själva deltagande i protesterna under G20 faciliterade även ARNA den praktiska mobiliseringen av autonoma aktörer och grupperingar. Detta genom att anordna bussresor från de nordiska länderna till Hamburg.⁵¹⁰ Sådana resor ska bland annat ha skett både från Stockholm och Skåne.⁵¹¹ I en intervju med den anti-kapitalistiska organisationen Plan C London uttryckte en svensk aktivist från Autonom Organisering att ARNA totalt hade lyckats

⁵⁰² Oltermann, Philip. "G20 protests: police fire water cannon into anti-capitalist rally". *The Guardian*. 2017-07-06. <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/06/g20-police-and-demonstrators-clash-at-protest-in-hamburg>

⁵⁰³ ARNA. "G20 Evaluation". 2017-08-25. <https://www.infoarna.org/post/g20-evaluation> (tillgänglig 2021-03-19).

⁵⁰⁴ ums Ganze! "Discussion: Shut down the logistics of the capital - but how?" 2017-06-28. <https://www.umsganze.org/termin/discussion-shut-down-the-logistics-of-capital-but-how/> (tillgänglig 2021-03-19).

⁵⁰⁵ ARNA. Twitter-inlägg. 2017-07-07, 09:14. <https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/883222651057164289> (tillgänglig 2021-03-22).

⁵⁰⁶ ARNA. Twitter-inlägg. 2017-07-07, 09:42. <https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/883229612561625088> (tillgänglig 2021-03-22).

⁵⁰⁷ Bilda kedjor. *Avsnitt 23 - Hamburg 17*. Ca 08:30 min. (tillgänglig 2021-03-15).

⁵⁰⁸ Autonom organisering. Twitter-inlägg. 2017-05-11, 07:56. <https://twitter.com/autonomorganisi/status/862546857108664321> (tillgänglig 2021-03-22).

⁵⁰⁹ Bilda kedjor. *Avsnitt 23 - Hamburg 17*. (tillgänglig 2021-03-15)

⁵¹⁰ ARNA. Facebook-inlägg (COMMON PRESS RELEASE ON THE NORDIC MOBILIZATION TO G20). 2017-06-12. <https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/307011726410578> (tillgänglig 2021-03-22).

⁵¹¹ ARNA. Facebook-inlägg (ARNA-bus from Stockholm to G20 in Hamburg - Sign up now!). 2017-06-19. <https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/arna-bus-from-stockholm-to-g20-in-hamburg-sign-up-now/313843549060729/> (tillgänglig 2021-03-23); ARNA. Facebook-inlägg (Angående bussarna från Skåne (in English below)). 2017-06-02. <https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/302388466872904> (tillgänglig 2021-03-23).

mobilisera cirka 400 aktivister till Hamburg.⁵¹² Det ska dock noteras att ett exakt antal inte har kunnat bekräftas, samt att andra källor har uppgett siffror mellan 200 och upp till cirka 400 aktivister.

Information om dessa resor annonserades inte bara av ARNA själva, utan publicerades exempelvis även på informationsportalen Gatorna (www.gatorna.info),⁵¹³ som enligt FOI kan klassificeras som en av de större digitala plattformarna för autonoma rörelser.⁵¹⁴ Även AFA Sverige annonserade om bussturer på sin hemsida.⁵¹⁵ Då AFA inte är en officiell medlem av ARNA kan detta därmed ses som en indikator på att skilda gruppstillhörigheter inte nödvändigtvis behöver utgöra ett hinder för nätverksöverskridande samarbeten.

Efter G20-protesterna i Hamburg 2017 har ARNA fortsatt att mobilisera och koordinera aktivister, samt uppmanat till kollektivt agerande som sträcker sig utanför de olika grupperingars nationella arenor. Inför AfS möte i Köpenhamn i mars 2019 uppmanade exempelvis ARNA sina följare att sluta upp tillsammans med medlemsgruppen Revolutionære Antifascister, samt att dela inlägget.⁵¹⁶ Under februari och mars 2018 anordnade ARNA även en speaking tour i de nordiska länderna tillsammans med en medlem från ovan nämnda Plan C, med anhalter i Helsingfors, Stockholm, Göteborg, Lund och Köpenhamn.⁵¹⁷

Inför den uppmärksammade NMR-demonstrationen i Göteborg i slutet av september 2017 publicerade även ARNA inlägg på både Facebook och sin hemsida med uppmaningen "FIGHT THE NAZI MARCH IN GOTHENBURG" illustrerat med en bild på en maskerad aktivist som håller i en bengal.⁵¹⁸ Enligt uppgifter till Göteborgs-Posten mobiliserade ARNA även en fullsatt busslast med aktivister från Finland inför demonstrationen i Göteborg.⁵¹⁹

4.4.4 Internationell antifascistisk mobilisering till Sverige: Göteborg 2017

Lördagen den 30 september 2017, i samband med den årliga bokmässan, samlades omkring 500 personer strax utanför centrala Göteborg för att delta i en demonstration anordnad av NMR.⁵²⁰ Inför demonstrationen uppgav NMR att de räknade med att mobilisera fler utländska

⁵¹² Plan C London. "Organising Autonomously - An Interview With AO From Sweden".

⁵¹³ Gatorna. "ARNA-Bus from Stockholm to G20 in Hamburg - Sign up now!" 2017-06-16.

https://gatorna.info/threads/arna-bus-from-stockholm-to-g20-in-hamburg-sign-up--642/?fbclid=IwARot4Dckvov6rhpWrFwuNbnTUhADTQ_hSUdKCEPoefrbFfpXFJ_DLzwJxcU (tillgänglig 2021-03-23).

⁵¹⁴ Kaati (red.). *Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet*, sida 27.

⁵¹⁵ AFA Sverige. "Bussar till G20-mötet i Hamburg".

⁵¹⁶ ARNA. Twitter-inlägg. 2019-03-12. 16:24.

<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/1105489854765375488> (tillgänglig 2021-03-24).

⁵¹⁷ ARNA. Twitter-inlägg. 2018-02-22. 20:04.

<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/966750675735646209> (tillgänglig 2021-03-24).

⁵¹⁸ ARNA. Facebook-inlägg (FIGHT THE NAZI MARCH IN GOTHENBURG). 2017-08-23.

<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/photos/a.287316131713471/349971208781296/> (tillgänglig 2021-03-24); ARNA. "Call to fight NRM in Gothenburg". 2017-09-30.

<https://www.infoarna.org/post/call-to-fight-nrm-in-gothenburg> (tillgänglig 2021-03-24).

⁵¹⁹ Verdicchio, Michael. "Nazimarschen: Utländska vänsterextremister i bussar till Göteborg".

Göteborgs-Posten. 2017-09-27. <https://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nazimarschen-utl%C3%A4ndska-v%C3%A4nsterextremister-i-bussar-till-g%C3%B6teborg-1.4675342>

⁵²⁰ Delin, Mikael & Flores, Juan. "Nazisttåget stoppades innan det hann bli en demonstration".

Dagens Nyheter. 2019-09-30. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/nazisttaget-stoppades-innan-det-hann-bli-en-demonstration/>

deltagare än vanligt, och på en särskild hemsida publicerades både information på engelska samt kontaktinformation för de finska och norska sympatisörer som avsåg att delta.⁵²¹ NMR var dock inte ensamma om att försöka mobilisera aktivister – aktörer från den svenska autonoma miljön var också aktiva i att försöka attrahera och mobilisera både nationella och internationella motdemonstranter.

Inför demonstrationen uppmanade ARNA sina anhängare att mobilisera till Göteborg. Både på Facebook samt nätverkets hemsida publicerades följande bild:

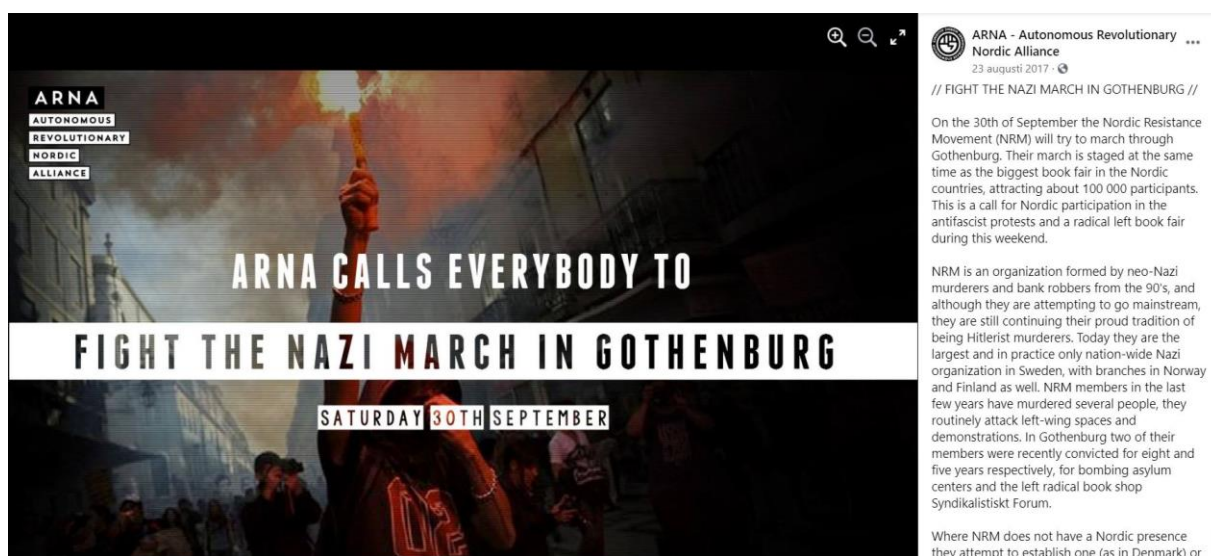

Bild: ARNA Facebook-inlägg.⁵²²

Inläggen avslutades med slagorden “Everyone to Gothenburg! Smash fascism, fight capitalism!”.⁵²³ Inför motdemonstrationen publicerade även ARNA ett Facebookinlägg som informerade om att medlemmar i nätverket hade blivit kontaktade av både polisen och Säkerhetspolisen i syfte att få information om vilken form av motstånd som planerades inför NMR-demonstrationen. I samband med detta uppmanade ARNA därmed sina medlemmar att inte samarbeta med polisen, och avslutade inlägget med orden “Från Tammerfors i norr till Köpenhamn i söder, fuck the police!”.⁵²⁴

Inför demonstrationen publicerade ARNA:s finska medlemsorganisation A-ryhmä både på Facebook och Twitter att de, tillsammans med den andra finska ARNA-medlemmen TAL och det antifascistiska nätverket Varis, anordnade bussturer till motdemonstrationen i Göteborg.⁵²⁵ Ett par dagar innan demonstrationen uppgav även Göteborgs-Posten att de fått

⁵²¹ Svenska Dagbladet (SVD). “Våldsamma grupper möts i Göteborg”. *Svenska Dagbladet*. 2017-09-29. <https://www.svd.se/valdsamma-grupper-mots-i-goteborg>

⁵²² ARNA. Facebook-inlägg (FIGHT THE NAZI MARCH IN GOTHENBURG).

⁵²³ ARNA. Facebook-inlägg (FIGHT THE NAZI MARCH IN GOTHENBURG); ARNA. “Call to fight NMR in Gothenburg”.

⁵²⁴ ARNA. Facebook-inlägg (“Ett tu tre är bängen där och trålar”). 2017-09-15.

<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/362383620873388> (tillgänglig 2021-03-25).

⁵²⁵ A-ryhmä. Twitter-inlägg. 2017-09-12, 15:32.

https://twitter.com/A_ryhma/status/907597801722392576 (tillgänglig 2021-03-25); A-ryhmä. Facebook-inlägg (VIELÄ MUUTAMA PÄIVÄ AIKAA ILMOITTAUTUA MATKALLE GÖTEBORGIIN VASTUSTAMAAN NATSIMARSSIA!). 2017-09-12.

uppgifter om att en fullsatt buss med ARNA-aktivister var på väg till Göteborg från Finland för att delta i demonstrationen.⁵²⁶ Om det är samma buss som refereras till framgår dock inte. Även i Danmark var delar utav ARNA aktiva med att praktiskt underlätta mobiliseringen av aktivister. Tillsammans med danska AFA anordnade nämligen en av ARNA:s medlemsorganisationer, Revolutionære Antifascister, också en bussresa till Göteborg, med avgång från Nørrebro.⁵²⁷

Även olika AFA-grupperingar uppmanade till deltagande vid motdemonstrationen, där den svenska Göteborgsfalangen exempelvis publicerade ett inlägg med titeln “vikten av antifascistisk gatunärvaro” och uppmanade till deltagande i motdemonstrationer.⁵²⁸ Därtill anordnade den norska gruppen Antifascistisk Aksjon Oslo (AFA Oslo) också en bussresa till Göteborg tillsammans med den norska frihetligt socialistiska organisationen Motmakt.⁵²⁹

Ytterligare europeiska grupperingar som uppmanade till deltagande inkluderade bland andra ovan nämnda norska Motmakt,⁵³⁰ samt tidigare nämnda tyska ums Ganze. De sistnämnda hänvisade till ARNA:s upprop om mobilisering samt till ett event i Bremen den 19 september som anordnades tillsammans med just ARNA i syfte att informera om den kommande motdemonstrationen i Göteborg.⁵³¹

Trots stor aktivitet bland svenska autonoma grupper för att mobilisera internationellt inför motdemonstrationen är det inte bekräftat exakt hur många av deltagarna som faktiskt var utländska aktivister. Ett flertal utländska aktörer har dock bekräftat att de faktiskt var på plats. Dagen efter demonstrationerna publicerade exempelvis det finska antifascistiska nätverket Varis ett inlägg på sin hemsida som bekräftade att finska aktivister hade rest till Göteborg och deltagit vid demonstrationerna, och att ett flertal också hade tagit sig dit med den busstur som anordnats av A-ryhmä, TAL och Varis.⁵³² I ett senare inlägg på samma hemsida beskrivs även de finska aktivisternas resa och vistelse i Göteborg i detalj. Därtill bekräftades det att även ett flertal norska aktivister hade lyckats ta sig till staden för att delta i motdemonstrationen. Detta trots tidigare rykten om att den norska gränspoliserna skulle försöka förhindra aktivister från

<https://www.facebook.com/aryhma/photos/a.359799240770897.85773.358597684224386/1423437801073697/?type=3> (tillgänglig 2021-03-25).

⁵²⁶ Verdicchio. “Nazimarschen: Utländska vänsterextremister i bussar till Göteborg”.

⁵²⁷ Revolutionære Antifascister & AFA Danmark. Facebook-event (Bustur: Ingen nazister i Göteborg). <https://www.facebook.com/events/1289405287835466/> (tillgänglig 2021-03-25).

⁵²⁸ AFA Göteborg. “AFA Göteborg: Vikten av antifascistisk gatunärvaro”. 2019-09-02.

<https://antifa.se/2017/09/02/afa-goteborg-vikten-av-antifascistisk-gatunarvaro/> (tillgänglig 2021-03-25).

⁵²⁹ Forsberg, Oskar. “Stor antifascistisk mobilisering inför lördagen”. *Aftonbladet*. 2017-09-28.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/g5dkq/stor-antifascistisk-mobilisering-infor-lordagen>

⁵³⁰ Motmakt. Facebook-inlägg (Pressemelding vedørende Motmakt Oslos deltagelse i protestene mot NMR 30.09.17). 2017-09-28. https://www.facebook.com/pg/motmakt/posts/?ref=page_internal (tillgänglig 2021-03-25).

⁵³¹ ums Ganze! “INFORMATIONSVANSTALTUNG ZU DEM NAZI-AUFMARSCH IN GÖTEBORG”. <https://www.umsganze.org/termin/informationsveranstaltung-zu-dem-nazi-aufmarsch-in-goeteborg/> (tillgänglig 2021-03-25).

⁵³² Varis. “ARNA: Antifasisteille historiallinen voitto Göteborgissa”. 2017-10-01.

<https://varisverkosto.com/2017/10/arna-antifasisteille-historiallinen-voitto-goteborgissa/?fbclid=IwAR3Qk8F7LZrpoBr7ByThu6GXZ5C9zjs4U2BWxRwMgMoYLLrR12QE-8Zi3rM> (tillgänglig 2021-03-29).

att ta sig över gränsen till Sverige.⁵³³ Även norska Motmakt bekräftade dagen efter demonstrationen att de haft deltagare på plats.⁵³⁴ Detta är ett tydligt exempel på hur en övergripande ideologisk gemenskap resulterade i både koordinering och samarbete mellan olika nationella och internationella aktörer, vilket i sin tur även skapade en slags operationell gemenskap.

⁵³³ Varis. "Matkakertomus ja raportti PVL:n blokkauksesta Göteborgissa". 2017-10-17. <https://varisverkosto.com/2017/10/matkakertomus-ja-raportti-pvln-blokkauksesta-goteborgissa/> (tillgänglig 2021-03-29).

⁵³⁴ Motmakt. Facebook-inlägg. 2017-10-01. <https://www.facebook.com/motmakt/photos/a.118849931512479/1549993335064791/> (tillgänglig 2021-03-29).

Kapitel 5. Analys

5.1 Inledning

Det föregående kapitlets redogörelse av ett antal fall påvisar att det finns exempel på både ideologiska, operationella samt finansiella transnationella kopplingar inom samtliga av de tre svenska extremistmiljöerna. I flera av fallen förekommer dessutom fler än en typ av koppling. Det går därmed inte att kategorisera och klustra de studerade fallen utefter vilken enskild typ av transnationell koppling de representerar. Istället bör uppdelningen mellan ideologiska, operationella samt finansiella kopplingar främst betraktas som idealtyper. I verkligheten är de transnationella kopplingarna inom respektive extremistmiljö överlappande, där ideologiska element förekommer i samtliga fall – om än i varierande grad och betydelse.

Med hänsyn till detta struktureras istället analysen i sektion 5.2 tematiskt, vilket baseras på de olika typer av kopplingar som har kunnat identifieras bland de studerade fallen. Nästföljande sektion struktureras således enligt följande:

- Direktkommunikation med representanter för terrororganisationer
- Träningsläger utomlands
- Anslutning till extremistgrupper utomlands
- Deltagande i transnationella digitala gemenskaper och nätverk
- Besök till och från utlandet, samt utländska organisationers etablering i Sverige
- Finansiell verksamhet till stöd för terrororganisationer och extremism

Med utgångspunkt i Moghadams typologi åtföljs detta av en diskussion avseende graden av formalisering eller styrka bland de olika kopplingarna som har identifierats, med ett särskilt fokus på en jämförelse mellan de tre svenska extremistmiljöerna.

5.2 Typer av kopplingar

5.2.1 Direktkommunikation med representanter för terrororganisationer och extremistgrupper

I ett flertal av fallen har de transnationella relationerna, enskilt eller i samverkan med andra former av kontakter, bestått av direktkommunikation med representanter för terrororganisationer. Detta tycks vara särskilt framträdande i den radikalislamistiska miljön. Direktkommunikationen kan ta sig följande uttryck:

- kommunikation om målval
- kännedom om attentat
- diskussion om attentat
- ideologisk eller religiös vägledning
- sprängämneskunskap
- metoder för finansiering
- informationsspridning
- förmedling av kontakter

Direktkommunikation med representanter för terrororganisationer kan således representera flera olika typer av transnationella kopplingar. Som det beskrivs ovan kan sådan direktkommunikation exempelvis både utgöra en operationell koppling, i form av bland annat taktisk och praktisk rådgivning, samt en ideologisk koppling, där det sistnämnda exempelvis kan ta sig i uttryck genom ideologisk eller religiös vägledning.

Som Säkerhetspolisen visat exemplifieras detta bland annat tydligt i Rakhmat Akilovs kontakter innan, under och efter terrorattentatet 2017. Under nästan fyra månaders tid stod Akilov i kontakt med individer inom IS. Av förundersökningen att döma tycks kontakterna ha varit avgörande för attentatets genomförande. Särskilt kommunikation om målval samt religiös vägledning synes varit särskilt betydelsefulla för Akilovs vilja och förmåga att genomföra attentatet. Fallet med Akilov är därmed ett tydligt exempel på förekomsten av både operationella samt ideologiska transnationella kopplingar, och där båda formerna av kopplingar synes ha varit betydande för händelseutvecklingen.

Likaså hade de män i de så kallade ”Strömsundsfallet” kontakter med individer inom IS. Kontakterna berörde information om situationen i IS-kontrollerade områden, framgångar och behov hos IS, information om vapen och annan utrustning som användes i striderna, direkt stöd avseende attentatsplanering i Sverige, kontaktuppgifter till andra individer inom IS, religiösa uppmaningar samt instruktioner för finansiellt stöd till IS som organisation eller individer inom IS. I likhet med Akilov innefattade även denna direktkommunikation både operationella samt ideologiska element.

I ”tändsticksfallet” i Köpenhamn befann sig de två männen i fråga i Sverige respektive Tyskland och kände inte varandra sedan tidigare. Istället hade de haft separata direktkontakter med IS-medlemmar. De instruerades separat för att sedan kopplas samman inför det planerade terrorådet. Kontaktpersonen inom IS, ”Abu Maria”, instruerade den syriske mannen i Tyskland vad han skulle köpa in för ingredienser för framställning av bomber och gav sedan honom telefonnumret till Moyhen Al-Zoebi för att koordinera attentatet i Köpenhamn.⁵³⁵ Sammanföringen av två tidigare för varandra okända individer i olika länder inför utförandet av en terroroperation i ett tredje land är relativt unikt modus operandi.

Terrorattentatet mot Jyllandsposten visar hur avgörande direktkontakt med högsta ledarskapet inom al-Qaida var för träning och planering av terrorattentatet. Här handlade det inte bara om direktkontakt med en organisation utan flera. Att terrorattacken sanktionerades av al-Qaidas tredje högste ledare och av Yahya al-Libi, ledare av al-Qaidas religiösa kommitté, samt det faktum att Mounir Dhari erhöll terrorträning i pakistanska Miran Shah var viktiga dimensioner inför planeringen samt själva iscensättandet av attentatet. Det fanns således både betydande operativa samt ideologiska element i dessa interaktioner. Tillika fanns en parallell direktkontakt med den pakistanska terroristorganisationen Lashkar-e Taiba och dess ledare Ilyas Kashmiri, som i sin tur stod i kontakt med Farid Lamrabet i Stockholm som de fyra svenska terroristerna fick finansiering från och som terrorcellen försökte kontakta precis innan avfärden från Stockholm till Köpenhamn.⁵³⁶ I mångt och mycket är terroristen David Headleys tidigare försök att planera en terrorattack mot Jyllandsposten nära sammankopplat

⁵³⁵ Abrahamsen. ”Moyed ville ’dræbe hele verden’ – og han havde tænkt sig at begynde i København”.

⁵³⁶ Månsson. ”Forsog på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i Kobenhavn”.

till terrorcellen med de fyra svenskarna där direktkontakt och sanktionering var tydligt avgörande för alla stadier i terrorplaneringens genomförande.

Utifrån de fall som belysts så tycks inte direktkommunikation med individer inom terrorgrupper ha en lika framträdande roll inom den radikalnationalistiska eller autonoma miljön, även om det finns exempel på kontakter med företrädare inom extremistgrupperingar – med exempelvis The Green Brigade och NPM inom den radikalnationalistiska miljön. Detta kan dels bero på att studien inte har belyst sådana fall, men beror mer sannolikt på att det inom dessa miljöer inte finns någon motsvarighet till IS och al-Qaida – globalt dominerande aktörer som är terrorklassade.

Noterbart är också att direktkommunikationen som belysts i stort sett enkom sker via digitala plattformar, och i de flesta fall genom krypterade sådana som tillåter individer att kommunicera fritt, utan att myndigheter har möjlighet att följa kommunikationen. Det synes också vara så att en individ simultant kan använda flera olika plattformar, vilket gör det än svårare att bevaka vad som kommuniceras. Rahmat Akilov varierade exempelvis mellan Facebook, Zello, WhatsApp och Telegram i sin kommunikation. Mängden plattformar kombinerat med kryptering försvårar myndigheters detektering och lagföring avsevärt.

Det förekommer även exempel där direktkommunikation med representanter för terrorgrupper sker fysiskt, men det utspelas i så fall i stort sett uteslutande på träningsläger med terrorgrupper eller resande till terrorgrupper, vilket diskuteras nedan.

Det är tydligt att direktkommunikation med företrädare för terroristgrupper utomlands är avgörande för individers vilja och förmåga att genomföra eller planera terrorattentat i Sverige. Den förmågehöjande kunskap som företrädarna kan erbjuda i kombination med ett återkommande ideologiskt eller religiöst budskap förstärker och accelererar attentatsplanering och genomförande. Därtill kan kommunikationen bidra till att stärka redan etablerade terroristgrupper (genom finansiering) samt förstärka dess budskap (genom vägledning för informationsspridning). Slutligen kan kommunikationen också fungera som en förmedling av kontakter och därigenom stärka nätverk och radikaliserings hos likasinnade.

5.2.2 Träningsläger utomlands

Anslutning till träningsläger utomlands har länge varit betydande och avgörande för individer med radikalislamistisk orientering. Dessa terror-träningsläger har existerat sedan slutet av 1980-talet och har varit kopplade till konfliktområden som exempelvis Balkan,⁵³⁷ Afghanistan,⁵³⁸ Pakistan,⁵³⁹ Somalia⁵⁴⁰ och Syrien,⁵⁴¹ dit terrorister tagit sin tillflykt efter det

⁵³⁷ Kohlmann, Eva. *Al-Qaida's Jihad in Europe: The Afghan-Bosnian Network*. Oxford: Berg, 2004.

⁵³⁸ Stenersen, Anne. *Al-Qaida in Afghanistan*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017; Jones, Seth. *Hunting in the Shadows: The Pursuit of Al Qa'ida Since 9/11*. New York: W.W. Norton, 2012; Hoffman, Bruce & Reinares, Fernando (red.). *The Evolution of the Global Terrorist Threat: From 9/11 to Osama Bin Laden's Death*. New York: Columbia University Press, 2014.

⁵³⁹ Shahzad, Syed Saleem. *Inside Al-Qaeda and the Taliban: Beyond Bin Laden and 9/11*. London: Pluto Press, 2011.

⁵⁴⁰ Hansen, Stig Jarle. *Al Shabaab in Somalia: The History and Ideology of a Militant Group*. Cary: Oxford University Press, 2016.

⁵⁴¹ Weiss, Michael & Hasan, Hasan. *ISIS: Inside the Army of Terror*. New York: Regan Arts, 2015; Warrick, Joby. *Black Flags - The Rise of ISIS*. London: Corgi Books, 2015.

att man deltagit som stridande i olika konfliktzoner. Träningsläger utomlands har framförallt fyllt viktiga operativa funktioner för både terrorgrupper såväl som för enskilda individer. Detta i form av:

- överföring av vapenträning och sprängmedelskunskap
- överföring av taktisk träning i terrormetoder och gerillakrigföring
- ideologisk indoktrinering och vägledning
- kontakter och etablering av allianser till andra terrorister och väpnade grupperingar
- utbyte av strategisk och taktisk lärande⁵⁴² samt koordinering
- utbyte av kommunikation och propagandametoder
- metoder för finansiering
- målval för terrorattacker

Även deltagande i träningsläger utomlands representerar således både operationella samt ideologiska kopplingar.

För radikalislamistiska terrorgrupper har träningsläger utomlands varit en avgörande faktor för förberedelser och utförandet av terrordåd. Exempelvis har forskning visat att al-Qaida använt sina träningsläger i Afghanistan och Pakistan för operationell utbildning och direkt guidning i många terrorförsök och genomförda attentat inom Europa.⁵⁴³ Detta direkta inflytande var också tydligt i fallet 2010 med de fyra svenskar som planerade ett terrordåd mot Jyllandsposten. Även om majoriteten av de fyra försökte ansluta sig till träningsläger i Pakistan lyckades bara en av dessa ta sig till Miran Shah i norra Waziristan i Pakistan där han erhöll terrorträning av al-Qaida. Likaså visar fallet med den svenska individ som greps på Cypern för planering av ett terrordåd mot israeliska intressen på uppdrag av Hizballah vikten av träning i syfte att genomföra attentat.

Även i fallen med de 300 svenskar som anslöt sig till Islamiska Staten i Syrien (och även i mindre utsträckning Irak) har deltagande i träningsläger varit helt centralt för ideologisk indoktrinering och vapenträning. När IS-rekryter reste in i Syrien så fyllde de i ett omfattande rekryteringsformulär där de även angav vilken roll de ville spela på slagfältet och om de var beredda att genomföra "martyrskap-operationer."⁵⁴⁴ Identifieringen av särskilda operativa talanger skedde genom IS säkerhets- och underrättelseenhet, Amniyat al-Kharji, som selekterar och tränar utvalda för externa terroroperationer.⁵⁴⁵ Denna enhet ger även virtuell vägledning inför sådana operationer.

För radikalnationalister har träningsläger utomlands främst skett i några enstaka fall. Det mest omtalade fallet var 2015 när två tidigare NMR medlemmar anslöt sig till RIR:s paramilitära träningsläger Partizan. Även om man kan argumentera att detta var ett isolerat fall så är det värt att notera att ett flertal av NMR-allierade grupper i Europa har deltagit i

⁵⁴² Forest, James. *Teaching Terror: Strategic and Tactical Learning in the Terrorist World*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2006.

⁵⁴³ Hoffman & Reinaras (red.). *The Evolution of the Global Terrorist Threat: From 9/11 to Osama Bin Laden's Death*.

⁵⁴⁴ Milton, Daniel (et.al.) "Newly Released ISIS Files: Learning From The Islamic State's Long-Version Personnel Form". *CTC Sentinel*, Volume 12, Issue 9, October 2019. <https://ctc.usma.edu/newly-released-isis-files-learning-islamic-states-long-version-personnel-form/>

⁵⁴⁵ Gartenstein, Daveed & Blackman, Madeleine. "Isil's virtual planners: a critical terrorist innovation", *War on the Rocks*, January 4, 2017. <https://warontherocks.com/2017/01/isils-virtual-planners-a-critical-terrorist-innovation/>

RIR:s träningsläger i Ryssland. Det är sannolikt också av betydelse att några NMR-ledare har social media profiler på VKontakte där även ryska NMR sympatisörer och RIR kontakter florerar. Exakt hur mycket vikt som bör läggas vid dessa ryska träningsläger är dock svårt att utvärdera.

5.2.3 Anslutning till extremistgrupper utomlands

Fallen visar på att anslutning till utländska extremistgrupper främst förekommer i den radikalislamistiska och radikalnationalistiska miljön. De senaste åren har det särskilt kommit att uppmärksammas i den förstnämnda i och med svenska individers resande till terroristgrupper i Syrien och Irak.

Det bör understrykas hur anmärkningsvärt det är att över 300 individer från Sverige mellan åren 2011-2016 reste till dessa grupperingar och på olika sätt deltog i verksamhet som direkt eller indirekt understödde terrorism. Räknat per capita reste fler personer från endast två andra EU-länder. I enlighet med det som beskrevs i sektion 5.2.2 har det även tidigare förekommit resande från Sverige till terrorgrupper utomlands. Under 1980- och 1990-talet samt det tidiga 2000-talet reste individer exempelvis till Tjetjenien, Afghanistan och Somalia. Resandevägen till Syrien och Irak är dock exceptionell i jämförelse.

Enligt Säkerhetspolisen finns det en risk att individer som anslutit sig till terrorgrupper utomlands återvänder till Sverige med en förhöjd förmåga att begå terrorattentat.⁵⁴⁶ Händelser som individer upplevt under sin tid i konfliktområdet riskerar även att sänka tröskeln för våld. Detta i kombination med de färdigheter som erhållits riskerar därmed att höja förmågan att genomföra attentat. Ingen av de individer som återvänt till Sverige från konflikten i Syrien och Irak har genomfört terrorattentat i Sverige, men i sammanhanget bör det dock poängteras att två utav de individer som reste från Sverige – Mohammed Belkaid och Osama Krayem – utgjorde en del av den terrorcell som genomförde de mest omfattande salafist-jihadistiska terrorattentaten i Europa sedan mitten av 2000-talet. Därtill har ett flertal av de individer som reste från Sverige varit inblandade i annan brottslighet efter att de återvänt.⁵⁴⁷

Vidare kan individer som befunnit sig i konfliktområdet ha stärkt sin ideologiska övertygelse eller knutit transnationella kontakter med likasinnade. Det finns också en risk att återvändare bidrar till att öka spänningar mellan olika etniska grupperingar i Sverige. Vissa av de som återvänt har även fått en upphöjd status inom den svenska extremistmiljön, vilket de kan nyttja till radikalisering och rekrytering som därigenom stärker den inhemska extremistmiljön och bidrar till ett långsiktigt hot.⁵⁴⁸ Försvarshögskolan har visat hur personer som tidigare reste till konfliktområden och fanns i den inhemska salafist-jihadistiska miljön under 1990-

⁵⁴⁶ Säkerhetspolisen. "Halvering av förstagångsresenärer". *Säkerhetspolisen*. 2016-06-29. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2016-06-29-halvering-av-forstagangsresenarer.html>

⁵⁴⁷ Salihu, Diamant & Jansson, Roger. "Fler IS-anhängare dömda för grova brott efter hemkomsten". *SVT Nyheter*. 2019-03-14. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/flera-is-anhangare-domda-for-grova-brott-efter-hemkomsten>

⁵⁴⁸ Säkerhetspolisen. "Halvering av förstagångsresenärer"; Säkerhetspolisen. "Historisk utmaning för Säkerhetspolisen". *Säkerhetspolisen*. 2015-03-11. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-03-11-historisk-utmaning-for-sakerhetspolisen.html>; Säkerhetspolisen. "Färre reser från Sverige till terroristorganisationer".

och 2000-talet både var med och bidrog till resandevågen till Syrien och Irak samt tillväxten i den svenska extremistmiljön.⁵⁴⁹ Under denna tidsperiod reste ett tiotal individer – idag har 300 individer rest. Vad detta för får konsekvenser för den långsiktiga utvecklingen av den inhemska extremistmiljön och den eventuella viljan att resa till nya konfliktområden återstår att se.

Även inom den radikalnationalistiska miljön har det förekommit att individer har rest för att ansluta sig till extremistgrupper utomlands, dock i mindre omfattning jämfört med den radikalislamistiska miljön. Det ska inledningsvis poängteras att det faktum att svenska individer deltagit i frivillig-bataljoner som anklagats för olika former av brott inte per automatik innebär att dessa individer har deltagit direkt i sådana typer av aktioner. Att svenska individer har rest för att ansluta sig till sådana typer av grupperingar är dock ändå problematiskt utifrån ett flertal olika aspekter.

För det första har resandet till Ukraina inneburit en etablering av ytterligare transnationella kontaktytor mellan svenska aktivister och olika former av utländska radikalnationalistiska aktörer. Sådana kontaktytor kan dels bidra till nya ideologiska influenser och utbyten, samt dels bidra med praktisk och operativ kunskap. Den tidigare chefen för Säkerhetspolisen samt nuvarande rikspolischef Anders Thornberg har exempelvis poängterat att de svenska individer som reste till Ukraina både har fått lära sig att strida samt att hantera sprängmedel och vapen. Om dessa individer har en vilja att utföra våldsdåd eller liknande vid sin eventuella hemkomst skulle de alltså potentiellt kunna utgöra ett säkerhetshot.⁵⁵⁰

En omdebatterad fråga är lagföring av individer som rest från Sverige till utländska terroristgrupper. Endast två återvändare har dömts för brott som de genomförde under sin tid i Syrien och Irak. Ingen återvändare inom den radikalnationalistiska miljön har lagförts. Detta beror dels på att lagen om kriminalisering av resor till utländska terroristorganisationer trädde i kraft först i april 2016, det vill säga då resandet i stort sett helt upphört, samt dels på svårigheterna att bevisa individens brottsliga förhållanden under tiden hos den aktuella terrorgruppen. Det är exempelvis svårt att samla bevis i ett konfliktområde – och särskilt om de påstådda brotten utspelade sig för flera år sedan. Domen mot de två återvändare som faktiskt har dömts, vilade framförallt på en film som visade gärningen. Sådan bevisning är dock ovanlig. Sannolikt bör man betrakta lagföringen av återvändare som ett långsiktigt arbete, snarare än att förvänta sig snabba resultat. Erfarenheter från andra konflikter visar på just detta. Fortfarande idag döms individer för brott begångna av den tyska nazistapparaten eller under inbördeskriget i Rwanda på 1990-talet.

Det finns också en risk för att bristande lagföring av återvändare ökar polariseringen i samhället. Det riskerar att skapa en frustration hos medborgare när personer som rest till terrorgrupper inte prövas för de brott som de potentiellt genomfört. Likaså har det stundtals förts en debatt i högt tonläge om att icke-dömda återvändare tagit del av sociala resurser vid sin återkomst till Sverige. Hantering av IS-återvändare har också använts i propaganda från exempelvis NMR.⁵⁵¹

⁵⁴⁹ Ranstorp et al. *Mellan salafism och salafistisk jihadism*.

⁵⁵⁰ Ekot. "Säpo: 30 svenskar kämpar mot Ryssland i Ukraina".

⁵⁵¹ Redaktionen. "Borås har dörren vidöppen för återvändande IS-terrorister: 'Ingen fara!'". *Nordfront*. 2021-03-07. <https://www.nordfront.se/boras-har-dorren-vidoppen-for-atervandande-is-terrorister-ingen-fara.smr>; Redaktionen. "IS-terrorister har 'återvänt' till Sverige - fler på väg".

5.2.4 Deltagande i transnationella digitala gemenskaper och nätverk

Ytterligare en typ av transnationell koppling som har identifierats bland de svenska extremistmiljöerna är etableringen av samt deltagandet i transnationella digitala gemenskaper och nätverk tillsammans med andra likasinnade utländska aktörer. Sådana former av kopplingar återfinns inom samtliga tre extremistmiljöer, och representerar både starka ideologiska kopplingar samt till viss del även operativa sådana.

Några exempel på detta är svenska individers deltagande och centrala roll inom det radikalnationalistiska onlinenätverket NPM, svenska radikalnationalistiska aktörers deltagande i World National Conservative Movement (WNCM), svenska grupperingars delaktighet i det autonoma nätverket ARNA, samt AFA Sveriges relationer till sina utländska motsvarigheter. Därtill utgjorde även etableringen av AltRight Corporation, som bestod av Richard Spencers National Policy Institute, Daniel Fribergs Arktos Media samt Henrik Palmgrens Red Ice Creations, ett tydligt exempel på ett sådant transnationellt nätverk. Slutligen bör även NMR som helhet nämnas. Detta då själva organisationen i sig är ett tydligt exempel på just ett transnationellt nätverk, där de olika nordiska falangerna är direkt underställda den svenska organisationen och Simon Lindberg.

Svenska aktörers deltagande i sådana typer av informella och nätverk kan potentiellt resultera i ett flertal olika implikationer, där ett urval av dessa diskuteras nedan. Först och främst skapar deltagande i sådana transnationella digitala gemenskaper och nätverk möjligheter till ideologiskt utbyte samt inspiration mellan svenska och utländska aktörer. Detta då det skapar tillfällen för individer att möta andra likasinnade, och därmed inspireras och influeras av varandra ideologiskt. I de fall där svenska individer endast till viss del har attraherats av vissa former av extremistiska idéer kan även mötet med andra likasinnade innebära möjligheten att få vissa av sina ideologiska reflektioner och tvivel bekräftade, vilket i sin tur kan resultera i ytterligare ideologisk övertygelse samt inspiration. Deltagande i sådana typer av nätverk och gemenskaper utgör därför tydliga exempel på transnationella ideologiska kopplingar.

Avseende radikalnationalistiska digitala gemenskaper har även Expo poängterat att radikaliseringsprocesser kan gå snabbt inom sådana forum.⁵⁵² Denna aspekt blir därmed oroande i relation till samtliga former av radikalnationalistiska digitala gemenskaper och nätverk, som exempelvis NPM samt den myriad av plattformar som existerar inom ramen för alternativhögern. Enligt Maik Fielitz, filosofie doktor vid Hamburgs Universitet, riskerar även den täta förekomsten av hatiska och våldsbejakande meddelanden, narrativ och diskussioner inom just radikalnationalistiska digitala forum att normalisera sådana typer av budskap samt att sänka tröskeln för våld.⁵⁵³ Därtill har Säkerhetspolisen poängterat att gränsen mellan den våldsbejakande- och icke-våldsbejakande radikalnationalistiska miljön i allt större utsträckning har suddats ut, och att språkbruket i den sistnämnda alltmer närmar sig den

Nordfront. 2019-04-06. <https://www.nordfront.se/is-terrorister-har-atervant-till-sverige-fler-pa-vag.smr>; Redaktionen. "Våldsbejakande extremist-bekämpare ljög om IS-återvändare i Skellefteå". Nordfront. 2019-04-03. <https://nordfront.se/valdsbejakande-extremist-bekampare-ljog-om-is-atervandare-i-skelleftea.smr>

⁵⁵² Leman, Jonathan (red.). *Svensk rasideologisk miljö 2020: Analys, statistik och trender*. Stockholm: Expo, 2021: sida 8-9.

⁵⁵³ Fielitz, Maik. "Kapitel 10. Från digitala hatkulturer till högerextrem terrorism". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 403-421.

förstnämnda.⁵⁵⁴ I enlighet med dessa resonemang riskerar därmed förekomsten av och deltagandet i olika former av transnationella extremistiska nätverk och forum att bidra till ytterligare normalisering av våldsbejakande narrativ bland svenska aktivister och individer.

I relation till digitala transnationella nätverk och gemenskaper finns det även exempel inom den radikalislamistiska miljön på hur deltagande i sådana sammanhang kan bidra till just ideologisk inspiration samt våldsaktioner. I Europols senaste rapport om jihadistisk propaganda online konstateras det exempelvis att IS propaganda har fortsatt att styra och inspirera attacker som utförts av ensamagerande på europeisk mark. Det poängteras även att detta hot förstärks med innehåll som delas och sprids av IS-sympatisörer.⁵⁵⁵ Ett tidigare exempel är även IS forna talesperson Abu Muhammad al-Adnani, som 2014 publicerade en ljudfil online som uppmanade enskilda individer att utföra attacker mot Väst. Under de tre nästkommande månaderna genomfördes sju enskilda terrorattacker i västerländska stater.⁵⁵⁶ Oavsett om denna uppmaning var den direkta orsaken till attackerna är detta ytterligare ett tydligt exempel på hur förekomsten av och deltagandet i sådana typer av digitala gemenskaper kan bidra med just ideologisk inspiration samt legitimering av våld.

I relation till detta bör även risken med olika sociala mediers algoritmer nämnas. I enlighet med vad som påpekades i sektion 4.3.5 baseras exempelvis Instagram till stor del på dess funktion för rekommenderat innehåll. Detta innebär att om en individ har börjat söka på samt följa konton med kopplingar till en viss typ av innehåll kommer plattformens algoritmer automatiskt att exponera samt dirigera denna individ mot konton med liknande innehåll. Med detta följer risken av så kallade "filterbubblor".⁵⁵⁷ Begreppet syftar till en situation där en individ utsätts för selektiv exponering, och endast exponeras för nyheter och information som bekräftar eller stödjer det de redan tror på eller sympatiserar med. Detta kan ske som ett resultat av just algoritmer, där innehållet baseras på individens tidigare sökningar.⁵⁵⁸ Avseende politiska och moraliska frågor finns därmed en risk att individer sällan eller aldrig exponeras för kontrasterande perspektiv,⁵⁵⁹ vilket i värsta fall riskerar att underminera den allmänna debatten.⁵⁶⁰ Enligt detta koncept, och i fallet med deltagande i eller sökningar på olika typer av extremistiska onlineforum, riskerar därmed individen i fråga att få eventuella extremistiska tankegångar och influenser förstärkta eller bekräftade.⁵⁶¹

Därtill kan etableringen av och deltagandet i transnationella nätverk även bidra med ökade möjligheter att koordinera transnationella kollektiva aktioner. Ett av de exempel som kan lyftas fram i denna kontext är den vandalisering som skedde mot judiska institutioner, församlingar och hemadresser i Sverige, Norge, Danmark och Finland i samband med den så

⁵⁵⁴ Säkerhetspolisen. *Årsbok 2020*, sida 51.

⁵⁵⁵ Europol. *Online Jihadist Propaganda - 2020 in Review*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021: sida 19-21. <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/online-jihadist-propaganda-2020-in-review>

⁵⁵⁶ West, Levi J. "#jihad: Understanding Social Media as a Weapon". *Security Challenges*, Vol. 12, Nr. 2, 2016: sida 17.

⁵⁵⁷ Pariser, Eli. *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. London: Viking, 2011.

⁵⁵⁸ Cambridge Dictionary. "Filter bubble". <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/filter-bubble>; Bozdag, Engin & van den Hoven, Jeroen. "Breaking the filter bubble: democracy and design". *Ethics and Information Technology*, Vol.17, 2015: sida 249-250.

⁵⁵⁹ Pariser. *The filter bubble*.

⁵⁶⁰ Bozdag & van den Hoven. "Breaking the filter bubble: democracy and design".

⁵⁶¹ Det ska dock nämnas att ett antal forskare och experter även har ifrågasatt den empiriska grunden för påståendet kring så kallade filterbubblor (se exempelvis: Fletcher, Richard. "The truth behind filter bubbles: Bursting some myths").

kallade Kristallnatten 2019. Enligt en av de danska aktivister som senare åtalades i samband med denna händelse ska Simon Lindberg inför detta ha uppmanat till just koordinering, och att NMR:s medlemmar skulle gå samman i “en pannordisk aktion” och genomföra just angrepp mot judiska mål.

Ökade möjligheter till koordinering innebär även större möjligheter att enklare kunna mobilisera aktivister till olika former av internationella aktioner, som exempelvis de gemensamma atletiska och militära träningsläger som anordnats av det radikalnationalistiska nätverket WNCM, samt protesterna i Hamburg och Göteborg 2017 som skedde inom ramen för den autonoma miljön. Enligt Ahn-Za Hagström, senior analytiker på Säkerhetspolisen, kan just protesterna i Hamburg även ha inneburit att ett flertal svenska aktörer nu även fått praktisk erfarenhet samt personliga upplevelser av storskaliga ordningsstörningar – något som till viss del tidigare kan ha saknats inom dagens svenska autonoma miljö. Därmed utgjorde aktionerna i Hamburg en praktisk möjlighet att uppleva storskaliga internationella protester, vilket hypotetiskt sett också kan ha bidragit med ökad kunskap om taktiker samt ökad motivation inom miljön.⁵⁶² På samma sätt skulle även radikalnationalistiska aktörers eventuella deltagande i olika former av träningsläger som anordnas av WNCM också kunna bidra med olika former av nya taktiska kunskaper.

Svenska aktörers deltagande i transnationella nätverk som underlättar mobilisering och koordinering till internationella sammankomster kan således potentiellt bidra med ökad praktisk och taktisk kunskap som sedermera kan appliceras på den nationella arenan. Därtill kan ett sådant deltagande potentiellt även bidra till en ökad mobilisering av utländska aktörer till aktioner på svensk mark. Ett exempel på detta är protesterna och sammandrabbningarna i Göteborg 2017, där exempelvis delar av ARNA faciliterade mobiliseringen av utländska aktivister till Sverige. Det är självklart omöjligt att bedöma huruvida svenska aktörers deltagande i internationella antifascistiska nätverk var en avgörande faktor för den internationella mobilisering som faktiskt ägde rum. Det är dock inte orimligt att anta att det åtminstone utgjorde en bidragande faktor.

5.2.5 Besök till och från utlandet, samt utländska organisationers etablering i Sverige

I ett flertal av de fall som studerats har de transnationella kopplingarna även bestått av att svenska aktörer inom någon av de tre extremistmiljöerna antingen har besökt likasinnade grupper utanför Sveriges gränser eller själva har tagit emot besök från sådana aktörer. Inom ramen för den radikalnationalistiska miljön har exempelvis NMR vid ett flertal tillfällen besökt tyska Der Dritte Weg, samt även tagit emot besök från ryska RIR samt amerikanska Patriot Front. Därtill har det gjorts upprepade försök inom den svenska alternativhögern att ta Richard Spencer till Sverige – dock utan framgång. Däremot har både Daniel Friberg och Henrik Palmgren varit på plats i USA, och deltog bland annat vid demonstrationerna i Charlottesville 2017 tillsammans med just Spencer. På liknande sätt har även svenska AFA-grupperingar rest utomlands för att delta i ett flertal olika aktioner tillsammans med sina utländska motsvarigheter.

⁵⁶² Olsson, Daniel & Baas, David. “Extremvänsterns nattliga terror - ‘kommer att öka’”. *GT*. 2017-11-16. <https://www.expressen.se/gt/extremvansterns-nya-terror-kommer-oka/>

I likhet med svenska aktörers deltagande i transnationella nätverk och digitala gemenskaper skapar även besök hos eller från likasinnade aktörer möjligheter till ideologiskt utbyte samt inspiration. Detta kan i sin tur påverka riktningen bland de svenska aktörerna inom respektive extremistmiljö. Utöver ideologiska influenser finns även risken att mötet med andra likasinnade bidrar till ökade praktiska och taktiska kunskaper som sedermera kan appliceras nationellt.

Ytterligare en koppling som identifierats bland de fall som studerats är utländska aktörers etablering av olika former av verksamhet på svensk mark. Ett exempel på detta är introduceringen av tyska DWR:s Läs-projekt i Sverige, vilket som nämnt skedde genom stiftelsen Al-Quran foundation i Malmö samt ett antal individer inom den svenska salafistiska miljön. Projektet möjliggjorde både insamling av finansiella medel samt spridningen av salafistiska budskap i en svensk kontext, vilket i sin tur riskerar att stärka både den svenska salafistiska miljön samt den internationella miljön som helhet. Då ett flertal av salafismens grundsatser utmanar de demokratiska principerna om människors fri- och rättigheter riskerar detta i sin tur även att begränsa människors möjligheter att åtnjuta dessa fullt ut. Därtill innebär även etableringen av utländska extremistiska aktörers verksamhet på svensk mark en potentiell möjlighet för dessa att påverka de svenska extremistmiljöerna. I linje med det som beskrivs ovan i sektion 4.2.10 avseende utländska aktörers finansiella stöd till svenska organisationer kan även etableringen av utländska aktörers verksamhet i Sverige på liknande sätt också resultera i en viss grad av inflytande över svenska aktörers inriktning, verksamhet samt principer. När etablering av sådan verksamhet också sker genom stiftelser, med limiterad insyn samt begränsade krav på finansiell redovisning, medför detta även ytterligare svårigheter för bedömningen kring hur detta påverkar svenska aktörer inom den aktuella miljön.

5.2.6 Finansiell verksamhet till stöd för terrororganisationer och extremism

Utifrån tillgänglig empiri kan vi konstatera att transnationella kopplingar av finansiell natur förekommer inom samtliga svenska extremistmiljöer i någon utsträckning. Mest utmärkande i detta sammanhang är den radikalislamistiska miljön där finansiella transaktioner och relationer är mer omfattande och mångfacetterade till sin karaktär än i de övriga två extremistmiljöerna.

Både den radikalnationalistiska och den autonoma miljön i Sverige har under den studerade perioden uppvisat en begränsad finansiell verksamhet som till stor del präglas av nationella kopplingar och transaktioner. Dessa observationer speglar även det faktum att de nationella aktörer som är kända inom dessa miljöer inte har bedrivit verksamhet som typiskt sett kräver omfattande finansiella resurser. Transaktioner av transnationell karaktär har främst varit kopplade till kampanjer för att samla in pengar till rättegångskostnader, böter och skadestånd för åtalade aktivister. Det förekommer även transnationella transaktioner i dessa sammanhang och då vanligen mellan aktivister i de nordiska länderna. Denna form av finansiella aktiviteter är medvetet öppet förekommande och har stor betydelse för enskilda aktivister samt för miljöernas förutsättningar att engagera aktivister i framtida aktioner. Möjliga framtida indikationer på finansiella transaktioner som avviker från detta mönster kan

innebära förmågebyggande ansatser inför framtida aktioner och bör uppmärksammas av brottsbekämpande myndigheter för vidare utredande- och brottsförebyggande insatser.

Utmärkande för den radikalislamistiska miljön är den mångfald av aktiviteter som omfattar finansiella inkomster och transaktioner, både inom landet och i relation till internationella aktörer. Den internationella kontexten med väl etablerade jihadistiska terrororganisationer i konfliktområden i kombination med svenska aktörers interaktion med dessa genom resor och kontakter via meddelandeapplikationer under decennier medför att denna miljö är långt mer internationellt interagerande än vad aktörer inom den radikalnationalistiska och autonoma miljön är. Likheter med övriga nationella extremistmiljöer avseende finansiella aktiviteter är mycket få.

Det finns många kända exempel på framgångsrikt entreprenörskap inom denna miljö i Sverige. Organisationer som företräds av eller har starka band till den salafistiska miljön bedriver systematisk insamlingsverksamhet för internationella ändamål och inte sällan till konfliktområden där religiösa terrororganisationer finns representerade. I vilken utsträckning insamlingsverksamhet, eller annan vinstdrivande företagande, bidrar med finansiella resurser till aktörer kopplat till terrorism är mycket svårt att utreda då insamling nästan alltid formellt sett sker för legala ändamål som till exempel biståndsverksamhet. Den faktiska tillsynen av sådan insamling är synnerligen begränsad och har små förutsättningar att identifiera eventuella avvikande slutliga avnämare av resurserna. Endast i enstaka fall har publika uppmaningar till och faktiska transaktioner till terrororganisationer uppdagats, då ofta som ett resultat av utredningar som initierats av helt andra orsaker, som i "Strömsundsfallet". Det finns uppenbart förutsättningar för att genomföra transaktioner till aktörer som planerar terrordåd i andra länder som svårligen kan upptäckas av svenska myndigheter eller finansiella institutioner som tar arbetet mot penningtvätt och terrorfinansiering på allvar. Det finns i detta sammanhang fog för att misstänka att Sverige under lång tid sannolikt betraktats som ett fördelaktigt land för att bedriva systematisk stödverksamhet för våldsbejakande organisationer i utlandet. Utifrån fåtalet kända fall och insikterna om omfattningen av den radikalislamistiska miljön i Sverige kan mörkertalet för denna typ av finansiellt stöd för aktörer i utlandet vara stort.

Finansiella transaktioner från utlandet in till radikalislamistiska miljön som riskerar att bidra till terrorattentat i Sverige finns det återigen endast sporadiska uppgifter om. De fåtal kända attentat och attentatsförsök som skett under den studerade tidsperioden har endast i något enstaka fall omfattat ekonomiska transaktioner från utlandet till stöd för verksamheten (självordsbombaren på Bryggargatan 2010). Givet den mångfald av företagsbildningar, upplägg för finansiell brottslighet, bedrägerier och andra vinstdrivande aktiviteter som kan kopplas till individer inom denna radikala miljö är det sannolikt av mindre vikt att erhålla sådant stöd från utlandet. Ledande individer i den radikalislamistiska miljön har etablerat organisationer och plattformar i Sverige med stöd av problematiska finansiärer i utlandet under 1990- och 2000-talet men i dessa fall har de gynnsamma förutsättningarna att utveckla och bedriva vinstdrivande aktiviteter, framförallt inom utbildningssektorn sannolikt minskat beroendet av utländskt finansiellt stöd över tid. Konkreta fall på detta är de stiftelser som beskrivits under kapitel fyra ovan där exemplet Skandinaviska Stiftelsen för Utbildning i Örebro (tidigare Al-Risalah) är talande och där stiftelsens ordförande har etablerat sig som en central nod mellan representanter från Saudiarabien och religiösa stiftelser i andra Skandinaviska länder.

5.3 Graden av formalisering eller styrkan i relationerna hos de identifierade kopplingarna i fråga

Som tidigare nämnts i sektion 1.3.1 samt 1.3.2 innefattar Moghadams typologi ett antal faktorer som används för att bedöma graden av formalisering eller styrkan i relationen för det specifika samarbetet i fråga. Dessa faktorer innefattar förväntad varaktighet, graden av oberoende mellan parterna i fråga, mängden av aktiviteter för samverkan, ideologisk samhörighet, samt graden av tillit. I denna kontext utgör sammanslagningar och strategiska allianser och partnerskap den högsta formen av samverkan, medan taktisk och transaktionsbaserad samverkan utgör en lägre form.⁵⁶³

Inom en svensk kontext har exempelvis Rostami et al. kvantitativt studerat den interna samverkan inom olika extremistmiljöer i Sverige. Studien fann att de autonoma och radikalnationalistiska miljöerna uppvisade högre grad av intern samverkan jämfört med den radikalislamistiska miljön, som snarare präglades av mindre kluster av stark samverkan.⁵⁶⁴ Till skillnad från Rostami et als. studie fokuserar dock denna rapport på den kvalitativa graden av samverkan mellan svenska extremistmiljöer och likasinnade aktörer utomlands.

Utifrån Moghadams typologi framträder olika mönster inom respektive miljö. I förhållande till de två andra svenska extremistmiljöerna, är den radikalislamistiska miljön till sin natur mer transnationell. Detta beror dels på förekomsten av globalt dominerande aktörer som IS, al-Qaida och Hizballah, som till hög grad etablerar agendan för den övriga miljön, både avseende spridning av ideologi samt direkt vägledning avseende utförande av terrorattentat. Därtill har den svenska radikalislamistiska miljön byggts upp utav ett antal centrala individer med bakgrund från olika utländska konflikter (i exempelvis Nordafrika, Mellanöstern, Somalia och Afghanistan), som sedermera kom att etablera miljön i Sverige. Detta är inte unikt för Sverige, utan liknande processer har även skett i våra nordiska grannländer, vilket också avspeglas i återkommande kontakter mellan aktörer i Sverige och övriga Norden. De lokala radikalislamistiska nätverken i olika svenska städer har byggts upp med hjälp av tongivande predikanter och andra typer av ledarfigurer – det som både Moghadam och Nesser benämner som entreprenörer. Ändå sedan miljöns etablering har det funnits kontinuerliga kopplingar mellan dessa entreprenörer och deras utländska kontaktnät.

Jämfört med de andra två extremistmiljöerna är det dock tydligt att händelser i omvärlden i högre grad styr utvecklingen i den svenska radikalislamistiska miljön, och så även mängden av aktiviteter för samverkan. Detta illustreras exempelvis av konflikten i Syrien och Irak, som bidrog till en kraftigt ökad aktivitet i den inhemska miljön. Konflikten bidrog även till etableringen av nya transnationella kontakter, samt till stärkandet av redan existerande sådana, vilket gjorde att graden av samverkan under perioden generellt ökade. I detta sammanhang bör även återvändare till Sverige, som sannolikt etablerat transnationella kontaktytor under sin tid i konfliktzoner, nämnas.

Därtill utmärker sig även den radikalislamistiska miljön avseende omfattningen av finansiering från utländska aktörer, som i vissa fall i princip kan likställas med strategiska partnerskap. Detta är särskilt tydligt beträffande Gulfländernas finansiering av vissa svenska moskéer. Ytterligare en framträdande aspekt är den tidsbegränsade, men intensiva, samverkan som terrorceller och ensamagerande har haft med utländska kontakter inför

⁵⁶³ Moghadam. *Nexus of Global Jihad*, sida 104-116.

⁵⁶⁴ Rostami et al. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*, sida 53-63.

attentatsplanering. I båda fallen med exempelvis Akilov och "Strömsund" var graden av samverkan intensiv under en begränsad period, både avseende ideologisk samhörighet samt taktisk vägledning. Samtidigt uppvisade individerna i båda fallen en relativt hög grad av oberoende gentemot sina respektive transnationella kontakter. Även i fallet med Jyllandsposten var graden av samverkan intensiv under en tidsbegränsad period. I det här fallet var även samverkan än mer intensiv, då en av de fyra gärningsmännen deltog i terrorträningsläger i Pakistan. Även graden av oberoende var betydligt lägre då al-Qaida i hög grad kontrollerade planeringen av attentatet i fråga.

Till skillnad från den svenska radikalislamistiska miljön är den svenska radikalnationalistiska miljön mer nationell till sin natur. Detta då den baseras på en ideologi som till hög grad präglas av nationalism. Miljön utmärker sig dock genom det faktum att NMR är en transnationell organisation, där de nordiska filialerna är direkt underställda det svenska ledarskapet och därmed har relativt låg grad av oberoende. NMR uppvisar därmed det som kan kategoriseras som den högsta formen av samverkan – detta då samtliga nordiska filialer tillhör en och samma organisation. Därtill har även NMR etablerat ett flertal transnationella kopplingar med likasinnade utomlands. Dessa kopplingar uppvisar dock inte samma höga grad av formalisering som inom organisationen.

Avseende den så kallade alternativhögern uppvisar denna rörelse en hög grad av oberoende aktörerna emellan, men med en stark ideologisk samhörighet då ideologin i princip har vuxit fram genom interaktioner i dessa nätverk. Försök till mer formaliserade transnationella samarbeten har dock skett i form av AltRight Corporation, vilket dock misslyckades. Likaså var NPM vid första anblick en form av etablerat nätverk, men då interaktioner medlemmar emellan i princip uteslutande skett online bör inte graden av samverkan kategoriseras som alltför betydande.

Historiskt sett har den svenska autonoma miljön i relativt hög grad samverkat med likasinnade aktörer utomlands. I dagsläget sker det främsta utbytet inom den svenska miljön med de nordiska grannländerna, samt till viss del även Tyskland. I den autonoma miljön är det nordiska nätverket ARNA den aktör som uppvisar högst grad av formaliserad samverkan. De operativa kopplingarna är starka, där gemensamma aktioner är ett återkommande inslag, samt där de olika grupperingarna förenas under ett och samma ideologiska ramverk. Samtidigt tillåter ARNA, jämfört med exempelvis NMR, en högre grad av oberoende för dess medlemsorganisationer, vilket är en återspeglning av deras ideologiska övertygelse kring antihierarkiska samt antiauktoritära principer.

Även AFA utgör en del av ett bredare transnationellt antifascistiskt nätverk. Kopplingarna mellan de grupperingar som utgör detta nätverk är dock inte lika formaliserade som inom ARNA. Överlag betonar de lokala AFA-grupperingarna i Sverige främst den lokala och nationella dimensionen i sin kommunikation, snarare än den internationella.

I samband med specifika kampanjer, aktioner eller protester återfinns stundtals en stark samverkan mellan svenska autonoma aktörer och utländska likasinnade. Detta illustrerades exempelvis vid protesterna i Hamburg samt Göteborg. Likaså fanns en stark ideologisk koppling till utländska likasinnade aktörer i samband med insamlingskampanjerna Free Joel och Fria Kungsan.

Gemensamt för samtliga svenska extremistmiljöer är att den digitala dimensionen i de transnationella kontakterna är framträdande. Utifrån typologin är digitala interaktioner att

betrakta som en lägre grad av samverkan jämfört med fysiska transnationella kontakter. Som fallen visar bör dock digitala transnationella interaktioner i många fall jämföras med fysiska sådana, särskilt beträffande ideologiska och taktiska aspekter.

Kapitel 6. Slutsatser

Forskning avseende de svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar är i dagsläget begränsad. En stor del av den forskning som finns om de svenska extremistmiljöerna tenderar att främst fokusera på just den nationella kontexten. Det finns en benägenhet att studera och analysera individer, organisationer eller nätverk i de svenska extremistmiljöerna i ett vakuum, där den internationella kontexten ofta saknas. Detta trots att de transnationella kopplingarna ofta är avgörande för att förstå de svenska extremistmiljöernas historik, utveckling och framtid. Även om existerande litteratur har tangerat eller berört ämnesområdet är detta dock den första studien i en svensk kontext som tar ett samlat grepp och har detta explicita fokus.

Denna studie påvisar tydligt de transnationella kopplingarnas centralitet och avgörande roll inom samtliga av de tre svenska extremistmiljöerna. Dessa kopplingars betydelse kommer sannolikt även att fortsätta öka. Studien lyfter utifrån tillgänglig empiri upp ett antal fall, som belyser existerande kopplingar mellan de svenska extremistmiljöerna samt utländska statliga och icke-statliga aktörer. Graden av samverkan varierar, men är stundtals väldigt hög samt ständigt närvarande. Det ska dock återigen poängteras att antalet transnationella kopplingar är betydligt fler än de som berörs i studien. Detta då det i stort sett är omöjligt att få en heltäckande överblick över samtliga existerande kopplingar samt deras betydelse, baserat på tillgänglig öppen information. Som tidigare indikerats finns kännedom om ytterligare relevanta fall, men som är empiriskt svåra att belägga med öppna källor.

De fall som studeras påvisar att existerande transnationella kopplingar både är av fysisk och digital karaktär, där den digitala aspekten får allt större betydelse inom samtliga tre miljöer. Den digitala dimensionen innebär att de transnationella nätverkens räckvidd blir större samt mer lättillgängliga, vilket dessutom skapar ytterligare möjligheter att etablera än fler transnationella kontakter. De digitala verktygen har dels en instrumentell funktion, samt dels en socialiserande funktion. I den förstnämnda kategorin finns det exempelvis ett flertal fall där digitala kanaler har använts för direktkommunikation kopplat till planering av terrorattentat samt intern kommunikation. I den andra kategorin fungerar de digitala forumen snarare som ett sätt att skapa en gemenskap, där individer ges möjligheten att träffa andra likasinnade, inspireras ideologiskt, samt kollektivt utveckla miljöernas riktning. Denna kategori kan ofta präglas av flyktiga, anonyma interaktioner där aktörerna agerar under anonymitet. Sådana interaktioner har dock fortfarande stor ideologisk, samt till viss del även operationell, betydelse. Därtill innebär den digitala dimensionen att viss verksamhet konstant kan fortgå, även när miljöerna begränsas fysiskt.

Olika former av fysiska interaktioner utgör fortfarande en viktig aspekt inom samtliga miljöer, men kombineras ofta med en digital dimension. De fysiska arenor som historiskt sett har haft en central roll inom respektive extremistmiljö har i allra högsta grad styrts av händelseutvecklingen internationellt. Detta är exempelvis tydligt inom den radikalislamistiska miljön i form av resandet till Syrien och Irak, men är även tydligt inom de övriga två extremistmiljöerna. Fysiska interaktioner bidrar även till en tillit mellan aktörer, som i flera fall kan vara svårt att likställa med digitala interaktioner. Fysiska möten tenderar att bygga ett starkare förtroende mellan aktörer som följs av säkerhetstjänster och därför måste vidta säkerhetsåtgärder.

Fallen illustrerar även att de transnationella kopplingarnas riktning varierar, vilket förenklat kan delas upp i tre olika typer. Detta kan conceptualiseras i form av inflöden från utlandet till Sverige, utflöden från Sverige till utlandet, samt en kombination av de båda. Den vanligast

förekommande riktningen är den sistnämnda, vilket återspeglas i samtliga extremistmiljöer. Det är också tydligt att inflöden från utlandet till Sverige är främst förekommande inom den radikalislamistiska miljön, medan de övriga två miljöerna främst präglas av kopplingar som går i båda riktningarna. Likaså är det främst inom den radikalislamistiska miljön som det går att identifiera renodlade kopplingar från Sverige till utländska aktörer. Detta illustreras främst av det omfattande resandet från Sverige till terrorgrupper i Syrien och Irak samt till andra konfliktzoner.

Utifrån de fall som har studerats har även ett antal mönster och trender utkristalliserats inom respektive extremistmiljö. Till skillnad från de två övriga extremistmiljöerna är den radikalislamistiska miljön i sin grund en transnationell miljö. De transnationella kopplingarna till den svenska radikalislamistiska miljön är således inget nytt fenomen, utan har egentligen funnits sedan miljöns etablering i Sverige, och har utvecklats i symbios med händelser i omvärlden. Organiseringsgraden påverkas ofta av etniska gränser där graden av tillit är hög och där nära transnationella kopplingar till ursprungsländer påverkar aktiviteter i Sverige. Dessutom påverkas detta av olika generationer inom lokala extremistnätverk. Som det påpekades i Försvarets högskolans rapport från 2013, behöver förebyggande åtgärder bedrivas både i Sverige och i tredjeländ. Dagens komplexa och globaliserande förhållanden kräver att det förebyggande arbetet utförs simultant, både internt och externt, och att arbetet styrs av ett helhetsperspektiv.⁵⁶⁵ Genom detta adresseras dynamiken mellan grupper i Sverige och diasporan utomlands, som möjliggör mer riktade och effektiva insatser.

Direktkommunikation med terrorgrupper, resande för att ansluta sig till terrorgrupper utomlands samt attentatsplanering i samverkan med utländska aktörer är mer förekommande i denna miljö jämfört med de två övriga. Detta är sannolikt en följd av de existerande dominerande aktörerna inom den internationella radikalislamistiska miljön, som exempelvis IS och al-Qaida, vilka saknar motsvarighet inom de övriga två miljöerna. De två fallen med Hizballah visar också hur en shiamuslimsk organisation har etablerat inflytande över individer i den libanesiska diasporan och att Sverige inte är något undantag för det vi ser i övriga Europa. Hizballah har sedan 1980-talet byggt upp en infrastruktur i Europa för finansiella syften, ideologisk påverkan, samt även för terroroperationer. Hizballah har även en nära samverkan med Iran som är mer djupgående än vad som hittills har kartlagts i öppna källor.

Därtill utmärker sig även den radikalislamistiska miljön avseende omfattningen av finansiering från utländska aktörer, som i vissa fall i princip kan likställas med strategiska partnerskap. Under mitten av 2000-talet förekom frikostig finansiering från utlandet mot organisationer och stiftelser i Sverige, vilket bidrog till deras etablering samt nuvarande goda ekonomiska förutsättningar. Det finns i detta sammanhang fog för att misstänka att Sverige under lång tid sannolikt betraktats som ett fördelaktigt land för att bedriva systematisk stödverksamhet för våldsbejakande organisationer i utlandet. Utifrån fåtalet kända fall och insikterna om omfattningen av den radikalislamistiska miljön i Sverige kan mörkertalet för denna typ av finansiellt stöd för aktörer i utlandet vara stort.

Utöver fortsatta finansiella inflöden från utlandet har svenska radikalislamistiska aktörer kombinerat detta med parallella nationella metoder för finansiering, genom exempelvis

⁵⁶⁵ Ranstorp, Magnus & Hyllengren, Peder. *Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeländ: Åtgärder för att förhindra att personer ansluter sig till väpnade extremistgrupper i konfliktzoner*. Karlstad: Försvarets högskolan, 2013: sida 247. <http://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:622395/FULLTEXT01.pdf88888>

utbildningsverksamhet och olika former av offentliga bidrag. En del av dessa inkomster förmedlas också till aktörer utanför Sveriges gränser. De transnationella finansiella flödena har således två riktningar – dels genom inflöden till den svenska radikalislamistiska miljön, samt dels genom svenska aktörers finansiering av utländska aktörers verksamhet. Svenska myndigheter har ytterst begränsad insyn i finansiella flöden och hur dessa påverkar radikalislamistiska miljöer inom och utanför Sverige. Insynen behöver förstärkas samt kompletteras med en tydlig nationell funktion för att bedöma hur det påverkar säkerhetsutvecklingen. Bristerna omfattar allt från insyn avseende verkliga företrädare för registrerade organisationer till kvalitativ tillsyn för att granska redovisande underlag.

Den radikalnationalistiska miljön har en mer tydlig nationell och nordisk dimension jämfört med den radikalislamistiska. Trots detta är de transnationella kopplingarna påtagliga. Utbytet har ökat i takt med globaliseringen, där den digitala utvecklingen har spelat en central roll. Detta är särskilt tydligt inom exempelvis alternativhögern, vilket är en rörelse som till stor del endast existerar just online. Traditionella organisationstillhörigheter tycks i allt större utsträckning spela mindre roll, och istället förenas dessa aktörer främst kring ett övergripande ideologiskt ramverk där den främsta interaktionen sker online. Ett tydligt exempel på detta är det relativt nyetablerade transnationella nätverket NPM. Även inom denna miljö existerar dock transnationella kopplingar av mer fysisk karaktär. Detta illustreras särskilt av NMR, som i grunden är en transnationell rörelse där det nordiska filialerna är direkt underställda det svenska ledarskapet, och kan därmed kategoriseras som den högsta formen av samverkan. NMR har även etablerat fysiska kontakter till andra utländska likasinnade.

Även inom den svenska autonoma miljön har det historiskt sett funnits flertalet transnationella kopplingar, och då främst till andra europeiska likasinnade aktörer som exempelvis RAF. De senaste åren har vi även sett uppkomsten av nya transnationella samarbeten, där det nordiska nätverket ARNA utgör ett av de tydligaste exemplen. Nätverket uppvisar hög grad av formaliserad samverkan, samtidigt som medlemsorganisationerna ges en hög grad av oberoende.

Trots att den svenska autonoma miljön innefattar ett flertal olika aktörer som var och en fokuserar på särskilda sakfrågor binds de, trots deras olikheter, ändå samman av ett övergripande ideologiskt ramverk – en trend som även återspeglas i miljöns transnationella relationer. Detta övergripande ideologiska ramverk skapar en slags transnationell ideologisk gemenskap som överskrider nationella och organisatoriska gränser. Denna gemenskap manifesteras dels genom yttringar och handlingar av solidaritet, som exempelvis att publicera inlägg till stöd för likasinnade på sociala medier, samt dels i operationella och finansiella kopplingar. Inom ramen för de operationella kopplingarna tycks gemensamt deltagande i aktioner tillsammans med utländska likasinnade aktörer vara relativt vanligt förekommande – både i en svensk samt i en utländsk kontext. I jämförelse med exempelvis den radikalislamistiska miljön tycks dock inte de finansiella transnationella kopplingarna vara lika institutionaliserade inom den autonoma miljön. Utifrån de fall som studerats förefaller istället de finansiella kopplingarna främst bestå av insamlingar för att exempelvis täcka skadestånd- och rättegångskostnader för enskilda aktivister.

De svenska extremistmiljöernas transnationella kopplingar riskerar både att påverka själva extremistmiljöerna som sådana, samt i förlängningen även det svenska samhället. För det första riskerar sådana kopplingar att verka förmågehöjande för respektive extremistmiljö i samtliga avseenden. Detta i form av allt ifrån ökade praktiska och taktiska kunskaper,

ideologisk inspiration, samt finansiering. Det är exempelvis tydligt att direktkommunikation med företrädare för terroristgrupper utomlands är avgörande för individers vilja och förmåga att genomföra eller planera terrorattentat i Sverige. Den förmågehöjande kunskap som företrädarna kan erbjuda i kombination med ett återkommande ideologiskt eller religiöst budskap förstärker och accelererar attentatsplanering och genomförande. Ett av de allra tydligaste exemplen är troligtvis de transnationella kopplingar som Rakhmat Akilov hade innan sitt terrorattentat. Dessa var direkt avgörande för hans vilja och förmåga att genomföra attentatet, vilket i sin tur utsatte det svenska samhället för mycket stora påfrestningar.

Även det omfattande resandet till Syrien och Irak har skapat betydande implikationer för det svenska samhället i form av exempelvis frågan om hur återvändare bör hanteras. Likaså visar även fallet med de två svenskar från NMR som reste till Ryssland för att genomgå paramilitär träning och som sedermera kom att genomföra bombdåd i västra Sverige på hur sådana kopplingar kan verka förmågehöjande. Det är av största vikt att skapa förutsättningar för att upptäcka och hantera resandeproblematiken eftersom denna form av interaktion även kommer att fortsätta i framtiden. Det svenska samhället påverkas även långsiktigt av utländska aktörers omfattande finansiella stöd och inflytande på moskéer, i form av ideologisk påverkan, som går direkt emot demokratiska värderingar och grundläggande fri- och rättigheter i Sverige.

För det andra kan transnationella kopplingar fungera varumärkesbyggande. Detta tycks vara mest framträdande inom den radikalnationalistiska samt den autonoma miljön, där flertalet svenska aktörer öppet marknadsför sina interaktioner med andra utländska likasinnade på olika digitala plattformar. För det tredje innebär etableringen av transnationella relationer även ökade möjligheter för koordinering samt mobilisering. Ett tydligt exempel på detta är ARNA:s koordinering samt mobilisering av aktivister till exempelvis G20-protesterna i Hamburg samt demonstrationen i Göteborg 2017.

Slutligen riskerar deltagande i transnationella extremistiska digitala gemenskaper att bidra till rekrytering och radikaliserings, samt till en normalisering av våldsbejakande narrativ. I den radikalnationalistiska miljön bidrar även sådana gemenskaper till att gränsen mellan den våldsbejakande samt icke-våldsbejakande delen av miljön i allt större utsträckning suddas ut. Detta då retoriken som används i den sistnämnda delen implicit samt explicit legitimerar våldsanvändning.

Studien visar på att de transnationella kopplingarnas betydelse för de svenska extremistmiljöerna inte nog kan understrykas, där graden av samverkan varierar men stundtals är väldigt hög. Diskussioner kring stävandet av våldsbejakande extremism samt utformningen av motåtgärder måste i högre grad ta denna dimension i beaktning. Ett tydligt exempel är den problematik som finns kring utländsk finansiering av aktörer inom svenska extremistmiljöer. Det saknas i dagsläget en utpekad aktör i Sverige som kan generera en sammanhållen bild kring utländska finansiella flöden och dess påverkan. Framförallt berör detta utländsk finansiering av uppförandet av moskéer samt organisatorisk infrastruktur (stiftelser, föreningar och trossamfund) där inflödet av pengar kommer med krav på motprestationer i form av styrelseplatser, tillsättande av imamer och ideologisk inriktning. Denna dimension bör tas i beaktande i det kunskapscentrum som Säkerhetspolisen har föreslagit för att ge stöd och kunskap till myndigheter i bedömningar av aktörer som mottar offentliga bidrag genom stat eller kommun.

Kartläggning av finansiering till och från utlandet är i många fall också avgörande för att synliggöra mönster, nätverk samt modus. Genom detta kan finansiella tillgångar strypas, vilket i sin tur leder till att handlingsfriheten för de svenska extremistmiljöerna till viss del begränsas. Man bör även överväga att utländska bidrag till trossamfund, stiftelser och föreningar behöver deklarerars offentligt. Ytterligare ett problem i relation till deklaration och krav på redovisning är att om organisationens huvudman inte är ärlig i underlagen är förutsättningarna för att kontrollera och upptäcka vilseledande information för närvarande näst intill obefintliga för kommuner, länsstyrelser samt andra aktörer som ska utöva denna tillsyn. När sådana händelser trots allt uppdragas blir även påföljderna i nuläget oftast försumbara för huvudmannen i fråga. Även i andra extremistmiljöer utnyttjas avsaknaden av insyn i organisationsformer som stiftelser och föreningar för att dölja varifrån finansiella medel härstammar och vart de skickas. Här behöver svenska myndigheter åtgärda ett "systemfel" där ingen aktör har en översikt över fördelningen av föreningsbidrag på lokal, regional och nationell nivå. En översikt över kommunal-, regional-, och statlig bidragsgivning måste skapas då föreningar och individer söker bidrag samtidigt på samtliga nivåer.

Som fallen visar är även den digitala dimensionen en viktig aspekt att ta hänsyn till i utformningen av effektiva motåtgärder. Att identifiera och ta bort material med våldsbejakande innehåll från digitala plattformar samt att ta stänga ner konton bidrar exempelvis till en minskad omfattning av extremistiskt material, vilket i sin tur gör att miljöernas räckvidd minskar. Å andra sidan visar erfarenheter från sådana åtgärder på att materialet istället tenderar att dyka upp på andra, och ofta krypterade, plattformar där insynen är begränsad. I relation till sådana åtgärder finns också en gränsdragningsproblematik kring vad som ska vara tillåtet att publicera och vad som ska tas bort.⁵⁶⁶ Detta kompliceras ytterligare av att det ofta åligger privata aktörer att genomföra sådana åtgärder. I många fall är det också främst det direkt våldsamma materialet som tenderar att tas bort, vilket innebär att material som lovordar en ideologi eller som befinner sig i gränslandet mellan våldsbejakande och icke-våldsbejakande finns kvar, vilket potentiellt också kan ha en radikaliserande effekt.⁵⁶⁷

Som tidigare nämnts använder sig ofta extremistmiljöerna av flertalet olika digitala kommunikationskanaler simultant, och där flertalet av dessa även är krypterade. Den lilla insyn vi har i sådan form av kommunikation beror på främst på utredningar och offentliga förundersökningsprotokoll, men omfattningen av detta är sannolikt betydligt större. Det är därför av central vikt att myndigheter ges förmåga och möjlighet att få insyn i dessa krypterade kanaler för att motverka våldsbejakande extremism, och i förlängningen även terrorattentat.⁵⁶⁸ Detta ska givetvis utredas och ställas i balans mot mänskliga fri- och rättigheter.

Den myriad av olika transnationella kopplingar som finns mellan de svenska extremistmiljöerna och utländska statliga samt icke-statliga gör det svårt att kartlägga omfattning och påverkan. Det gör att vi behöver utnyttja och stärka samverkan mellan alla funktioner i samhället som kan upptäcka denna form av transnationella interaktioner och

⁵⁶⁶ Kaati, Lisa, Cohen, Katie & Pelzer, Björn. *Heroes and Scapegoats: Right-wing Extremism in Digital Environments*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021: sida 73.

⁵⁶⁷ Kaati, Lisa (red.). *Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017: sida 55-57.

⁵⁶⁸ Justitiedepartementet. "Effektiva möjligheter att använda hemliga tvångsmedel för att förhindra allvarliga brott". 2021-08-27. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/08/effektiva-mojligheter-att-anvanda-hemliga-tvangsmedel-for-att-forhindra-allvarliga-brott/>

kopplingar. Myndighetsgemensam samverkan och hela samhället behöver fånga upp dessa internationella interaktioner.

Sammantaget visar studien på att det finns ett stort behov av ytterligare forskning på området. Som det understrukits ett flertal gånger verkar inte de svenska extremistmiljöerna i ett nationellt vakuum – tvärtom är de transnationella kopplingarna avgörande för deras förmåga och utveckling, vilket sannolikt även kommer att fortsätta öka i betydelse framöver. Ett ökat akademiskt fokus på denna dimension är avgörande för att utforma precisa motåtgärder mot de våldsbejakande extremistmiljöerna, vilket i förlängningen kan bidra till ett säkrare samhälle.

Referenser

Abrahamsen, Sebastian. "Efter hans søn døde, ville Moyed »dø martyrdøden for at finde hvile«". *Information*. 2019-07-17. https://www.information.dk/indland/2019/07/soen-doede-moyed-doe-martyrdoeden-finde-hvile?lst_srs

Abrahamsen, Sebastian. "Moyed ville 'dræbe hele verden' – og han havde tænkt sig at begynde i København". *Information*. 2019-07-20. https://www.information.dk/indland/2019/07/moyed-draebe-hele-verden-taenkt-begynde-koebenhavn?lst_srs

Adamson, Fiona B. "Globalisation, Transnational Political Mobilisation, and Networks of Violence". *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 18, Nr. 1, 2005: sida 31-49.

AFA Sverige. "Bussar till G20-mötet i Hamburg". 2017-06-08 <https://antifa.se/2017/06/08/bussar-till-g20-motet-i-hamburg/> (tillgänglig 2021-03-19)

af Kleen, Björn "Kamp mot 'storfinans och folkförrädare' förs av fler än nazister". *Dagens Nyheter*. 2016-04-30. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/bjorn-af-kleen-kamp-mot-storfinans-och-folkforradare-fors-av-fler-an-nazister/>

Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Registreringsbevis. 2019-02-07.

Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Årsredovisning för räkenskapsåret 2004. 2006-04-28.

Al-Risalah Skandinaviska Stiftelse. Stiftelseurkund. Örebro, 2003-01-05.

Amnesty International. *Ukraine: Abuses and war crimes by the Aidar Volunteer Battalion in the north Luhansk region*. AI Index: EUR 50/040/2014. 2014-09-08. <https://www.amnesty.org/download/Documents/8000/eur500402014en.pdf>

Amnesty International & Human Rights Watch (HRW). "You Don't Exist" - *Arbitrary Detentions, Enforced Disappearances, and Torture in Eastern Ukraine*. London: Amnesty International Ltd, 2016. https://www.amnesty.nl/content/uploads/2016/07/ukrainian_report.pdf?x31794

Anti-Defamation League (ADL). "American White Supremacist Groups Exploiting International Connections". *ADL*. 2020-03-16. <https://www.adl.org/blog/american-white-supremacist-groups-exploiting-international-connections>

Antifascistisk aktion (AFA). "Historik". <https://antifa.se/historik/> (tillgänglig 2020-11-17).

Antifascistisk aktion (AFA). "Länklista". <https://antifa.se/lanklista/> (tillgänglig 2021-03-24).

Antifascistisk Aktion (AFA). "Presentation". <https://antifa.se/presentation/> (tillgänglig 2021-08-16).

Antifascistisk aktion (AFA). "AFA Sverige: Antifascistisk Aksjon - 25 år av kamp". 2019-06-07. <https://antifa.se/2019/06/07/afa-sverige-antifascistisk-aksjon-25-ar-av-kamp/> (tillgänglig 2021-03-24).

Antifascistisk aktion (AFA). "Trots allt! Luxemburg-Liebknecht 2019". 2019-01-17. <https://antifa.se/2019/01/17/trots-allt-luxemburg-liebknecht-2019/> (tillgänglig 2021-03-24).

Antifascistisk aktion (AFA) Göteborg. "AFA Göteborg: Vikten av antifascistisk gatunärvaro". 2019-09-02. <https://antifa.se/2017/09/02/afa-goteborg-vikten-av-antifascistisk-gatunarvaro/> (tillgänglig 2021-03-25).

Antifascistisk aktion (AFA) Stockholm. "AFA Stockholm: 12 oktober 2019 - 20 år av kamp i Björns minne". 2019-10-21. <https://antifa.se/2019/10/21/afa-stockholm-12-oktober-2019-20-ar-av-kamp-i-bjorns-minne/> (tillgänglig 2021-08-16).

Antifascistisk aktion (AFA). "AFA Stockholm: Hjälten från Kärrtorp frisläppt - Välkommen ut Joel". 2017-10-28. <https://antifa.se/2017/10/28/afa-stockholm-hjalten-fran-karrtorp-frislappt-valkommen-ut-joel/> (tillgänglig 2021-04-12).

Antifascistisk aktion (AFA). "AFA Stockholm: 13 antifascister dömda till fängelse - Vi tar smällen tillsammans!" 2015-11-19. <https://antifa.se/2015/11/19/afa-stockholm-13-antifascister-domda-till-fangelse/> (tillgänglig 2021-04-13)

Antifascistisk aktion (AFA) Stockholm. "Solidaritetsaktion till stöd för antifascisterna i Ukraina". 2014-03-01. <https://antifa.se/2014/03/01/solidaritetsaktion-till-stod-for-antifascisterna-i-ukraina/> (tillgänglig 2021-08-16).

A-ryhmä. Facebook-inlägg. 2014-01-31. <https://www.facebook.com/aryhma/photos/584611844956301> (tillgänglig 2021-04-12).

A-ryhmä. Facebook-inlägg (VIELÄ MUUTAMA PÄIVÄ AIKAA ILMOITTAUTUA MATKALLE GÖTEBORGIIN VASTUSTAMAAN NATSIMARSSIA!). 2017-09-12. <https://www.facebook.com/aryhma/photos/a.359799240770897.85773.358597684224386/1423437801073697/?type=3> (tillgänglig 2021-03-25).

A-ryhmä. Twitter-inlägg. 2017-09-12, 15:32. https://twitter.com/A_ryhma/status/907597801722392576 (tillgänglig 2021-03-25)

Asplid, Åsa. "Småbarnsmamma blev första offret för terrorn". *Expressen*. 2017-04-09. <https://www.expressen.se/nyheter/smabarnsmamma-blev-forsta-offret-for-terrorn/>

Attunda tingsrätt. Dom 2017-02-15, mål B 4352-15.

Autonom organisering. Twitter-inlägg. 2017-05-11, 07:56. <https://twitter.com/autonomorganis1/status/862546857108664321> (tillgänglig 2021-03-22).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). "About ARNA". <https://www.infoarna.org/contact-1> (tillgänglig 2021-03-19).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). "Get in contact with your local group". <https://www.infoarna.org/contact-2> (tillgänglig 2021-03-19).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Twitter-inlägg. 2019-03-12. 16:24.
<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/1105489854765375488> (tillgänglig 2021-03-24).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Twitter-inlägg. 2018-02-22. 20:04.
<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/966750675735646209> (tillgänglig 2021-03-24)

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). "Call to fight NRM in Gothenburg". 2017-09-30. <https://www.infoarna.org/post/call-to-fight-nrm-in-gothenburg> (tillgänglig 2021-03-24).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Facebook-inlägg ("Ett tu tre är bängen där och trålar"). 2017-09-15.
<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/362383620873388> (tillgänglig 2021-03-25).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). "G20 Evaluation". 2017-08-25.
<https://www.infoarna.org/post/g20-evaluation> (tillgänglig 2021-03-19).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Facebook-inlägg (FIGHT THE NAZI MARCH IN GOTHENBURG). 2017-08-23.
<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/photos/a.287316131713471/349971208781296/> (tillgänglig 2021-03-24)

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Twitter-inlägg. 2017-07-07, 09:42.
<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/883229612561625088> (tillgänglig 2021-03-22).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Twitter-inlägg. 2017-07-07, 09:14.
<https://twitter.com/AutonomousRevNA/status/883222651057164289> (tillgänglig 2021-03-22).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Facebook-inlägg (ARNA-bus from Stockholm to G20 in Hamburg - Sign up now!). 2017-06-19.
<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/arna-bus-from-stockholm-to-g20-in-hamburg-sign-up-now/313843549060729/> (tillgänglig 2021-03-23)

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Facebook-inlägg (COMMON PRESS RELEASE ON THE NORDIC MOBILIZATION TO G20). 2017-06-12.
<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/307011726410578> (tillgänglig 2021-03-22).

Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA). Facebook-inlägg (Angående bussarna från Skåne (in English below)). 2017-06-02.
<https://www.facebook.com/AutonomousRevolutionaryNordicAlliance/posts/302388466872904> (tillgänglig 2021-03-23)

Bacon, Tricia L. *Strange Bedfellows or Brothers-In-Arms: Why Terrorist Groups Ally*. Diss., Georgetown University, 2013.

Bangkok Post. "Police seize chemicals cache". *Bangkok Post*. 2012-01-17.

<https://www.bangkokpost.com/thailand/general/275425/police-seize-chemicals-cache>

BBC News. "Stockholm bomb funder Nasserine Meni to be freed". *BBC News*. 2014-06-10.

<https://www.bbc.com/news/uk-scotland-glasgow-west-27778594>

BBC News. "Nasserine Menni guilty of funding Stockholm bomb attack". *BBC News*. 2012-

07-20. <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-glasgow-west-18923009>

Berglund, Stina. "Hannes Westberg: Jag ångrar inget". *Göteborgs Posten*. 2011-06-15.

<https://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/hannes-westberg-jag-%C3%A5ngrar-inget-1.828030>

Bilda kedjor. *Avsnitt 23 - Hamburg 17*. 2017-04-06. [Podcast].

https://bildakedjor.wordpress.com/2017/04/06/avsnitt-23-hamburg-17/?fbclid=IwAR36RJTTSpX7LNh81PCQ1KTbiv6x3HqkieqOy2X2nQorDNxEof9yZe_b6D4
(tillgänglig 2021-03-15).

Bjørge, Tore & Aasland Ravndal, Jacob. *Extreme-Right Violence and Terrorism: Concepts, Patterns and Responses*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), 2019.

<https://icct.nl/app/uploads/2019/09/Extreme-Right-Violence-and-Terrorism-Concepts-Patterns-and-Responses-4.pdf>

Bodin, Bo-Göran, Gordh Humlesjö, Axel & Music Linder, Munira. "Så blev småtjuven Belkaid en ökad terrorist". *SVT Nyheter*. 2016-12-01.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/sa-blev-smatjuven-belkaid-en-okand-terrorist>

Bozdag, Engin & van den Hoven, Jeroen. "Breaking the filter bubble: democracy and design". *Ethics and Information Technology*, Vol.17, 2015: sida 249-265.

Braskén, Kasper & Lundin, Johan A. "Introduction". I *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*, Kasper Braskén, Nigel Copsey & Johan A. Lundin (red.). London: Routledge, 2019: sida 1-17.

Braskén, Kasper, Copsey, Nigel & Lundin, Johan A (red.). *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*. London: Routledge, 2019.

Brink Pinto, Andrés & Pries, Johan. "Challenging fascist spatial claims: The Struggle over the 30 November marches in southern Sweden". I *Anti-fascism in the Nordic Countries: New Perspectives, Comparisons and Transnational Connections*, Kasper Braskén, Nigel Copsey & Johan A. Lundin (red.). London: Routledge, 2019: sida 254-270.

Brottsförebyggande rådet (Brå). *Antisemitiska hatbrott*. Stockholm: Brå, 2019.

https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e19304/1615395061042/2019_4_Antisemitiska_hatbrott.pdf

Brunell, Eva, Hellström, Milli & Ekholm, Markus. "Nordiska motståndsrörelsen förbjuds i Finland - 'Inte alls säkert att situationen blir bättre' säger expert". *Yle*. 2020-09-22. <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/09/22/nordiska-motstandsrörelsen-forbjuds-i-finland-inte-alls-sakert-att-situationen>

Buijs, Frank J. "Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 35, Nr. 3, 2009: sida 421-438.

Burger, Reiner. "Franchise-System der Salafisten". *Frankfurter Allgemeine*. 2016-08-18. <http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/lukratives-geschaeft-der-salafisten-mit-koranverteilungen-14391377.html>

Burström, Hasse. "Terrormisstänkte Osama kopplas till Saudifinansierad stiftelse". *SVT Nyheter*. 2016-04-12. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/terrormisstankte-osama-kopplas-till-stiftelse>

Cambridge Dictionary. "Filter bubble". <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/filter-bubble>

Carlbom, Aje. *Islamistisk aktivism i en mångkulturell kontext - ideologisk kontinuitet eller förändring?* Malmö: Malmö Universitet, 2017. <https://rib.msb.se/filer/pdf/28456.pdf>

Carlsson, Christoffer. *Att lämna våldsbejakande extremism: En kunskapsöversikt*. Stockholm: Institutet för framtidsstudier (IFFS), 2016. <https://www.iffs.se/publikationer/iffs-rapporter/att-lamna-valdsbejakande-extremism/>

Carlsson, Mattias. "Unga lockas till rörelse med koppling till rysk underrättelsetjänst". *Dagens Nyheter*. 2018-02-12. <https://www.dn.se/nyheter/unga-lockas-till-rorelse-med-kopplingar-till-rysk-underrattelsetjanst/>

Center mot Våldsbejakande Extremism (CVE). *Ryska imperiska rörelsen och samarbetet med Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-05-26, sida 1. [https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53064ca9/1615396807038/2020_Ryska Imperiska r%C3%B6relsen och samarbetet med NMR.pdf](https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53064ca9/1615396807038/2020_Ryska%20Imperiska%20r%C3%B6relsen%20och%20samarbetet%20med%20NMR.pdf)

Center mot våldsbejakande extremism (CVE). *Den autonoma miljön*. Stockholm: Brå, 2020. [https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53066735/1598254743550/2020_Autonoma miljo%CC%88n.pdf](https://www.cve.se/download/18.7d27ebd916ea64de53066735/1598254743550/2020_Autonoma%20miljo%CC%88n.pdf)

Center mot våldsbejakande extremism (CVE). *Våldsbejakande djurrättsaktivism*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå), 2020. [https://www.cve.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa706856/1615555031251/2020_V%C3%A5ldsbejakande djurr%C3%A4ttsaktivism.pdf](https://www.cve.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa706856/1615555031251/2020_V%C3%A5ldsbejakande%20djurr%C3%A4ttsaktivism.pdf)

Chen, Dalson. "Vandalism escalates against W.E. Trans Support with smashed windows, slurs, swastikas". *Windsor Star*. 2021-02-22. <https://windsorstar.com/news/local-news/vandalism-escalates-against-w-e-trans-support-with-smashed-window-slurs-swastikas>

Cohen, Josh. "In the battle between Ukraine and Russian separatists, shady private armies take the field". *Reuters*. 2015-05-05.

<https://www.reuters.com/article/idUS60927080220150505>

Cohen, Katie & Kaati, Lisa. *Digital Jihad: Propaganda from the Islamic State*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2018.

Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD). *Concluding observations on the twenty-second and twenty-third periodic reports of Ukraine*. 2016-10-04.

CERD/C/UKR/CO/22-23.

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CERD/C/UKR/CO/22-23&Lang=En

Counter Extremism Project (CEP). "Atomwaffen Division / National Socialist Order".

<https://www.counterextremism.com/supremacy/atomwaffen-division-national-socialist-order>

Counter Extremism Project (CEP). "Nordic Resistance Movement (NRM)".

<https://www.counterextremism.com/threat/nordic-resistance-movement-nrm>

Counter Extremism Project (CEP). QATAR, MONEY, AND TERROR: Doha's Dangerous Policies. *CEP*. 2021-06-04. https://www.counterextremism.com/sites/default/files/2021-06/Qatar%20Money%20and%20Terror_060421.pdf

Daher, Joseph. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. London: Pluto Press, 2016.

Dalsbro, Anders. "Nazister till Almedalen för att störa 'folkförrädarna'". *Expo*. 2018-07-03.

<https://expo.se/2018/07/nazister-till-almedalen-f%C3%B6r-att-st%C3%B6ra-%E2%80%9Dfolkf%C3%B6rr%C3%A4darna%E2%80%9D>

Danmarks Radio (DR). "Syre idømmes 12 års fængsel for terrorplan med tændstikker". *DR*.

2019-05-20. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/syre-idoemmes-12-aars-faengsel-terrorplan-med-taendstikker>

Deeb, Marius. *Syria, Iran and Hezbollah: The Unholy Alliance and Its War on Lebanon*. Stanford, California: Hoover Institution Press, 2013.

Delin, Mikael & Flores, Juan. "Nazisttåget stoppades innan det hann bli en demonstration".

Dagens Nyheter. 2019-09-30. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/nazisttaget-stoppades-innan-det-hann-bli-en-demonstration/>

Denscombe, Martyn. *The Good Research Guide: For Small-scale Research Projects*. 5:e upplagan. Maidenhead: McGraw-Hill Education/Open University Press, 2014.

Det Islamiska Trossamfundet i Sverige (WAKF). "Allmänna Bestämmelser".

Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). "Profiles of WAKF Board members".

Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). Inkomstdeklaration, printout 1 juni 2015.

Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). "Trustee member for Wakf". 2015-06-25.

Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige (WAKF). "Minutes of the Annual General Meeting of Det Skandinaviska Trossamfundet i Sverige". 2012-01-14.

DeVore, Marc R. "Exploring the Iran-Hezbollah Relationship: A Case Study of how State Sponsorship affects Terrorist Groups Decision-Making". *Perspectives on Terrorism*, Vol. 6, Nr. 4-5: sida 85-107.

Diehl, Jörg & Lehberger, Roman. "Innenminister verbietet Salafisten-Verein". *Spiegel*. 2016-11-15. <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweiter-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

Ds 2014:4. *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser*. Justitiedepartementet. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Ekot. "Akilov erbjöd sig utföra dåd åt IS". *Sveriges Radio*. 2018-01-30. <https://sverigesradio.se/artikel/6873106>

Ekot. "Säpo: 30 svenskar kämpar mot Ryssland i Ukraina". *Sveriges Radio*. 2014-11-22. <https://sverigesradio.se/artikel/6025651>

Erberth, Nellie. "Ny moské i Malmö sponsras av Qatar". *Kvällsposten*. 2017-05-18. <https://www.expressen.se/kvallsposten/ny-moske-i-malmo-sponsras-av-qatar/>

Eriksson, Sofia & TT. "Expert: Domen är slutet för Gyllene gryning". *Svenska Dagbladet*. 2020-10-07. <https://www.svd.se/spant-lage-i-aten-infor-nazidom>

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4:e upplagan. Vällingby: Norstedts Juridik, 2012.

Esping, Ylva & Backlund, Gösta. "12 års fängelse för terrorbrott". *SVT Nyheter*. 2012-06-04. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/jyllandsposten>

Europol. *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2021 (Te-Sat 2021)*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021. <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2021-tesat>

Europol. *Online Jihadist Propaganda - 2020 in Review*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021. <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/online-jihadist-propaganda-2020-in-review>

Ewald, Hugo. "Malmöns nya jättemoské beskriver sig som oberoende – men är finansierad av Qatar". *Metro*. 2017-05-17.

Expo. "Nordiska motståndsrörelsen (NMR)". *Expo*. 2019-03-07.
<https://expo.se/fakta/wiki/nordiska-motstandsrörelsen-nmr>

Expo. "Svenskarnas Parti (SvP)". *Expo*. 2019-03-07.
<https://expo.se/fakta/wiki/svenskarnas-parti-svp>

Fazlhasemi, Mohammad. "Takfirism". I SOU 2017:67. *Våldsbejakande extremism: En forskarantologi*: sida 47-67.

Fielitz, Maik. "Kapitel 10. Från digitala hatkulturer till högerextrem terrorism". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 403-421.

Finnsjö, Morgan. "Sweden". I *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism – Transnational Connectivity, Definitions, Incidents, Structures and Countermeasures*, David Ibsen et al. Berlin: Counter Extremism Project (CEP), 2020: sida 107-125.
https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf

Finnsjö, Morgan (red.). *Den rasideologiska miljön 2019: Expos årliga sammanställning av den svenska rasideologiska miljöns aktiviteter*. Stockholm: Expo, 2020.
<https://expo.se/fakta/resurser/den-rasideologiska-miljon-2019>

Fletcher, Richard. "The truth behind filter bubbles: Bursting some myths". *Reuters Institute for the Study of Journalism*. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/risj-review/truth-behind-filter-bubbles-bursting-some-myths>

Flode, Florian. "Der Mann, der Deutschland vor der Hölle retten will". *Welt*. 2012-04-14.
<https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschlandvor-der-Hoelle-retten-will.html>

Floman, Marcus. "Fällande dom mot grekiska fascistpartiet Gyllene gryning - partiledningen dömds för att ha lett en kriminell organisation". *Yle*. 2020-10-07.
<https://svenska.yle.fi/artikel/2020/10/07/fallande-dom-mot-grekiska-fascistpartiet-gyllene-gryning-partiledningen-doms-for>

Flyghed, Janne. "Policing of Political Protest. The Security Police's Control of the Extra-parliamentary Opposition in Sweden During and after the Cold War". *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, Vol. 14, Nr. 1, 2013: sida 81-99.

Forest, James. *Teaching Terror: Strategic and Tactical Learning in the Terrorist World*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2006

Forsberg, Oskar. "Stor antifascistisk mobilisering inför lördagen". *Aftonbladet*. 2017-09-28.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/g5dkq/stor-antifascistisk-mobilisering-infor-lordagen>

Fox, Kara & Masters, James. "G20 protests: Police, demonstrators clash in Germany". *CNN*. 2017-07-06. <https://edition.cnn.com/2017/07/06/europe/hamburg-protests-g20/index.html>

Free Joel. Facebook-inlägg (THANKS FOR THE SUPPORT!!). 2018-05-22. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.209924169194913/831876600332997/> (tillgänglig 2021-04-12)

Free Joel. Facebook-inlägg. 2015-11-20. <https://sv-se.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/438133969707264/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

Free Joel. Facebook-inlägg (MÅLET E UPPNÅTT! JOELS BÖTER E BETALDA!). 2015-11-16. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/437177153136279/> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg (JOEL IS SERVING HIS TIME - WE PAY THE PRICE). 2015-10-24. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/430530027134325/> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-04-01. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208316022689061/242069192647077> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-03-07. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/235296413324355> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-02-21. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/231383360382327/> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-02-17. <https://www.facebook.com/freejoel/posts/230387803815216> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-28. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/223866034467393/> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-27. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/223295404524456> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-25. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/222263354627661> (tillgänglig 2021-04-12).

Free Joel. Facebook-inlägg. 2014-01-16. <https://www.facebook.com/freejoel/photos/a.208320436021953/218094508377879> (tillgänglig 2021-04-12).

Fredholm, Michael. *Transnational Organized Crime and Jihadist Terrorism: Russian-Speaking Networks in Western Europe*. London: Routledge, 2018.

Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-10-01.
<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1780431868877965/> (tillgänglig 2021-04-13).

Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-06-29.
<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1742530982668054/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2016-04-15.
<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1712977758956710/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

Fria Kungsan 15. Facebook-inlägg. 2015-11-30.
<https://www.facebook.com/1658951601025993/photos/a.1659441877643632/1662170170704136/?type=3&theater> (tillgänglig 2021-04-13).

Fritze, Gunilla. "Han misstänks ha förberett självmordsdåd - nu närmar sig rättegången". *SVT Nyheter*. 2021-01-05 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/terroristmisstankt-malmobo-star-infor-ratta-i-brysse>

Fritze, Gunilla. "Osama Krayem från Malmö åtalas för terrorbrott". *SVT Nyheter*. 2021-01-05. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/osama-krayem-fran-malmo-nu-atalad-for-terrorbrott>

Fånggruppen. "About Fånggruppen". <https://fng-gruppen.squarespace.com/about> (tillgänglig 2021-04-12).

Fält, Erica, "Svenske Samer fast i Gaza: 'Får räkna med att man är död när som helst'". *Aftonbladet*. 2021-05-15. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/IEG62k/svenske-samer-fast-i-gaza-far-rakna-med-att-man-ar-dod-nar-som-helst>

Förundersökningsprotokoll 0105-K079-14, AM-76869-15.

Förundersökningsprotokoll, 0105-K31-18, 0105-K44-18, 0105-K73-18, 0105-K94-18, AM-54222-18.

Förundersökningsprotokoll 0105-K85-15, 0105-K9-16, AM-62535-16.

Förundersökningsprotokoll 5000-K418866-17, AM-48283-17.

Gais, Hannah. "YouTube Takes Down Red Ice's Main Channel". *Southern Poverty Law Center (SPLC)*. 2019-10-21. <https://www.splcenter.org/hatewatch/2019/10/21/youtube-takes-down-red-ices-main-channel>

Gardell, Mattias, Lööv, Heléne & Dahlberg-Grundberg, Michael. *Den ensamme terroristen? Om lone wolves, näthat och brinnande flyktingförläggningar*. Stockholm: Ordfront förlag, 2017.

Gartenstein, Daveed & Blackman, Madeleine. "Isil's virtual planners: a critical terrorist innovation". *War on the Rocks*, January 4, 2017. <https://warontherocks.com/2017/01/isils-virtual-planners-a-critical-terrorist-innovation/>

Gatorna. "ARNA-Bus from Stockholm to G20 in Hamburg - Sign up now!" 2017-06-16. https://gatorna.info/threads/arna-bus-from-stockholm-to-g20-in-hamburg-sign-up--642/?fbclid=IwARot4Dckyoy6rhpWrFwuNbnTUhADTQ_hSUdKCEPoefrbFfpXFJ_DLzwJxcU (tillgänglig 2021-03-23).

Grierson, Jamie. "Neo-Nazi groups use Instagram to recruit young people, warns Hope Not Hate". *The Guardian*. 2021-03-22. <https://www.theguardian.com/world/2021/mar/22/neo-nazi-groups-use-instagram-to-recruit-young-people-warns-hope-not-hate>

Gudmundson, Per. "I Sverige ger vi islamisterna bidrag". *Svenska Dagbladet*. 2016-11-21. <https://www.svd.se/i-sverige-ger-vi-islamisterna-bidrag>

Gudmundsson, Per. "The Swedish Foreign Fighter Contingent in Syria". *CTC Sentinel*, Vol. 6, Nr. 9, 2013. <https://ctc.usma.edu/the-swedish-foreign-fighter-contingent-in-syria/>

Gudmundsson, Per. "Abu Raad samlar in till Syrien". 2012-12-14. http://gudmundson.blogspot.com/2012_12_01_archive.html

Gulf Times. "Awqaf ministry opens largest mosque in Scandinavia". *Gulf Times*. 2017-05-04. <https://www2.gulf-times.com/story/546791/Awqaf-ministry-opens-largest-mosque-in-Scandinavia>

Gustafsson, Linus. *Våldsbejakande islamistisk extremism och sociala medier*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2015. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:867179/FULLTEXT01.pdf>

Gustafsson, Linus & Ranstorp, Magnus. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2017. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1110355/FULLTEXT01.pdf>

Hagström, Ahn-Za. Nationell och internationell lägesbild [Video]. Föreläsning i samband med CVE:s webbsända konferens *Samling mot våldsbejakande extremism 2020*, 2020-12-17: ca 06:15 min. <https://www.youtube.com/watch?v=-hjiE13kRc&t=5s>

Hansén, Dan & Nordqvist, Jens. *Kommando Holger Meins: Dramat på västtyska ambassaden och Operation Leo*. Stockholm: Ordfront, 2006.

Hansen, Stig Jarle. *Al Shabaab in Somalia: The History and Ideology of a Militant Group*. Cary: Oxford University Press, 2016

Hawley, George. *Making Sense of the Alt-Right*. New York: Columbia University Press, 2017.

Haykel, Bernard. "On the Nature of Salafi thought and Action". I *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*, Roel Meijer (ed). New York: Oxford University Press, 2013: sida 33-57.

Hermanrud, Per. "Svensk IS-häxa del av ökad brigad – bestraffade andra kvinnor". *TV4 Nyheter*. 2021-06-07. <https://www.tv4.se/artikel/5geXy50XCCQfasm063uWD6/svensk-is-haexa-del-av-oekaend-brigad-bestraffade-andra-kvinnor>

Hermansson, Patrik. *Högerextrema ungdomsgrupper under pandemin* [Video]. Föreläsning i samband med CVE:s webbsända seminarium *Pandemin och våldsbejakande extremism*, 2021-05-05: ca 1:17:55. <https://cve.se/coronaochvbe>

Hermansson, Patrik. Twitter-inlägg. 2021-03-25, 12:24. https://twitter.com/patrik_h/status/1375045953917489160

Hermansson, Patrik & Leman, Jonathan. "Ny högerextrem grupp infiltrerad - ledarna från Sverige". *Expo*. 2021-03-25. <https://expo.se/2021/03/ny-h%C3%B6gerextrem-grupp-infiltrerad-ledarna-fr%C3%A5n-sverige>

Hermansson, Patrik, Lawrence, David, Mulhall, Joe & Murdoch, Simon. *The International Alt-Right: Fascism for the 21st Century?* London: Routledge, 2020.

Hjalmarsson, Sanna. "Skandinaviens största moské öppnar i Malmö". *Lokaltidningen Bjuv Klippan*. 2017-05-20.

Hoffman, Bruce & Reinares, Fernando (red.). *The Evolution of the Global Terrorist Threat: From 9/11 to Osama Bin Laden's Death*. New York: Columbia University Press, 2014.

HOPE not Hate. *The International Alternative Right: An Explainer*. London: HOPE not Hate, 2017.

Hume, Tim. "German Neo Nazis Are Getting Explosives Training at a White Supremacist Camp in Russia". *Vice News*. 2020-06-06. <https://www.vice.com/en/article/g5pqq4/german-neo-nazis-are-getting-explosives-training-at-a-white-supremacist-camp-in-russia>

Hyllengren, Peder. "Kapitel 6. Påverkan på det svenska samhället". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 239-278.

Höglund, Cedric. "Der III. Weg marscherade genom Berlin". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-10-06. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2020/10/06/der-iii-weg-marscherade-genom-berlin/>

Högsta domstolen. Dom 2019-11-13, målnummer B 5948-17.

Högström, Erik. "Göteborgsfrisören har satts upp på terrorlista". *Göteborgs-Tidningen*. 2015-04-29. <https://www.expressen.se/gt/goteborgsfrisoren-har-satts-upp-pa-terrorlista/>

Ibsen, David, Pham, Lara, Schindler, Hans-Jakob, Ritzman, Alexander, Rekawek, Kacper, Fisher-Birch, Joshua, Macori, Marco, Camus, Jean-Yves, Finnsjö, Morgan, Kotonen, Tommi, Macklin, Graham David, McDaid, Shaun & Rasem, Fabian. *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism - Transnational Connectivity, Definitions, Incidents Structures and*

Countermeasures. Berlin: Counter Extremism Project (CEP), November 2020: sida 25.
https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf

Inspire. "The ruling on dispossessing the disbelievers wealth in Dar Al-Harb". *Al-Malahem Media*. Winter 2010.

InstagramComms. Twitter-inlägg. 2021-04-07, 12:44.
<https://twitter.com/InstagramComms/status/1379746937763663875>

Interpol General Secretariat. "Notice, Al-Haramain Islamic Foundation".
<https://www.interpol.int/en/How-we-work/Notices/View-UN-Notices-Entities#2013-46139>

Jacobsson, Kerstin & Sörbom, Adrienne. "After a Cycle of Contention: Post-Gothenburg Strategies of Left-Libertarian Activists in Sweden". *Social Movement Studies*, Vol. 14, Nr. 6, 2015: sida 713-732.

Janzon, Beatrice. "Detta har hänt i bråket kring teckningarna". *Sveriges Radio*. 2006-02-02.
<https://sverigesradio.se/artikel/787712>

Jemsby, Carolina, Strindlöv, Jenny & Peterson Hammer, Hans. "UG-referens: Alternativhögern i Sverige". *SVT Nyheter*. 2018-10-11.
<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/alternativhogern-i-sverige>

Jerlerup, Torbjörn. "Amanj Aziz extrema kopplingar är belagda". *Expressen*. 2017-11-22.
<https://www.expressen.se/kultur/ide/amanj-aziz-extrema-kopplingar-ar-belagda/>

Jerlerup, Torbjörn. "Omar Elturk". 2015-06-01.
<https://ligator.wordpress.com/2015/06/01/omar-elturk/>

Johansson, Roland. "Avslöjade - på film". *Expressen*. 2012-05-16.
<https://www.expressen.se/nyheter/avslojade-pa-film-9/>

Johansson, Roland. "Vänsterextremisten slåss mot nazisterna". *Expressen*. 2014-03-27.
<https://www.expressen.se/nyheter/vansterextremisten-slass-mot-nazisterna/>

Jones, Seth. *Hunting in the Shadows: The Pursuit of Al Qa'ida Since 9/11*. New York: W.W. Norton, 2012.

Justitiedepartementet. "Effektiva möjligheter att använda hemliga tvångsmedel för att förhindra allvarliga brott". 2021-08-27.
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/08/effektiva-mojligheter-att-anvanda-hemliga-tvangsmedel-for-att-forhindra-allvarliga-brott/>

Jämte, Jan. "Radical anti-fascism in Scandinavia – Shifting frames in relation to the transformation of the far right". I *Radical Left Movements in Europe*, Magnus Wennerhag, Christian Fröhlich & Grzegorz Piotowski (red.). New York: Routledge, 2018.

Jämte, Jan. *Antirasismens många ansikten*. Diss., Umeå Universitet, 2013.

Karmon, Ely. *Coalitions Between Terrorist Organizations: Revolutionaries, Nationalists and Islamists*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2005.

Kaati, Lisa (red.). *Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet*. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2018.

Kaati, Lisa (red.). *Det digitala kalifatet: En studie av Islamiska statens propaganda*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017.

Kaati, Lisa (red.). *Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017.

Kaati, Lisa. *Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2017.

Kaati, Lisa, Cohen, Katie & Pelzer, Björn. *Heroes and Scapegoats: Right-wing Extremism in Digital Environments*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021.

Kaati, Lisa, Cohen, Katie, Pelzer, Björn, Fernquist, Johan & Pollack Sarnecki, Hannah. *Ekofascism: En studie av propaganda i digitala miljöer*. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2020.

Kaati, Lisa, Cohen, Katie, Akrami, Nazar, Shrestha, Amendra, Fernquist, Johan, Pelzer, Björn, Welander, Freja & Isbister, Tim. *Digitalt slagfält: En studie av radikalnationalistiska digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2019.

Kalla Fakta. "Svenska Umm Fidah staratde en kvinnlig IS-brigad". *TV4*. 2015-11-10. https://www.youtube.com/watch?v=K7c6z7fpXNE&ab_channel=TV4

Kinninmont, Jane. "The Gulf Divided: The Impact of the Qatar Crisis". *Chatham House Research paper*. 2019-05-30. <https://www.chathamhouse.org/2019/05/gulf-divided-impact-qatar-crisis-0/2-reasons-dispute>

Knutson, Ulrika. "Rosa Luxemburg - symbolen för en revolutionär dröm". *Göteborgs-Posten*. 2019-01-15. <https://www.gp.se/kultur/kultur/rosa-luxemburg-symbolen-f%C3%B6r-en-revolution%C3%A4r-dr%C3%B6m-1.12343021>

Kohlmann, Eva. *Al-Qaida's Jihad in Europe: The Afghan-Bosnian Network*. Oxford: Berg, 2004.

Laurén, Anna-Lena. "Svensk nynazist deltar i striderna". *Svenska Dagbladet*. 2014-07-23. <https://www.svd.se/svensk-nynazist-deltar-i-striderna>

Lek, Karolina & TT/Reuters. "Stora demonstrationer på Krimhalvön - en död". *SVT Nyheter*. 2014-02-26. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/en-dod-i-sammandrabbningar-pa-krim>

Leman, Jonathan (red.). *Svensk rasideologisk miljö 2020: Analys, statistik och trender*. Stockholm: Expo, 2021.

Leman, Jonathan & Fröjd, Anna. "Splittring i NMR – flera profiler lämnar". *Expo*. 2019-08-02. <https://expo.se/2019/08/splittring-i-nmr-%E2%80%93-flera-profiler-l%C3%A4mnar>

Levitt, Matthew. *Hezbollah: The Global Footprint of Lebanon's Party of God*. Washington: Georgetown University Press, 2013.

Levitt, Matthew. "Hizballah and the Qods Force in Iran's Shadow War with the West". *The Washington Institute for Near East Policy*. 2013-01-29.

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hizballah-and-qods-force-irans-shadow-war-west>

Lindberg, Simon. "Simon Lindberg intervjuad av Golden Dawn New York Division".

Nordfront. 2016-07-23. <https://www.nordfront.se/simon-lindberg-intervjuad-av-golden-dawn-new-york-division.smr>

Ljunggren, Petter & Youcefi, Fouad. "Irakkontakter mörkades". *SVT Nyheter*. 2015-09-30.

<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/irakkontakter-morkades>

Lodenius, Anna-Lena. "Kapitel 3. Framväxten av högerextremism i Sverige". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 100-132.

Lodenius, Anna-Lena. *Gatans parlament – om politiska våldsverkare i Sverige*. Stockholm: Ordfront, 2006.

Lowles, Nick & Ryan, Nick (red.). *State of Hate 2021: Backlash, Conspiracies and Confrontation*. London: HOPE not Hate Ltd, 2021. <https://www.hopenothate.org.uk/wp-content/uploads/2021/03/state-of-hate-2021-final-2.pdf>

Länsstyrelsen i Dalarnas län. Beslut. Dnr: 206-13474-2017. 2017-12-21.

Lönnaeus, Olle. "Qatar har byggt en jättemoské i Malmö". *Sydsvenskan*. 2017-05-17.

Lönnaeus, Olle. "Tre olika Malmöföreningar ville lyssna på bin Ladins förra mentor".

Sydsvenskan. 2016-04-28. <https://www.sydsvenskan.se/2016-04-28/tre-olika-malmoforeningar-ville-lyssna-pa-bin-ladins-forra-mentor>

Löwenmark, Sofie. "Angeredsbo häktad för terrorplaner mot ambassader". *Doku*. 2021-02-09. <https://doku.nu/2021/02/09/angeredsbo-haktad-for-terrorplaner-mot-ambassader/>

Löwenmark, Sofie. "Känd jihadist far till svenska IS-kvinnans barn". *Doku*. 2021-01-25.

<https://doku.nu/2021/01/25/kand-jihadist-far-till-svenska-is-kvinnans-barn>

Löw, Heléne. "Kapitel 2. Nationalsocialism och rasideologi". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 77-98.

Löw, Heléne. *Nazismen i Sverige 2000-2014*. Stockholm: Ordfront förlag, 2015.

Löw, Heléne. *Nazismen i Sverige 1929-1979: pionjärerna, partierna, propagandan*. Stockholm: Ordfront förlag, 2004.

Lööw, Heléne. *Nazismen i Sverige 1980-1997: Den rasistiska undergroundrörelsen: musiken, myterna, riterna*. Stockholm: Ordfront förlag, 1998.

Magnusson, Erik, Lönnaeus, Olle & Orrenius, Niklas. "Terrorstämplade ville ta över Islamic Center". *Sydsvenskan*. 2006-02-06. <https://www.sydsvenskan.se/2006-02-06/terrorstamplade-ville-ta-over-islamic-center>

Maher, Shiraz. *Salafi-Jihadism: The History of an Idea*. London: Penguin Books, 2017.

Mattson, Christer. *Nordiska motståndsrörelsens ideologi, propaganda och livsåskådning*. Göteborg: Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet, 2018.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/66729/1/gupea_2077_66729_1.pdf

McNabb, David E. *Research Methods for Political Science: Quantitative, Qualitative and Mixed Method Approaches*. 3:e upplagan. New York: Routledge, 2021.

Mehl, Damon. "Converging Factors Signal Increasing Terror Threat to Tajikistan". *CTC Sentinel*, Vol. 11, Nr. 10, November 2018. <https://ctc.usma.edu/converging-factors-signal-increasing-terror-threat-tajikistan/>

Mellander, Erik & Sivenbring, Jennie. "Kapitel 7. Alt-right - En guide för 'Normies'". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 279-312.

Merriam-Webster Dictionary. "Generation Z". <https://www.merriam-webster.com/dictionary/Generation%20Z>

Milton, Daniel, Lodoen, Julia, O'Farrell, Ryan & Loertscher, Seth. "Newly Released ISIS Files: Learning From The Islamic State's Long-Version Personnel Form". *CTC Sentinel*, Volume 12, Issue 9, October 2019. <https://ctc.usma.edu/newly-released-isis-files-learning-islamic-states-long-version-personnel-form/>

Moghadam, Assaf. *Nexus of Global Jihad: Understanding Cooperation Among Terrorist Actors*. New York: Columbia University Press, 2017.

Moghadam, Assaf. "Motives for Martyrdom: Al-Qaida, Salafi Jihad, and the Spread of Suicide Attacks". *International Security*, Vol. 33, Nr. 3, Vintern 2008/2009: sida 46-78.

Moreno, Federico. "36-åringens dubbelliv - så hjälpte han IS i flera år". *Kvällsposten*. 2019-03-02. <https://www.expressen.se/kvallsposten/36-aringens-dubbelliv-sa-hjalpte-han-is-i-flera-ar/>

Morgan, Mary S. "Exemplification and the use-values of cases and case studies". *Studies in History and Philosophy of Science*, Vol. 78, 2019: sida 5-13.

Motmakt. Facebook-inlägg. 2017-10-01.
<https://www.facebook.com/motmakt/photos/a.118849931512479/1549993335064791/>
(tillgänglig 2021-03-29)

Motmakt. Facebook-inlägg (Pressemelding vedørende Motmakt Oslos deltagelse i protestene mot NMR 30.09.17). 2017-09-28.

https://www.facebook.com/pg/motmakt/posts/?ref=page_internal (tillgänglig 2021-03-25).

Mudde, Cas. *The Far Right Today*. Cambridge: Polity Press, 2019.

Mulhall, Joe. "Kapitel 9. Det internationella alt-right och Sverige". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020.

Musharbash, Yassin. "The Globalization of Far-Right Extremism: An Investigative Report", *CTC-Sentinel*, Vol. 14, Nr. 6, Juli/Augusti 2021.

Månsson, Finn. "Forsøg på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i København". *Dansk Kriminalreportage 2016*. Köpenhamn: Lindhardt og Ringhof Forlag A/S, 2017.

Naber, Ibrahim. "Deutsche IS-Zelle pflegte Kontakt zum Umfeld des Wien-Attentäters". *Welt*. 2021-02-15. <https://www.welt.de/politik/deutschland/article226377097/Deutsche-IS-Zelle-Propagandanetzwerk-fuer-den-Dschihad-in-Europa.html>

Nacka tingsrätt. "Två unga män döms för att ha anlagt en brand i en nedlagd minkfarm". *Nacka tingsrätt*. 2021-01-28. <https://www.domstol.se/nyheter/2021/01/tva-unga-man-doms-for-att-ha-anlagt-en-brand-i-en-nedlagd-minkfarm/>

Nacka Tingsrätt, Dom 2021-01-28, mål NR:B 2758-20.

Nacka tingsrätt. Mål nr: B 2758-20.

Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del ett.

Nacka Tingsrätt, B 2758-20, Aktilaga 45 del två.

Nationalencyklopedin (NE). "Euromajdan". <https://www-ne-se.proxy.annalindhbiblioteket.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/euromajdan>

Nesser, Petter. *Islamist Terrorism in Europe: A History*. New York: Oxford University Press, 2015.

Newman, Dina. "Ukraine conflict: 'White power' warrior from Sweden". *BBC News*. 2014-07-16. <https://www.bbc.com/news/world-europe-28329329>

Nilsson, Marco. "Foreign fighters and the radicalization of local *Jihad*: Interview evidence from Swedish *Jihadists*". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 38, Nr.5, 2015.

Nordiska motståndsrörelsen. "To the people of Greece and the Greek ambassadors in Stockholm, Oslo, Helsinki and Copenhagen:". Oktober 2013. <https://www.nordfront.se/wp-content/uploads/2013/10/Greeceembassyletter.pdf>

Normark, Magnus & Ranstorp, Magnus. *Understanding Terrorist Finance: Modus Operandi and National CTF-Regimes*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2015.

https://www.fi.se/contentassets/1944bde9037c4fba89d1f48f9bba6dd7/understanding_terrorist_finance_160315.pdf

Normark, Magnus, Ranstorp, Magnus & Ahlin, Filip. *Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2017.

<https://fi.se/globalassets/media/dokument/rapporter/2017/terrorismfinansiering-fi-cats-2017.pdf>

Olofsson, Hans L. "Hussein Atris, 47, greps för terrorplaner i Thailand". *Expressen*. 2012-01-14. <https://www.expressen.se/nyheter/hussein-atris-47-greps-for-terrorplaner-i-thailand/>.

Olsson, Daniel & Baas, David. "Extremvänsterns nattliga terror - 'kommer att öka'". *GT*. 2017-11-16. <https://www.expressen.se/gt/extremvansterns-nya-terror-kommer-oka/>

Olsson, Daniel & Hamadé, Kasse. "Här vittnar IS-svensken: Högg tills fångens huvud lossat". *Expressen*. 2019-09-18. <https://www.expressen.se/gt/har-vittnar-is-svensken-hogg-tills-fangens-huvud-lossat/>

Olsson, Daniel & Salihu, Diamant. "Grupperna inom de svenska IS-krigarna". *Expressen*. 2016-04-28. <https://www.expressen.se/nyheter/grupperna-inom-de-svenska-is-krigarna/>

Olsson, Susanne. "Slutdestination Paradiset". I *Religionen tur och retur*, Jenny Björkman & Arne Jarrick (red.). Göteborg: Makadam Förlag, 2017: sida 109-124.

Oltermann, Philip. "G20 protests: police fire water cannon into anti-capitalist rally". *The Guardian*. 2017-07-06. <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/06/g20-police-and-demonstrators-clash-at-protest-in-hamburg>

P4 Stockholm & Brynolfsson, Julia. "13 döms för våldsamt upplopp". 2015-11-19. <https://sverigesradio.se/artikel/6306144>

Pariser, Eli. *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. London: Viking, 2011.

Persson, Anna-Maja & Ljungholm, Markus. "Här värvas svenska högerextremister i Ukraina". *SVT Nyheter*. 2014-03-14. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/har-varvas-svenska-hogerextremister-i-ukraina>

Piper, Elizabeth & Karazy, Sergiy. "Special Report: Ukraine struggles to control maverick battalions". *Reuters*. 2015-07-29. <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-crisis-battalions-special-rep-idUSKCN0Q30YT20150729>

Plan C London. "Organising Autonomously - An Interview With AO From Sweden". 2018-05-18. <https://www.weareplanc.org/blog/organising-autonomously-an-interview-with-ao-from-sweden/> (tillgänglig 2021-03-19).

Poljarevic, Emin. "Muhammads efterträdare: de rättleda kaliferna". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 43-59.

Pollack Sarnecki, Hannah. *Fascismens gröna rötter: Konspirationsteorier, kris och kollaps*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2021.

Polyakova, Alina, Splidsboel Hansen, Flemming, van der Noordaa, Robert, Bogen, Øystein & Sundbom, Henrik. *The Kremlin's Trojan Horses: Russian Influence in Denmark, The Netherlands, Norway and Sweden*. Washington: Atlantic Council, 2018.

<https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/02/The-Kremlins-Trojan-Horses-3.pdf>

Radio Polaris. ”Radio Polaris #2: Nytt år, mål, organisation och medlemskap”. *Nordisk Styrka*. 2020-02-08. <https://nordiskstyrka.org/radio-polaris-2-nytt-ar-mal-organisation-och-medlemskap/>

Ranstorp, Magnus. ”Terrorism awakening in Sweden?” *CTC Sentinel*. Vol. 4, Nr. 1, Januari 2011. <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2011/05/CTCSentinel-Vol4Iss11.pdf>

Ranstorp, Magnus & Ahlin, Filip (red.). Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön. Stockholm: Försvarshögskolan, 2020. <https://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:1461644/FULLTEXT02.pdf>

Ranstorp, Magnus & Hyllengren, Peder. *Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeland: Åtgärder för att förhindra att personer ansluter sig till väpnade extremistgrupper i konfliktzoner*. Karlstad: Försvarshögskolan, 2013. <http://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:622395/FULLTEXT01.pdf88888>

Ranstorp, Magnus, Ahlin, Filip & Normark, Magnus. ”Kapitel 5. Nordiska motståndsrörelsen - den samlande kraften inom den nationalsocialistiska miljön i Norden”. I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020.

Ranstorp, Magnus, Ahlin, Filip, Hyllengren, Peder & Normark, Magnus. *Mellan salafism och salafistisk jihadism: Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället*. Stockholm: Försvarshögskolan, 2018. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1231645/FULLTEXT02.pdf>

Rasmussen, John, Krokfjord, Torgeir P, Fransson, Line & Strømman, Ola. ”Det ukjente islamske nettverket i Tromsø”. *Dagbladet*. 2020-10-24. <https://www.dagbladet.no/nyheter/det-ukjente-islamske-nettverket-i-tromso/72975170>

Redaktionen. ”Borås har dörren vidöppen för återvändande IS-terrorister: ‘Ingen fara!’”. *Nordfront*. 2021-03-07. <https://www.nordfront.se/boras-har-dorren-vidoppen-for-atervandande-is-terrorister-ingen-fara.smr>

Redaktionen. ”Möte med Patriot Front”. *Nordfront*. 2019-11-24. <https://www.nordfront.se/mote-med-patriot-front.smr>

Redaktionen. ”IS-terrorister har ‘återvänt’ till Sverige - fler på väg”. *Nordfront*. 2019-04-06. <https://www.nordfront.se/is-terrorister-har-atervant-till-sverige-fler-pa-vag.smr>

Redaktionen. "Våldsbejakande extremist-bekämpare ljög om IS-återvändare i Skellefteå". *Nordfront*. 2019-04-03. <https://nordfront.se/valdsbejakande-extremist-bekampare-ljog-om-is-atervandare-i-skelleftea.smr>

Redaktionen. "Det nedtystade budskapet - Julian Benders tal till Göteborgsdemonstrationen". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2017-10-14. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/10/04/det-nedtystade-budskapet-julian-benders-tal-till-goteborgsdemonstrationen/>

Redaktionen. "Simon Lindberg intervjuad av nationella i Tyskland". *Nordiska Motståndsrörelsen*. 2017-01-24. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/01/24/simon-lindberg-intervjuad-av-nationella-i-tyskland/>

Redaktionen. "Nordfront har nått 500 följare på VK.com". *Nordfront*. 2015-10-21 <https://www.nordfront.se/nordfront-har-natt-500-foljare-pa-vk-com.smr>

Redaktionen. "Gyllene gryning tackar Motståndsrörelsen!". *Nordfront*. 2014-03-09. <https://www.nordfront.se/gyllene-gryning-tackar-motstansrorelsen.smr>

Redaktionen. "Motståndsrörelsen demonstrerade till stöd för Gyllene gryning". *Nordfront*. 2013-11-11. <https://www.nordfront.se/motstansrorelsen-demonstrerade-till-stod-for-gyllene-gryning.smr>

Redaktionen. "Nordiska motståndsrörelsen kräver Michaloliakos frigivning". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2013-10-04. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2013/10/04/nordiska-motstansrorelsen-kraver-michaloliakos-frigivning/>

Rekawek, Kacper. Career Break or a New Career? Extremist Foreign Fighters in Ukraine. Berlin: Counter Extremism Project (CEP) Tyskland, 2020. https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Report_Career%20Break%20or%20a%20New%20Career_Extremist%20Foreign%20Fighters%20in%20Ukraine_April%202020.pdf

Rembe, Malena. "Swedish Experiences: Countering Violent Networks". I *Confronting Terrorism: European Experiences, Threat Perceptions and Policies*, Marianne van Leeuwen (red). Haag: Kluwer Law International, 2003: sida 165-183.

Reuters News Agency. "German police raid 200 sites across 10 states in hunt for banned Islamist group "The True Religion"". *The Telegraph*. 2016-11-15. <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/15/german-police-raid-200-sites-across-10-states-in-probe-against-b/>

Revolutionære Antifascister & Antifascistisk Aktion (AFA) Danmark. Facebook-event (Bustur: Ingen nazister i Göteborg). <https://www.facebook.com/events/1289405287835466/> (tillgänglig 2021-03-25).

Richardson, Louise. "Terrorists as transnational actors". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 11, Nr. 4, 1999: 209-219.

Rostami, Amir, Mondani, Hernan, Carlsson, Christoffer, Sturup, Joakim, Sarnecki, Jerzy & Edling, Christoffer. *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*. Stockholm: Institutet för framtidsstudier (IFFS), 2018.

https://www.iffs.se/media/22498/brott_2018_4.pdf

Rostami, Amir, Sturup, Joakim, Mondani, Hernan, Thevselius, Pia, Sarnecki, Jerzy & Edling, Christofer. "The Swedish Mujahideen: An Exploratory Study of 41 Swedish Foreign Fighters Deceased in Iraq and Syria". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 43, Nr. 5, 2020.

Rundberg, Hampus. "Sänkt straff för vänsterextremist i Kärrtorp". *SVT Nyheter*. 2014-07-08. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/hovratten-sanker-straffet-for-vansterextremist-i-karrtorp>

Salihu, Diamant. "Svensk nazist skryter om att han har dödat". *Expressen*. 2014-12-11. <https://www.expressen.se/nyheter/svensk-nazist-skryter-om-att-han-har-dodat/>

Salihu, Diamant. "Svenskarna som strider i Ukraina". *Expressen*. 2014-12-10. <https://www.expressen.se/nyheter/svenskarna-som-strider-i-ukraina/>

Salihu, Diamant & Jansson, Roger. "Fler IS-anhängare dömda för grova brott efter hemkomsten". *SVT Nyheter*. 2019-03-14. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/flera-is-anhangare-domda-for-grova-brott-efter-hemkomsten>

Sallinen Pirttialo, Jani & Svensson, Frida. "Akilovs 'guide' samlar in terrorpengar - igen". *Svenska Dagbladet*. 2018-06-07. <https://www.svd.se/akilovs-guide-samlar-in-terrorpengar-igen>

Sandelin, Magnus. "Extremister rekryterar genom dawahrörelsen". 2015-08-25. <https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrorelsen>

Saressalo, Teemu & Huhtinen, Aki-Mauri. "The Information Blietzkrieg - 'Hybrid' Operations Azov Style". *The Journal of Slavic Military Studies*, Vol. 31, Nr. 4, 2018: sida 423-443.

Schmalenberg, Detlef. "Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz blamierte". *Berliner Zeitung*. 2016-11-15. <https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abounagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718>

Shahzad, Syed Saleem. *Inside Al-Qaeda and the Taliban: Beyond Bin Laden and 9/11*. London: Pluto Press, 2011.

Shay, Shaul. *Islamic Terror and the Balkans*. New Brunswick: Transaction Publishers, 2011.

Shekhovtsov, Anton. "From Para-Militarism to Radical Right-Wing Populism: The Rise of the Ukrainian Far-Right Party Svoboda". I *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*, Ruth Wodak, Majid KhosraviNik & Birgitte Mral. London: Bloomsbury, 2013.

Sjövall, Johanna & Tahir, Karwan. "Kaliber 5 juni 2005: Saudiarabisk mission i Sverige". *Sveriges Radio*. 2005-11-20. <https://sverigesradio.se/artikel/630225>

Skjoldager, Morten. *Syv år för PET: Jakob Scharfs tid*. Köpenhamn: People's Press, 2016.

Skolinspektionen. Dnr 44-2015:9922. 2018-06-12.

Soliev, Nodirbek. "The April 2020 Islamic State Terror Plot Against U.S. and NATO Military Bases in Germany: The Tajik Connection". *CTC Sentinel*, Vol. 14, Nr. 1, Januari 2021. <https://ctc.usma.edu/the-april-2020-islamic-state-terror-plot-against-u-s-and-nato-military-bases-in-germany-the-tajik-connection/>

Solna Tingsrätt, Avdelning 2, Dom 2019-03-08, Mål nr B 3678-18.

SOU 2016:92. *Värna demokratin mot våldsbejakande extremism: Nationell samordning och kommunernas ansvar*.

SOU 2002:122. *Göteborg 2001*.

SOU 2002:91. *Hotet från vänster. Säkerhetstjänsternas övervakning av kommunister, anarkister m.m. 1965-2002*.

Southern Poverty Law Center (SPLC). "Patriot Front". <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/patriot-front>

Steinberg, Guido. "Junud al-Sham and the German Foreign Fighter Threat". *CTC Sentinel*, Vol. 9, Nr. 2, 2016: sida 24-28. <https://www.ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2016/02/CTC-SENTINEL-Vol9Iss213.pdf>

Stenberg, Leif & Lagervall, Rickard. *Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – en ögonblicksbild*. Lund: Lunds Universitet, 2016.

Stenersen, Anne. *Al-Qaida in Afghanistan*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017

Stiftelseförordnande. Stiftelsen Örebro moské. 2007-06-14.

Stiftelsen al-Rashideen Moskén i Gästrikland. Årsredovisning för verksamhetsåret 2009. 2010-06-15.

Stiftelsen Örebro Moské. Årsredovisning för Stiftelsen Örebros moské – räkenskapsåret 2019. 2020-12-15

Stockholms tingsrätt. Dom 2018-06-07, mål B 4708-17.

Stockholms tingsrätt. Dom 2014-05-21, mål B 16957-13.

Strand, Elinor. "De protesterar mot G20 och Trump". *Sydsvenskan*. 2017-07-01. <https://www.sydsvenskan.se/2017-07-01/de-protesterar-mot-g20-och-trump>

Strindlöv, Jenny. "Svensk nazistledare pekas ut: Beordrade stor attack". *Kvällsposten*. 2020-10-22. <https://www.expressen.se/kvallsposten/krim/svensk-nazistledare-pekas-ut-gav-order-om-den-stora-attacken/>

Svea Hovrätt, Dom 2019-06-12, Mål nr B 3392-19.

Svedberg, Regina. "Tusentals protesterade mot nazistmöte". *SVT Nyheter*. 2014-08-30. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tusentals-protesterade-mot-nazistmote>

Svenska Dagbladet (SVD). "Våldsamma grupper möts i Göteborg". *Svenska Dagbladet*. 2017-09-29. <https://www.svd.se/valdsamma-grupper-mots-i-goteborg>

Svenska Dagbladet (SVD). "Upptrissat läge inför G20-möte i Hamburg". *Svenska Dagbladet*. 2017-07-05. <https://www.svd.se/upptrissat-lage-infor-g20-mote-i-hamburg>

Svensson, Frida. "Svensk skola sponsrades av saudiska kungahuset". *Svenska Dagbladet*. 2018-11-13. <https://www.svd.se/svd-avslojar-svensk-friskola-finansierades-av-saudiska-kungahuset>

Svensson, Frida. "Dådet planerat av IS-cell - här är deras riktiga namn". *Svenska Dagbladet*. 2018-06-07. <https://www.svd.se/akilovs-dad-planerades-av-is-cell--har-ar-deras-riktiga-namn>

Svensson, Frida. "Terroråtalad 'fixare' av svenska sim-kort till IS-grupp". *Svenska Dagbladet*. 2018-02-09. <https://www.svd.se/terroratalad-fixare-av-svenska-sim-kort-till-is-grupp>

Svensson, Frida. "Expert: Akilovs attack styrdes från IS-cell i Irak". *Svenska Dagbladet*. 2018-02-02. <https://www.svd.se/expert-akilovs-attack-styrdes-direkt-fran-is-cell-i-irak>

SVT Nyheter Örebro. "Kontroversiell Muhammedbild i Nerikes Allehanda". *SVT Nyheter*. 2007-08-20. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/orebro/kontroversiell-muhammedbild-i-nerikes-allehanda>

Sydsvenska Dagbladet. "Pengar från Qatar, själar till salafismen". *Sydsvenska Dagbladet*. 2017-05-22. <https://www.sydsvenskan.se/2017-05-22/pengar-fran-qatar-sjalar-till-salafismen>

Säkerhetspolisen. "Kapitel 4. Den våldsbejakande högerextrema miljön". I *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern: En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*, Magnus Ranstorp & Filip Ahlin (red.). Stockholm: Försvarshögskolan, 2020: sida 133-145.

Säkerhetspolisen. "Intensifierat arbete mot individer i extremistmiljöerna". *Säkerhetspolisen*. 2019-06-11. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2019-06-11-intensifierat-arbete-mot-individer-i-extremistmiljoerna.html>

Säkerhetspolisen. *Årsbok 2017*. Stockholm: Säkerhetspolisen.

Säkerhetspolisen. "Frågor och svar om extremistmiljöer". *Säkerhetspolisen*. 2017-10-04. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-10-04-fragor-och-svar-om-extremistmiljoer.html>

Säkerhetspolisen "Almedalen 2017: Hotet från terrorismen - vilka ligger bakom?". 2017-07-03. <https://youtu.be/hx51FX1aaOI>

Säkerhetspolisen. "Färre reser från Sverige till terroristorganisationer". *Säkerhetspolisen*. 2017-06-27. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-06-27-farre-reser-fran-sverige-till-terroristorganisationer.html>

Säkerhetspolisen. "Halvering av förstagångsresenärer". *Säkerhetspolisen*. 2016-06-29. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2016-06-29-halvering-av-forstagangsresenarer.html>

Säkerhetspolisen. "Historisk utmaning för Säkerhetspolisen". *Säkerhetspolisen*. 2015-03-11. <https://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-03-11-historisk-utmaning-for-sakerhetspolisen.html>

Säkerhetspolisen. *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2010.

Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2003*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2004.

Säkerhetspolisen. *Verksamhetsåret 2002*. Stockholm: Säkerhetspolisen, 2003.

Säkerhetspolisen & Brottsförebyggande rådet (Brå). *Våldsam politisk extremism – Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. Rapport 2009:15. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå), 2009. https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180002415/1371914720927/2009_15_valdsam_politisk_extremism.pdf

Tagesson, Eric. "Livstids fängelse och utvisning för Akilov - döms för 5 mord och 119 mordförsök". *Aftonbladet*. 2018-06-07. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/krim/a/m6wmwo/livstids-fangelse-och-utvisning-for-akilov--doms-for-5-mord-och-119-m>

Tankel, Stephen. *Storming the World Stage: The Story of Lashkar-e-Taiba*. London: I.B. Tauris, 2011.

Teitelbaum, Benjamin R. *Lions of the North: Sounds of the New Nordic Radical Nationalism*. New York: Oxford University Press, 2017.

The International Anti-Fascist Defence Fund. "About". <https://intlantifadefence.wordpress.com/about-2/> (tillgänglig 2021-04-12).

The International Anti-Fascist Defence Fund. "The International Anti-Fascist Defence Fund: 2019-2020 Annual Report". 2020-06-01. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2020/06/01/the-international-anti-fascist-defence-fund-2019-2020-annual-report/> (tillgänglig 2021-04-15).

The International Anti-Fascist Defence Fund. "Thanks from Joel". 2018-05-23. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2018/05/23/thanks-from-joel/> (tillgänglig 2021-04-12).

The International Anti-Fascist Defence Fund. "Kungsan 15 Good News Update!" 2016-10-04. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2016/10/04/kungsan-15-good-news-update/> (tillgänglig 2021-04-13).

The International Anti-Fascist Defence Fund. "December 2015 - Quarterly Report". 2015-12-01. <https://intlantifadefence.wordpress.com/2015/12/01/december-2015-quarterly-report/> (tillgänglig 2021-04-13).

The Local. "Injuries at 'disgusting' neo-Nazi rally". *The Local*. 2013-11-10. <https://www.thelocal.se/20131110/injuries-at-disgusting-neo-nazi-rally/>

The Soufan Center. *Inside the Russian Imperial Movement: Practical Implications of U.S. Sanctions*. April 2020, sida 21-22. <https://thesoufancenter.org/wp-content/uploads/2020/06/TSC-Report-Inside-the-Russian-Imperial-Movement-Practical-Implications-of-U.S.-Sanctions.pdf>

Thomsen, Dante & Klinghoffer, Sanna. "Så många IS-återvändare känner kommunerna till". *SVT Nyheter*. 2019-02-24. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-dalig-koll-har-kommunerna-pa-is-atervandarna>

Thurfjell, David. "Modern politisk shiaislam". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 308-321.

Thurfjell, David. "Tidig shiitisk islam". I *Islam - en religionsvetenskaplig introduktion*, Susanne Olsson & Simon Sorgenfrei (red.). Stockholm: Liber, 2015: sida 62-78.

Tibi, Bassam. *Islamism and Islam*. New Haven: Yale University Press, 2012.

Toft, Emma. "Sagen med de 17.460 tændstikker: Anklager betegner tiltalte som 'dybt utroværdig'". *Danmarks Radio (DR)*. 2019-03-18. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/sagen-med-de-17460-taendstikker-anklager-betegner-tiltalte-som-dybt-utrovaerdig>

TT. "Säpo: Tusentals radikala islamister i Sverige". *SVT Nyheter*. 2017-06-16. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sapo-tusentals-radikala-islamister-i-sverige>

TT. "Åtal klart för terrorhot i Danmark". *SVT Nyheter*. 2012-03-02. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/atal-klart-for-terrorhot-i-danmark>

TT-DN. "Vänsteraktivist döms till sex års fängelse". *Dagens Nyheter*. 2014-04-29. https://www.dn.se/sthlm/vansteraktivist-doms-till-sex-ars-fangelse/?fbclid=IwAR1qE_gVuJ9DV7LJEck2IoiYcwocnvoXv-nFBmA2t1Ai-SYpPnMI_Toc2A

Turborn, Elin & Björkland, Sven. "Säpo: 30 svenskar kan ha rest iväg". *Västerbottens-Kuriren*. 2015-02-26. <https://www.vk.se/2015-02-26/sapo-30-svenskar-kan-ha-rest-ivag>

Umland, Andreas. "Irregular Militias and Radical Nationalism in Post-Euromaydan Ukraine: The Prehistory and Emergence of the 'Azov' Battalion in 2014". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 31, Nr. 1, 2019: sida 105-131.

ums Ganze! "INFORMATIONSVÉRANSTALTUNG ZU DEM NAZI-AUFMARSCH IN GÖTEBORG". <https://www.umsganze.org/termin/informationsveranstaltung-zu-dem-nazi-aufmarsch-in-goeteborg/> (tillgänglig 2021-03-25).

ums Ganze! "Discussion: Shut down the logistics of the capital - but how?" 2017-06-28. <https://www.umsganze.org/termin/discussion-shut-down-the-logistics-of-capital-but-how/> (tillgänglig 2021-03-19).

van Ginkel, Bibi & Entenmann, Eva. (red). *The Foreign Fighters Phenomenon in the European Union: Profiles, Threats & Policies*. Hague: International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), 2016. <https://icct.nl/wp-content/uploads/2016/03/ICCT-Report-Foreign-Fighters-Phenomenon-in-the-EU-1-April-2016-including-AnnexesLinks.pdf>

Varis. "Matkakertomus ja raportti PVL:n blokkauksesta Göteborgissa". 2017-10-17. <https://varisverkosto.com/2017/10/matkakertomus-ja-raportti-pvln-blokkauksesta-goteborgissa/> (tillgänglig 2021-03-29).

Varis. "ARNA: Antifasisteille historiallinen voitto Göteborgissa". 2017-10-01. <https://varisverkosto.com/2017/10/arna-antifasisteille-historiallinen-voitto-goteborgissa/?fbclid=IwAR3Qk8F7LZrpoBr7ByThu6GXZ5C9zjs4U2BWxRwMgMoYLLrR12QE-8Zi3rM> (tillgänglig 2021-03-29).

Vedmar, Linus. "IS-dömde Moyed al-Zoebi förändrades efter sonens död". *Kvällsposten*. 2019-07-26. <https://www.expressen.se/kvallsposten/is-domde-moyed-al-zoebi-forandrades-efter-sonens-dod/>

Veilleux-Lepage, Yannick & Archambault, Emil. "Mapping Transnational Extremist Networks: An Exploratory Study of the Soldiers of Odin's Facebook Network, Using Integrated Social Network Analysis". *Perspectives on Terrorism*, Vol. 13, Nr. 2, 2019: sida 21-38.

Vejdeland, Fredrik. "Uppdrag Berlin - en reseskildring". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2020-10-13. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2020/10/13/uppdrag-berlin-en-reseskildring/>

Vejdeland, Fredrik. "Das Vaterland - Bereit!". *Nordiska motståndsrörelsen*. 2017-02-26. <https://xn--motstndsrrelsen-llb70a.se/2017/02/26/das-vaterland-bereit/>

Verdicchio, Michael. "Nazimarschen: Utländska vänsterextremister i bussar till Göteborg". *Göteborgs-Posten*. 2017-09-27. <https://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nazimarschen-utl%C3%A4ndska-v%C3%A4nsterextremister-i-bussar-till-g%C3%B6teborg-1.4675342>

Vergara, Daniel. "Svenska nazister bryter relation med Svoboda". *Expo*. 2014-06-23. <https://expo.se/2014/06/svenska-nazister-bryter-relation-med-svoboda>

Vergara, Daniel. "Oroligheterna i Ukraina splittrar vit makt-miljön". *Expo*. 2014-03-05. <https://expo.se/2014/03/oroligheterna-i-ukraina-splittrar-vit-makt-milj%C3%B6n>

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. 2002. https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

VK.com. "Nordfront Sverige". https://vk.com/nordfront_sverige

VOA News. "Swedish-Lebanese Man Jailed in Thailand for Hiding Bomb Material". *VOA News*. 2013-09-18. <https://www.voanews.com/east-asia/swedish-lebanese-man-jailed-thailand-hiding-bomb-material>

VRT NWS. "Raids on Chechen properties in terrorism funding probe". *VRT NWS*. 2021-02-10. <https://www.vrt.be/vrtnws/en/2021/02/10/chechen-circles-suspected-of-funding-terrorism/>

Wagemakers, Joas. "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammad al-Maqdisi". *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol. 36, Nr. 2, 2009: sida 281-297.

Wakf. Styrelseprotokoll, 2012-02-04.

Ware, Jacob. "Siege: The Atomwaffen Division and Rising Far-Right Terrorism in the United States". *ICCT Policy Brief*, Juli 2019: sida 5-6. <https://icct.nl/app/uploads/2019/07/ICCT-Ware-Siege-July2019.pdf>

Warrick, Joby. *Black Flags - The Rise of ISIS*. London: Corgi Books, 2015.

Warrick, Joby. "Elaborate surveillance operation raises concerns about broader Hezbollah attacks". *The Washington Post*. 2014-02-26. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/elaborate-surveillance-operation-raises-concerns-about-broader-hezbollah-attacks/2013/02/26/683da8d6-7d10-11e2-a044-676856536b40_story.html

Weinthal, Benjamin. "German neo-Nazi party builds alliance with Assad and Hezbollah". 2017-05-16. *The Jerusalem Post*. <https://www.jpost.com/diaspora/german-neo-nazi-party-builds-alliance-with-assad-and-hezbollah-490847>

Weiss, Michael & Hasan, Hasan. *ISIS: Inside the Army of Terror*. New York: Regan Arts, 2015.

Wennerhag, Magnus & Jämte, Jan. *Brottsförebyggande åtgärder mot radikala vänsterrörelser – effekter och erfarenheter*. Forskning/Studie. Stockholm: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), 2019. <https://rib.msb.se/filer/pdf/28819.pdf>

West, Levi J. "#jihad: Understanding Social Media as a Weapon". *Security Challenges*, Vol. 12, Nr. 2, 2016: sida 9-26.

Wiktorowicz, Quintan. "Anatomy of the Salafi Movement". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 29, Nr. 3: sida 207-329.

Zelinska, Olga. "Ukrainian Euromaidan protest: Dynamics, causes, and aftermath". *Sociology Compass*, Vol. 11, Nr, 9, 2017.

Åklagarmyndigheten. "Åtal för uppmaning, rekrytering och utbildning till terroristbrott". 2015-10-30. <https://www.aklagare.se/nyheter-press/pressmeddelanden/2015/oktober/atal-for-uppmaning-rekrytering-och-utbildning-till-terroristbrott/>

Åklagarmyndigheten, Riksenheten för säkerhetsmål, Beslut 2014-10-22, Dnr AM-200395.